

[59.] dagen för övningar och försök med viss teknisk materiel ett extra reservationsanslag av 250,000 kronor.

Ifrågasatt
anslag för för-
sta halvåret
1923.

Uti sin skrivelse den 31 augusti 1921 angående lantförsvarets medelsbehov för första halvåret 1923 anförde arméförvaltningen, att kostnaderna för övningar med här avsedd materiel vore av närbesläktad natur med dem, som bestredes å anslaget till vapen och ammunition m. m., och torde desamma, i den mån större erfarenheter vunnits beträffande det årliga medelsbehovet härför, böra upptagas under nämnda anslag. Med hänsyn till den ringa erfarenhet, som hittills vunnits beträffande övningsbehovet av nedan upptagen teknisk materiel, syntes det vara lämpligt, att anslag härtill för år 1923 upptoges å extra stat för nämnda år.

Medelsbehovet för här avsett ändamål syntes för år 1923 böra beräknas på följande sätt:

20 skott med lätta granatkastare per infanteriregemente = 560 skott à kr. 50: —	kronor 28,000: —
30 skott med tunga granatkastare per artilleriregemente = 300 skott à kr. 75: —	» 22,500: —
100 skott med gevärsgranater (övnings-) per infanteriregemente = 2,800 skott à kr. 2: —	» 5,600: —
20 stridshandgranater per infanteriregemente och omkring 10 per truppförband vid övriga truppslag = omkring 1,000 stridshandgranater à kr. 5: —	» 5,000: —
20 rökhandgranater per infanteriregemente = 560 rökhandgranater à kr. 5: —	» 2,800: —
Dimalstrare	» 14,400: —
Lyspatroner och signalbloss m. m.	» 16,800: —
Summa kronor 95,100: —	

Då av vissa angivna skäl hela det för år 1923 beräknade beloppet borde ställas till förfogande under budgetperioden 1 januari—30 juni 1923, hemställde arméförvaltningen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till övningar med viss teknisk utrustning för nämnda budgetperiod anvisa ett extra reservationsanslag av 95,100 kronor.

Vid ärendets anmälan inför Kungl. Maj:t anförde jag, att då övningar av ifrågavarande slag under år 1923 torde utan olägenhet kunna i sin helhet förläggas till senare hälften av året, med frågan om anvisande av för ändamålet erforderliga medel syntes kunna anstå till 1923

års riksdag. I enlighet härmed har icke något anslag för berörda [59.] ändamål upptagits å riksstaten för första halvåret 1923.

Med anmälan att på grund av inträffade prissänkningar det för ändamålet erforderliga beloppet kunde minskas med omkring 15 procent till 80,000 kronor, och under framhållande av att det för möjliggörande av den behövliga materielens tillhandahållande i rätt tid vore nödvändigt, att beslut i ärendet meddelades under loppet av nästkommande februari månad, har nu arméförvaltningen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till övningar med viss teknisk utrustning för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 80,000 kronor.

Arméförvaltningens framställning.

Såsom förut nämnts, hava medel anvisats till övningar med teknisk materiel under åren 1921 och 1922. Då dylika övningar synas böra anordnas jämväl under innevarande år, finner jag mig böra tillstyrka, att härför erforderligt belopp, beräknat till 80,000 kronor, av riksdagen äskas. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

Departementschefen.

att till *övningar med viss teknisk utrustning* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 80,000 kronor.

6. Försök avseende motortransport vid artilleriet.

[60.]

Det av 1921 års riksdag å tilläggsstat för samma år anvisade anslaget till försök med s. k. tekniska hjälpmedel var avsett, bland annat, för anställande av försök med traktorer för artilleriet.

Arméförvaltningen har anmält, att för de sålunda för ändamålet beviljade medlen olika slag av traktorer inköpts och prövats vid artilleriet. Dessa traktorer hade huvudsakligen varit av utländsk tillverkning, enär dylika konstruktioner egentligen ej vore föremål för tillverkning inom Sverige. Mot den prövade materielen hade en hel del anmärkningar framställts, och kunde ej någon eller några av de hittills prövade typerna i sitt nuvarande skick lämpligen föreslås till antagande vid armén. Det vore därför nödvändigt, att försöken fortsattes, och vore det därvid av största betydelse att kunna få inhemska firmor att upptaga tillverkning av dylika fordon.

Framställning av arméförvaltningen.

Erfarenheterna från världskriget hade tillfullo bestyrkt den stora betydelse, som här avsett transportsätt hade, dels för ökande av artille-

- [60.] riets stridsvärde och dels i ekonomiskt hänseende. Frågan om motorisering i viss utsträckning vid det svenska artilleriet hade också upptagits av försvarsrevisionen. Det vore därför av stor betydelse, att försöken med dylik materiel — vilka försök å sid. 287 i bilaga till 1921 års statsverksproposition, fjärde huvudtiteln, angivits såsom varande »av särskild vikt för vinnande av försvarsrevisionens syfte» — snarast möjligt kunde föras till ett resultat, så att frågan om lämpliga motorfordonstyper ej fördröjde genomförandet av den organisation, som kunde komma att framgå av försvarsrevisionens arbete.

Det för ändamålet erforderliga beloppet syntes böra beräknas till 150,000 kronor.

På grund av vad sålunda anförts hemställde arméförvaltningen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå 1923 års riksdag att för försök avseende motortransport vid artilleriet anvisa ett extra reservationsanslag av 150,000 kronor.

Departement-
chefen.

Det måste givetvis anses vara av vikt, att den försöksverksamhet, avseende motortransport vid artilleriet, vilken igångsatts med anlitande av de utav riksdagen för ändamålet anvisade medel, må kunna fullföljas för ernående av det härmed åsyftade resultatet. Det för ifrågasvarande ändamål ytterligare erforderliga beloppet, enligt verkställd beräkning uppgående till 150,000 kronor, torde därför böra ställas till förfogande. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *försök avseende motortransport vid artilleriet* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 150,000 kronor.

[61.]

7. Försök med luftvärnspjäser.

Framställning
av armé-
förvaltningen.

Arméförvaltningen har gjort framställning om anvisande av medel för anställande av försök med luftvärnspjäser och i sådant avseende anført följande.

För medel, som för här avsett ändamål beviljats av 1921 års riksdag (ingående i det å tilläggsstat för nämnda år för försök med s. k. tekniska hjälpmedel anvisade beloppet), hade olika typer av luftvärnspjäser inköpts och prövats. I och för vinnande av ett slutgiltigt resultat erfordrades dock en del ytterligare försök, särskilt med eldledningsmateriel och dylikt, och beräknades härför ett anslag av 50,000 kronor vara erforderligt.

Erfarenheterna från världskriget ådagalade till fullo nödvändigheten av detta försvarsmedel, vilket hittills så gott som saknades i svenska armén, och hade försvarsrevisionen också upptagit frågan om anskaffning av dylik materiel. Det vore därför av vikt, att försöken härmed — vilka å sid. 287 i bilaga till 1921 års statsverksproposition, fjärde huvudtiteln, angåves såsom varande »av särskild vikt för vinnande av försvarsrevisionens syfte» — snarast möjligt kunde föras till ett resultat, så att frågan om lämpliga materieltyper ej fördröjde genomförande av den organisation, som kunde komma att framgå av försvarsrevisionens arbete. [61.]

På grund av vad sålunda anförts hemställde arméförvaltningen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå 1923 års riksdag att för försök med luftvärnspjäser för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 50,000 kronor.

Då jag i likhet med arméförvaltningen finner det vara riktigt, att ytterligare erforderliga försök på förevarande område med det snaraste må kunna komma till utförande, tillstyrker jag det framställda förslaget om anvisande för sådant ändamål av ett anslag å 50,000 kronor. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen Departements-
chefen.

att till *försök med luftvärnspjäser* för budgetåret
1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av
50,000 kronor.

G. Byggnader och ingenjörmateriel.

1. Byggnader, övningsfält och skjutbanor.

[62.]

(Byggnadsanslaget.)

Ifrågavarande anslag är avsett för bestridande av kostnader för: mindre nybyggnader, underhåll av: fästningsverk, hus och byggnader med deras fasta inredning, kaserngårdar med ledningar och stängsel, övningsfält, hinderbanor, hindergårdar med deras fasta hinder, ridbanor, skjutfält och skjutbaneanläggningar samt skötsel av andra lantförsvaret tillhörande eller för dess räkning upplåtna jordområden med tillhörande skog, planteringar, vägar, broar, stängsel, avlopp och dylikt,

Bihang till riksdagens protokoll 1923. 1 saml. 1 häft.

1920 22 27

- [62.] anskaffning och underhåll av: inventarier och redskap för eldsläckning samt byggnads- och maskinreparationer, tillbehör till ångpannor och centraluppvärmningsapparater m. m.,
yttre renhållning och belysning samt
uppgörande av kostnadsförslag och tillkallande av sakkunniga.

Enligt de grunder, som framlades för 1915 års riksdag, hava kostnaderna för byggnadernas årliga underhåll beräknats till $\frac{1}{2}$ procent av anläggningskostnaderna under 1—4 året, $\frac{3}{4}$ procent under 5—8 året och 1 procent från och med 9 året.

Anslaget har för år 1922 upptagits med 2,065,700 kronor och för tiden 1 januari—30 juni 1923 med 1,044,000 kronor, motsvarande för helt år ett belopp av 2,088,000 kronor. För vardera av nyssnämnda budgetperioder har därjämte anvisats ett förstärkningsanslag å enahanda belopp som det ordinarie anslaget.

Arméförvalt-
ningens
framställning.

Rörande medelsbehovet under förevarande anslag för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924 har arméförvaltningen anfört följande.

I enlighet med förenämnda beräkningsgrunder borde underhållskostnaderna för Jönköpings och Älvsborgs regementens kasernetablissemang, vilka vid budgetårets ingång varit i bruk över 8 år, samt för Kronobergs och Kalmar regementens kasernetablissemang, vilka vid budgetårets ingång varit i bruk över 4 år, ökas med $\frac{1}{4}$ procent av anläggningskostnaderna (tillhopa enligt ursprungliga beräkningsgrunderna omkring 8,800,000 kronor) eller med 22,000 kronor.

Vidare beräknades genom fortifikationsdepartementets försorg komma att före den 1 juli 1923 uppföras nedan angivna byggnader m. m., för vilka underhållsmedel från sagda tid erfordrades. Anläggningskostnaderna för desamma beräknades uppgå till nedanstående belopp.

Nytt sjukhus för Upplands artilleriregemente	kronor 350,000: —
Elektrisk belysningsanläggning vid Vendes artilleriregemente	» 50,000: —
Elektrisk belysnings- och kraftanläggning å Karlsborg	» 37,500: —
Elektrisk ångpanneanläggning vid Göta ingenjörkår	» 40,000: —
Automobilgarage vid Bohusläns regemente och i Boden	» 22,380: —
Proviantbod vid Svea trängkår	» 14,000: —
Skosmedja å Karlsborg	» 10,000: —
Provbockar vid flygkompaniet å Malmslätt	» 17,000: —
Staket vid Bodens artilleriregemente	» 15,100: —
Utvidgning av skjutbana vid Rosersberg	» 18,000: —

Vattenklosettanläggning vid Livgardet till häst.....	kronor	10,538: —	[62.]
Värmeledningar vid Göta ingenjörkår	»	14,670: —	
Elektrisk belysningsanläggning vid Positionsartilleri- regementet	»	10,000: —	
Vatten- och avloppsledningar vid flygkompaniet å Malmslätt	»	10,100: —	
Sprutbod, brandposter och brandmateriel å Karlsborg	»	20,000: —	
Diverse mindre byggnader m. m. vid olika etablis- semang	»	116,400: —	
Diverse värme-, vatten-, avlopps- och elektriska led- ningar m. m. vid olika etablissemang	»	118,353: —	
Summa kronor		874,041: —	

Enligt förutnämnda beräkningsgrunder skulle för underhåll av dessa byggnader m. m. från och med den 1 juli 1923 erfordras ett belopp av omkring 4,370 kronor. Som kostnaderna för ovan angivna byggnader m. m. i huvudsak hänförde sig till nu gällande priser, borde emellertid sistnämnda belopp minskas till ungefär hälften eller till omkring 2,200 kronor, under förutsättning att nedan begärd förstärkning av anslaget med 100 procent erhöles.

För vissa äldre byggnader å Malmslätt och Revingehed, vilka inlösts eller skulle inlösas från vederbörande officerskårer m. fl. för ett sammanlagt belopp av 226,300 kronor, borde underhållskostnaderna redan från början beräknas efter 1 procent, liksom även för vissa anläggningar vid Bodens fästning belöpande sig till sammanlagt 164,640 kronor. En procent å dessa belopp, tillhopa 390,940 kronor, utgjorde omkring 3,900 kronor.

Till underhåll av maskinella anordningar vid vätgasverket i Boden hade sedan år 1920 särskilda medel årligen anvisats å extra stat, men skulle, sedan större erfarenhet vunnits angående de erforderliga årliga underhållskostnaderna för dessa anläggningar, medel härför upptagas på ordinarie stat. Med hänsyn till vunna erfarenheter ansåge fortifikationsdepartementet, att så nu borde ske och att medel för detta ändamål borde upptagas under byggnadsanslaget, som till följd härav behöfve ökas med 2,800 kronor.

Med hänsyn till vad i det föregående anförts, borde den helårskostnad, 2,088,000 kronor, varpå anslagsberäkningen för första halvåret 1923 vore grundad, ökas med $(22,000 + 2,200 + 3,900 + 2,800 =)$ 30,900 kronor till 2,118,900 kronor.

De sålunda efter normala förhållanden beräknade underhållskostnaderna vore emellertid till följd av fortfarande rådande höga material-

[62.] och arbetspriser otillräckliga, varför i likhet med vad under en följd av år ägt rum en särskild förstärkning av anslaget vore nödvändig. Som byggnadskostnadernas ökning icke torde kunna beräknas understiga 100 procent utöver de före kriget gällande prisen, borde det för budgetåret 1923—1924 enligt ovan beräknade anslaget 2,118,900 kronor ökas med 100 procent eller till 4,237,800 kronor.

Arméförvaltningen hemställde alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att för budgetåret 1923—1924 upptaga ordinarie reservationsanslaget till byggnader, övningsfält och skjutbanor till 4,237,800 kronor.

Departements-
chefen.

Med tillämpning av hittills gällande grunder för det ordinarie byggnadsanslagets beräkning, och då medel till underhåll av maskinella anordningar vid vätgasverket i Boden synas bära upptagas under detta anslag, torde anslaget bära i riksstaten för budgetåret 1923—1924 uppföras med $(2,088,000 + 30,900 =) 2,118,900$ kronor. Enär detta belopp beräknats efter de före kristidens inträde rådande prisförhållandena, erfordras givetvis härutöver anvisande av ett extra anslag till förstärkning av det ordinarie anslaget. Enligt den av arméförvaltningen verkställda uppskattningen av ifrågavarande medelsbehov skulle för sådant ändamål krävas 100 procent av det ordinarie anslagets belopp. Då man emellertid har anledning att för den budgetperiod, det här gäller, räkna med ytterligare nedgång i byggnadskostnaderna, torde det icke vara oundgängligen nödvändigt, att berörda förstärkningsanslag upptages med högre belopp än 75 procent av det ordinarie anslaget eller med 1,589,175 kronor.

I detta sammanhang får jag anföra följande.

På därom av Kungl. Maj:t gjord framställning anvisade 1920 års riksdag å riksstaten för år 1921 ett extra reservationsanslag av 80,000 kronor till förstärkning av uppvärmningsanläggningarna inom Göta artilleriregementes kasernetablissemang. Detta anslag, som beräknats med hänsyn till då rådande höga kostnader för materialier och arbete, avsåg införandet av nytt värmeledningssystem med lokala värmeytor endast i de mest värmekrävande delarna av kasernflyglarna, korridorer, dagrum, tvättrum m. fl. För övriga rum skulle de befintliga kalorifererna tillsvidare bibehållas. Som kalorifererna emellertid nu äro så förbrända och skadade, att de befunnits icke kunna användas längre än högst till slutet av innevarande eldningsperiod, har arméförvaltningens fortifikationsdepartement verkställt utredning och kostnadsberäkning beträffande det ovannämnda värmeledningssystemets utsträckande till manskapslogementen samt lokalerna inom kanslihuset m. fl. lokaler; och uppgår förenämnda kostnad till 45,000 kronor. Fortifikationsdepartementet har därför i skrivelse till Kungl. Maj:t den 30 september 1922 anhållit om be-

myndigande att av byggnadsanslaget, vilket härtill lämnar tillgång, få [62.] disponera högst 45,000 kronor för ifrågavarande ändamål.

Mot vad fortifikationsdepartementet sålunda hemställt har jag icke något att erinra. Då emellertid, såsom nyss nämndes, särskilt anslag av riksdagen anvisats till förstärkning av kasernetablissemangets uppvärmningsanläggningar, torde förevarande fråga böra underställas riksdagens prövning.

På grund av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till byggnader, övningsfält och skjutbanor med 2,118,900 kronor,

dels ock medgiva, att till förbättring av uppvärmningsanordningarna inom Göta artilleriregementes kasernetablissemang må av ordinarie reservationsanslaget till byggnader, övningsfält och skjutbanor disponeras högst 45,000 kronor.

2. Förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till byggnader, [63.]
övningsfält och skjutbanor.

Med hänvisning till vad under nästföregående punkt anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till byggnader, övningsfält och skjutbanor* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 1,589,175 kronor.

3. Kostnader till följd av uppskjutande tillsvidare av arbetena å uppförande [64.]
av kasernetablissemang för Södra skånska infanteriregementet.

För bestridande av de särskilda kostnader, som kunde bli en följd av uppskjutande tillsvidare av pågående arbeten å uppförande av kasernetablissemang för Södra skånska infanteriregementet, anvisade 1919 års riksdag å tilläggsstat för samma år ett reservationsanslag av 75,000 kronor. För samma ändamål hava sedermera å tilläggsstaterna för åren 1921 och 1922 anvisats anslag å respektive 10,000 kronor och 13,000 kronor.

I skrivelse den 31 augusti 1922 har arméns kasernbyggnadsnämnd gjort framställning om fortsatt anvisande av medel för ifrågavarande ändamål samt därvid anført följande.

Framställning
av arméns
kasernbygg-
nadsnämnd.

[64.] Utgifterna å anslagen hade till och med den 31 juli 1922 uppgått till kronor 88,081: 33

För återstående 5 månader av 1922 beräknades:

en förvaltare	kr. 1,125: —	
en nattvakt	» 1,478: 40	
en grovarbetare	» 1,320: —	
diverse expenser, oförutsedda utgifter, materialier m. m. för reparationer	» 1,750: —	» 5,673: 40

För första halvåret 1923 beräknades:

en förvaltare, lön	kr. 1,350: —	
» » dyrtidstill- lägg cirka	» 810: —	kr. 2,160: —
en nattvakt	» 1,750: —	
en grovarbetare	» 1,562: 50	
diverse expenser, oförutsedda utgifter, materialier m. m. för reparationer	» 2,475: —	» 7,947: 50

Summa kronor 101,702: 23

Beviljade medel » 98,000: —

Brist kronor 3,702: 23
eller i avrundat tal 3,700 kronor.

För tiden 1 juli 1923—30 juni 1924 beräknades:

en förvaltare, lön	kr. 2,700: —	
» » dyrtidstilllägg cirka	» 1,620: —	kronor 4,320: —
en nattvakt	»	3,500: —
en grovarbetare	»	3,125: —
diverse expenser, oförutsedda utgifter, materialier m. m. för reparationer, brandförsäkring	»	5,055: —

Summa kronor 16,000: —

Under förutsättning att arbetena med uppförande av kasernetablissemang för Södra skånska infanteriregementet icke komme att återupptagas före den 1 juli 1924, hemställde nämnden alltså, att Kungl. Maj:t måtte dels anvisa för tiden till och med den 30 juni 1923 för ändamålet behöfliga 3,700 kronor och dels av riksdagen äska för budgetåret 1 juli 1923—30 juni 1924 ett belopp av 16,000 kronor för bestridande av de särskilda kostnader, som blivit en följd av uppskjutande tillsvidare av arbetena å kasernetablissemang för Södra skånska infanteriregementet invid Lund.

Genom beslut den 18 november 1922 har Kungl. Maj:t medgivit, [64.]
att från lantförsvarets anslag till extra utgifter finge utbetalas ett be- Kungl. Maj:ts
lopp av högst 3,700 kronor för täckande av den brist, som i före- beslut den 18
varande hänseende beräknats uppkomma för tiden intill utgången av november
första halvåret 1923. 1922.

Kungl. Maj:t har, med riksdagens begivande, den 21 mars 1919 Departements-
förordnat, att med fortsättandet av arbetena å uppförande av ifråga- chefen.
varande kasernetablissemang skulle tillsvidare anstå. Då dessa arbeten
icke torde komma att återupptagas under tiden 1 juli 1923—30 juni
1924, böra medel ställas till förfogande för bestridandet av de med det
fortsatta uppskovet under nämnda tid förenade kostnader. Enligt den
av arméns kasernbyggnadsnämnd verkställda beräkningen, mot vilken
jag icke funnit anledning till erinran, skulle dessa kostnader uppgå till
16,000 kronor.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för bestridande av de särskilda *kostnader, som
blivit en följd av uppskjutande tillsvidare av arbetena å
uppförande av kasernetablissemang för Södra skånska
infanteriregementet, för budgetåret 1923—1924 anvisa
ett extra reservationsanslag av 16,000 kronor.*

4. Uppförande av ett vattentorn jämte pumpstation vid flygkompaniets [65.] etablissemang å Malmen.

Arméförvaltningen har gjort framställning om anvisande av anslag Framställ-
till vissa brandskyddsanordningar vid arméns kasernetablissemang samt ning av armé-
därvid anført, bland annat, följande. förvaltningen.

Vid varje kasernetablissemang funnes en del inventarier och red-
skap för eldsläckning, för vilkas anskaffning och underhåll kostnaderna
bestredes från det ordinarie byggnadsanslaget. Med hänsyn till brand-
skydds- och eldsläckningsväsendets utveckling under senaste årtiondet
samt på grund av allt oftare förekommande kaserneldsvådor hade inom
arméförvaltningens fortifikationsdepartement med biträde av särskilt
tillkallad sakkunnig verkställts utredning angående de åtgärder, som
kunde vara erforderliga för att brandskyddsväsendet vid arméns eta-
blissemang skulle motsvara de fordringar, som numera borde ställas på
detsamma.

I den sålunda verkställda utredningen hade upptagits, bland annat,
dels erforderlig nyanskaffning av brandmateriel och livräddningsredskap,

[65.] dels anordnande av brandskåp, där så låte sig göra, dels ock tillgodo-seende av vattenbehovet. I enlighet med resultatet av ifrågavarande utredning hade fortifikationsdepartementet sökt i första hand tillgodose garnisonsorterna Karlsborg och Boden, som helt måste lita på egen brandkår. Departementet hade även ämnat söka av medel från ordinarie byggnadsanslaget bestrida kostnaderna för anskaffandet av större delen av föreslagen brandmateriel och livräddningsredskap, vilket emellertid ej låtit sig göra, sedan i föregående års medelsbehovsskrivelse begärd ytterligare förstärkning av byggnadsanslaget för år 1922 ej blivit bifallen samt sagda anslag för första halvåret 1923 upptagits till väsentligt lägre belopp än av departementet beräknats. Till följd härav vore ett extra anslag även för sistnämnda brandskyddsanordningar erforderligt.

Kostnaderna för nu av departementet föreslagna brandskyddsanordningar beräknades uppgå till 230,000 kronor, varuti inginge ett belopp av 55,000 kronor för uppförande av ett vattentorn jämte pumpstation vid flygkompaniets etablissemang å Malmen. Sistnämnda anläggnings snara utförande, varigenom avsåges att trygga vattentillförseln därstädes vid eldsvåda, vore av synnerligt stor vikt med hänsyn till där förvarad dyrbar och svårersättlig materiel m. m.

Med anledning av vad ovan anförts hemställde arméförvaltningen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att för utförandet av vissa brandskyddsanordningar vid arméns kasernetablissemang för budgetåret 1923—1924 anvisa ett belopp av 230,000 kronor.

Departements-
chefen.

Såväl av statsfinansiella skäl som ock med hänsyn till de betydande förändringar i fråga om förläggningsförhållandena m. m., som kunna komma att bliva en följd av försvarsrevisionen, anser jag mig allenast i så måtto kunna biträda det av arméförvaltningen framställda anslagskravet, att det för uppförande av ett vattentorn jämte pumpstation vid flygkompaniets etablissemang å Malmen erforderliga beloppet, 55,000 kronor, synes mig böra av riksdagen äskas. De smärre anordningar, som i övrigt kunna under den närmaste tiden visa sig vara ur brandskyddssynpunkt oundgängligen nödvändiga vid arméns etablissemang, torde böra bekostas av ordinarie byggnadsanslaget.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *uppförande av ett vattentorn jämte pumpstation vid flygkompaniets etablissemang å Malmen* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 55,000 kronor.

5. Vissa arbeten vid infanteriskjutskolan å Rosersberg.

[66.]

Uti sin berättelse av den 30 november 1919 om verkställd granskning av statsverkets tillstånd m. m. under år 1918 anförde riksdagens revisorer, bland annat, att revisorerna avlagt besök vid den till Rosersberg förlagda infanteriskjutskolan och därvid funnit, att även för den händelse skolan icke för framtiden komme att vara förlagd till Rosersberg, det syntes revisorerna önskligt, att vissa åtgärder till förläggningens förbättrande vidtoges.

Uttalande av
riksdagens
revisorer.

Beträffande sålunda anmärkta förhållanden hade utredning delvis redan pågått inom arméförvaltningens fortifikationsdepartement angående desammas avhjälpande i samband med en del övriga av sjukvårdsstyrelsen samt chefen för infanteriskjutskolan påkallade hygieniska förbättringar. Enär avhjälpan det av ifrågavarande missförhållanden endast till en mindre del kunde bestridas av medel från fortifikationsdepartementets byggnadsanslag, visade det sig, efter verkställd utredning, att kostnaderna för övriga erforderliga arbeten m. m. belöpte sig till 58,000 kronor, och hemställde arméförvaltningen i sin skrivelse den 31 augusti 1920 angående lantförsvarets medelsbehov om anvisande av detta belopp å extra stat för år 1922. Några medel för ändamålet blevo emellertid ej av riksdagen äskade.

Arméförvaltningens framställning den 31 augusti 1920.

Sedermera hemställde chefen för infanteriskjutskolan i skrivelse den 8 december 1921, att åtgärder måtte vidtagas för beredande av förläggningsutrymme m. m. för den vid samma skola erforderliga övningstrupp, samt anförde därvid, att det för undervisningens och försöksverksamhetens vid skolan bedrivande syntes oundgängligen nödvändigt, att under tiden för kursernas avhållande ständig övningstrupp, lämpligen bestående av ett infanterikompani, organiserat och utbildat i överensstämmelse med vid undervisningen tillämpade grunder, stode till förfogande. Möjlighet att förlägga övningstrupp under tak vid skolan förefunnnes icke. Därest övningstruppen förlades i tält och utspisades utomhus, bleve följden, att dylik trupp icke lämpligen kunde inbeordras under förra delen av första omgångens kurser, samt att densamma sedermera upprepade gånger måste avlösas, alldenstund dylik förläggning med hänsyn till truppens hälsa och trevnad knappast borde komma till användning för längre tid än högst en månad i sträck. Sålunda syntes den för infan-

Framställning av chefen för skjutskolan.

- [66.] teriskjutskolans verksamhet viktiga frågan om ständig övningstrupp icke kunna nöjaktigt lösas, med mindre möjlighet bereddes att förlägga och utspisa densamma inomhus. För detta ändamål föreslog chefen för infanteriskjutskolan, att en barack för 260 man måtte uppföras för en beräknad kostnad av 134,000 kronor ävensom att stallutrymme måtte beredas för ett 40-tal hästar.

Kungl. Maj:t
beslut den
23 januari
1922.

Enligt beslut den 23 januari 1922 fann Kungl. Maj:t denna skolchefens framställning icke föranleda annan åtgärd än att handlingarna i ärendet skulle överlämnas till arméförvaltningen för att tagas i beaktande vid nästavgivande framställning rörande lantförsvarets medelsbehov.

Arméförvalt-
ningens före-
varande fram-
ställning.

Arméförvaltningen har nu anfört, att ämbetsverket ansåge, att uppförandet av en dylik barack icke allenast skulle på ett effektivt sätt lösa frågan om förläggning av för infanteriskjutskolan erforderlig övningstrupp och handräckningspersonal, utan även avhjälpa en stor del av förutnämnda hygieniska missförhållanden. Till följd härav kunde de förut för dessa missförhållandens avhjälpande beräknade kostnaderna av 58,000 kronor i och med uppförandet av en dylik barack minskas till 35,000 kronor. Kostnaderna för barackens och stallets uppförande, vilka beräknats med hänsyn till sjunkande byggnadskostnader, ansåge fortifikationsdepartementet dock icke kunna sättas lägre än 130,000 kronor. Tillhoppa skulle sålunda erfordras ett belopp av 165,000 kronor. Arméförvaltningen hemställde därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att för vissa arbeten vid infanteriskjutskolan å Rosersberg å extra stat för budgetåret 1923—1924 anvisa ett belopp av 165,000 kronor.

Departements-
chefen.

Då det är av behovet synnerligen påkallat, att ifrågavarande arbeten vid skjutskolan å Rosersberg snarast möjligt komma till utförande, finner jag mig böra tillstyrka, att för ändamålet erforderliga medel äskas av riksdagen. Gentemot den av arméförvaltningen uppgjorda kostnadsberäkningen, som slutar å ett belopp av 165,000 kronor, har jag icke något att erinra. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till bestridande av kostnaderna för *vissa arbeten vid infanteriskjutskolan å Rosersberg* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 165,000 kronor.

6. Utvidgad elektrifiering av Bodens fästning.

[67.]

I skrivelse den 16 september 1922 har arméförvaltningens fortifikationsdepartement gjort framställning i fråga om utvidgad elektrifiering av Bodens fästning för belysnings- och kraftändamål.

Då jag har för avsikt att föreslå avlåtande till riksdagen av proposition i ämnet, men ärendet ännu icke föreligger i det skick, att det nu kan underställas Kungl. Maj:ts prövning, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avvaktan på den proposition, som kan komma att avlåtas angående *utvidgad elektrifiering av Bodens fästning*, tillsvidare under fjärde huvudtiteln för budgetåret 1923—1924 såsom extra reservationsanslag beräkna ett belopp av 147,000 kronor.

7. Elektrifiering av Livgardets till häst kasernetablissemang.

[68.]

Arméförvaltningen har i sin skrivelse angående lantförsvarets medelsbehov för budgetåret 1923—1924 gjort framställning om anvisande av anslag till elektrifiering av Livgardets till häst kasernetablissemang samt i sådant hänseende anfört följande.

Framställning
av arméför-
valtningen.

Vid tiden för uppförandet av ifrågavarande kasernetablissemang hade driften av elektrisk belysning ställt sig dyrare än belysning medelst gas. Som emellertid priset å gas numera och väl även för en oöverskådlig framtid på grund av kolbränslets dyrhet komme att bliva jämförelsevis högt, borde av nationalekonomiska skäl förbrukningen av gas för belysningsändamål så mycket som möjligt inskränkas.

I skrivelser år 1918 hade regementets sekundchef gjort framställning om elektrifiering av kasernetablissemang, därvid framhållande den stora besparing — cirka 15,000 kronor årligen — som en dylik elektrifiering skulle komma att medföra.

Angående belysningen inom ifrågavarande kasernetablissemang hade riksdagens revisorer under år 1919 framställt anmärkning; och hade arméförvaltningen med anledning härav i utlåtande den 14 januari 1920 anfört, dels att från Livgardet till häst liksom från ett flertal andra regementen framställning gjorts om införande av elektrisk belysning,

[68.] dels att för de regementen, där gasbelysningens brister nödvändiggjort ändring, medel för införande av elektrisk belysning hos Kungl. Maj:t begärts och erhållits, dels slutligen att arméförvaltningen, med hänsyn till vad riksdagens revisorer uttalat och på grund av de fördelar, vilka elektrisk belysning komme att medföra, hade för avsikt att i sin framställning angående medelsbehovet för år 1922 upptaga anslag för införande av elektrisk belysning vid Livgardets till häst m. fl. regementens kasernetablissemang.

I sina framställningar den 31 augusti 1920 och den 31 augusti 1921 angående lantförsvarets medelsbehov hade arméförvaltningen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte för ovanstående ändamål hos riksdagen äska nödiga medel. Emellertid hade Kungl. Maj:t ansett sig ej då böra hos riksdagen göra framställning om anvisande av medel för sagda ändamål.

Arméförvaltningen hölle före, att nyssnämnda behov alltjämt föreläge, samt att elektrifieringen så snart ske kunde borde komma till stånd. Kostnaden för samtliga för ovan angivna ändamål erforderliga anskaffningar och arbeten uppginge nu till 82,500 kronor.

Med anledning av vad sålunda anförts hemställde arméförvaltningen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att för elektrifiering av Livgardets till häst kasernetablissemang för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 82,500 kronor.

Departements-
chefen.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, hava upprepade framställningar gjorts om anvisande av medel för införande av elektrisk belysning i Livgardets till häst kasernetablissemang. Kostnaderna härför, vilka år 1921 uppskattades till 106,000 kronor, hava på grundvalen av den nu rådande lägre prislägen beräknats till allenast 82,500 kronor. Då jag anser, att med den ifrågavarande elektrifieringen icke vidare bör anstå, finner jag mig böra tillstyrka arméförvaltningens förevarande framställning. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *elektrifiering av Livgardets till häst kasernetablissemang* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 82,500 kronor.

[69.]

8. Ingenjörmateriel utom flygmateriel.

Anslag för
åren
1920—1922.

I sammanhang med den från och med år 1920 genomförda förändrade anslagsuppställningen under fjärde huvudtiteln upptogs i riks-

staten ett nytt ordinarie anslag, benämnt »Ingenjörmateriel, reservations-
anslag» och avsett för bestridande av kostnaderna för [69.]

underhåll, eventuellt även anskaffning av ingenjörstabernas och
ingenjörtruppernas ingenjörtekniska utrustning och fordon, av rid- och
körskolepersedlar samt av instrument, verktyg och maskiner för ingenjör-
materielens tillverkning och besiktning,

anskaffning av råmaterialier och förbrukningsartiklar samt
arbetslöner åt civila arbetare vid fortifikationens tygverkstäder.

Anslaget, som beräknats efter de före kristidens inträde rådande
prisförhållandena, upptogs för vart och ett av åren 1920, 1921 och 1922
med 124,100 kronor. Av detta belopp beräknades 37,500 kronor för
underhåll av flygmaterielen. Till förstärkning av de för den övriga
ingenjörmaterielen under det ordinarie anslaget beräknade medel,
(124,100 — 37,500 =) 86,600 kronor, anvisade riksdagen å tilläggsstat
för år 1920 103,920 kronor samt för vart och ett av åren 1921 och
1922 86,600 kronor.

För första halvåret 1923 har i förevarande hänseende vidtagits den
ändring, att ur anslaget utbrutits de för underhåll av flygmaterielen
avsedda medel. Anslaget, vars benämning i samband härmed ändrats
till »Ingenjörmateriel utom flygmateriel», har för nyssnämnda halvår
upptagits med $(86,600 : 2 =)$ 43,300 kronor, varjämte såsom förstärkning
av detta anslag anvisats ett extra anslag å samma belopp, 43,300 kronor.

Anslag för
första halvåret
1923.

Arméförvaltningen har nu — under erinran om att ämbetsverket
uti sin framställning rörande lantförsvarets medelsbehov för första halv-
året 1923 hemställt, att förevarande anslag måtte å staten för nämnda
halvår upptagas med 96,000 kronor — anført, att till grund för anslags-
beräkningen såsom förut borde läggas dels värdet av den materiel, som
skulle underhållas med anslagets medel, dels den tid, under vilken de
olika formationernas materiel årligen vore till bruk utlämnad. Då nu
enligt inom fortifikationsdepartementet verkställda beräkningar materielens
värde till följd av inträffat prisfall nedgått med 20 procent, borde an-
slaget kunna minskas med 20 procent eller från begärda 96,000 kronor
till 76,800 kronor för halft år eller för helt år i avrundat tal 154,000 kronor.
Arméförvaltningen hemställde alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riks-
dagen att för budgetåret 1923—1924 upptaga ordinarie reservations-
anslaget till ingenjörmateriel utom flygmateriel med 154,000 kronor.

Arméförvalt-
ningens fram-
ställning.

[69.] Departements-
chefen. Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, har för underhåll av ingenjörmateriel utom flygmateriel för tiden 1 januari—30 juni 1923 anvisats tillhoppa 86,600 kronor, motsvarande för helt år ett belopp av 173,200 kronor. Arméförvaltningen har nu på grund av prisnivåns sänkning ansett sig kunna för budgetåret 1923—1924 räkna med en minskning av medelsbehovet till 154,000 kronor. Den sålunda verkställda beräkningen giver mig icke anledning till någon erinran. Emellertid torde, i enlighet med den hittills tillämpade principen, det ordinarie anslaget böra upptagas med allenast 86,600 kronor samt återstoden av nyssnämnda belopp eller 67,400 kronor anvisas såsom extra anslag till det ordinarie anslagets förstärkning.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till ingenjörmateriel utom flygmateriel med 86,600 kronor.

[70.] 9. **Förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till ingenjörmateriel utom flygmateriel.**

Med hänvisning till vad under nästföregående punkt anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till ingenjörmateriel utom flygmateriel* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 67,400 kronor.

[71.] 10. **Underhåll av flygmaterielen.**

Till bestridande av kostnaderna för underhållet av arméns flygmateriel anvisades å riksstaten för år 1922 dels 37,500 kronor under det ordinarie anslaget till ingenjörmateriel dels ock 500,000 kronor såsom extra anslag, eller således tillhoppa 537,500 kronor.

För första halvåret 1923 har ett belopp motsvarande hälften av de för år 1922 beviljade medlen eller således 268,750 kronor för samma ändamål anvisats såsom extra anslag, varemot såsom förut nämnts några medel för flygmaterielens underhåll icke beräknats under det för ingenjörmateriel avsedda ordinarie anslaget.

Under åberopande av vad arméförvaltningens fortifikationsdepartement i särskild skrivelse den 31 augusti 1922 anfört, har nu arméförvaltningen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till flygmateriel för budgetåret 1923—1924 anvisa ett belopp av 806,000 kronor.

[71.]

Arméförvaltningens framställning.

Storleken av här ifrågavarande medelsbehov är i viss mån beroende av, i vilken omfattning flygövningarna bedrivs. Med utgångspunkt från det flygövningsprogram, som under tiden juli 1923—juni 1924 kan antagas komma till utförande inom ramen av det anslag för sådant ändamål, varom jag i annat sammanhang gjort framställning, och med beaktande tillika av angelägenheten därav, att driften vid arméns flygverkstäder må kunna nödtorftigt upprätthållas, har jag vid den granskning jag underkastat de beräkningar, som ligga till grund för arméförvaltningens anslagsäskande, kommit till det resultatet, att för underhållet av flygmaterielen under det budgetår, varom här är fråga, bör beräknas 740,000 kronor, vilket belopp torde bära av riksdagen äskas. Såsom en förklaring till den väsentliga stegringen av anslagsbeloppet i jämförelse med de å riksstaten tidigare anvisade anslag till flygmaterielens underhåll kan anföras, att vissa hithörande ändamål under de senast förflutna åren kunnat tillgodoses genom medel, anvisade för arbetslöshetens bekämpande, men att en sådan utväg för framtiden icke vidare torde kunna anlitas.

Departementschefen.

Det synes mig icke lämpligt att i vidare mån än nu skett till statsrådsprotokollet redogöra för detta ärende; riksdagens vederbörande utskott torde därom erhålla närmare upplysningar genom de handlingar, som tillhandahållas utskottet.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *underhåll av flygmaterielen* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 740,000 kronor.

11. Krigsbromaterielens förstärkning.

[72.]

I 1921 års statsverksproposition föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att för krigsbromaterielens förstärkning bevilja ett anslag av 90,000 kronor samt därav för år 1922 anvisa ett belopp av 45,000 kronor.

- [72.] Riksdagen, som icke fann annan anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, än att anslaget syntes böra anvisas att utgå under en tid av tre år, beviljade för ändamålet ett anslag av 90,000 kronor samt anvisade därav för år 1922 såsom extra reservationsanslag ett belopp av 30,000 kronor.

Med hänsyn till svårigheten att finansiera den s. k. övergångsbudgeten och då det utan större olägenhet syntes kunna anstå till budgetåret 1923—1924 med fortsatt anvisande av medel för nu ifrågavarande ändamål, äskades härför icke några medel för tiden 1 januari—30 juni 1923.

Arméförvalt-
ningens fram-
ställning.

Arméförvaltningen har nu hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att av det för krigsbromaterielens förstärkning beviljade anslaget för budgetåret 1923—1924 anvisa ett belopp av 30,000 kronor.

Departements-
chefen.

Med tillstyrkan av vad arméförvaltningen sålunda föreslagit hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att av det för *krigsbromaterielens förstärkning* utav 1921 års riksdag beviljade anslag, 90,000 kronor, för budgetåret 1923—1924 såsom extra reservationsanslag anvisa ett belopp av 30,000 kronor.

[73.] 12. Komplettering av viss materiel vid Fälttelegrafkåren.

Uti 1921 års statsverksproposition föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att för komplettering av viss materiel vid Fälttelegrafkåren bevilja ett anslag av 103,800 kronor samt därav för år 1922 anvisa ett belopp av 51,900 kronor.

Riksdagen, som ansåg, att det av Kungl. Maj:t begärda anslaget borde kunna nedsättas till 60,000 kronor, beviljade för ändamålet ett anslag å sistnämnda belopp samt anvisade för år 1922 hälften därav eller 30,000 kronor.

Av samma skäl, som under nästföregående punkt angivits, äskades för tiden 1 januari—30 juni 1923 icke några medel för nu ifrågavarande ändamål.

Arméförvalt-
ningens fram-
ställning.

Arméförvaltningen har hemställt, att återstoden, 30,000 kronor, av det beviljade anslaget måtte anvisas å staten för budgetåret 1923—1924.

Vad sålunda föreslagits finner jag mig böra tillstyrka. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

[73.]

Departements-
chefen.

att av det för *komplettering av viss materiel vid Fälttelegrafkåren* utav 1921 års riksdag beviljade anslag, 60,000 kronor, för budgetåret 1923—1924 såsom extra reservationsanslag anvisa återstoden, 30,000 kronor.

13. Förlag av materialier för flygplantillverkning.

[74.]

Med anledning av en utav Kungl. Maj:t gjord framställning i ämnet beviljade 1921 års riksdag för anskaffning av förlag av materialier för flygplantillverkning ett anslag av 60,000 kronor samt anvisade därav för år 1922 ett belopp av 30,000 kronor. Å riksstaten för första halvåret 1923 har av samma anslag anvisats ytterligare 15,000 kronor.

Arméförvaltningen har nu gjort framställning om anvisande å riksstaten för budgetåret 1923—1924 av återstående belopp, 15,000 kronor.

Arméförvalt-
ningens fram-
ställning.

I enlighet härmed hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

Departements-
chefen.

att av det för anskaffning av *förlag av materialier för flygplantillverkning* utav 1921 års riksdag beviljade anslag, 60,000 kronor, för budgetåret 1923—1924 såsom extra reservationsanslag anvisa återstoden, 15,000 kronor.

14. Anskaffning av fallskärmar.

[75.]

Arméförvaltningen har gjort framställning om anvisande av medel för anskaffning av fallskärmar och i sådant avseende anfört följande.

Framställning
av arméför-
valtningen.

Då enligt rapporter m. m. från världskriget spanare och flygplanförare vid flerfaldiga tillfällen med fallskärmens tillhjälp kunnat rädda sig ur skadade flygplan, och då fallskärmens betydelse för räddandet av människoliv vid flygolyckor i allmänhet numera vore till fullo ådagalagd och erkänd, ansåge arméförvaltningen det vara nödvändigt, att flygpersonalen försåges och övades med dylika. Det fredsbehov av

- [75.] fallskärmar, som för närvarande föreläge, uppginge till minst 30, varmed 15 flygplan skulle kunna utrustas. Vid flygkompaniet finnes emellertid redan 11 fallskärmar. Det antal, som ytterligare behövde anskaffas, utgjorde således 19. Då priset på en dylik fallskärm uppginge till 600 kronor, erfordrades för anskaffandet av 19 fallskärmar 11,400 kronor.

På grund av vad sålunda anförts hemställde arméförvaltningen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att för anskaffning av fallskärmar för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 11,400 kronor.

Departements-
chefen.

Vad arméförvaltningen sålunda föreslagit finner jag mig böra tillstyrka. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *anskaffning av fallskärmar* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 11,400 kronor.

H. Diverse.

[76.] 1. Ersättning för rustning och rotering.

Ordinarie förslagsanslaget till ersättning för rustning och rotering var i riksstaten för år 1922 upptaget med 400,000 kronor. För tiden 1 januari—30 juni 1923 har anslaget — enär utbetalningar från det samma äga rum uteslutande under senare delen av kalenderåret — upptagits utan angivet belopp.

Sedan under år 1922 verkställts ny uppskattning av rustnings- och roteringsbesvärens värde, hava från vederbörande länsstyrelser infordrats uppgifter å sammanlagda beloppen av de utav länsstyrelserna fastställda nya värdena å rustnings- och roteringsbesvären. Enligt de inkomna uppgifterna uppgå dessa värden till sammanlagt 473,135 kronor 24 öre.

På grund av berörda uppgifter och med hänsyn till den successivt skeende avgången av personal och hästar torde anslaget till ersättning för rustning och rotering för budgetåret 1923—1924 böra beräknas till 460,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till ersättning för rustning och rotering med 460,000 kronor. [76.]

2. Extra utgifter. [77.]

Ordinarie reservationsanslaget till extra utgifter har för år 1922 upptagits med 615,000 kronor och för första halvåret 1923 med hälften av nämnda belopp eller 307,500 kronor.

Med hänsyn till de besparingar, som förefinnas å detta anslag, torde detsamma för budgetåret 1923—1924 kunna nedsättas med 200,000 kronor under det tidigare för helt år anvisade beloppet eller således till 415,000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till extra utgifter med 415,000 kronor.

3. Kommittéer och utredningar genom sakkunniga. [78.]

I riksstaten för år 1922 var ordinarie förslagsanslaget till kommittéer och utredningar genom sakkunniga uppfört med 200,000 kronor. För tiden 1 januari—30 juni 1923 har anslaget upptagits med hälften av nyssnämnda belopp eller således 100,000 kronor.

På grund av den minskning av här ifrågavarande kostnader, som kan antagas komma att äga rum, torde anslaget för budgetåret 1923—1924 icke behöva upptagas högre än till 80,000 kronor; och torde detsamma böra erhålla reservationsanslags natur.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels i riksstaten uppföra anslaget till kommittéer och utredningar genom sakkunniga såsom reservationsanslag,

dels ock upptaga nämnda anslag med ett belopp av 80,000 kronor.

4. Semester åt vid lantförsvaret anställda arbetare. [79.]

Med anledning av Kungl. Maj:ts därom gjorda framställningar har riksdagen för vart och ett av åren 1919—1922 beviljat ett extra anslag av 100,000 kronor för beredande av semester åt vid lantförsvaret

[79.] anställda arbetare. Jämväl för första halvåret 1923 har anslag för ändamålet anvisats, och har detsamma med hänsyn till de tider på året, under vilka semester som regel åtnjutes av ifrågavarande arbetare, ansetts kunna begränsas till $\frac{2}{5}$ av det för helt år beräknade beloppet eller således till 40,000 kronor.

Såsom för riksdagen tidigare anmälts, har Kungl. Maj:t genom brev den 24 juli 1919 meddelat närmare bestämmelser i ämnet.

Arméförvalt-
ningens
framställning.

Arméförvaltningen har nu föreslagit, att för ifrågavarande ändamål måtte för budgetåret 1923—1924 anvisas samma belopp som för år 1922 eller 100,000 kronor.

Departements-
chefen.

Vad sålunda föreslagits finner jag mig böra tillstyrka. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för beredande av *semester åt vid lantförsvaret anställda arbetare* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra förslagsanslag av 100,000 kronor.

III. Sjöförsvaret.

A. Avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.

1. Marinförvaltningen.

[80.]

Ordinarie förslagsanslaget till marinförvaltningen var i riksstaten för år 1922 upptaget med ett belopp av 222,670 kronor. För tiden 1 januari—30 juni 1923 är anslaget uppfört med hälften av berörda belopp eller med 111,335 kronor.

Såväl för år 1920 som för år 1921 har till förstärkning av anslaget till marinförvaltningen anvisats

dels till beredande av fyllnad i den i marinförvaltningens stat uppförda anvisningen till vikariatsersättning, arvoden till extra ordinarie tjänstemän och biträden samt renskrivningskostnad m. m. ett förslagsanslag, högst, 25,120 kronor;

dels ock till anställande av två extra revisorer och en extra föredragande i anmärkningsmål i marinförvaltningen samt till förstärkning jämväl i övrigt av arbetskrafterna å revisions- och bokslutskontoren därstädes ett förslagsanslag, högst, 20,850 kronor, därav högst 250 kronor finge tagas i anspråk till vikariatsersättning under semester för extra revisorerna.

Ifrågavarande anslag voro beräknade på följande sätt:

Arvode till två amanuenser	kronor	4,000: —
Vikariatsersättning för ordinarie tjänstemän	»	801: —
Vikariatsersättning och annan avlöning till extra skrivbiträden samt extra renskrivningskostnad ...	»	5,716: 89
Ersättning till extra vaktmästare	»	3,155: 50
Gratifikationer till extra personal m. m.	»	11,446: 61

Summa kronor 25,120: —

Arvode till extra revisor	kronor	3,000: —
» » biträden vid granskning av förrädsredogörelserna	»	1,600: —
Arvode till en extra revisor och bokhållare	»	3,000: —

[80.]	Arvode till biträden å bokslutskontoret	kronor	1,800: —
	Vikariatsersättning under semester för två extra revisorer	»	250: —
	Extra föredragande i anmärkningsmål	»	1,200: —
	Extra revisionspersonal i övrigt	»	10,000: —
			Summa kronor 20,850: —

I statsverkspropositionen till 1921 års riksdag föreslog Kungl. Maj:t, att nyssnämnda två anslag måtte sammanslås till ett ävensom att å detta anslag måtte beräknas ytterligare 14,500 kronor för förstärkning av marinförvaltningens arbetskrafter samt 12,000 kronor för genomförande av den nya löneregleringen för de centrala ämbetsverken. I anslutning härtill hemställde Kungl. Maj:t, att till förstärkning av arbetskrafterna i marinförvaltningen m. m. å extra stat för år 1922 måtte anvisas ett förslagsanslag, högst, 72,000 kronor.

I anledning av förevarande framställning uttalade riksdagen, att den av Kungl. Maj:t begärda förhöjningen av anslagsmedlen till förstärkning av marinförvaltningens arbetskrafter syntes kunna begränsas med hänsyn till den utsträckta arbetstiden, som från och med år 1922 i enlighet med den av riksdagen beslutade löneregleringen skulle vinna tillämpning, samt att i betraktande härav en ökning av ifrågavarande anslagsmedel till 65,000 kronor syntes riksdagen böra bli tillfyllest; och beviljades för ändamålet anslag å sistnämnda belopp.

På framställning av Kungl. Maj:t anvisade riksdagen för tiden 1 januari—30 juni 1923 under nämnda extra anslagstitel såsom förslagsanslag, högst, ett belopp av 32,500 kronor eller hälften av det i 1922 års riksstat uppförda anslagsbeloppet.

Marinförvalt-
ningens
framställning.

Uti sin skrivelse rörande sjöförsvarets medelsbehov för budgetåret 1923—1924 har marinförvaltningen anført, att marinförvaltningen funne sig icke nu böra föreslå någon ändring i beräkningen av den för år 1922 godkända staten för ämbetsverket. Anslaget till marinförvaltningen syntes alltså böra i riksstaten för nyssnämnda statsregleringsperiod upptagas såsom oförändrat ordinarie förslagsanslag med 222,670 kronor.

Även för budgetåret 1923—1924 erfordrades emellertid anslag till förstärkning av arbetskrafterna i marinförvaltningen, och har ämbetsverket hemställt, att för ändamålet måtte anvisas ett förslagsanslag, högst, å samma belopp som det i 1922 års riksstat uppförda anslaget eller 65,000 kronor.

I fråga om möjligheten av personalindragningar inom marinförvaltningen har den av Kungl. Maj:t tillsatta granskningsnämnden för verkställande av undersökning rörande personalindragningar inom centralförvaltningen framhållit, hurusom å marinförvaltningens stat vore uppförda icke mindre än fem sekreteraretjänster, varav tre i lönegraden B 15 och två i lönegraden B 13. Detta antal syntes onödigt stort för de uppsättningar, som vore av den art, att de kunde av civila sekreterare ombesörjas, och borde kunna, i den mån vakanser å dessa tjänster uppkomme, nedbringas med åtminstone två.

[80.]

Gransknings-
nämndens
förslag.

Beträffande marinförvaltningens revision hade nyligen uppkommit fråga om dess överflyttande, helt eller delvis, till riksräkenskapsverket. Denna fråga vore föremål för särskild utredning, varvid bland annat torde tagas under övervägande, i vad mån en dylik överflyttning kunde medföra besparing i arbetskraft.

Marinförvaltningens vaktbetjäning syntes kunna minskas med två extra expeditivsvakter.

Extra anslaget till uppehållande av marinförvaltningens verksamhet för år 1922 intill den 1 oktober utvisade en belastning av omkring 34,000 kronor. Med hänsyn härtill samt till den minskning av extra arbetskrafter, som marinförvaltningen i likhet med andra verk nu torde nödgas vidkännas, torde anslaget bära nedsättas med 30,000 kronor till 35,000 kronor.

Ordinarie anslaget till marinförvaltningen torde i enlighet med marinförvaltningens förslag för budgetåret 1923—1924 bära upptagas med samma belopp som för år 1922 eller 222,670 kronor. Vad beträffar de av granskningsnämnden omförmälda å marinförvaltningens stat uppförda tre tjänster i lönegraden B 15 och två tjänster i lönegraden B 13, torde i sinom tid bära undersökas, huruvida dessa kunna till antalet nedbringas.

Departement-
chefen.

I enlighet med granskningsnämndens förslag synes det extra anslaget till upprätthållande av marinförvaltningens verksamhet bära för nu ifrågavarande budgetår upptagas med allenast 35,000 kronor. Till denna fråga återkommer jag under nästföljande punkt.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, med godkännande av bifogade förslag till stat för marinförvaltningen (se bil. 65) att tillämpas under tiden 1 juli 1923—30 juni 1924, i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till marinförvaltningen med 222,670 kronor.

[81.]

2. Marinförvaltningens verksamhet.

Med hänvisning till vad under nästföregående punkt anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till upprätthållande av *marinförvaltningens verksamhet* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag å 35,000 kronor.

[82.]

3. Avlöning till personal vid kårer och stater m. fl.

(Avlöningsanslaget.)

Ordinarie förslagsanslaget till avlöning till personal vid kårer och stater m. fl. var för år 1922 upptaget med 15,903,000 kronor.

I proposition (nr 248) till nästlidet års riksdag föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att i riksstaten för tiden 1 januari—30 juni 1923 upptaga samma anslag med 7,918,000 kronor.

Anslaget var beräknat sålunda:

A.	Avlöningsförmåner, upptagna i vederbörliga stater	kronor 9,030,689: 75
B.	Båtsmanskompanierna, förslagsvis	» 250: —
C.	Månadslön, arvoden m. m. till personal vid flottans sjukhus i Karlskrona, högst	» 20,000: —
D.	Arvoden m. m. enligt förteckning	» 47,939: —
E.	Oförutsedda utgifter för uppehållande tillfälligtvis av uppbördsmanabefattningar m. m. samt för eventuellt behövlige ändringar i arvoden, förslagsvis	» 6,000: —
F.	Ålderstillägg	» 6,000: —
Summa kronor		9,110,878: 75

Med hänsyn till inträffande vakanser nedsattes ifrågavarande belopp, 9,110,878 kronor 75 öre, med 12 procent till 8,017,573 kronor 30 öre. Härifrån drogs ett belopp av 100,000 kronor, motsvarande beräknad

ersättning för tjänstebostäder, varefter återstoden avrundades till nyssnämnda summa, 7,918,000 kronor.

[82.]

Riksdagen, som vid behandlingen av förenämnda proposition beslöt vissa sänkningar i avlöningsförmånerna för det manskap, som efter den 1 juli 1922 toge anställning eller rekapitulerade, ävensom för personal, som efter nämnda tidpunkt karlskreves från skeppsgossekåren, uttalade i anslutning härtill, att riksdagen ansett, att förslagsanslaget till avlöning till personal vid kårer och stater m. fl. borde kunna nedsättas med i runt tal 50,000 kronor till 7,868,000 kronor. I enlighet härmed upptogs anslaget uti riksstaten för tiden 1 januari—30 juni 1923 med sistnämnda belopp.

För tiden 1 juli 1923—30 juni 1924 torde anslagsbehovet böra beräknas under följande rubriker, nämligen:

- A. Avlöningsförmåner, upptagna i vederbörliga stater.
- B. Felräkningspenningar.
- C. Båtsmanskompanierna.
- D. Månadslön, arvoden m. m. till personal vid flottans sjukhus i Karlskrona.
- E. Arvoden m. m.
- F. Oförutsedda utgifter för uppehållande tillfälligtvis av uppbördsmanbefattningar m. m. samt för eventuellt behövliga ändringar i arvoden.
- G. Ålderstillägg.

A. Avlöningsförmåner, upptagna i vederbörliga stater.

Under förevarande rubrik äro upptagna

dels *kårer och stater m. m.*, innefattande staterna för flottans officerskår, flottans underofficerskår, flottans sjömanskår och flottans skeppsgossekår, kustartilleriets officerskår, kustartilleriets underofficerskår och kustartilleriets manskap m. fl., mariningenjörkåren, marinintendenturkåren, marinläkarkåren, flottans ecklesiastikstat och flottans poliskår m. fl., vid marinistaben anställd personal samt sjörullföringsbefälhavare med biträden,

dels *undervisningsverken*, innefattande staterna för sjökrigshögskolan, sjökrigsskolan, marinintendentskolan samt skeppsgosseskolorna.

Ifrågavarande för första halvåret 1923 gällande stater äro samtliga beräknade för helt år.

[82.]

I. Kårer och stater m. m.

Militära kårer.

Civilmilitära kårer.

Vid marinstaben anställd personal.

Sjörullföringsbefälhavare med biträden.

Beträffande de under förevarande rubriker upptagna stater ifrågasättes icke nu någon ändring. Dessa staters slutsummor böra alltså med oförändrade belopp ingå i anslagsberäkningen för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

II. Undervisningsverken.

Uti de under denna rubrik upptagna staterna för sjökrigshögskolan, sjökrigsskolan och marinintendentskolan ifrågasättes icke någon ändring.

Beträffande staten för skeppsgosseskolorna får jag anföra följande.

Jämlikt gällande stat för skeppsgosseskolorna äro ifråga om båda skolorna medel uppförda »för inövande av hornblåsare och trumslagare»; och utgår till vardera av musikledarna (musikdirektörerna), av vilka den ene tillhör Karlskrona station och den andre Stockholms station, ett arvode av 3,480 kronor för år.

I anledning av motioner medgav 1922 års riksdag (skrivelse nr 262), att till förenämnda musikdirektörer finge utgå arvoden, motsvarande vad de skulle hava uppburit, därest avlöning till dem utgått enligt löneklassen närmast lägre än den, vari de skulle hava uppburit lön såsom ordinarie beställningshavare i 4:e lönegraden för underofficerare. På grund härav föreskrev Kungl. Maj:t genom brev den 9 juni 1922, att till de båda musikledarna vid flottans stationer finge, därest de avlagt musikdirektörsexamen vid musikaliska akademien, från och med den 1 januari 1923 utgå arvoden enligt av riksdagen sålunda beslutade grunder ävensom att härav föranledda utgifter skulle, även i den mån å stat upptagna medel därtill icke lämnade tillgång, bestridas från avlöningsanslaget.

Marinförvaltningen har nu anmält, att ämbetsverket i anslutning härtill uppgjort förslag till ny stat för skeppsgosseskolorna, slutande å ett belopp av 80,036 kronor.

Mot marinförvaltningens förslag har jag intet att erinra; och torde alltså vid anslagsberäkningen för budgetåret 1923—1924 för skeppsgosseskolorna böra upptagas ett belopp av 80,036 kronor.

B. Felräkningspenningar.

[82.]

På sätt jag under lantförsvarets avlöningsanslag erinrat, stadgas i 29 § av avlöningsreglementet den 29 juni 1921 för officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare på aktiv stat m. fl. vid armén och marinen, att beställningshavare, som å tjänstens vägnar handhar kontant uppbörd eller verkställer kontant utbetalning av medel, må kunna enligt av Kungl. Maj:t fastställda grunder erhålla felräkningspenningar till belopp, som bestämmes med hänsyn till de omständigheter, under vilka uppbörd eller utbetalning sker, och i förhållande till den större eller mindre omfattningen därav. Felräkningspenningar må icke i något fall till en och samma beställningshavare utgå med sammanlagt högre belopp för år räknat än 600 kronor.

Med stöd av detta stadgande har Kungl. Maj:t genom brev den 15 december 1922, vad marinen beträffar, förordnat, att felräkningspenningar skola tillsvidare utgå

dels med 600 kronor för år till en var av kassörerna vid flottans stationer i Karlskrona och Stockholm,

dels med 40 kronor för månad till intendent eller redogörare å fartyg under expedition av sådan utsträckning, att 7° ostlig longitud från Greenwich passeras, att utgå från och med den dag, då nämnda longitud passeras till och med den dag, då vid återkomst till närmare farvatten samma longitud åter passeras, dock endast för det fall, att felräkningspenningar enligt denna bestämmelse komma att utgå för minst en månad,

dels ock med 400 kronor för år till beställningshavare, som ombesörjer kassagöromålen vid något av Vaxholms och Karlskrona kustartilleriregementen.

Härav föranledda kostnader, vilka skola bestridas av ordinarie avlöningsanslaget, torde kunna beräknas till 2,400 kronor för år räknat; och torde detta belopp böra såsom en särskild post ingå i anslagsberäkningen.

C. Båtsmanskompanierna.

Under denna rubrik är upptaget ett förslagsvis beräknat belopp av 492 kronor för år 1922 samt 250 kronor för första halvåret 1923.

Marinförvaltningen har nu hemställt, att för statsregleringsåret 1923—1924 måtte för ändamålet beräknas ett belopp av förslagsvis 500 kronor.

Häremot har jag intet att erinra.

[82.]

D. Månadslön, arvoden m. m. till personal vid flottans sjukhus i Karlskrona.

För tiden 1 juli 1923—30 juni 1924 torde i enlighet med av marinförvaltningen framställt förslag böra beräknas samma belopp som för år 1922 eller 40,000 kronor.

E. Arvoden m. m.

Under denna rubrik har uti de för riksdagen framlagda anslagsberäkningarna upptagits för år 1922 94,467 kronor 50 öre och för första halvåret 1923 47,939 kronor.

Genom brev den 13 oktober 1922 har Kungl. Maj:t medgivit, att de i en brevet bilagd förteckning över i stat icke uppförda arvoden m. m. upptagna avlöningsförmåner finge under tiden 1 januari—30 juni 1923 utgå med, för år räknat, högst de i förteckningen angivna belopp. Denna förteckning — som i jämförelse med den för nästlidet års riksdag framlagda arvodesförteckningen innefattar vissa smärre förändringar — slutar å ett belopp av, för helt år räknat, 97,660 kronor.

Beträffande ifrågasatta ändringar å arvodesförteckningen från och med den 1 juli 1923 får jag i detta sammanhang anföra följande.

Arvode åt en
flygingenjör
hos marinför-
valtningen.

Framställning
av marinför-
valtningen.

Marinförvaltningen har hemställt, att å sjöförsvarets arvodesförteckning måtte upptagas arvode till en flygingenjör hos ämbetsverket samt därvid anført följande.

Alltsedan år 1918 hade en med flygbåtskonstruktioner väl förtrogen ingenjör varit anställd såsom ritare vid ämbetsverkets torpedavdelning, på det att marinförvaltningen skulle hava tillgång till flygtekniskt utbildad person. Enär denne ingenjör biträtt vid handläggning av ärenden om nyanskaffning av flygmateriel och tjänstgjort såsom kontrollant vid nybyggnad av flygbåtar, hade arvode till honom utgått av medel ställda till marinförvaltningens förfogande för anskaffning av flygmateriel. I brist på nya anslag hade nämnda medel numera nedgått, och svårigheter syntes uppstå att efter den 30 juni 1923 bereda bemälde ingenjör fortsatt anställning i marinförvaltningen.

Då det, för att marinförvaltningen skulle kunna fullgöra ämbetsverket tillkommande åligganden i fråga om utövandet av det tekniska överinseendet beträffande marinens flygmateriel, emellertid vore nödvändigt att å ämbetsverkets torpedavdelning, som handlade alla marinens flygärenden, hava anställd en flygtekniskt utbildad ingenjör, måste särskilda åtgärder härutinnan vidtagas. Marinförvaltningen finge härvid erinra, att lantförsvarets förteckning över i stat icke uppförda arvoden m. m. sedan år 1920 upptagit arvoden åt två flygingenjörer vid flyg-

avdelningen å Malmslätt, vilka arvoden efter den militära löneregleringen utginge med varter 9,300 kronor för år. [82.]

Behovet av en flygingenjör i marinförvaltningen torde väl tåla en jämförelse med behovet av flygingenjör vid Malmslätt, och föresloge marinförvaltningen därför, att arvodet till denne bestämdes till enahanda belopp som till flygingenjör vid Malmslätt utgående arvode eller till 9,300 kronor för år.

Marinförvaltningen har föreslagit, att den å ämbetsverkets torpedavdelning såsom månadslönare tjänstgörande flygingenjören från och med den 1 juli 1923 beredes enahanda arvode som flygingenjör vid armén eller 9,300 kronor för år samt att detta arvode uppföres å sjöförsvarets arvodesförteckning.

Departementa-
chefen.

Marinförvaltningens framställning, att arvodet till bemälda flygingenjör upptages å arvodesförteckningen, finner jag mig böra tillstyrka.

Vidkommande storleken av omförmälda arvode vill jag erinra, att till arméns flygingenjörer utgående arvoden i samband med den nya militära löneregleringen höjdes med 16 % eller från 8,000 kronor till, i avrundat tal, 9,300 kronor för år. Härvid förutsattes, att dyrtidstillägg å de sålunda förhöjda arvoden skulle beräknas enligt de grunder, som gällde i fråga om personal, vilken under senaste tiden erhållit lönereglering. Enligt vad jag inhämtat utgår arvodet till nu ifrågasvarande flygingenjör med 650 kronor för månad eller 7,800 kronor för år, varå åtnjutes dyrtidstillägg jämlikt de grunder, som äro tillämpliga å personal, vars avlöning icke varit föremål för nyreglering. Med tillämpning av motsvarande ökning av förevarande arvode torde detta böra bestämmas till $(7,800 + 0.16 \times 7,800 =)$ 9,048 kronor, eller, avrundat, 9,060 kronor. Härå torde böra utgå dyrtidstillägg enligt grunder, som må bli va gällande för nyreglerade ämbetsverk.

Marinförvaltningen har vidare anført, att ämbetsverkets förste expeditionsvakt gjort framställning om ersättning för den av honom bestridda portvaktssysslan i ämbetsverkets lokaler. Med vitsordande av, att nämnda syssla föranledde sökandens närvaro å tider utom den ordinarie tjänstgöringstiden, ansåge sig ämbetsverket böra föreslå, att särskild ersättning bereddtes för sagda åtagande. Då bestämmelserna i avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, syntes lägga hinder i vägen för tilldelande av sådan ersättning, för såvitt icke särskilda medel bleve för ändamålet anvisade, syntes det vara lämpligt,

Arvode för
bestridande
av portvaks-
göromål hos
marinför-
valtningen.

Marinförvalt-
ningens fram-
ställning.

- [82.] att ersättningsbeloppet uppfördes å arvodesförteckningen. En liknande anordning vore vidtagen beträffande motsvarande arvode vid arméförvaltningen. I avseende å beloppet ansåge marinförvaltningen enahanda arvodesbelopp, som utginge till arméförvaltningens portvakt, eller 468 kronor för år utgöra skälig ersättning.

Departements-
chefen.

Marinförvaltningens föreliggande förslag, att förste expeditions-vakten hos ämbetsverket för bestridande av portvaktsgöromål hos ämbetsverket tillerkännes ett årligt arvode av 468 kronor samt att ifrågavarande arvode uppföres å arvodesförteckningen, finner jag mig böra tillstyrka.

F. Oförutsedda utgifter för uppehållande tillfälligtvis av uppbördsmanabefattningar m. m. samt för eventuellt behövlige ändringar i arvoden.

Under denna rubrik har upptagits ett förslagsvis angivet belopp av 12,000 kronor för år 1922 samt 6,000 kronor för första halvåret 1923.

Jämväl för statsregleringsåret 1923—1924 synes i enlighet med av marinförvaltningen gjord framställning för ändamålet böra upptagas ett belopp av 12,000 kronor.

G. Ålderstillägg.

Efter genomförande av den utav 1921 års riksdag beslutade löne-regleringen för arméns och marinens personal utgår ålderstillägg endast till ett fåtal befattningshavare vid sjöförsvaret. Jämlikt beslut av nämnda års riksdag skola kostnaderna för ålderstillägg bestridas från avlöningsanslaget. För ändamålet har upptagits ett förslagsvis beräknat belopp av 11,700 kronor för år 1922 samt 6,000 kronor för första halvåret 1923.

Marinförvaltningen har nu hemställt, att för statsregleringsåret 1923—1924 måtte för ålderstillägg beräknas 12,000 kronor.

Mot vad av marinförvaltningen sålunda föreslagits har jag intet att erinra.

Sammanfattning.

I enlighet med vad jag sålunda anfört har jag låtit uppgöra en beräkning av utgifterna under anslaget till avlöning till personal vid kårer och stater m. fl. för budgetåret 1923—1924. Denna beräkning (se Bil. 76) slutar å 18,229,973 kronor 50 öre.

I överensstämmelse med vad som av mig förordats beträffande lantförsvarets anslag till avlöning till personal vid staber och trupp-

förband m. fl. torde reducering av anslagssumman kunna äga rum med hänsyn till de lägre lönebelopp, vilka jämlikt riksdagens beslut skola utgå till manskap, som tagit anställning eller rekapitulerat efter den 1 juli 1922, ävensom till personal, som efter nämnda tidpunkt karlskrivits från skeppsgossekåren. Den av nedsättningen i oförmålda avlöningsförmåner föranledda kostnadsminskningen torde enligt verkställd approximativ beräkning för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924 kunna beräknas till i runt tal 300,000 kronor, vadan förenämnda belopp, 18,229,973 kronor 50 öre, lär kunna minskas till 17,929,973 kronor 50 öre.

[82.]

Med anledning av inträffande vakanser i befäls- och manskapsgraderna har anslaget för såväl år 1922 som första halvåret 1923 ansetts kunna nedsättas med 12 procent av det beräknade beloppet.

I likhet med vad som ägt rum i fråga om lantförsvarets anslag till avlöning till personal vid staber och truppförband m. fl. har Kungl. Maj:t genom beslut den 13 oktober 1922 föreskrivit, att antagning, (nyantagning, rekapitulation) av manskap i fast anställning tills vidare icke må äga rum utan särskilt medgivande från Kungl. Maj:t, såvida därigenom manskapsstyrkan skulle komma att vid flottan och vid kustartilleriet överstiga 80 % av det i stat upptagna antalet manskapsställningar.

Vid nu angivna förhållande torde jämväl för budgetåret 1923—1924 anslaget böra nedsättas med 12 procent av det ovan beräknade beloppet, 17,929,973 kronor 50 öre eller med 2,151,596 kronor 82 öre till 15,778,376 kronor 68 öre.

Häriifrån torde i enlighet med av marinförvaltningen framställt förslag kunna dragas ett belopp av 200,000 kronor, motsvarande beräknad ersättning för tjänstebostäder. Anslaget skulle följaktligen för budgetåret 1923—1924 uppgå till 15,578,376 kronor 68 öre, vilket belopp torde böra avrundas till 15,578,400 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

dels godkänna de vid detta protokoll fogade förslag till stater för flottans officerskår, flottans underofficerskår, flottans sjömanskår och flottans skeppsgossekår, kustartilleriets officerskår, kustartilleriets underofficerskår, kustartilleriets manskap m. fl., mariningenjörkåren, marinintendenturkåren, marinläkarkåren, flottans ecklesiastikstat och flottans poliskår m. fl., vid marinstaben anställd personal, sjörullföringsbefälhavare med biträden, sjökrigshögskolan, sjökrigsskolan, marin-

[82.]

intendentskolan och skeppsgosseskolorna (se Bil. 66—74), att gälla under tiden 1 juli 1923—30 juni 1924, dels godkänna de i en vid detta protokoll fogad »Förteckning över i stat icke uppförda arvoden m. m.» (se Bil. 75) under rubriken »A. Arvoden till ordinarie befattningshavare med avlöning från anslag under fjärde huvudtiteln, sjöförsvaret, m. fl.» upptagna arvoden, dels ock upptaga ordinarie förslagsanslaget till avlöning till personal vid kårer och stater m. fl. med 15,578,400 kronor.

[83.]

4. Extra biträden å flottans stationer och inom kustfästningarna.

Till beredande av förstärkning av arbetskrafterna vid marinintendenturkåren medelst extra biträden, vilka icke äga intendenturutbildning, hava tidigare tagits i anspråk medel av femte huvudtitelns allmänna besparingar eller ock förskotterats erforderliga belopp.

I samband med den vid 1918 års riksdag beslutade avvecklingen av det dittills tillämpade förskottsförfarandet beviljade samma riksdag för anställande av extra biträden å flottans stationer och inom kustfästningarna på extra stat för år 1919 ett förslagsanslag av 63,900 kronor. För ändamålet beviljade därjämte nämnda riksdag ett förslagsanslag till enahanda belopp på tilläggsstat för år 1918.

Sedan under behandlingen av förevarande anslag vid 1919 års lagtima riksdag en omarbetning skett av grunderna för anslagets beräkning, har riksdagen såväl för år 1920 som för år 1921 å extra stat anvisat ett förslagsanslag, högst, 69,100 kronor.

På framställning av Kungl. Maj:t i samband med löneregleringen för arméns och marinens personal höjdes anslaget av 1921 års riksdag för år 1922 till 80,000 kronor.

För tiden 1 januari—30 juni 1923 har för ändamålet anvisats ett förslagsanslag, högst, å hälften av sistnämnda belopp eller å 40,000 kronor.

Marinförvalt-
ningens
framställning.

Marinförvaltningen har nu anfört, att ämbetsverket verkställt utredning, huruvida möjlighet skulle kunna förefinnas till minskning av antalet för närvarande anställda biträden å olika expeditioner. Av utredningen hade framgått, att anslaget skulle kunna nedbringas med 5,000 kronor för år. På grund härav har marinförvaltningen hemställt, att för förevarande ändamål måtte för budgetåret 1923—1924 anvisas ett förslagsanslag, högst, 75,000 kronor.

Mot marinförvaltningens föreliggande framställning har jag intet [83.]
att erinra.

Departements-
chefen.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för anställande av *extra biträden å flottans stationer och inom kustfästningarna* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag å 75,000 kronor.

5. Personliga lönetillägg.

Med bifall till av Kungl. Maj:t i särskilda propositioner, nr 350 till 1921 års riksdag och nr 248 till 1922 års riksdag, gjorda framställningar hava nämnda riksdagar medgivit, att marindirektören av 1:a graden i flottan C. E. Richson och förutvarande sergeanten över stat vid kustartilleriet, numera flaggkvartersmannen i marinen A. G. Sjöqvist finge för år 1922 resp. för tiden 1 januari—30 juni 1923 uppbära personliga lönetillägg i enlighet med av departementschefen i propositionerna angivna grunder. Vidare medgav 1922 års riksdag, att Sjöqvist finge för samma tider åtnjuta det dyrtidstillägg, som skulle hava tillkommit honom, om han kvarstått vid armén och övergått såsom tyghantverkare till artilleriets tygstat.

[84.]

Till beredande av personliga lönetillägg åt Richson och Sjöqvist anvisade riksdagen i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag särskilda förslagsanslag å extra stat, för år 1922 av 3,000 kronor samt för tiden 1 januari—30 juni 1923 av 1,500 kronor.

Marinförvaltningen har nu anfört, att riksdagens medgivande torde böra inhämtas därtill, att personliga lönetillägg till Richson och Sjöqvist ävensom dyrtidstillägg till Sjöqvist finge efter förut angivna grunder utgå även för statsregleringsåret 1923—1924. För bestridande av kostnaderna för lönetilläggen syntes ett anslag av 3,000 kronor vara erforderligt.

Marinförvalt-
ningens fram-
ställning.

Under förutsättning att riksdagen kommer att medgiva, att den av 1921 års riksdag antagna löneregleringen för arméns och marinens personal må gälla jämväl för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924, torde även för nämnda tid enligt omförmälda grunder böra utgå personliga lönetillägg till Richson och Sjöqvist ävensom dyrtidstillägg till den sistnämnde.

Departements-
chefen.

På grund härav hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

[84.]

dels medgiva, att marindirektören av 1:a graden i flottan C. E. Richson och flaggkvartersmannen i marinen A. G. Sjöqvist må för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924 uppbära personliga lönetillägg i enlighet med ovan angivna grunder,

dels till beredande av personliga lönetillägg åt Richson och Sjöqvist för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra förslagsanslag av 3,000 kronor,

dels ock medgiva, att Sjöqvist för samma tid må åtnjuta det dyrtidstillägg, som skulle tillkommit honom, om han kvarstått vid armén och övergått såsom tyghantverkare till artilleriets tygstat.

[85.]

6. Rekryteringskostnader.

Ordinarie förslagsanslaget till rekryteringskostnader var i riksstaten för år 1922 upptaget med ett belopp av 166,650 kronor.

Anslaget var beräknat på följande sätt:

Rekryteringskostnader för flottans sjömanskår.....	kronor	32,000: —
Rekryteringskostnader för skeppsgossekåren:		
70 kronor per skeppsgosse för 230		
skeppsgossar	kronor	16,100: —
Fri läkarbesiktning	»	1,150: —
Åtgärder för spridande av kännedom		
om skeppsgossekåren	»	2,000: —
	»	19,250: —
Rekryteringskostnader vid kustartilleriet	»	15,000: —
Avskedspremier vid flottan	»	60,000: —
Avskedspremier vid kustartilleriet	»	24,000: —
Åtgärder för civilianställning av uttjänt personal vid		
marinen	»	16,400: —
	Summa kronor	166,650: —

De särskilda anslagsbeloppen hade sammanförts under nedanstående titlar på följande sätt:

I. Rekryteringsmedel	kronor	66,250: —
II. Avskedspremier	»	84,000: —
III. Civilianställning	»	16,400: —
	Summa kronor	166,650: —

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag har anslaget i riksstaten för första halvåret 1923 upptörts med ett belopp av 66,400 kronor. [85.]

Sistnämnda anslag är beräknat enligt nedanstående sammanställning:

I. Rekryteringsmedel.

Rekryteringskostnader för flottans sjömans-			
kår	kronor 30,000: —		
Rekryteringskostnader			
för skeppsgossekåren:			
70 kronor per skepps-			
gosse för 92 skepps-			
gossar	kronor 6,440: —		
Fri läkarbesiktning ...	» 920: —		
Åtgärder för spridan-			
de av kännedom om			
skeppsgossekåren	» 800: —		
	kronor 8,160: —		
eller i runt tal	» 8,200: —		
Rekryteringskostnader för kustartilleriet ...	» 9,000: —	47,200: —	

II. Avskedspremier.

Avskedspremier vid flottan	kronor 7,000: —
Avskedspremier vid kustartilleriet	» 4,000: —

III. Civilanställning.

Åtgärder för civilanställning av uttjänt personal vid		
marinen	» 8,200: —	
	<u>Summa kronor 66,400: —</u>	

Vid beräkning av rekryteringsmedlen för första halvåret 1923 har man utgått från en rekryteringskostnad av 75 kronor för man samt från ett antal anställda under oförmälda halvår, motsvarande $\frac{2}{5}$ av den årliga rekryteringskontingenten, vilken uppskattats till 1,000 man vid flottans sjömanskår, 300 man vid kustartilleriet och 230 gossar vid skeppsgossekåren.

Den för fri läkarbesiktning till skeppsgossar avsedda posten har beräknats efter ett årsbelopp av 2,300 kronor, motsvarande det dubbla av det i 1922 års stat för samma post upptagna beloppet 1,150 kronor.

[85.]

I. Rekryteringsmedel.

Chefen för
marinstaben.

I skrivelse till marinförvaltningen rörande medelsbehovet för statsregleringsåret 1923—1924 har chefen för marinstaben erinrat, att man vid beräkningen av rekryteringskostnaderna för marinens stammanskap under första halvåret 1923 utgått från en rekryteringskostnad av 75 kronor för man. Medelkostnaden för varje anställd man syntes chefen för marinstaben för budgetåret 1923—1924 icke böra sättas lägre än nyss angivna summa. Den årliga rekryteringskontingenten inom sjömanskåren borde, med hänsyn till alltjämt förefintliga vakanser inom sagda kår, såsom hittills beräknas till 1,000 man. Med anledning härav föresloge bemälda chef, att rekryteringsmedlen för flottans sjömanskår måtte för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924 beräknas till $(75 \times 1,000 =)$ 75,000 kronor.

Rekryteringsmedlen för skeppsgossekåren borde med användande av hittills tillämpad genomsnittskostnad för varje anställd gosse beräknas till $(70 \times 230 =)$	kronor 16,100: —
vartill komme: för läkarbesiktning	» 2,300: — och
för åtgärder för spridande av kännedom om skeppsgossekåren	» 2,000: —
	Summa kronor 20,400: —

Marinför-
valtningens
framställning.

Marinförvaltningen har anført, att marinförvaltningen på grund av chefens för marinstaben framställning beräknat anvisningen till rekryteringskostnader för flottans sjömanskår till 75,000 kronor samt anvisningen till rekryteringskostnader för skeppsgossekåren till 20,400 kronor.

Vad beträffar rekryteringskostnaderna vid kustartilleriet hade marinförvaltningen i enlighet med förslag av chefen för kustartilleriet ansett medelsbehovet för detta ändamål böra uppskattas efter samma beräkningsgrund som för första halvåret 1923 eller efter en årlig rekryteringskontingent om 300 man och en rekryteringskostnad av 75 kronor för man. Ifrågavarande medelsbehov upptoges sålunda med $(75 \times 300 =)$ 22,500 kronor.

Departements-
chefen.

Rekryteringskostnaderna omfatta utgifter för läkarbesiktning, annonsering och resor för de anställdas inställelse å förläggningssorten samt ersättning åt rekryteringsombud. På sätt jag erinrat i statsverkspropositionen till 1922 års riksdag har sistnämnda gottgörelse, som för varje år fastställs av Kungl. Maj:t, under de senaste åren utgått med växlande belopp, till storleken beroende på antalet vakanser vid den flottans

station eller det regemente (kår) vid kustartilleriet, vartill värvning skolat ske. Då det antal vakanser, som under förevarande budgetår skall fyllas, torde bliva jämförelsevis ringa, lär man för samma tid kunna räkna med i medeltal lägre ersättning till rekryteringsombud än för första halvåret 1923. Särskilt med avseende härå synes vara tillfyllest att för berörda budgetår utgå från en rekryteringskostnad av endast 55 kronor för man.

[85.]

Vid anslagsberäkningen har jag ansett mig böra förutsätta en vakansnumerär av 20 % för flottans sjömanskår samt 15 % för kustartilleriets stammanskap.

I enlighet med vad sålunda anförts torde anslagsbehovet under förevarande anslagstitel kunna beräknas till $\left(\frac{80 \times 55 \times 1,000}{100} + 20,400 + \frac{85 \times 55 \times 300}{100} \right) = 78,425$ kronor.

II. Avskedspremier.

Beträffande medelsbehovet under förevarande titel har marinförvaltningen anfört följande.

Marinför-
valtningens
framställning.

Enligt från stationsbefälhavarna inhämtade uppgifter beräknades behovet av avskedspremier vid flottan för budgetåret 1923—1924 till:

vid Karlskrona station		kronor 52,456: 38, och
» Stockholms	»	» 20,400: —

Summa kronor 72,856: 38

På grund härav hade marinförvaltningen, i enlighet med av chefen för marinstaben gjord framställning, upptagit anvisningen till avskedspremier vid flottan med 72,900 kronor.

Vidkommande kostnaderna för avskedspremier vid kustartilleriet hade chefen för kustartilleriet i skrivelse till marinförvaltningen framhållit, att med hänsyn till den under de senast förflutna åren felslagna rekryteringen den i propositionen nr 145 till 1917 års riksdag avsedda övergångstiden för införande av avskedspremier torde kunna förlängas med två år, till följd varav för avskedspremier vid kustartilleriet för år 1923 borde beräknas enahanda belopp, som eljest planenligt skulle hava utgått för år 1921, eller 28,000 kronor. Då för första halvåret 1923 härtill anvisats 4,000 kronor, borde för det därpå följande halvåret följaktligen för samma ändamål beräknas ett belopp av (28,000—4,000 =) 24,000 kronor.

- [85.] Kustartillerichefen hade vidare anfört, att enligt nyssnämnda beräkningssätt borde för år 1924 anvisas $(28,000 + 7,000 =)$ 35,000 kronor, varav för första halvåret borde avses ett proportionsvis lika stort belopp som under motsvarande del av år 1923 eller $\frac{4 \times 35,000}{28} = 5,000$ kronor. Till avskedspremier vid kustartilleriet borde sålunda enligt chefens för kustartilleriet förslag under tiden 1 juli 1923—30 juni 1924 beräknas ett belopp av $(24,000 + 5,000 =)$ 29,000 kronor. I anslutning till chefens för kustartilleriet framställning hade marinförvaltningen beräknat anvisningen till avskedspremier vid kustartilleriet till 29,000 kronor.

Departements- Mot de beräknade kostnaderna för avskedspremier, tillhopa 101,900 kronor, har jag intet att erinra.
chefen.

III. Civilanställning.

Marinförvaltningen har ansett, att anslagsbehovet till åtgärderna för civilanställning för statsregleringsåret 1923—1924 borde beräknas till samma belopp för år som hittills eller 16,400 kronor.

Departements- Häremot har jag ingen erinran att framställa.
chefen.

Sammanfattning.

I enlighet med vad sålunda anförts har jag beräknat ordinarie förslagsanslaget till rekryteringskostnader för budgetåret 1923—1924 till $(78,425 + 101,900 + 16,400 =)$ 196,725 kronor eller, i avrundat tal, 196,700 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till rekryteringskostnader med 196,700 kronor.

[86.] 7. Marinens reservstat.

Ordinarie förslagsanslaget till marinens reservstat var i riksstaten för år 1922 upptaget med ett belopp av 39,111 kronor. För första halvåret 1923 har anslaget uppförts med hälften härav eller, i avjämnat tal, 19,555 kronor.

Anslaget är avsett till bestridande av kostnaderna för nämnda reservstat. [86.]

Efter framställning av Kungl. Maj:t beslöt 1914 års senare riksdag, att en reservstat för marinen med underavdelningar för flottan och kustartilleriet skulle upprättas, samt att reservstatens första uppsättande skulle äga rum under åren 1916—1920. Vid periodens slut skulle reservstaten omfatta följande beställningar:

regementsofficersbeställningar	vid flottan 2, vid kustartilleriet 1,
kaptens- (löjtnants-) beställningar.....	» » 8, » » 7,
underofficersbeställningar	» » 4, » » 8.

Den sålunda beslutade planen för reservstatens första uppsättande har emellertid icke genomförts, utan upptager den för närvarande gällande staten, i likhet med staten för år 1922, nedanstående beställningar å reservstat:

regementsofficersbeställningar	vid flottan 2, vid kustartilleriet 1,
kaptens- (löjtnants-) beställningar.....	» » 6, » » 5,
underofficersbeställningar	» » 3, » » 6.

I sin skrivelse rörande medelsbehovet för statsregleringsåret 1923—1924 har marinförvaltningen hemställt, att anslaget måtte för ifrågasvarande budgetperiod upptagas med enahanda belopp som i riksstaten för år 1922 eller med 39,111 kronor.

Marinför-
valtningens
framställning.

Vidare har ämbetsverket i särskild skrivelse anfört följande.

Stat för marinens reservstat återfunnes bland marinens stater första gången år 1916, godkänd av 1915 års riksdag. Häri upptoges »dagavlöning» i förslagsvis angivna belopp, vilket även vore förhållandet i 1917 års stat. Till 1917 års riksdag hade framlagts nytt förslag till stat för marinens reservstat. Detta förslag upptog — i olikhet med marinförvaltningens statförslag — för dagavlöning »förslagsvis högst» angivna belopp, utan att anledningen till denna förändring angåves i propositionen. Kungl. Maj:ts förslag till stat hade godkänts av riksdagen, och sedan dess återfunnes årligen i staten »dagavlöning förslagsvis högst» till angivna olika belopp, beroende på grad samt med angivet antal dagar per år varierande med grad och löneklass.

Det för beräkning av dagavlöningarna angivna dagantalet hade erhållits genom uppdelning på varje år av det för respektive två- eller treårsperioder i förordningen angående reservstat för marinen den 3 december 1915 föreskrivna dagantalet för inkallelse. En uppdelning i inkallelser i enlighet med detta kunde dock svårligen tänkas förekomma, utan kunde tjänstgöringsskyldighetens fullgörande i en följd under

[86.] perioden i allmänhet anses lämpligast. Härigenom bleve anslagsbehovet för de olika åren växlande och svårt att i förväg beräkna.

Den i staten upptagna sammanställningen av »antal dagar» och »lönklass» syntes även ämbetsverket vara mindre lämplig. Inkallelsetiden vore nämligen enligt ovan nämnda förordning beroende på vederbörandes levnadsålder och vore därför i viss mån oberoende av löneklass. En ofta återkommande förändring i de för »dagavlöning» bestämda beloppen vore därför nödvändig, om desamma skulle, liksom nu vore fallet, i staten exakt uppgivas. Härtill komme, att exempelvis kaptensbeställningarna vid flottan för närvarande vore besatta med officerare av sådan levnadsålder, att deras sammanlagda inkallelsetid avsevärt överstege det i staten angivna dagantalet.

En förändring i staten syntes därför av ovan angivna skäl vara erforderlig, och finge marinförvaltningen för avhjälpande av de olägenheter, som sålunda vore förenade med den nuvarande uppställningen av staten, föreslå, att sådan förändring i densamma vidtoges, att större möjlighet till rörlighet i fråga om dagavlöningen utvunnes. Då tjänstgöringen i varje fall skulle vara grundad på därför meddelade föreskrifter i för reservstaten gällande författning och icke finge vidtagas i vidare mån, än författningen medgäve, torde något behov att begränsa dagavlöningsbeloppen inom ramen av ett »förslagsvis högst» angivet belopp icke förefinnas, utan syntes det marinförvaltningen, att man vid statens avfattning borde återgå till den ursprungliga för dagavlöningen använda beteckningen »förslagsvis».

Ämbetsverket hade av angivna skäl uppgjort nytt, skrivelsen bifogat förslag till stat för marinens reservstat samt hemställt, att detta måtte föreläggas riksdagen till godkännande.

Departements-
chefen.

Marinförvaltningens framställning, att förevarande anslag för nu ifrågavarande statsregleringsperiod upptages med enahanda belopp som i 1922 års riksstat eller med 39,111 kronor, föranleder ingen erinran från min sida. Likaledes finner jag, med avseende å vad marinförvaltningen anfört, mig böra tillstyrka av ämbetsverket föreslagna ändringar i staten för marinens reservstat.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, med godkännande av bifogade förslag till stat för marinens reservstat (Bil. 77) att tillämpas under tiden 1 juli 1923—30 juni 1924, i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till marinens reservstat med 39,111 kronor.

8. Marinens reservpersonal.

[87.]

Ordinarie förslagsanslaget till marinens reservpersonal var i riksstaten för år 1922 upptaget med ett belopp av 119,017 kronor.

I statsverkspropositionen till 1922 års riksdag framlade Kungl. Maj:t ett för helt år räknat förslag till stat för marinens reservpersonal, att gälla under tiden 1 januari—30 juni 1923. Därvid hemställde Kungl. Maj:t, att riksdagen måtte, med godkännande av berörda statförslag, vilket slutade å ett belopp av 160,926 kronor, upptaga anslaget för första halvåret 1923 med 54,182 kronor.

Denna framställning bifölls av riksdagen.

I skrivelse till marinförvaltningen har chefen för kustartilleriet beträffande kustartilleriets medelsbehov under förevarande anslag för budgetåret 1923—1924 anført följande. Chefen för
kustartilleriet.

I likhet med vad hittills varit fallet borde medel anslås för enligt äldre bestämmelser utbildade reservofficerare, vilka under ifrågavarande budgetår kunde beräknas vara i tjänstgöring vid kustartilleriet för vinnande av kompetens för befordran till reservkapten i flottan. Antalet reservofficerare i sådan tjänstgöring hade hittills beräknats till 2, men torde detsamma, då erfarenheten givit vid handen, att frivillig tjänstgöring i dylikt syfte kunde förväntas bli mera eftersökt än tillföre, från och med den 1 juli 1923 böra ökas till 3. Under samma år syntes högst 1 — under förra hälften av år 1923 2 — enligt sagda bestämmelser utbildade reservunderlöjtnanter i flottan böra beräknas fullgöra föreskriven repetitionsövning om 6 månader, varjämte fortfarande högst 28 officerare i kustartilleriets reserv kunde antagas komma att fullgöra repetitionsövning om 45 dagar.

Beklädnadshjälpen hade hittills beräknats för 28 fänrikar i reserven och lika många reservofficersaspiranter. Erfarenheten hade emellertid visat, att rekrytering av reservofficerare icke kunde verkställas i den omfattning, som ursprungligen antagits, och syntes posterna till beklädnadshjälp därför kunna beräknas efter ett antal av 16 fänrikar i reserven och 20 reservofficersaspiranter.

I överensstämmelse med det ovan sagda borde posterna till beklädnadshjälp minskas för reservofficersaspiranter, nu 16,800 kronor, till 12,000 kronor och fänrikar i kustartilleriets reserv, nu 11,200 kronor, till 6,400 kronor.

I sin skrivelse rörande medelsbehovet för statsregleringsåret 1923—1924 har marinförvaltningen av chefens för kustartilleriet framställning Marinförvalt-
ningens fram-
ställning.

[87.] upptagit endast, att bemälda chef anmält, att för nu ifrågavarande statsregleringsperiod borde å staten uppföras 3 i stället för 2 reservlöjtnanter och 1 i stället för 2 reservunderlöjtnanter. Härav betingades — yttrade marinförvaltningen — en ökning av statens slutsumma med 498 kronor från 160,926 till 161,424 kronor.

I avseende å beräkningen av anslagets belopp har marinförvaltningen erinrat därom, att detta för år 1922 och första halvåret 1923 ansetts kunna sättas avsevärt lägre än det belopp, vartill utgifterna enligt staten borde uppgå. Även för statsregleringsåret 1923—1924 kunde det inträffa, att hela det i staten upptagna beloppet icke skulle behöva tagas i anspråk. Då det emellertid icke vore uteslutet, att de i staten upptagna förmånerna måste utan inskränkning utgå, ansåge sig marinförvaltningen sakna tillräcklig anledning att i fråga om auslagsbehovet beräkna ett lägre belopp än statens slutsumma enligt ovan angivna förslag skulle upptaga eller 161,424 kronor.

Marinförvaltningen har alltså hemställt, att Kungl. Maj:t måtte, med godkännande av ny stat för marinens reservpersonal, upptaga förevarande anslag med 161,424 kronor.

Ang. ändrade
bestämmelser
rörande av-
löning till
reserv-
personal.

I förevarande sammanhang anser jag mig böra upptaga frågan om ändrade bestämmelser rörande avlöning till marinens reservpersonal, som med rätt till fyllnadspension avgått från beställning på stat.

Med bifall till av Kungl. Maj:t i proposition (nr 248) till 1922 års riksdag framställt förslag medgav riksdagen jämlikt skrivelse (nr 262), att till de officerare, underofficerare och civilmilitära beställningshavare i arméns reserver, vilka med rätt till fyllnadspension avgått från beställning på stat, finge tillsvidare under tjänstgöring utgå avlöning till belopp motsvarande skillnaden mellan å ena sidan den lön, vederbörande omedelbart före avgången från aktiv tjänst enligt avlöningsreglementet den 29 juni 1921 för officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare på aktiv stat m. fl. vid armén och marinen ägde uppbära respektive skulle hava ägt uppbära, om nämnda reglemente vid tiden för avgången varit gällande, och å andra sidan den sammanlagda pensionsförmån han vid tjänstgöringstillfället vore berättigad att åtnjuta.

Då det syntes önskvärt, att likformiga föreskrifter i ämnet komme till stånd för arméns och marinens ifrågavarande personal, anmodades marinförvaltningen genom ämbetsskrivelse den 17 juni 1922 att, efter direktionens över flottans pensionskassa hörande, inkomma med yttrande och förslag i berörda hänseende.

I skrivelse den 31 oktober 1922 har marinförvaltningen, med över-

lämnande av i ärendet infordrat yttrande från direktionen över flottans pensionskassa, anført följande. [87.]

Marinförvaltningen finge erinra om föreskriften i brevet den 29 juni 1921 angående riksdagens skrivelse i fråga om löneroglering för arméns och marinens personal, att till beställningshavare tillhörande marinens reserv av befäl och civilmilitär personal skulle utgå per tjänstgöringsdag $\frac{1}{365}$ av årsbeloppet av samtliga avlöningsförmåner, som tillkomme fast anställd personal av motsvarande grad. Vid tillämpning härav å pensionär, som i fredstid inställt sig till frivillig tjänstgöring, skulle, enligt bestämmelse i brev den 20 september 1919, innehållas pension ävensom i förekommande fall fyllnadspension samt pensionsförbättring. I övriga fall, då pensionerad personal inträdde i tjänstgöring, gällde, jämte nyssberörda föreskrift i brevet den 29 juni 1921, regeln i reglemente för marinen del I § 161 och del III § 89, att fyllnadspensionen innehölles under tjänstgöringen. Enär pensionsförbättring till- och frånträdde i samma ordning som fyllnadspension (svensk författningssamling för år 1922 nr 336 § 5), komme denna regel att gälla även pensionsförbättring.

Marinförvaltningen föresloge, att ovan återgivna bestämmelser, efter inhämtande av riksdagens samtycke, upphävdes, i vad de anginge öförmälda personal vid marinen, och att i stället meddelades föreskrifter, motsvarande dem, som gällde beträffande arméns ifrågavarande personal.

Chefens för kustartilleriet av marinförvaltningen tillstyrkte framställning, att å staten måtte uppföras 3 i stället för 2 reservlöjtnanter finner jag icke skäl biträda. Däremot torde i enlighet med myndigheternas förslag böra under ifrågavarande tid allenast 1 reservunderlöjtnant i flottan beräknas fullgöra tjänstgöring vid kustartilleriet. Departements-
chefen.

Marinförvaltningen har icke ansett sig böra följa chefens för kustartilleriet förslag, att medel till beklädnadshjälp måtte beräknas efter ett antal av endast 16 fänrikar i reserven och 20 reservofficersaspiranter, varigenom skulle föranledas en minskning i anslagsbehovet med tillhoppa 9,600 kronor. För min del finner jag anledning icke föreligga att upptaga avsedda utgiftspost efter högre beräkningsgrund än av chefen för kustartilleriet föreslagits.

I enlighet med vad jag sålunda anført har jag låtit uppgöra förslag till ny stat för marinens reservpersonal, avsedd att tillämpas under tiden 1 juli 1923—30 juni 1924 (se Bil. 78).

Anslagsbehovet torde böra beräknas till enahanda belopp som statens slutsumma, 150,330 kronor, eller, i avrundat tal, 150,300 kronor.

- [87.] Marinförvaltnigen har hemställt, att beträffande avlöningsförmåner till marinens s. k. pensionsavgångna reservpersonal måtte införas föreskrifter, överensstämmande med dem, som av 1922 års riksdag beslötos för arméns motsvarande personal. Jag ansluter mig till nämnda förslag och vill i detta sammanhang erinra, att jag i mitt yttrande beträffande förevarande fråga vid avlåtandet av propositionen nr 248 till 1922 års riksdag uttalade, att det givetvis vore önskvärt, att likformiga föreskrifter i ämnet komme till stånd för arméns och marinens ifrågasvarande personal, men att jag icke kunde tillstyrka införande av dylika föreskrifter, innan vederbörande marinmyndigheter satts i tillfälle att däröver avgiva yttrande.

Under återopande av vad jag ovan anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels, med godkännande av förenämnda förslag till stat för marinens reservpersonal att tillämpas under tiden 1 juli 1923—30 juni 1924, i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till marinens reservpersonal med 150,300 kronor,

dels ock medgiva, att till de marinens reserv tillhörande officerare, underofficerare och civilmilitära beställningshavare, vilka med rätt till fyllnadspension avgått från beställning å stat, må tillsvidare under tjänstgöring utgå avlöning till belopp, motsvarande skillnaden mellan å ena sidan den lön, vederbörande omedelbart före avgången från aktiv tjänst enligt avlöningsreglementet den 29 juni 1921 för officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare på aktiv stat m. fl. vid armén och marinen ägde uppbära, respektive skulle ägt uppbära, om nämnda reglemente vid tiden för avgången varit gällande, och å andra sidan den sammanlagda pensionsförmån, han vid tjänstgöringstillfället är berättigad att åtnjuta.

[88.]

9. Rese- och traktamentspenningar.

Ordinarie förslagsanslaget till rese- och traktamentspenningar var i riksstaten för år 1922 upptaget med ett belopp av 100,000 kronor. För tiden 1 januari—30 juni 1923 är anslaget uppfört med hälften av nämnda belopp eller med 50,000 kronor.

Marinförvaltningen har nu hemställt, att förevarande anslag måtte för budgetåret 1923—1924 uppföras med det för år 1922 under anslaget beviljade beloppet eller 100,000 kronor. [88.]

Marinförvaltningens framställning.

Med tillstyrkande av marinförvaltningens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen Departementschefen.

att i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till rese- och traktamentspenningar med 100,000 kronor.

10. Höjning av dagtraktamenten.

[89.]

Sedan 1918 års riksdag med anledning av den rådande dyrtiden medgivit, att de enligt resereglementet och kungörelsen den 27 maj 1881 utgående dagtraktamentena finge tillsvidare höjas, har alltsedan år 1919 varit uppfört ett extra förslagsanslag för höjning av dagtraktamentena. Anslaget var upptaget med 30,000 kronor i riksstaten för år 1922 samt är uppfört med hälften härav eller 15,000 kronor för tiden 1 januari—30 juni 1923.

Marinförvaltningen har nu anført, att då anslagsbehovet antagligen kvarstode även under statsregleringsåret 1923—1924, för samma tid torde för ändamålet böra anvisas 30,000 kronor. Marinförvaltningens framställning.

Med tillstyrkande av marinförvaltningens förevarande framställning får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen Departementschefen.

att för bestridande av kostnaderna för *höjning av dagtraktamenten* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra förslagsanslag av 30,000 kronor.

11. Flyttningssersättning.

[90.]

Från ordinarie förslagsanslaget till flyttningssersättning bestridas alla utgående kostnader för personalens vid marinen flyttning från en förläggningssort till ny sådan ort eller från förläggningssort till annan plats, där vederbörande på grund av kommendering skall bestrida ordinarie tjänstgöring, samt för återflyttning i sistnämnda fall.

Anslaget var i riksstaten för år 1922 upptaget med ett belopp av 45,000 kronor. För tiden 1 januari—30 juni 1923 har anslaget med hänsyn därtill, att flertalet personalomflyttningar vid marinen regel-

- [90.] bundet äga rum under hösten, ansetts kunna begränsas till 12,500 kronor, med vilket belopp anslaget är upptaget i riksstaten för nyssnämnda halvår.

Marinförvalt-
ningens fram-
ställning.

Marinförvaltningen har nu hemställt, att för budgetåret 1923—1924 under anslaget måtte beräknas enahanda belopp som för år 1922 eller 45,000 kronor.

Departements-
chefen.

Då jag icke har något att erinra mot marinförvaltningens förslag, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till flyttningersättning med 45,000 kronor.

[91.]

12. Resestipendier.

I riksstaten för år 1922 uppfördes ett nytt ordinarie anslag, benämnt »Resestipendier, reservationsanslag», och anvisades under detta anslag ett belopp av 34,000 kronor.

Anslaget bildades genom sammanförande av två förut i riksstaten uppförda ordinarie anslag till resestipendier, nämligen

ersättning åt officerare, ingenjörer och intendenten

under anställning eller kommendering utrikes kronor 30,000: —
resestipendier åt läkare vid marinläkarkåren..... » 4,000: —

Då med äskande av medel under anslaget utan hinder ansågs kunna anstå för tiden 1 januari—30 juni 1923, är anslaget för nämnda budgetperiod upptaget utan angivet belopp.

Marinförvalt-
ningens fram-
ställning.

I sina anslagsäskanden för budgetåret 1923—1924 har marinförvaltningen hemställt, att anslaget för ifrågavarande tid måtte upptagas med samma belopp som för år 1922 eller 34,000 kronor.

Departements-
chefen.

Under återopande av vad jag under punkten 16 anfört i fråga om lantförsvarets anslag till resestipendier hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till resestipendier utan angivet belopp.

B. De värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning.

1. Penningbidrag och penningtillskott.

[92.]

Förevarande förslagsanslag är avsett för bestridande av kostnaderna för de enligt gällande värnpliktslag till de värnpliktiga utgående penningbidrag och penningtillskott.

Anslaget uppfördes av 1921 års riksdag i riksstaten för år 1922 med ett belopp av 520,000 kronor. Berörda beslut grundade sig på en av riksdagens vederbörande utskott uppgjord approximativ beräkning av antalet tjänstgöringsdagar för marinen tilldelade värnpliktiga under år 1922, enligt vilken beräkning sagda antal skulle belöpa sig till omkring 1,020,000.

För tiden 1 januari—30 juni 1923 har antalet tjänstgöringsdagar beräknats till 539,262. I anslutning härtill har, med bifall till av Kungl. Maj:t gjord framställning, anslaget i riksstaten för nyssnämnda budgetperiod upptagits med ett belopp av 274,800 kronor.

Marinförvaltningen har nu överlämnat en med ledning av antalet tjänstgöringsdagar under år 1922 verkställd beräkning rörande antalet tjänstgöringsdagar för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924 (se Bil. 79), och framgår av denna beräkning, att tjänstgöringsdagarnas antal skulle utgöra 892,577.

Mot den sålunda verkställda beräkningen av antalet tjänstgöringsdagar torde i och för sig intet vara att erinra. Emellertid kan det förslag till lag om befrielse för vissa marinen tilldelade värnpliktiga från viss tjänstgöringsskyldighet, som kommer att föreläggas riksdagen, förväntas medföra en minskning av antalet tjänstgöringsdagar med minst 54,900. Antalet tjänstgöringsdagar torde därför böra beräknas till $(892,577 - 54,900 =) 837,677$.

Penningbidrag.

Enligt riksdagens beslut skall det värnpliktig jämlikt § 35 mom. 2 värnpliktslagen tillkommande penningbidraget utgå med 50 öre om dagen.

För penningbidrag under tiden 1 juli 1923—30 juni 1924 bör sålunda beräknas ett belopp av $(837,677 \times 0,50 =) 418,838$ kronor 50 öre.

Penningtillskott.

Det jämlikt ovannämnda lagrum värnpliktig tillkommande penningtillskott skall enligt riksdagens beslut utgå med 25 öre om dagen.

[92.] I enlighet med den av mig förordade uppskattningen av tjänstgöringsdagarnas antal under nu ifrågavarande tid skulle penningtillskott behöva utgå under sammanlagt 41,840 dagar.

För penningtillskott under berörda tid bör alltså upptagas ett belopp av $(41,840 \times 0,25 =)$ 10,460 kronor.

Sammanfattning.

I enlighet med vad nu anförts skulle förevarande anslag beräknas sålunda:

penningbidrag	kronor 418,838: 50
penningtillskott	» 10,460: —
Summa kronor 429,298: 50	

eller i runt tal 429,300 kronor.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till penningbidrag och penningtillskott med 429,300 kronor.

[93.]

2. Understöd åt vissa värnpliktigas familjer.

För de bestämmelser, vilka gälla för understöd i vissa fall åt värnpliktigs hustru och barn (familjeunderstöd) samt för tillfällig förhöjning av nämnda understöd, har redogjorts under punkten 18.

För år 1922 hade beräknats för de ordinarie understöden 12,000 kronor och för dessas förhöjning 8,000 kronor. Anslaget var alltså i riksstaten för år 1922 upptaget med $(12,000 + 8,000 =)$ 20,000 kronor.

För första halvåret 1923 har anslaget upptagits med hälften härav eller således med 10,000 kronor.

Marinförvaltningen har nu hemställt, att för statsregleringsåret 1923—1924 måtte under anslaget anvisas enahanda belopp som för år 1922 eller 20,000 kronor.

Mot vad av marinförvaltningen sålunda föreslagits har jag intet att erinra.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till understöd åt vissa värnpliktigas familjer med 20,000 kronor.

3. Inskrivnings-, mönstrings- och färdkostnader m. m.

[94.]

Från ordinarie förslagsanslaget till inskrivnings-, mönstrings- och färdkostnader m. m. bestridas

dels kostnader för inskrivnings- och mönstringsförrättningar samt inskrivningsrevisionernas sammanträden, såsom rese- och traktamentsersättning åt förrättningsmännen och deras biträden, ävensom eventuellt utgående ersättning till vid förrättningarna närvarande kronobetjäning; för hämtning till inskrivning av uteblivna värnpliktiga, därest dessa kostnader icke kunna av de uteblivna uttagas; värnpliktig författningsenligt tillkommande gottgörelse för färd till eller från inskrivningsförrättning; för förhyrning av förrättningslokaler och transporter av erforderlig expeditionsmateriel ävensom övriga av inskrivningsväsendet direkt föranledda utgifter såsom för bostad åt vissa värnpliktiga, kommenderade till skrivbiträden å rullföringsexpedition m. m.,

dels ock färdkostnader för de värnpliktigas inställelse till eller avgång från militärtjänstgöring såsom för personaltransporter m. m., författningsenligt utgående rese- och traktamentsersättning åt marschbefälet och åt personal, beordrad att anordna måltidsstationer, kontant gottgörelse till värnpliktig för färd till eller från samlings- eller upplösningssplats samt för hämtning av värnpliktig, som försummat att i behörig tid inställa sig till militärtjänstgöring, därest dessa kostnader icke kunna av den försumlige uttagas.

Förevarande anslag, som första gången uppförts i riksstaten för år 1922, var i nämnda års riksstat upptaget med ett belopp av 75,000 kronor. För tiden 1 januari—30 juni 1923 har anslaget uppförts med hälften härav eller således med 37,500 kronor.

I sin skrivelse rörande sjöförsvarets medelsbehov för budgetåret 1923—1924 har marinförvaltningen erinrat, att genom brev den 28 april 1922 föreskrivits, bland annat, att ersättning för begravningskostnader för ävensom kostnader för hemtransport av avlidna värnpliktiga finge i angivna fall utbetalas från förevarande anslag. I betraktande av att utgifterna å anslaget uppgått till omkring 115,000 kronor för första halvåret 1922, syntes anslaget böra sättas till minst 150,000 kronor. Marinförvaltningen har alltså hemställt, att anslagets belopp för år måtte ökas från 75,000 kronor till 150,000 kronor.

Marinför-
valtningens
framställning.

Med hänsyn till de betydande utgifter, som belasta förevarande anslag, har marinförvaltningen föreslagit, att detsamma måtte höjas med

Departements-
chefen.

- [94.] 75,000 kronor till 150,000 kronor. Jämväl jag finner en höjning av anslaget påkallad, men håller före, att denna kan begränsas till 50,000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till inskrivnings-, mönstrings- och färdkostnader m. m. med 125,000 kronor.

C. Undervisning, understöd, expenser m m.

- [95.] 1. Undervisningsmateriel samt undervisningsanstalter m. m.

(Undervisningsanslaget.)

Från ordinarie reservationsanslaget till undervisningsmateriel samt undervisningsanstalter m. m., vilket första gången uppförts i riksstaten för år 1922, bestridas kostnader för undervisnings- och gymnastikmateriel samt läroböcker i den mån kostnaderna för dessa läroböcker icke skola gäldas från anslaget till tryckningskostnader, för vissa av undervisningen vid sjökrigshögskolan föranledda resor, för ekiperingsstipendier samt för vissa fria resor för skeppsgossar.

Anslaget var i riksstaten för år 1922 upptaget med 20,621 kronor.

Uti den beräkning av anslaget, som förelades 1921 års riksdag, fördelades detsamma å tre särskilda titlar sålunda:

Titel I.	Undervisningsmateriel	kronor	3,079: —
» II.	De fasta undervisningsverken	»	10,742: —
» III.	Kostnadsfria hemresor för skeppsgossar	»	6,800: —
			Summa kronor 20,621: —

Detta anslagsbelopp blev enligt fastställd stat disponerat sålunda:

Titel I. Undervisningsmateriel:

Kustartilleriet kronor 3,079: —

Titel II. De fasta undervisningsverken:

Sjökrigshögskolan	kronor	3,000: —
Sjökrigsskolan	»	4,052: —
Skeppsgosseskolan i Karlskrona	»	2,000: —
» i Marstrand	»	1,000: —
Marinintendentskolan i Karlskrona	»	335: —
» i Stockholm	»	355: —
		10,742: —

Titel III. Kostnadsfria hemresor för skeppsgossar:

Skeppsgossekåren i Karlskrona	kronor 5,000: —	
» i Marstrand	» 1,800: —	6,800: —
		Summa kronor 20,621: —

För tiden 1 januari—30 juni 1923 har anslaget upptagits med ett belopp av 9,410 kronor. Sistnämnda belopp utgör i avrundat tal hälften utav vad av anslagssumman för år 1922 återstår, sedan avdrag skett för en under anvisningen till sjökrigsskolan beräknad post å 1,800 kronor till ekiperingsstipendier, å vilken post utbetalningar äga rum först under senare hälften av kalenderåret, vadan medel för ändamålet ej behövde beredas.

I sin skrivelse rörande sjöförsvarets medelsbehov för budgetåret 1923—1924 har marinförvaltningen anfört följande.

Marinför-
valtningens
framställning.

Förevarande anslag syntes i fråga om flera av de särskilda behoven under anslaget, särskilt anvisningarna till skeppsgosseskolorna, vid staternas omläggning hava blivit för lågt beräknat, varför även medel i annan ordning fått beredas för täckande av åtskilliga utgifter under anslaget. Med hänsyn härtill och till den ökade rekryteringen av skeppsgossar torde en ökning av anslaget vara oundgängligen påkallad.

I sin skrivelse till marinförvaltningen rörande anslagsbehovet för kustartilleriets truppförband hade chefen för kustartilleriet angivit anslagsbehovet under titel I till 5,500 kronor och därvid framhållit, bl. a., att omförmälda anvisning, som för år 1922 uppförts med ett belopp av 3,079 kronor, icke blivit höjd under dyrtidsperioden 1914—1922 samt att erforderliga underhållsarbeten och nyanskaffningar under denna tid därför måst i alltför hög grad inskränkas. Chefen för kustartilleriet hade vidare — under erinran att han gjort framställning om anvisande av enahanda belopp eller 5,500 kronor för ändamålet beträffande år 1914 — anfört, att härav borde vara uppenbart, att omförmälda belopp bleve oundgängligen erforderligt för att det fortfarande höga prislägets inflytande på de kostnader, som belastade detta anslag, åtminstone i någon mån skulle kunna mötas och för att de mest trängande behoven skulle kunna tillgodoses. För egen del delade marinförvaltningen den av chefen för kustartilleriet uttalade uppfattningen.

Titel I.

För skeppsgosseskolan i Karlskrona föresloge stationsbefälhavaren vid flottans station i Karlskrona ett belopp av 6,000 kronor, vilket

Titel II.

[95.] innebure en ökning av anvisningen i 1922 års stat, 2,000 kronor, vilken visat sig för ändamålet otillräcklig, med 4,000 kronor. Stationsbefälhavarens anslagsberäkning vore uppgjord under förutsättning, att från anvisningen skulle bestridas samtliga utgifter för läroböcker och skolmateriel, anskaffning av idrotts-, gymnastik- och övrig materiel, belöningar och premier. Då emellertid utgifterna för idrotts- och gymnastikmateriel syntes kunna täckas genom anvisning från flottans övningsanslag, vilken anordning tillämpats ifråga om motsvarande utgifter för skeppsgossekåren i Marstrand och varom marinförvaltningen ämnade i sinom tid göra framställning, syntes medelsbehovet böra angivas till 4,000 kronor.

Motsvarande anvisning för skeppsgosseskolan i Marstrand, vilken även vore i staten för lågt beräknad, varför Kungl. Maj:t genom brev den 15 juni 1922 anvisat visst belopp till förstärkning av anvisningen för år 1922, föresloge stationsbefälhavaren vid flottans station i Stockholm att höjas från 1,000 kronor med 1,000 kronor till 2,000 kronor. Häremot hade marinförvaltningen intet att erinra.

Titel III.

Till kostnadsfria hemresor för skeppsgossar hade i 1921 års stat varit uppförd en anvisning å högst 3,600 kronor. För samma ändamål hade Kungl. Maj:t genom brev den 25 november 1921 beviljat 5,027 kronor 50 öre till skeppsgossekåren i Karlskrona och 2,830 kronor till skeppsgossekåren i Marstrand.

Vad år 1922 beträffade hade förut angivna anvisning till skeppsgossekåren i Marstrand visat sig otillräcklig.

Stationsbefälhavaren i Karlskrona föresloge nu, att anvisningen till kostnadsfria hemresor för skeppsgossekåren i Karlskrona med hänsyn till den förbättrade rekryteringen ökades från 5,000 till 6,300 kronor. Marinförvaltningen biträdde detta förslag.

I avseende å förevarande medelsbehov för kåren i Marstrand hade stationsbefälhavaren i Stockholm överlämnat en utredning, enligt vilken det för tiden den 1 juli 1922—30 juni 1923 erforderliga beloppet skulle utgöra 6,920 kronor. Att beloppet måst sättas så högt sammanhängde därmed, att skeppsgossarna till stor del vore komna från hem å platser, som vore belägna långt ifrån kårens förläggningssort. För statsregleringsåret 1923—1924 torde anslagsbehovet kunna beräknas i överensstämmelse med den nyssnämnda beräkningen för året dessförinnan. Marinförvaltningen ansåge alltså, att nu ifrågakomna post under anslaget borde sättas till det uppgivna beloppet 6,920 kronor.

Som marinförvaltningen i övrigt icke hade någon ändring i anslagets beräkning att föreslå, skulle anslagsbehovet för statsregleringsåret 1923—1924 utgöra (5,500 + 3,000 + 4,052 + 4,000 + 2,000 + 335 + 355 + 6,300 + 6,920 =) 32,462 kronor. [95.]

Då tillräcklig anledning icke synes mig föreligga, att anslaget för statsregleringsåret 1923—1924 upptages med högre belopp än för år 1922, anser jag mig icke kunna tillstyrka den begärda anslagsökningen. Departements-
chefen.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till undervisningsmateriel samt undervisningsanstalter m. m. med 20,621 kronor.

2. Understöd åt föreningar.

[96.]

I riksstaten för år 1922 uppfördes ett nytt ordinarie anslag, benämnt »Understöd åt föreningar, reservationsanslag», och anvisades under detta anslag ett belopp av 21,550 kronor.

Anslaget var avsett för följande ändamål, nämligen:

bidrag till örlogsmannasällskapet	kronor	4,000: —
understöd till krigsvetenskapsakademien	»	300: —
» » marinlitteraturföreningen	»	1,200: —
» » sjöofficerssällskapet i Stockholm	»	200: —
» » svenska underofficerssällskapet	»	700: —
» » föreningen pensionerade officerare	»	800: —
» » skeppsgossehemmet i Marstrand	»	1,000: —
underhåll av sjökrigshistoriska samlingar	»	7,550: —
bidrag till utgivande av svensk kustartilleritidskrift	»	1,200: —
hyresbidrag till:		
sjöunderofficerssällskapet i Karlskrona	»	1,600: —
flottans varvs verkmästareförening i Karlskrona	»	800: —
underofficerssällskapet i Stockholm	»	1,000: —
marinens varvsarbetare	»	1,200: —
		tillhopa kronor 21,550: —

I riksstaten för första halvåret 1923 är anslaget uppfört med hälften av det för år 1922 beviljade beloppet eller således med 10,775 kronor.

[96.]

Marin-
förvaltningens
framställning.

I sin skrivelse rörande sjöförsvarets medelsbehov för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924 har mariuförvaltningen — under erinran att genom beslut den 8 september 1921 såsom understöd till kustartilleriklubben i Stockholm för år 1921 från sjöförsvarets anslag till extra utgifter anvisats ett belopp av 300 kronor — anfört, att ordföranden i klubben anhållit om ett liknande bidrag för år 1922 samt att denna framställning tillstyrkts av chefen för kustartilleriet. Bemälda chef hade ansett, att ifrågavarande understöd från och med budgetåret 1923—1924 borde inberäknas i anslaget till understöd åt föreningar, vilket anslag på grund härav från och med sagda budgetår borde ökas med ett belopp av 300 kronor. Marinförvaltningen biträdde för sin del detta chefs för kustartilleriet förslag.

Under åren 1918—1922 hade från sjöförsvarets anslag till extra utgifter utgått bidrag till sjöofficerssällskapet i Karlskrona för belysning, uppvärmning m. m. av sällskapets lokaler. Bidraget utgjorde år 1921 2,000 kronor och år 1922 1,400 kronor. För första halvåret 1923 hade genom brev den 11 augusti 1922 anvisats ett belopp av 700 kronor från nyssnämnda anslag.

Enligt grunderna för den nya uppställningen av sjöförsvarets anslag syntes nu förevarande anslagsbehov, som alltjämt kvarstode, böra tillgodowas under anslaget till understöd åt föreningar. Behovet torde, i likhet med vad fallet varit för år 1922, kunna tillsvidare uppskattas till ett belopp av 1,400 kronor för år.

Det under förevarande anslag beräknade understödet till sjöofficerssällskapet i Stockholm hade visat sig väl knappt för ändamålet. Så hade exempelvis genom brev den 28 april 1922 anvisats ett belopp av 242 kronor 15 öre från anslaget till extra utgifter för täckande av vissa kostnader, som sällskapet under år 1921 ådragit sig för hållande av föredrag av sjömilitärt innehåll. Marinförvaltningen ansåge, att understödet borde sättas till 400 kronor för år. Härav betingades en ökning av anslaget med 200 kronor.

Vid bifall till de av marinförvaltningen — som i övrigt icke ifrågasatte någon ändring i anslagets beräkning — nu framlagda förslagen skulle förevarande anslag förhöjas med $(300 + 1,400 + 200 =)$ 1,900 kronor eller från 21,550 kronor till 23,450 kronor.

Departements-
chefen.

Marinförvaltningens framställning, att den under anslaget upptagna posten å 200 kronor till sjöofficerssällskapet i Stockholm måtte höjas med 200 kronor till 400 kronor, finner jag mig böra tillstyrka.

I likhet med vad som ägt rum för år 1921 har genom beslut den 8 september 1922 Kungl. Maj:t tilldelat kustartilleriklubben i Stockholm — vilken har till ändamål att i Stockholm sammanföra kustartilleriets officerare och vederlikar till sammankomster med föredrag, diskussioner m. m. över frågor av intresse för kustartillerivapnet — understöd för år 1922 från sjöförsvarets anslag till extra utgifter med 300 kronor. Då berörda behov jämväl framdeles torde komma att kvarstå, anser jag mig i likhet med marinförvaltningen böra förorda, att omförmälda understöd uppföres under förevarande anslag. [96.]

Såsom marinförvaltningen framhållit, har under en följd av år understöd från anslaget till extra utgifter utgått till sjöofficerssällskapet i Karlskrona för belysning och uppvärmning m. m. av sällskapets lokaler. Nämda understöd utgjorde för år 1922 1,400 kronor samt är för första halvåret 1923 bestämt till 700 kronor. Jämväl detta understöd synes mig med berörda årsbelopp, 1,400 kronor, böra överföras till förevarande anslag.

I enlighet med marinförvaltningens förslag bör alltså anslaget för nu ifrågavarande statsregleringsperiod höjas med $(200 + 300 + 1,400 =)$ 1,900 kronor.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till understöd åt föreningar med 23,450 kronor.

3. Skrivmaterialier och expenser m. m.

(Expensanslaget.)

Från ordinarie förslagsanslaget till skrivmaterialier och expenser m. m. bestridas samtliga expensutgifter, utom tryckningskostnader, samt utgifter för uppvärmning, belysning, renhållning och tvätt.

Anslaget var i riksstaten för år 1922 upptaget med ett belopp av 325,000 kronor.

Enligt av Kungl. Maj:t fastställd stat fördelades anslaget å tre särskilda titlar sålunda:

Titel I. Skrivmaterialier och expenser m. m.	kronor 242,775: —
» II. Hyra, eldning, belysning, skrivmaterialier m. m. vid sjörullföringsexpeditionerna »	15,000: —
» III. Hyra av vissa expeditions- m. fl. lokaler »	67.225: —
Summa kronor 325,000: —	

[97.] I enlighet med av Kungl. Maj:t framställt förslag anvisade riksdagen till förstärkning av anslaget för år 1922 å tilläggsstat för samma år ett förslagsanslag, högst, 100,000 kronor.

Vidkommande anslaget för första halvåret 1923 hemställde Kungl. Maj:t i 1922 års statsverksproposition, att anslaget måtte upptagas med hälften av anslagssumman för år 1922 eller således med $\left(\frac{325,000+100,000}{2}=\right)$ 212,500 kronor eller i avjämnat tal 212,000 kronor.

Riksdagen fann icke anledning till annan erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, än att det såsom förstärkning avsedda beloppet borde anvisas på extra stat, till följd varav riksdagen för tiden 1 januari—30 juni 1923 upptog det ordinarie expensanslaget med 162,500 kronor och såsom förstärkning till detta anvisade ett extra anslag å 50,000 kronor.

I annat sammanhang framhöll riksdagen angelägenheten av att, bland andra, förevarande anslag i likhet med lantförsvarets motsvarande anslag erhölle reservationsanslags natur samt uttalade önskvärdheten av att i angivna syfte en omräkning verkställdes av anslaget.

Marinförvalt-
ningens
framställning.

I sin skrivelse rörande medelsbehovet för statsregleringsåret 1923—1924 har marinförvaltningen beträffande förevarande anslag anført följande.

Efter förändring av anslagsbeteckningen torde från det nya anslaget böra bestridas enahanda utgifter, som utginge av 1922 års anslag.

Med ledning av från myndigheterna inkomna uppgifter och av de belopp, som senare tiden utbetalts å anslaget, beräknade marinförvaltningen, att nedanstående, approximativt angivna belopp skulle under titel I, skrivmaterialier och expenser m. m., visa sig erforderliga för statsregleringsåret 1923—1924:

För marinförvaltningen och för oförutsedda utgifter	kronor	100,000: —
» sjöförsvarets kommandoexpedition	»	18,000: —
» marinstaben	»	17,000: —
» högste befälhavaren över kustflottan	»	5,000: —
» flottans station i Karlskrona, stationsbefälhavaren	»	76,000: —
» flottans station i Karlskrona, varvschefen	»	48,000: —
» » » Stockholm, stationsbefälhavaren	»	60,000: —

Transport kronor 324,000: —

	Transport kronor	324,000: —	[97.]
För flottans station i Stockholm, varvschefen	»	50,000: —	
» kustartilleriet	»	64,250: —	
» sjökrigshögskolan	»	800: —	
» sjökrigsskolan	»	4,000: —	
Summa kronor		443,050: —	

Beträffande titel II, hyra, eldning, belysning, skrivmaterialier m. m. vid sjörellföringsexpeditionerna, ifrågasatte marinförvaltningen icke någon ändring i det förut angivna beloppet, 15,000 kronor.

Vad slutligen titel III, hyra av vissa expeditions- m. fl. lokaler, vidkomme, hade sjökrigshögskolan och chefsexpeditionen för kustartilleriet, för vilka hyreskostnader vore beräknade under nyssnämnda titel av 1922 års anslag, numera sina lokaler i kronans hus, varav följt en sänkning i hyresbeloppen, förut respektive 14,000 och 6,800 kronor, till respektive 1,400 och 4,200 kronor, vilka belopp Kungl. Maj:t i brev den 12 maj 1922 fastställt som årlig hyresersättning för de till sjökrigshögskolans vaktmästare respektive chefsexpeditionen för kustartilleriet upplåtna lokaler. Anvisningen under denna titel komme därför att minskas med 15,200 kronor från 67,225 kronor till 52,025 kronor.

En förutsättning för den nu återgivna beräkningen av anslaget vore, att besparingar å en titel skulle kunna användas för täckande av brist, som kunde hava uppkommit å annan titel.

Enligt vad nu anförts komme att å anslaget beräknas:

Under titel	I	kronor	443,050: —
»	»	II	» 15,000: —
»	»	III	» 52,025: —
		Summa kronor	510,075: —

Marinförvaltningen har alltså hemställt, att, med uteslutande ur riksstaten av ordinarie förslagsanslaget till skrivmaterialier och expenser m. m., ett nytt ordinarie reservationsanslag å 510,075 kronor måtte uppföras.

Såsom av det ovan anförda framgår har marinförvaltningen under titel I upptagit, bl. a., 100,000 kronor för marinförvaltningen och för oförutsedda utgifter. Emellertid lär vara lämpligare, att, i överensstämmelse med vad som ägt rum i fråga om lantförsvarets anslag till skrivmaterialier, expenser, bränsle, lyse m. m., det för oförutsedda ut-

Departements-
chefen.

- [97.] gifter avsedda beloppet, vilket torde kunna beräknas till 25,000 kronor, uppföres under särskild titel.

Vad beträffar de övriga av marinförvaltningen föreslagna kostnaderna under titel I, vilka efter avdrag av beloppet för oförutsedda utgifter skulle belöpa sig till 418,050 kronor, har jag funnit desamma kunna reduceras med 20 % till $(418,050 - 83,610 =) 334,440$ kronor eller, i avrundat tal, 334,400 kronor.

Mot de av marinförvaltningen under titel II och III beräknade utgifterna har jag intet att erinra.

Anslagsbehovet skulle sålunda utgöra $(334,400 + 15,000 + 52,025 + 25,000 =) 426,425$ kronor eller, i runt tal, 426,400 kronor.

I likhet med vad som skett för första halvåret 1923 torde anslagsbehovet böra fördelas å ordinarie anslag och extra anslag. Såsom extra anslag lär böra anvisas ett belopp av 100,000 kronor. Till frågan härom återkommer jag under nästföljande punkt.

Det ordinarie anslaget bör alltså upptagas med $(426,400 - 100,000 =) 326,400$ kronor.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

*dels i riksstaten uppföra anslaget till skrivmaterialier och expenser m. m. såsom reservationsanslag,
dels ock upptaga nämnda anslag med ett belopp av 326,400 kronor.*

- [98.] 4. **Förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till skrivmaterialier och expenser m. m.**

Under åberopande av vad jag under nästföregående punkt anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till skrivmaterialier och expenser m. m. för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 100,000 kronor.

- [99.] 5. **Tryckningskostnader.**

Ordinarie förslagsanslaget till tryckningskostnader är avsett för bestridande av samtliga kostnader för tryckning av blanketter, reglementen, instruktioner, beskrivningar och läroböcker m. m.

Anslaget var i riksstaten för år 1922 upptaget med ett belopp av 80,602 kronor. För tiden 1 januari—30 juni 1923 har anslaget uppförts med ett belopp av 40,353 kronor, utgörande hälften av anslagssumman för år 1922 med tillägg av belopp, som erfordrats för avrundande av huvudtitelnslutsumma. [99.]

Marinförvaltningen har nu anført, att ämbetsverket icke för statsregleringsåret 1923—1924 hade att föreslå någon ändring av anslagets i riksstaten för år 1922 uppförda belopp. Marinförvaltningens framställning.

Mot marinförvaltningens förslag har jag intet att erinra. För avrundande av huvudtitelnslutsumma torde emellertid anslagsbeloppet få upptagas till 80,674 kronor. Departementschefen.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till tryckningskostnader med 80,674 kronor.

6. Biblioteksverksamheten för underbefäl och manskap vid marinen. [100.]

Efter framställning av Kungl. Maj:t i särskild proposition (nr 110) till 1919 års lagtima riksdag har riksdagen till understödjande av biblioteksverksamheten för underbefäl och manskap vid marinen på extra stat för år 1920 beviljat ett reservationsanslag av 8,200 kronor. Ifrågasvarande anslag är avsett för vården och utvecklingen av underbefäls- och manskapsbiblioteken vid marinen, och har anslaget beräknats på sådant sätt, att detsamma utan förstärkning av upptagna låneavgifter möjliggör å ena sidan en bokanskaffning, motsvarande storleken av den läsekrets, för vilken biblioteken äro avsedda, och å andra sidan en skälig ersättning åt den eller de personer, som skola förvalta dem och övervaka, att de fylla sitt ändamål.

Jämväl 1920 och 1921 års riksdagar hava på extra stat för respektive åren 1921 och 1922 anvisat ett reservationsanslag av 8,200 kronor till understödjande av biblioteksverksamheten för underbefäl och manskap vid marinen. I riksstaten för tiden 1 januari—30 juni 1923 har för ifrågasvarande ändamål upptagits ett extra reservationsanslag å hälften av sistnämnda belopp eller å 4,100 kronor.

Marinförvaltningen har nu anført, att då förevarande anslagsbehov kvarstode för statsregleringsåret 1923—1924 och marinförvaltningen Marinförvaltningens framställning.

- [100.] icke ifrågasatte någon ändring i anslagsberäkningen, ämbetsverket finge föreslå, att ett anslag av 8,200 kronor för ändamålet anvisades å extra stat för nyssnämnda tid.

Departements-
chefen.

Mot marinförvaltningens föreliggande framställning har jag intet att erinra.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till understödjande av *biblioteksverksamheten för underbefäl och manskap vid marinen* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 8,200 kronor.

[101.] 7. **Fackutbildningskurs för marinläkarstipendiater över stat och värnpliktiga läkare vid marinen.**

För anordnande av fackutbildningskurs för marinläkarstipendiater över stat och värnpliktiga läkare vid marinen anvisade 1921 års riksdag, uppå därom av Kungl. Maj:t gjord framställning, å extra stat för år 1922 ett förslagsanslag, högst, 2,500 kronor.

Enligt förslag av marinöverläkaren skulle i kursen ingå ämnena reglements-kännedom, navalhygien och sjökrigets kirurgi.

Kostnaden för kursen utgjordes av följande arvoden till lärare i kursen, nämligen till

ledaren för kursen	kronor	400: —
läraren i allmän reglements-kännedom	»	300: —
läraren i reglements-kännedom rörande hälso- och sjukvård	»	300: —
läraren i navalhygien	»	750: —
» » sjökrigets kirurgi	»	750: —
Summa kronor		2,500: —

Då ifrågavarande fackutbildningskurs är avsedd att äga rum under årets tre första månader, anvisades på framställning av Kungl. Maj:t därför erforderligt förslagsanslag, högst, 2,500 kronor, å extra stat för tiden 1 januari—30 juni 1923.

Marinför-
valtningens
framställning.

Marinförvaltningen har nu hemställt, att enahanda anslag måtte för ändamålet anvisas å extra stat för statsregleringsåret 1923—1924.

Med tillstyrkande av marinförvaltningens förslag hemställer jag, [101.]
att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *fackutbildningskurs för marinläkarstipendiater
över stat och värnpliktiga läkare vid marinen* för budget-
året 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 2,500
kronor.

D. Förplägnad, beklädnad m. m.

1. Förplägnad.

[102.]

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag uppförde 1921 års riksdag i riksstaten för år 1922 ett nytt anslag, benämnt »Förplägnad, förslagsanslag.»

Från anslaget bestridas kostnader för inköp av proviantartiklar, deras transport, kostnader för magasinering inom matinrättning, i den mån sådana förekomma, samt avlöning till civila daglönare, anställda för matinrättningarnas skötsel. Vidare skola härifrån gäldas utgifter för portion i de fall, då sådan skall utgå in natura, men icke kan genom marinmyndigheternas förvaltningsorgan iordningställas, ävensom författningsenligt utgående portionsersättning.

Ifrågavarande kostnader bestredos dessförinnan från följande anslag, nämligen:

Naturaunderhåll åt personal vid flottan,
Naturaunderhåll åt personal vid kustartilleriet samt
Sjukvård för marinen.

Under en följd av år har till grund för anslagsberäkningen beträffande naturaunderhållsanslagen, från vilka emellertid bestredos jämväl utgifter för bränsle, vatten, lyse, renhållning samt arvoden till upp-bördsmän, legat följande portionskostnad för man och dag, nämligen i fråga om *flottans* personal:

	i land	ombord
för underofficerare	62 öre	88 öre
» manskap, tillhörande sjömans- och skeppsgosse- kårerne	58 »	88 »
» värnpliktiga	58 »	88 »

samt för *kustartilleriets* personal 58 öre för såväl stammanskap som värnpliktiga.

[102.] Då med hänsyn till de genom kristiden stegrade priser å livsmedel m. m. de verkliga portionskostnaderna betydligt överstigit de belopp, som sålunda legat till grund för anslagsberäkningen, har därigenom föranletts, att anslagen kommit att under krisåren betydligt överskridas.

I riksstaten för år 1922 var anslaget uppfört med ett belopp av 2,300,000 kronor.

I statsverkspropositionen till 1922 års riksdag hemställde Kungl. Maj:t, att till förstärkning av anslaget för år 1922 måtte beviljas ett anslag av 1,479,800 kronor samt att anslaget för tiden 1 januari—30 juni 1923 måtte upptagas med ett belopp av 1,777,200 kronor.

Vid beräkandet av omförmälda två anslag hade man utgått från en portionskostnad för man och dag, beträffande förstärkningsanslaget av 1 krona i land och 1 krona 90 öre ombord samt i fråga om anslaget för första halvåret 1923 av 90 öre i land samt 1 krona 70 öre ombord. Vidare hade vid anslagsberäkningen i båda fallen förutsatts en vakansnumerär av 20 % för flottans sjömanskår samt av 10 % för skeppsgossekåren och kustartilleriets stammanskap.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag anvisades såsom förstärkning av anslaget för år 1922 å tilläggsstat för samma år ett förslagsanslag, högst, 1,479,800 kronor.

För första halvåret 1923 upptogs anslaget, sedan en post å 86,870 kronor, motsvarande kostnaden för portionsersättning till vissa underofficerare, av riksdagen överförts till flottans övningsanslag, med 1,690,330 kronor.

Marinförvalt-
ningens
framställning.

Marinförvaltningen har nu beträffande förevarande anslagsbehov anfört följande.

Portionskostnaden utgjorde under tredje kvartalet 1922 i medeltal 95 öre för land- och 1 krona 67 öre för sjöportion. Som livsmedelsprisen numera finge anses relativt stabiliserade, hade ämbetsverket ansett, att ovannämnda portionspriser lämpligen borde läggas till grund för beräkning av anslaget för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

På grund av den ökade rekryteringen hade marinförvaltningen vid här föreliggande anslagsberäkning icke ansett sig böra göra avdrag för vakanser. I anslutning härtill hade tjänstgöringsdagarna beräknats enligt nedanstående:

[102.]

	Antal man	Tjänstgöringsdagar			
		i land		ombord	
		För 1 man	Summa dagar	För 1 man	Summa dagar
Underofficerare av 3. graden ombord (endast flottan)	675	—	—	170	114,750
Sjömanskåren	3,725	196	730,100	170	633,250
Skeppsgossekåren	600	236	141,600	130	78,000
Kustartilleriets stammanskap	1,105	366	404,430	—	—
Kadetter, aspiranter m. fl.	—	—	27,472	—	18,455
Värnpliktiga, flottan	—	—	250,260	—	250,260
” , kustartilleriet	—	—	346,130	—	—
Summa dagar	—	—	1,899,992	—	1,094,715

Med ledning av ovanstående hade anslaget beräknats på följande sätt:

Portionskostnad i land	$0,95 \times 1,899,992 =$		kronor	1,804,992: —
ombord	$1,67 \times 1,094,715 =$		»	1,828,174: —
för sjukhusbetjäning i Karlskrona	»	8,500:	—	
Avlöning till civila daglönare vid flottans stations matinrättning i Karlskrona (inklusive portion)	»	16,000:	—	
D:o d:o i Stockholm	»	25,000:	—	
Summa kronor				3,682,666: —

På grund härav har marinförvaltningen hemställt, att förevarande anslag måtte för budgetåret 1923—1924 upptagas med i avrundat tal 3,680,000 kronor.

Såsom av det ovan anförda torde framgå, är anslaget för första halvåret 1923 beräknat på grundvalen av antalet tjänstgöringsdagar samt visst portionspris. Härvid har förutsatts, att med anslaget skulle kunna tillgodoses samtliga de utgifter, som äro avsedda att belasta anslaget. Marinförvaltningen har nu ifrågasatt, att vid anslagsberäkningen för budgetåret 1923—1924 skulle under anslaget upptagas särskilda poster för sjukhusbetjäning i Karlskrona samt till avlöning till civila daglönare. Då någon anledning icke synes mig föreligga att frångå omförmälda, för första halvåret 1923 tillämpade beräkningsgrund, finner jag mig icke kunna tillstyrka framställningen i denna del.

Marinförvaltningen har ansett, att till grund för anslagsberäkningen lämpligen bör läggas en portionskostnad för man och dag av 95 öre i land och 1 krona 67 öre ombord. Då emellertid en sänkning av portions-

Departements-
chefen.

[102.] kostnaden torde vara att motse för nu ifrågavarande budgetår, har jag ansett mig i fråga om samma tid kunna räkna med ett portionspris av 80 öre i land och 1 krona 52 öre ombord.

Vad angår antalet tjänstgöringsdagar under förevarande tid har jag funnit mig kunna utgå från en vakansnumerär av 20 % för flottans sjömanskår samt 15 % för kustartilleriets stammanskap. Härav för-
anledes en reduktion av antalet tjänstgöringsdagar med, i fråga om

tjänstgöringen i land $\left(\frac{20 \times 730,100}{100} + \frac{15 \times 404,430}{100} = \right)$ 206,685 dagar och

beträffande tjänstgöringen ombord $\left(\frac{20 \times 633,250}{100} = \right)$ 126,650 dagar. Genom-

förandet av det förslag till lag om befrielse för vissa marinen tilldelade värnpliktiga från viss tjänstgöringsskyldighet, som kommer att föreläggas riksdagen, kan vidare förväntas medföra en minskning av minst 54,900 tjänstgöringsdagar, hälften i land och hälften ombord, för värnpliktiga vid flottan. Det sammanlagda antalet tjänstgöringsdagar skulle sålunda komma att utgöra

i land $[1,899,992 - (206,685 + 27,450) =]$ 1,665,857 samt

ombord $[1,094,715 - (126,650 + 27,450) =]$ 940,615.

Anslaget till förplägnad torde alltså för omförmälda budgetår bära uppföras med $(0,80 \times 1,665,857 + 1,52 \times 940,615 =)$ 2,762,420 kronor 40 öre eller, i runt tal, 2,762,500 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till förplägnad med 2,762,500 kronor.

[103.]

2. Beklädnad.

Från ordinarie reservationsanslaget till beklädnad bekostas anskaffning och underhåll av beklädnadspersedlar, kontant beklädnadsersättning samt till manskapet utlämnade distinktionstecken. Därjämte bestridas från anslaget ersättning för värdet av persedlar, som under tjänstgöring genom våda gått förlorade utan någons förvållande, samt gottgörelse i vissa fall för beklädnadsskulder, vari manskap häftar.

Anslaget, som första gången uppförts i riksstaten för år 1922, var i nämnda års riksstat upptaget med ett belopp av 1,076,040 kronor.

I statsverkspropositionen till 1922 års riksdag hemställde Kungl. Maj:t, att till förstärkning av anslaget för år 1922 måtte beviljas ett

anslag av 768,700 kronor samt att anslaget för tiden 1 januari—30 juni 1923 måtte upptagas med 931,100 kronor. [103.]

Vid beräklandet av omförmälda två anslag hade dagskostnaden för stammanskapets beklädnad uppskattats till 80 öre vid sjömanskåreu, 67 öre vid skeppsgossekåren samt 80 öre vid kustartilleriet. Därvid hade man utgått ifrån, att då den myckenhet persedlar, som tillgodo-komme manskapet för beklädnadens underhåll, vore att likställa med en detsamma tillförsäkrad avlöningsförmån, de härför erforderliga kostnaderna i möjligaste mån borde läggas till grund för anslagsberäkningen.

Vad beträffar kostnaderna för de värnpliktigas beklädnad hade dessa för dag beräknats, beträffande förstärkningsanslaget till 62 öre vid flottan och 57 öre vid kustartilleriet samt i fråga om anslaget för första halvåret 1923 till 57 öre vid flottan och 50 öre vid kustartilleriet. Till grund för berörda uppskattning av de värnpliktigas beklädnadskostnader hade lagts 1914 års priser, varå beräknats en förhöjning av 50 %, sedan därifrån beträffande första halvåret 1923 dragits kostnaderna för tvätt m. m., som samtidigt överförts till bränsleanslaget.

I likhet med vad som ovan anförts under förplägnadsanslaget hade vid beräkningen av nu ifrågavarande två anslag förutsatts en vakansnumerär av 20 % för flottans sjömanskår samt 10 % för skeppsgossekåren och kustartilleriets stammanskap.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag anvisades såsom förstärkning av anslaget för år 1922 å tilläggsstat för samma år ett förslagsanslag, högst, 768,700 kronor.

Vad beträffar anslaget för första halvåret 1923 ansåg riksdagen, att av det utav Kungl. Maj:t äskade beloppet, 931,100 kronor, $\frac{1}{3}$ eller i runt tal 310,000 kronor borde uppföras såsom anslagsförstärkning å extra stat, samt upptog, med anvisande av ett extra anslag till sist-nämnda belopp, ordinarie reservationsanslaget till beklädnad för tiden 1 januari—30 juni 1923 med 621,100 kronor.

Marinförvaltningen har nu beträffande medelsbehovet för budget-året 1923—1924 anført följande.

Marinförvalt-
ningens
framställning.

Beklädnadskostnaden för stammanskap vid flottan och kustartilleriet beräknades tredje kvartalet 1922 till i medeltal 68 öre om dagen samt för skeppsgossar till 58 öre om dagen. Då det torde få anses ovisst, om beklädnadspriserna ytterligare kunde nedbringas, och då marinförvaltningen saknade möjlighet att för närvarande bedöma, till

- [103.] vilket belopp nämnda priser i händelse av ytterligare prisfall skulle kunna nedgå, hade ämbetsverket ansett sig böra lägga ovanstående enhetspriser till grund för beräkning av ordinarie anslaget för statsregleringsåret 1923—1924. Marinförvaltningen ansåge sig således icke böra föreslå en uppdelning under sagda tid av anslagsmedlen å ordinarie anslag och anslag å extra stat.

Beträffande kostnaden för slitning av värnpliktsbeklädnad hade marinförvaltningen i skrivelse den 22 augusti 1921 angående reglering av utgifterna för första halvåret 1923 beräknat förhöjningen sedan 1914 av de värnpliktigas beklädnadskostnad efter samma proportion som förhöjningen av priset på stambeklädnad. I statsverkspropositionen till 1922 års riksdag hade Kungl. Maj:t emellertid frångått denna av ämbetsverket tillämpade princip och i stället räknat med en förhöjning av 1914 års priser med blott 50 %.

Som emellertid värnpliktsbeklädnaden i de fall, då persedlarna levererades från marinens centrala beklädnadsverkstad, tillverkades av samma materialier som stambeklädnaden och då dessutom färdiga persedlar, när upphandling därav ägde rum, betingade samma upphandlingspris som motsvarande stambeklädnadspersedlar, ansåge ämbetsverket, att beklädnadskostnaden för stam och värnpliktiga i det närmaste borde sammanfalla.

Marinförvaltningen finge i detta sammanhang erinra, att det ursprungliga belopp, 30 öre, som legat till grund för beräkning av de värnpliktigas beklädnadskostnad, varit beräknat i direkt relation till gällande pris å årsunderhållet av stambeklädnad.

Av skäl, som framhållits under anslaget till förplägnad, hade ämbetsverket vid beräkning av beklädnadsanslaget ej heller ansett sig böra förutsätta några vakanser för stammanskap eller skeppsgossar.

I anslutning till vad sålunda blivit anført beräknades anslaget enligt nedanstående.

Tjänstgöringsdagar.

Sjömanskåren	$3,725 \times 366 =$	1,363,350	dagar
Kustartilleriet, stam	$1,105 \times 366 =$	404,430	»
Värnpliktiga, flottan		500,520	»
» , kustartilleriet		346,130	»
	Summa	2,614,430	dagar à 68 öre
Skeppsgossar	$600 \times 366 =$	219,600	» » 58 »
Kadetter, aspiranter m. fl.		45,927	» » 30 »

Beklädnadskostnad.

Samtliga utom skeppsgossar, ka-		
detter m. fl.	$2,614,430 \times 0,68 =$	kronor 1,777,812: —
Skeppsgossar	$219,600 \times 0,58 =$	» 127,368: —
Kadetter m. fl.	$45,927 \times 0,30 =$	» 13,778: —
Undervisning i skolagning för skeppsgossar (regle-		
mente för marinen del I § 152)	»	1,200: —
Undervisning för stamrekryter i kläd- och skolagning		
(kungl. brev 4 april 1902)	»	500: —
Tandborstar för skeppsgossar (kungl. brev 20 de-		
cember 1918)	»	2,500: —
Distinktionstecken samt skulder å beklädnadskonti		
(reglemente för marinen del I § 151: 15), be-		
klädnad, som förloras genom våda (reglemente		
för marinen del I § 151: 14), resterande ersätt-		
ning för kläder till avgången manskap (regle-		
mente för marinen del I § 151: 17), kostnader		
för kasserad beklädnad för lagning (reglemente		
för marinen del I § 151: 11) med avdrag av		
vad som tillföres anslaget från behållningar å		
beklädnadskonti för manskap, som rymt (§ 151: 16)	»	50,000: —
Summa kronor		1,973,158: —

I anslutning till vad sålunda blivit anført har marinförvaltningen hemställt, att anslaget måtte för nu ifrågavarande statsregleringsperiod upptagas med 1,973,158 kronor.

I överensstämmelse med vad jag under nästföregående punkt anført beträffande förplägnadsanslaget torde förevarande anslag böra beräknas uteslutande på grundvalen av antalet tjänstgöringsdagar samt viss dagskostnad å beklädnad. I anledning härav kan jag icke förorda marinförvaltningens framställning, att under anslaget måtte upptagas särskilda utgiftsposter för undervisning i skolagning för skeppsgossar, undervisning för stamrekryter i kläd- och skolagning, tandborstar för skeppsgossar samt distinktionstecken m. m. Nämda poster om tillhoppa 54,200 kronor böra alltså vid anslagsberäkningen lämnas åsido.

Beträffande dagskostnaden för beklädnad synes mig hinder icke böra möta att nedsätta densamma för stammanskap och värnpliktiga till 60 öre och för skeppsgossar till 55 öre, varemot anledning ej torde

Departements-
chefen.

[103.] föreligga till ändring i marinförvaltningens förslag i fråga om kadetter, aspiranter m. fl.

I likhet med vad jag förordat beträffande förplägnadsanslaget har jag vid uppskattningen av anslagsbehovet under förevarande anslag för budgetåret 1923—1924 ansett mig kunna utgå från en vakansnumerär av 20 % för flottans sjömanskår och 15 % för kustartilleriets stamman-
manskap. I enlighet härmed torde antalet tjänstgöringsdagar för om-
förmälda manskapsgrupper kunna nedbringas för sjömanskåren till

$$\left(1,363,350 - \frac{20 \times 1,363,350}{100} = \right) 1,090,680$$
och för kustartilleriets stam-
manskap till $\left(404,430 - \frac{15 \times 404,430}{100} = \right) 343,765$.

Vidare kan genomförandet av det under närmast föregående punkt
omförmälda lagförslag förväntas medföra en minskning av dagantalet
för flottans värnpliktiga åtminstone till $(500,520 - 54,900 =) 445,620$.

Med tillämpning i övrigt av marinförvaltningens beräkning av an-
talet tjänstgöringsdagar skulle sålunda anslagsbehovet belöpa sig till:

sjömanskåren	1,090,680
kustartilleriet, stam	343,765
värnpliktiga, flottan	445,620
» , kustartilleriet	346,130

	Summa 2,226,195	dagar à 0: 60	kronor 1,335,717: —
skeppsgossar	219,600	» » 0: 55	» 120,780: —
kadetter m. fl.	45,927	» » 0: 30	» 13,778: —

Summa kronor 1,470,275: —

eller i runt tal 1,470,300 kronor.

Detta anslagsbehov torde, i överensstämmelse med vad som ägt
rum för första halvåret 1923, böra fördelas å ordinarie anslag och för-
stärkningsanslag. Härvid lär det ordinarie anslaget böra beräknas
efter den före kristidens inträde gällande dagskostnaden för beklädnad.
I enlighet härmed torde under det ordinarie anslaget böra upptagas ett
belopp av 773,300 kronor. Såsom anslagsförstärkning torde sålunda
behöva anvisas ett extra anslag av $(1,470,300 - 773,300 =) 697,000$
kronor. Härtill återkommer jag under nästföljande punkt.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t
måtte föreslå riksdagen

att i riksstaten upptaga ordinarie reservations-
anslaget till beklädnad med 773,300 kronor.

3. Förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till beklädnad.

[104.]

Under åberopande av vad jag under nästföregående punkt anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till beklädnad* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 697,000 kronor.

4. Kasern- och förplägnadsutredning samt sängservis m. m.

[105.]

(Kasernutredningsanslaget.)

Från ordinarie reservationsanslaget till kasern- och förplägnadsutredning samt sängservis m. m. gäldas kostnader för kaserninventarier; sängar, sängkläder och handdukar m. m.; alla för mathållning och furagering avsedda inventarier, redskap och materialier, i land; samt anskaffning och underhåll av musikmateriel, såsom musik- och signalinstrument, noter, notställ och notpapper, tillika med instrumentering m. m.

Ifrågavarande anslag var i 1922 års riksstat upptaget till 133,886 kronor, vartill kom ett å tilläggsstat för samma år anvisat förstärkningsanslag å 46,860 kronor, motsvarande i jämnt krontal 35 % av det ordinarie anslagets belopp.

I 1922 års statsverksproposition hemställde Kungl. Maj:t, att anslaget för tiden 1 januari—30 juni 1923 måtte upptagas med 107,400 kronor.

Vid beräkandet av detta anslagsbelopp hade kostnaden för sängservis och inkasernering uppskattats till 7 öre för man och dag samt en var av de under anslaget uppförda posterna till »underhåll av inventarier i kaserner, vakter och arrester (flottan)» samt »underhåll av kaserninventarier och musikinstrument (kustartilleriet)» upptagits med hälften av det under 1922 års anslag för vederbörande post beräknade beloppet eller med $\left(\frac{57,000}{2} =\right)$ 28,500 resp. $\left(\frac{46,000}{2} =\right)$ 23,000 kronor. Vidare hade antalet i kasern förlagt manskap vid sjömanskåren upptagits till 2,072, och hade beträffande skeppsgossekåren och kustartilleriets stam-manskap förutsatts en vakansnumerär av 10 %.

Riksdagen fann ingen annan anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag än att av det äskade beloppet omkring 25 % eller i av-

- [105.] rundat tal 30,000 kronor borde uppföras som anslagsförstärkning, samt upptog, med anvisande av nyssnämnda belopp å extra stat, ordinarie anslaget för tiden 1 januari—30 juni 1923 med 77,400 kronor.

Marinförvalt-
ningens
framställning.

Marinförvaltningen har nu beträffande medelsbehovet för budget-året 1923—1924 anfört följande.

Beträffande de enhetspriser, som legat till grund för beräkning av anslaget för första halvåret 1923, hade marinförvaltningen i här föreliggande sammanhang icke velat ifrågasätta någon förändring. Däremot syntes marinförvaltningen läget å penning- och varumarknaden betinga, att medelsbehovet i sin helhet beräknades å ordinarie stat.

Av skäl, som framhållits rörande anslaget till förplägnad, hade ämbetsverket ej heller i detta sammanhang ansett sig böra taga hänsyn till eventuella vakanser.

Beträffande antalet stammanskap av sjömanskåren, för vilket inkvartering borde beräknas, hade i nedanstående beräkning detta antal i enlighet med senast verkställda utredningar angående befintligt kasernutrymme upptagits till 2,391 i stället för i föregående års beräkning angiven siffra 2,072.

För underhåll av kaserninventarier och förplägnadsutredning vid flottan och kustartilleriet hade marinförvaltningen icke ansett sig böra föreslå någon ändring av föregående belopp, utan upptoges dessa medelsbehov med dubbla beloppen av de för första halvåret 1923 beviljade.

I anslutning till vad sålunda blivit anfört beräknades anslaget enligt nedanstående:

<i>Kasern- och förplägnadsutredning, flottan</i>	kronor	57,000: —
» » » <i>samt • musikinstru-</i>		
<i>ment, kustartilleriet</i>	»	46,000: —
<i>Sängservis för manskap av sjömanskåren 196 dagar</i>		
<i>i land $2,391 \times 196 \times 0,07$</i>	»	32,805: —
<i>D:o för skeppsgossar 236 dagar i land 600×236</i>		
<i>$\times 0,07$</i>	»	9,912: —
<i>D:o för kustartilleriets stammanskap $1,105 \times 366 \times 0,07$</i>	»	28,310: —
<i>D:o för värnpliktiga vid flottan, halva övningstiden</i>		
<i>i land $\frac{500,520}{2} \times 0,07$</i>	»	17,518: —
<i>D:o för värnpliktiga vid kustartilleriet $346,130 \times 0,07$</i>	»	24,229: —
Summa kronor		215,774: —

I enlighet härmed har marinförvaltningen hemställt, att anslaget måtte för nu ifrågavarande budgetperiod upptagas med 215,774 kronor. [105.]

På sätt av det ovan anförda framgår hava beträffande förevarande anslag allenast kostnaderna för sängservis beräknats efter visst belopp för man och dag. För vinnande av en noggrannare beräkning av anslaget torde emellertid jämväl utgifterna för kasern- och förplägnadsutredning böra uppskattas efter viss dagskostnad. Sammanlagda beloppet för kasern- och förplägnadsutredning samt sängservis synes mig i likhet med motsvarande kostnader under lantförsvarets anslag till kasernutredning, intendenturfordon m. m. böra upptagas till 12 öre för man och dag.

Departements-
chefen.

Vid beräkningen av anslagsbehovet läser i fråga om kustartilleriets stammanskap böra förutsättas en vakansnumerär av 15 %. Däremot torde vakanser icke böra beräknas beträffande den del av flottans nu ifrågavarande personal, som är inkasernerad. Antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga vid flottan torde av anledning, som omförmäls under beklädnadsanslaget, böra minskas med 54,900.

Jämlikt den uppskattning, som i enlighet härmed verkställts av nyssnämnda utgifter under anslaget, skulle dessa belöpa sig till sammanlagt 182,753 kronor eller, i avrundat tal, 182,800 kronor. Dessutom torde böra upptagas en särskild post av 2,200 kronor för bestridande av kostnaderna för musikinstrument vid kustartilleriet.

I anslutning härtill skulle anslagsbehovet utgöra $(182,800 + 2,200 =)$ 185,000 kronor.

Anslaget torde i överensstämmelse med vad som ägt rum för första halvåret 1923 böra uppdelas å ordinarie anslag och förstärkningsanslag. Härvid läser under det ordinarie anslaget böra upptagas ett belopp av 111,000 kronor, motsvarande 60 % av det för kasern- och förplägnadsutredning samt sängservis beräknade beloppet, 182,800 kronor, tillika med 1,200 kronor av posten för musikinstrument vid kustartilleriet. Såsom förstärkningsanslag torde alltså böra anvisas $(185,000 - 111,000 =)$ 74,000 kronor. Till frågan härom återkommer jag under nästföljande punkt.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till kasern- och förplägnadsutredning samt sängservis m. m. med 111,000 kronor.

[106.] 5. **Förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till kasern- och för-
plägnadsutredning samt sängservis m. m.**

Under åberopande av vad jag under nästföregående punkt anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till kasern- och förplägnadsutredning samt sängservis m. m.* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 74,000 kronor.

[107.] 6. **Bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m.**

(Bränsleanslaget.)

Från ordinarie förslagsanslaget till bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m. bestridas utgifter för bränsle, lyse, vatten, inre renhållning, tvätt och badinrättningar med undantag likväl för de kostnader för bränsle, lyse, vatten och renhållning, som stå i samband med driften av varvens verkstäder.

Anslaget, som första gången uppförts i riksstaten för år 1922, var i nämnda års riksstat upptaget med ett belopp av 625,085 kronor.

Under anslaget hade sammanförts följande poster från förutvarande anslag nämligen

anslaget till	sjökrigshögskolan.....	kronor	1,275: —
»	» sjökrigsskolan	»	1,745: —
»	» beklädnad åt sjömans- och skeppsgosse- kårerne	»	20,000: —
»	» naturaunderhåll åt personal vid flottan	»	150,325: —
»	» naturaunderhåll åt personal vid kust- artilleriet	»	42,000: —
»	» sjukvård för marinen	»	10,000: —
»	» uppvärmning, belysning, renhållning samt tvätt- och badinrättningar	»	397,240: —
»	» arvoden åt vid skeppsgossekåren i Mar- strand anställda personer m. m.	»	2,500: —
Summa kronor			625,085: —

Den från beklädnadsanslaget överförda posten å 20,000 kronor av- [107.]
såg fri tvätt till stammanskap under sjökommendering.

Av omförmälda anslaget till uppvärmning, belysning, renhållning samt tvätt- och badinrättningar, som i 1921 års riksstat var uppfört med ett belopp av 425,000 kronor, hade återstående 27,760 kronor överförts till anslaget till avlöning till personal vid kårer och stater m. fl.

I statsverkspropositionen till 1922 års riksdag hemställde Kungl. Maj:t, att till förstärkning av anslaget för år 1922 måtte beviljas ett belopp av 447,000 kronor. Vidkommande anslaget för första halvåret 1923 föreslog Kungl. Maj:t, att till anslaget måtte från reservationsanslaget till beklädnad överföras därunder beräknade kostnader för värnpliktigas tvätt samt att anslaget för samma tid måtte upptagas med 577,600 kronor.

Vid beräkandet av omförmälda förstärkningsanslaget för år 1922 och anslaget för första halvåret 1923 hade man utgått från en prisstegring av 100 % å 1913 års priser.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag anvisades såsom förstärkning av anslaget å tilläggsstat för år 1922 ett förslagsanslag, högst, 447,000 kronor.

Beträffande anslaget för första halvåret 1923 fann emellertid riksdagen en nedsättning av anslagsbeloppet till 500,000 kronor kunna ske samt uttalade, att härav 150,000 kronor borde upptagas som anslagsförstärkning. I följd härav uppförde riksdagen, som å extra stat anvisade nyssnämnda belopp till förstärkning av anslaget, det ordinarie anslaget för tiden 1 januari—30 juni med 350,000 kronor.

I annat sammanhang uttalade riksdagen önskvärdheten av, att åtgärder vidtoges i syfte att anslaget erhöles reservationsanslags natur.

Marinförvaltningen har nu i skrivelse den 29 augusti 1922 med däruti genom skrivelse den 18 november 1922 gjorda rättelser beträffande anslagsbehovet för budgetåret 1923—1924 anfört följande.

Marin-
förvaltningens
framställning.

I den beräkning, marinförvaltningen verkställt rörande anslagsbehovet, hade ämbetsverket sökt att i möjligaste mån få fram de verkliga beloppen för utgifter av här ifrågavarande slag.

Nettoutgifterna å anslaget till uppvärmning, belysning, renhållning samt tvätt- och badinrättningar hade år 1921 utgjort kronor 1,043,040: —

I denna summa inginge avlöningsmedel, som
sedermera överförts till avlöningsanslaget med » 27,760: —

återstode kronor 1,015,280: —

[107.] Partiprisindex för bränsle utgjorde 200 i mitten av år 1921 (år 1913 samma index 100) samt under år 1922 i medeltal 165. Sänkningen under år 1922 utgjorde sålunda 17,5 % av 1921 års priser. Ovanstående summa, 1,015,280 kronor, utgjorde således, evalverad till nuvarande priser, $0,825 \times 1,015,280 =$ kronor 837,606: —

Till bränsleanslaget hade emellertid från och med år 1922 från andra anslag överförts sammanlagt 227,845 kronor. Drogas härifrån posten för fri tvätt till stammanskap, 20,000 kronor, som behandlades särskilt här nedan, återstode 207,845 kronor. Denna summa vore emellertid beräknad efter äldre priser och borde för att komma i jämnhöjd med nuvarande priser höjas 65 % d. v. s. till » 342,944: —

Summa kronor 1,180,550: —

För fri tvätt till stammanskap beräknades efter äldre priser 20,000 kronor. Kostnaden för tvätt av värnpliktigas persedlar utgjorde enligt 1914 års priser 3,5 öre vid flottan och 5 öre vid kustartilleriet, allt per man och övningsdag.

Enligt uppgift från socialstyrelsen skulle tvättkostnaderna för närvarande i jämförelse med samma kostnader år 1913 utvisa en förhöjning av 100 %. I anslutning härtill upptoges posten för fri tvätt till stammanskap med 40,000 kronor samt enhetsbeloppen för tvätt till värnpliktiga med 7 respektive 10 öre.

Vid genomförandet av den reviderade uppställningen av riksstaten från och med år 1922 hade till bränsleanslaget från anslaget till beklädnad överförts endast de tvättkostnader, som avsåge fri tvätt för stammanskap. Genom beslut av 1922 års riksdag hade därjämte till det förra anslaget överförts utgifter för tvätt till värnpliktiga. Jämlikt reglemente för marinen del I § 152 ägde emellertid även skeppsgossar åtnjuta fri tvätt. Utgifter härför hade före tiden för den reviderade riksstatens ikraftträdande bokförts å beklädnadsanslaget. Någon överföring av utgifter för nämnda ändamål hade dock icke blivit gjord från detta till något annat anslag och ej heller av marinförvaltningen i nu föreliggande beräkningar upptagits under anslaget till beklädnad. Det syntes emellertid marinförvaltningen naturligast, att även tvätt för skeppsgossar upptoges under bränsleanslaget och att därvid tillämpades samma beräkningsgrund, som gällde för flottans värnpliktiga.

Enligt förut gällande uppställning av riksstaten bokfördes ävenledes å respektive beklädnadsanslag utgifter för tvätt av sängpersedlar. [107.] Utgifter härför hade emellertid ej blivit överförda från dessa äldre anslag till det nya bränsleanslaget. Som utgifterna härför ej heller medräknats under anslaget till kasern- och förplädnadsutredning samt sängservis m. m., hade här nedan jämväl upptagits kostnader för tvätt av sängpersedlar. Enhetsbeloppet för här ifrågavarande utgift hade ansetts böra sättas till 5 öre per man och dag för i land inkasernerat manskap.

Anslaget till tvätt beräknades således enligt följande:

Tvätt av beklädnadspersedlar.

Fri tvätt för stammanskap	kronor	40,000: —
» » » skeppsgossar 219,600 dagar à kronor 0,07	»	15,372: —
» tvätt för värnpliktiga, flottan, 500,520 dagar à kronor 0,07	»	35,036: —
» tvätt för värnpliktiga, kustartilleriet, 346,130 dagar à kronor 0,1	»	34,613: —

Tvätt av sängservis.

Sjömanskåren 2,391 man i 196 dagar à 5 öre per dag $2,391 \times 196 \times 0,05$	kronor	23,431: —
Skeppsgossekåren 600 man i 236 dagar à 5 öre per dag $600 \times 236 \times 0,05$	»	7,080: —
Kustartilleriet 1,105 man i 366 dagar à 5 öre per dag $1,105 \times 366 \times 0,05$	»	20,221: —
Värnpliktiga, flottan, halva övningstiden i land à 5 öre per dag, $250,260 \times 0,05$	»	12,513: —
Värnpliktiga, kustartilleriet, $346,130 \times 0,05$	»	17,307: —

Övrig tvätt.

Tvätt för matinrättningar, sjukhus m. m.	kronor	20,000: —
Summa kronor		225,573: —

Sammanfattning.

Bränsle, lyse, renhållning	kronor	1,180,550: —
Tvätt	»	225,573: —
Summa kronor		1,406,123: —

[107.] Under åberopande av vad sålunda anförts har marinförvaltningen hemställt att, med uteslutande ur riksstaten av förevarande förslagsanslag, ett nytt ordinarie reservationsanslag å sistnämnda belopp måtte uppföras.

Departements-
chefen.

Vid beräkning av erforderliga medel för bränsle, lyse och renhållning har marinförvaltningen ansett sig böra utgå ifrån en prisökning av 65 % i jämförelse med 1913 års prisläge. Mot berörda uppskattning av prisförhöjningen å utgifterna för omförmälda ändamål synes mig intet vara att erinra. Vid bestämmande av anslagsbehovet torde emellertid allenast böra tagas i betraktande de verkliga utgifterna för hithörande behov under år 1913. I sådant avseende torde framgå av mitt anförande beträffande förevarande anslag till statsverkspropositionen till 1922 års riksdag, att ifrågavarande kostnader belöpt sig till 516,385 kronor. Den begärda förhöjningen lär alltså böra beräknas till $\left(\frac{65}{100} \times 516,385 =\right)$ 335,650 kronor 25 öre eller, i avjämnat tal, 335,650 kronor.

Vidkommande kostnaderna för tvätt har jag funnit mig vid beräkningen av dessa böra utgå från en vakansnumerär, i fråga om tvätt av beklädnadspersedlar av 20 % för flottans sjömanskår och, i fråga om all tvätt, av 15 % för kustartilleriets stammanskap. Vidare torde, såsom senast omförmäls under kasernutredningsanslaget, antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga vid flottan minskas med 54,900.

I enlighet härmed skulle kostnaderna för tvätt jämlikt verkställd beräkning nedbringas till 209,325 kronor.

För budgetåret 1923—1924 skulle sålunda anslagsbehovet utgöra $(516,385 + 335,650 + 209,325 =)$ 1,061,360 kronor eller, i avrundat tal, 1,061,400 kronor.

Anslagsbehovet torde böra uppdelas å ordinarie anslag och förstärkningsanslag.

Under det ordinarie anslaget lär böra uppföras ett belopp av $(516,385 + 104,665 =)$ 621,050 kronor eller, i avrundat tal, 621,000 kronor, motsvarande utgifterna för bränsle, lyse och renhållning under år 1913 tillika med hälften av det för tvätt beräknade beloppet, 209,325 kronor.

Såsom anslagsförstärkning torde alltså böra anvisas $(1,061,400 - 621,000 =)$ 440,400 kronor. Till frågan härom återkommer jag under nästföljande punkt.

Under åberopande av det ovan anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels i riksstaten uppföra anslaget till bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m. såsom reservationsanslag, [107.]
dels ock upptaga nämnda anslag med ett belopp av 621,000 kronor.

7. Förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m. [108.]

Under åberopande av vad jag under nästföregående punkt anført hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m. för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 440,400 kronor.

E. Övningar.

1. Flottans krigsberedskap och övningar.

[109.]

Samtliga utgifter för flottans övningar, vare sig de äro att hänföra till stammens eller till beväringens övningar, äro sammanförda under ett gemensamt reservationsanslag, benämnt anslaget till »flottans krigsberedskap och övningar».

För åren 1920—1922 har anslaget i riksstaten varit upptaget med 4,027,000 kronor. Därtill hava kommit förstärkningsanslag för täckande av de ökade kostnader för kol, olja och ammunition m. m., som betingats av inträffade prisstegringar.

Till förstärkning av anslaget för år 1921 beviljades sålunda tillhoppa 1,505,000 kronor. Sammanlagt voro alltså för ändamålet under år 1921 tillgängliga $(4,027,000 + 1,505,000 =)$ 5,532,000 kronor.

Vid beräklandet av erforderligt förstärkningsanslag för år 1922 utgick man från de beräkningar, som legat till grund för fastställandet av medelsbehovet för år 1921 till sammanlagt 5,532,000 kronor. Genom nedgång i priserna å kol och olja ansågs en reduktion beträffande medelsbehovet för år 1922 kunna företagas med i runt tal 825,000 kronor. Vidare avsågs, att 6000 ton kol av ett i kolförrådet vid Stockholms

[109.] station uppkommet förrådsöverskott kunde utan ersättning disponeras för flottans övningar, varav uppstode en utgiftsbesparing av 270,000 kronor. Sålunda skulle för år 1922 erfordras [5,532,000—(825,000 + 270,000) =] 4,437,000 kronor. Då härav under ordinarie titel beviljats 4,027,000 kronor, anvisades återstoden, 410,000 kronor, å tilläggsstat.

För tiden 1 januari—30 juni 1923 är det ordinarie anslaget upptaget med 1,870,020 kronor och såsom förstärkningsanslag anvisat ett belopp av 335,000 kronor. Därvid är sammanlagda medelsbehovet för år 1923 beräknat efter samma grunder som för år 1922 med tillägg av ett belopp av 86,870 kronor, som till ordinarie anslaget för första halvåret 1923 överförts från förplägnadsanslaget, varjämte av övningskostnaderna för kalenderåret 45 % antagits belöpa å första halvåret $[(5,532,000 - 825,000) \times 0,45 + 86,870 = 2,205,020 \text{ kronor}]$.

Vid sidan av anslagsberäkningen hava, i enlighet med vad i statsverkspropositionen till 1922 års riksdag anmälts, 2,000 ton kol av omförmälda förrådsöverskott vid Stockholms station avsetts att utan ersättning ställas till förfogande för särskilda ändamål, i synnerhet för de i reglementet för marinen föreskrivna årliga forceringsproven med flottans rustade fartyg.

Chefen för
marinstaben.

Chefen för marinstaben har till marinförvaltningen avgivit förslag ifråga om medelsbehovet och därvid framhållit vissa synpunkter med avseende å anslagets tillmätande.

Sålunda har marinstabschefen erinrat om, hurusom han även år 1921 framhållit, att personalens utbildning blivit i hög grad lidande därigenom, att gångtiderna för flottans rustade fartyg under de senaste åren måst på grund av de höga kolpriserna nedsättas i för utbildningen menlig utsträckning. Detta hade alltjämt gjort sig märkbart icke allenast i fråga om maskinpersonalens förmåga att sköta sina åligganden utan även — såsom av erfarenheten under det gångna året blivit påtagligen styrkt — beträffande befälets förmåga att manövrera och navigera sina fartyg, varigenom icke allenast flottans krigsberedskap på ett betänkligt sätt nedgått utan även rätt betydande kostnader kunde komma att åsamkas kronan.

Vidare medförde det i och för sig gynnsamma förhållandet, att rekryteringen av sjömanskåren under sistförflutna året varit mycket god, ökade krav på övningsanslaget, beroende dels på önskvärdheten att något utöka fartygsrustningarna för att i genomsnitt giva personalen tillfälle till åtminstone några månaders övning ombord (under år 1922 hade sålunda, beroende på stamkaderns utökning, endast obetydlig öv-

ning till sjöss kunnat beredas de värnpliktiga), dels på nödvändigheten [109.] att meddela den sålunda utökade stamkaderen reglementerad skjututbildning. Kostnaderna för denna utbildning torde utöver dem, som under normal rekrytering skulle drabba övningsanslaget, icke kunna sättas lägre än till 200,000 å 300,000 kronor om året. Detta belopp komme att variera, beroende på vilken utbildningskurs (rekryt-, korprals- eller underofficerskurs), som ifrågavarande årsklass av stammanskapet skulle genomgå.

Därest, såsom för närvarande vore förhållandet, övningsanslaget icke höjdes vid större tillströmning av rekryter, måste följden bliva, att de oundvikliga skjutkostnaderna komme att inkräkta på övningarna under gång och dessa övningar sålunda att ytterligare minskas. En ökning av övningsanslaget — ehuru väl i och för sig synnerligen påkallad — syntes likväl av statsfinansiella skäl icke nu böra ifrågasättas.

Med hänsyn till nämnda förhållanden ville marinstabschefen framhålla det synnerligen behjärtansvärda uti, att den nedgång i kolprisen på 5 kronor per ton, som ägt rum sedan övningsanslaget beräknades för första halvåret 1923, eller som ytterligare eventuellt kunde komma att inträffa, icke måtte utgöra anledning att under budgetåret 1923—1924 sänka det sammanlagda övningsanslaget, utan att detsamma måtte för sagda tid beräknas till samma belopp, som av 1922 års riksdag blivit godkänt för första halvåret 1923, eller för helt år till kronor 4,900,000.

Marinförvaltningen har anmält, att för den händelse Kungl. Maj:t gillade vad chefen för marinstaben sålunda föreslagit, borde reservationsanslaget till flottans krigsberedskap och övningar upptagas till ett belopp av 4,900,000 kronor. Marinförvaltningens framställning.

Såsom ovan nämnts hava för ändamål, som skola tillgodoses under förevarande anslag, under år 1922 stått till förfogande 4,437,000 kronor jämte in natura, utan betalningsskyldighet för anslaget, 6,000 ton kol av förrådsöverskottet vid Stockholms station. För tiden 1 januari—30 juni 1923 har anslagsbehovet beräknats efter samma årsbehov som för år 1922 ökat med ett från förplägnadsanslaget överfört belopp av $(2 \times 86,870 =) 173,740$ kronor, varvid den för år 1922 in natura beräknade kolkvantiteten omräknats i penningar efter gällande pris till 270,000 kronor. Det beräknade årsbehovet har sålunda utgjort $(4,437,000 + 270,000 + 173,740 =) 4,880,740$ kronor. Departementschefen.

För år 1922 tillkom, vid sidan av anslagsberäkningen, förutnämnda kvantitet om 2,000 ton kol för forceringsprov.

[109.]

Den under år 1921 påbörjade inventeringen av kolförrådet vid Stockholms station har under år 1922 i det närmaste slutförts. Enligt vad därvid visat sig, torde förrådsöverskottet kunna beräknas till ungefär 13,000 ton kol. Härav hava, såsom nämnts, dels vid anslagsberäkningen för år 1922 tagits i anspråk 6,000 ton, av vilken kvantitet emellertid endast 4,500 ton uttagits, och dels 2,000 ton disponerats för forceringsprov under samma år. Av förrådsöverskottet böra sålunda beräknas återstå $[13,000 - (4,500 + 2,000) =]$ 6,500 ton kol, vilken mängd kan utlämnas utan ersättning. Av dessa 6,500 ton kol synas mig 2,000 ton böra, i likhet med vad som ägt rum för år 1922, efter Kungl. Maj:ts beprövande utan ersättning ställas till förfogande för särskilda ändamål, i synnerhet för verkställande av de årliga forceringsproven med flottans rustade fartyg. Resten, 4,500 ton, torde böra tagas i beräkning vid uppskattandet av medelsbehovet för budgetåret 1923—1924.

Med utgångspunkt från det årsbehov, som legat till grund för anslagsberäkningen för första halvåret 1923, eller 4,880,740 kronor, torde genom nedgång i priserna å kol och olja en reduktion beträffande medelsbehovet för budgetåret 1923—1924 kunna företagas med i runt tal 200,000 kronor. Förut omförmälda för nämnda budgetår disponibla förrådsöverskott å 4,500 ton kol kan beräknas medföra en utgiftsbesparing av 157,500 kronor. Sålunda skulle för budgetåret ifråga erfordras $[4,880,740 - (200,000 + 157,500) =]$ 4,523,240 kronor.

Såsom chefen för marinstaben framhållit, hava på grund av den ökade rekryteringen svårigheter uppstått att inom ramen av anslagna medel bereda stammanskapet och de värnpliktiga tillräcklig övning till sjöss; i själva verket har det visat sig, att endast ett begränsat antal värnpliktiga kan få övning ombord. Med anledning härav har chefen för marinstaben företagit undersökning om möjligheten att genom befrielse för vissa av de värnpliktiga, som komme att erhålla övning endast i land, från en del av värnpliktstjänstgöringen åstadkomma besparingar å de anslag, från vilka de värnpliktigas avlöning och underhåll bestridas. På grundval av nämnda undersökning har därefter utarbetats ett förslag till lag om befrielse för vissa marinen tilldelade värnpliktiga från viss tjänstgöringsskyldighet, vilket Kungl. Maj:t den 30 december 1922 beslutat att genom proposition förelägga riksdagen till antagande. Den besparing, som med genomförandet av omförmälda lagförslag skulle vinnas å anslagen för de värnpliktigas avlöning och underhåll, torde kunna uppskattas till minst 130,000 kronor.

Den för närvarande starkt ökade numerären av flottans stammanskap synes mig av de orsaker, som chefen för marinstaben framhållit, motivera en tillfällig förstärkning av anslaget till flottans krigsberedskap och övningar. Jag tvekar desto mindre att förorda en dylik förstärkning till ett skäligen avvägt belopp av 100,000 kronor som, på sätt omförmäls, genom chefens för marinstaben initiativ möjlighet beretts att å andra anslag inbespara ett ännu högre belopp. Det är att märka, att de föreslagna åtgärderna, nämligen tillfällig ökning av övningsanslaget och befrielse för vissa värnpliktiga, vilka förhållandena icke medgiva att öva till sjöss, från en del av värnpliktstjänstgöringen, komma att medföra, förutom kostnadsbesparing, vinsten av en grundligare utbildning av den personal, som övas till sjöss. [109.]

Anslagsbehovet skulle sålunda utgöra $(4,523,240 + 100,000 =) 4,623,240$ kronor. Härav torde under det ordinarie anslaget böra uppföras $(4,027,000 + \frac{2}{3} \times 173,740 =)$ i runt tal 4,142,800 kronor och återstoden, avrundat till 480,500 kronor, anvisas såsom anslagsförstärkning. Härtill återkommer jag under nästföljande punkt.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till flottans krigsberedskap och övningar med 4,142,800 kronor.

2. Förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till flottans krigsberedskap och övningar. [110.]

Under åberopande av vad jag under nästföregående punkt anfört får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till flottans krigsberedskap och övningar* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 480,500 kronor.

3. Kustartilleriets krigsberedskap och övningar. [111.]

Reservationsanslaget till kustartilleriets krigsberedskap och övningar var i riksstaten för år 1922 upptaget med ett belopp av 495,200 kronor, vilket belopp var beräknat efter det före år 1914 rådande prisläget.

[111.] Härtill kom ett till förstärkning av anslaget å tilläggsstat för samma år anvisat belopp av 286,900 kronor. Sammanlagt stodo alltså 782,100 kronor till förfogande för de med anslaget avsedda ändamål. Detta medelsbehov var beräknat med ledning av en av chefen för kustartilleriet upprättad statistik över det ordinarie anslagets procentuella fördelning å olika utgiftsgrupper och en för december 1921 antagen prisindex samt med förutsättningen, att övningarna under år 1922 icke gäves större utsträckning än under år 1921.

För år 1923 har medelsbehovet ökats med 16,740 kronor, utgörande kostnader för övningar vid nytillkommen materiel. Enär statistiskt räknat 26 % av övningskostnaderna för ett kalenderår belöpte å årets sex första månader, beräknade jag medelsbehovet för första halvåret 1923 till $[0.26 \times (782,100 + 16,740) =]$ 207,698 kronor 40 öre eller i avrundat tal 207,700 kronor. Därav uppförde riksdagen för tiden 1 januari—30 juni 1923 å ordinarie stat 128,700 kronor och å extra stat 79,000 kronor.

Chefen för
kustartilleriet.

Chefen för kustartilleriet har i skrivelse till marinförvaltningen den 31 juli 1922 framhållit, att han vid angivandet av medelsbehovet för första halvåret 1923 verkställt omräkning till dåvarande prisnivå av kustartilleriets övningsanslag, vars ordinarie del beräknats efter 1913 års priser. Han hade därvid funnit, att det ordinarie övningsanslaget för år 1922, 495,200 kronor, evalverat till dåvarande prisläge motsvarade ett belopp av 1,101,572 kronor 40 öre. Chefen för försvarsdepartementet hade sedermera, enligt vad statsverkspropositionen till 1922 års riksdag utvisade, låtit omräkna anslagsbehovet efter en för december 1921 antagen prisindex, vilken ansetts kunna gälla för åren 1922 och 1923. Det ordinarie anslagsbeloppet motsvarade enligt sistnämnda prisindex (innebärande en genomsnittlig kostnadsökning från år 1913 av ungefär 104 %) ett belopp av 990,220 kronor 87 öre. Chefen för försvarsdepartementet hade likväl ansett sig böra räkna med ett anslagsbehov uppgående till endast 77,5 % härav eller 782,100 kronor.

Vid angivandet av medelsbehovet för första halvåret 1923 hade chefen för kustartilleriet räknat med, att viss ny materiel redan år 1922 skulle tillkomma, vadan medel för övningar med sagda materiel borde anvisas av 1922 års riksdag. Ett belopp motsvarande 16,740 kronor för år vore enligt departementschefens beräkning för ändamålet erforderligt under förra hälften av år 1923. Det nämnda beloppet, 16,740 kronor, motsvarade efter reduktion till prisläget år 1913 ett belopp av 7,440 kronor. Det ordinarie övningsanslaget hade följaktligen

bort ökas med sistnämnda belopp, under det att $(16,740 - 7,440 =)$ [111.] 9,300 kronor hade bort föras till förstärkningsanslaget.

Under senare delen av år 1923 torde ytterligare viss materiel kunna tagas i bruk för övningarna, och borde vid övningsanslagets beräkning hänsyn härtill tagas. Den ökning av anslagets ordinarie del, som härigenom bleve behöfvig, uppginge till 21,728 kronor. Nämnda summa, överförd till nuvarande prisläge, motsvarade ett belopp av 48,888 kronor, och borde till det nödvändiga förstärkningsanslaget alltså därav föras ett belopp av $(48,888 - 21,728 =)$ 27,160 kronor.

Det ordinarie övningsanslaget borde sålunda för budgetåret 1923—1924 beräknas till $(495,200 + 7,440 + 21,728 =)$ 524,368 kronor.

Såsom antytt vore, hade departementschefen i sin utredning angående medelsbehovet för kustartilleriets övningar under förra delen av år 1923 antagit en prisnivå, liggande ungefär 104 % över 1913 års. Ersättningspriserna för artilleri- och handvapenammunition vore fortfarande omkring 125 % och för minammunition omkring 200 % högre än motsvarande priser år 1913, och någon avsevärd sänkning av dessa priser torde icke vara att vänta.

Med hänsyn dels till att större delen av övningskostnaderna vore ammunitionskostnader, dels till att kommerskollegiets svenska parti-prisindex tal för samtliga noterade varor, däribland icke ammunition, för maj 1922 — sista tillgängliga uppgift — upptog index talet 174, motsvarande en prisökning med 74 %, samt på den grund att indexnoteringen syntes antyda, att en viss stabilisering av prisnivån redan inträffat, torde för budgetåret 1923—1924 lägst kunna antagas en genomsnittlig ökning av övningskostnaderna med 100 %. Under förutsättning av oförändrade ammunitionspris innebure detta ett medelprisläge för övriga övningskostnader, liggande omkring 5 % lägre än det, som antagits vid departementschefens beräkning av medelsbehovet för första halvåret 1923. Enär nu övningsanslagets ordinarie del, enligt ovan beräknad till 524,368 kronor, vore uttryckt efter 1913 års priser, bleve alltså en lika stor anslagsförstärkning erforderlig, därest icke dyrtiden i och för sig skulle framtinga en inskränkning i övningarnas omfattning. Sådan inskränkning borde så mycket mindre få äga rum som redan det ordinarie anslaget vore beräknat i knappaste lag. Det vore därjämte att framhålla, att övningstidens förkortning fordrade ökad intensitet i övningarna för att, oaktat sagda förkortning, ett någorlunda gott utbildningsresultat skulle kunna säkerställas. Härigenom hade exempelvis ammunitionsbehovet för skjutövningar i själva verket snarare ökats än minskats. Enär vidare skjutövningarna finge anses ut-

[111.] göra kustartilleriets viktigaste övningsgren samt betydligt mer än hälften av de för övningarna disponibla penningmedlen måste avses för ammunition, följde härutav, att den nedsatta övningstiden åtminstone icke verkade till minskning av medelsbehovet för kustartilleriets övningar.

I anslutning till det ovan sagda hade chefen för kustartilleriet uppfört det ordinarie övningsanslaget med 524,368 kronor samt därjämte upptagit ett extra förstärkningsanslag till övningsanslaget, slutande å samma belopp.

Marinförvalt-
ningens
framställning.

Marinförvaltningen har såsom sin åsikt framhållit, att då förstärkning av anslaget förut beviljats i anledning av de fluktuerande priserna å vissa förbrukningsartiklar, men priserna numera syntes mera stabiliserade eller åtminstone icke kunde väntas sjunka ytterligare, borde för nu ifrågavarande statsregleringsperiod hela medelsbehovet anvisas under det ordinarie anslaget.

Under förutsättning att Kungl. Maj:t gillade vad chefen för kustartilleriet anfört rörande det för ifrågavarande ändamål erforderliga beloppet borde alltså reservationsanslaget till kustartilleriets krigsberedskap och övningar i riksstaten för statsregleringsåret 1923—1924 uppföras med ett belopp av 1,048,736 kronor.

Departements-
chefen.

Mot den av chefen för kustartilleriet på grundval av 1913 års prisläge verkställda beräkningen av det ordinarie anslagsbehovet till 524,368 kronor finner jag intet att erinra. Beloppet torde emellertid böra avrundas till 524,400 kronor. Den ökning, det ordinarie anslaget härigenom skulle undergå vid jämförelse med anslaget för nu löpande budgetperiod, är betingad av att viss ny materiel förväntas färdigställd under senare delen av år 1923, i följd varav kostnader för övningar vid samma materiel tillkomma.

Med hänsyn till den rådande högre prisnivån gör sig emellertid även för nästkommande budgetår ett extra medelsbehov gällande. Detta ytterligare medelsbehov har chefen för kustartilleriet beräknat till samma belopp som det ordinarie anslagsbehovet, därvid han utgått från, att övningarna komme att bedrivas i samma utsträckning som förutsatts i 1914 års plan till det fasta kustförsvarets ordnande. Såsom bekant hava emellertid med hänsyn till den inträffade prisstegringen övningarna under de senare åren bedrivits i förminskad skala, och anledning torde icke föreligga att för den tid, varom nu är fråga, giva dem större utsträckning än under dessa år. För beräklandet av sammanlagda medelsbehovet för övningarnas bedrivande enligt den sålunda inskränkta

planen har jag därför låtit omräkna det ovannämnda ordinarie anslagsbehovet efter en för november 1922 antagen prisindex och reducera det erhållna resultatet i förhållande till övningarnas mera begränsade omfattning. Sammanlagda medelsbehovet för kustartilleriets övningar under nästa budgetår skulle i enlighet härmed belöpa sig till 779,806 kronor eller, avjämnat, 779,800 kronor. Då härav 524,400 kronor upptagas under ordinarie anslagstitel, utgör det extra medelsbehovet (779,800 — 524,400 =) 255,400 kronor. Till anvisningen av detta belopp återkommer jag under nästföljande punkt. [111.]

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att i riksstaten uppföra ordinarie reservationsanslaget till kustartilleriets krigsberedskap och övningar med 524,400 kronor.

4. Förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till kustartilleriets krigsberedskap och övningar. [112.]

Under åberopande av vad jag under nästföregående punkt anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till kustartilleriets krigsberedskap och övningar för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 255,400 kronor.

5. Krigsövningar vid kustfästningarna. [113.]

Ordinarie reservationsanslaget till krigsövningar vid kustfästningarna var i riksstaten för år 1922 upptaget med ett belopp av 20,000 kronor.

Då $\frac{1}{3}$ av anslagsbehovet ansetts falla å första hälften av året, har under anslaget i riksstaten för tiden 1 januari—30 juni 1923 uppförts ett belopp av 6,700 kronor.

Marinförvaltningen har nu anfört, att ämbetsverket icke för statsregleringsåret 1923—1924 hade att föreslå någon ändring av anslagets i riksstaten för år 1922 uppförda belopp. Marinförvaltningens
framställning.

- [113.] Under åberopande härav hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte
 Departements- föreslå riksdagen
 chefen. att i riksstaten upptaga ordinarie reservations-
 anslaget till krigsövningar vid kustfästningarna med
 20,000 kronor.

[114.] 6. **Lega och furagering m. m. för hästar vid kustartilleriet.**

På framställning av Kungl. Maj:t har riksdagen på extra stat för vart och ett av åren 1919—1922 beviljat ett förslagsanslag, högst, 75,000 kronor till lega och furagering m. m. för hästar vid kustartilleriet.

För tiden 1. januari—30 juni 1923 har anslaget uppförts med en tredjedel av årsbeloppet eller 25,000 kronor.

Chefen för I skrivelse till marinförvaltningen den 31 juli 1923 har chefen för
 kustartilleriet. kustartilleriet beträffande förevarande anslagsbehov för statsreglerings-
 året 1923—1924 anfört, bland annat, följande.

I likhet med vad närmast föregående åren varit fallet, bleve det nödvändigt, att ett extra anslag anvisades för ovanstående ändamål. I en till kustartillerichefens skrivelse till marinförvaltningen den 15 augusti 1917, nr 564, fogad P. M. hade kustartillerichefen beräknat medelsbehovet härför till 100,000 kronor, vilket belopp bemålde chef sedermera föreslagit dels att utgå för år 1922 dels att utgöra grundval för anslagsberäkningen för första halvåret 1923. Marinförvaltningen hade jämväl för sin del funnit, att anslaget borde uppföras med sålunda föreslaget belopp eller 100,000 kronor för helt år. Föredragande departementschefen hade emellertid ansett sig förhindrad att framställa krav på ökat anslag och därför förordnat, att medelsanvisningen under detta anslag begränsades till enahanda belopp, som beviljats för vartdera av åren 1919—1922, eller 75,000 kronor. Detta hade också blivit riksdagens beslut.

Efter det ovan nämnda beräkning över medelsbehovet år 1917 verkstälts, hade ytterligare viss rörlig bestyckning tillkommit i kustfästningarna. Övningar i körning och ridning vid kustartilleriets truppförband borde till följd därav givas en omfattning, som vore större än vad vid uppgörandet av sagda beräkning blivit förutsatt. Vidare finge erinras om föredragande departementschefens yttrande till statsverkspropositionen till 1920 års riksdag, fjärde huvudtiteln, avdelning III,

sjöförsvaret, punkt 46, att det syntes vara av vikt, att nyanskaffning [114.] av hästar ägde rum i mån av avgång bland de år 1914 inköpta hästarna och att hinder icke torde möta att inom ramen av ifrågavarande anslag verkställa hästinköp i syfte att hålla det år 1920 befintliga antalet inköpta hästar fulltaligt. Möjligheten till en sådan anordning vore tvivelsutan önskvärd med hänsyn till kustartilleriets övningar och för nedbringande av kostnaderna för hästlejning, och hade chefen för kustartilleriet också låtit verkställa hästinköp i viss omfattning. Erfarenheten hade emellertid visat, att medelstillgången vore allt för knapp för att såväl vidmakthålla ett hästbestånd av tillfredsställande kvalitet som genom lejning tillgodose behovet av hästar för övningarna i tillräckligt antal och under erforderlig tid. På grund av ovan anförda omständigheter borde medelsbehovet, oaktat det eventuellt fortgående priset, för lega och furagering för hästar icke sättas lägre än till 100,000 kronor.

I ärendet har marinförvaltningen anført, att ämbetsverket för egen del funne, att förevarande anslag borde uppföras med av chefen för kustartilleriet föreslaget belopp eller 100,000 kronor. Marinförvaltningens framställning.

Såsom ovan nämnts har anslaget för vart och ett av åren 1919—1922 uppförts med ett belopp av 75,000 kronor. Med hänsyn till, bland annat, det fortgående priset anser jag mig icke kunna förorda någon ökning av anslagsbeloppet för nu ifrågavarande statsregleringsperiod. Departementschefen.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *lega och furagering m. m. för hästar vid kustartilleriet* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 75,000 kronor.

F. Sjukvård.

1. Sjukvård för marinen.

[115.]

(Sjukvårdsanslaget.)

Från ordinarie förslagsanslaget till sjukvård för marinen bestridas kostnader för:

anskaffning, transport och underhåll av förbands- och sjukvårdsmateriel, medikamenter, inventarier i sjukhus, sjukrum och sjukstugor,

[115.] transport av sjuka — dock ej då transporten avser person, som under sjökommendering insjuknat och avpolletterats vare sig till flottans station eller sjukhus beläget å annan ort — samt vård å civilt sjukhus, då sådan författningsenligt bekostas av kronan,

beredande av ögonsjukvård och annan specialsjukvård samt tandvård åt manskap och skeppsgossar ävensom av sanatorievård åt sådana under-officerare, stamanställda av manskapsgrad och värnpliktiga vid marinen, som intagits till vård å de å jubileumsfondens sanatorier för statstjänare reserverade platser, samt

läkarvård m. m. enligt § 23 i officersavlöningsreglementet.

Anslaget, åt vilket gavs nämnda innehåll från och med år 1922, uppfördes för sagda år med 119,670 kronor och för tiden 1 januari—30 juni 1923 med 60,000 kronor.

På grund av den höga prisnivån ävensom ökad sjukvård i anledning av influensaepidemier hava under de senaste åren betydande överbetalningar ägt rum å ifrågavarande anslag.

I skrivelse nr 4 A framhöll 1922 års riksdag önskvärdheten av att Kungl. Maj:t vidtog åtgärder i syfte att, bland andra, förevarande anslag erhöles reservationsanslags natur. Härvid uttalade riksdagen, att utgifterna under avsedda anslag syntes för sjöförsvarets vidkommande hava varit proportionsvis större än i fråga om lantförsvarets motsvarande anslag.

Marinförvalt-
ningens
framställning.

I sin skrivelse rörande medelsbehovet för budgetåret 1923—1924 har marinförvaltningen anført följande.

Förevarande anslag hade haft reservationsanslags natur, till dess 1911 års riksdag i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag beslutat, att det samma skulle upptagas såsom förslagsanslag. Denna förändring hade tillkommit på förslag av för utredning angående förenkling av redovisningsväsendet vid marinen den 4 juni 1910 tillkallade sakkunniga, vilka påpekat, att vissa sjukvårdskostnader på grund av arten icke med hänsyn till storleken kunde förutses.

På grund av dels ökade anpsråk å nämnda anslag under mobileringen, dels det sedan krigsåren rådande låga penningvärdet, dels ock ökad sjuklighet hade upprepade överbetalningar ägt rum och vissa höjningar vidtagits. Nedanstående siffror utvisade berörda förhållanden åren 1916—1921.

Å r	Anslag	Utgifter	Överbetalning
1916	115,690 —	204,515 29	88,555 29
1917	140,690 —	248,973 99	108,013 99
1918	140,690 —	328,619 45	187,659 45
1919	175,960 —	479,020 88	309,078 —
1920	175,960 —	462,062 51	293,755 18
1921	175,960 —	427,517 78	258,466 40

Utgifterna för sjukvården hade kommit att stiga till denna höjd huvudsakligen i följd av de höga priserna på kol, ved, livsförnödenheter, sjukvårdsartiklar och apoteksvaror m. m. jämte t. o. m. år 1918 marinens mobilisering samt efter detta år de stora influensaepidemierna.

Genom den i riksstaten för år 1922 företagna utbrytningen av kostnaderna för avlöning, skrivmaterialier, bränsle m. m. nedsattes anslaget för år 1922 till 119,670 kronor och fastställdes av 1922 års riksdag för första halvåret 1923 till 60,000 kronor, med vilket belopp sålunda sjukvårdskostnader i inskränkt bemärkelse avsåges att bestridas.

En övergång till uppställning av anslaget till sjukvård för marinen i överensstämmelse med den uppställning, som i statsverkspropositionen för år 1922 angåves beträffande anslaget till sjuk- och veterinärvård m. m. vid armén, skulle föra till anslagets uppdelning på titlarna:

Sjukvård i allmänhet,
Sanatorievård,
Tandvård och
Marinförvaltningens andel.

Vad först beträffade den s. k. allmänna sjukvården vid marinen vore den i så måtto olik den allmänna sjukvården vid armén, att den dels utövades dubbelt, d. v. s. måste vara ordnad både i land och ombord, dels, i vad den rörde fartygen, måste vara utrustad så, att allt, som plötsligt kunde erfordras, finnes i utrustningen ombord, enär möjlighet saknades för omedelbar komplettering från apotek och andra leverantörer. Härav skulle kunna förmodas, att kostnaderna för denna del av sjukvården skulle ställa sig förhållandevis något högre vid marinen än beträffande armén. Denna del av anslaget till »sjukvård i allmänhet» beräknades för armén år 1921 efter ett belopp av 3.5 öre för man och dag, ett belopp, som emellertid befunnits otillräckligt och, efter vad marinförvaltningen inhämtat, måst överskridas allt sedan år 1915.

- [115.] Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse hade med anledning därav för första halvåret 1923 gjort framställning om beräkning enligt ett belopp av 5 öre per man och dag, vilken framställning statsrådet och chefen för försvarsdepartementet dock icke biträtt.

En beräkning av ifrågavarande del av anslaget till sjukvård för marinen efter resp. 3.5 öre och 5 öre per man och dag ledde till följande resultat. Enligt till marinöverläkaren för redovisningsåret 1 oktober 1920—30 september 1921 från vederbörande myndigheter lämnade uppgifter utgjorde medelstyrkorna per dag för de marinens personalgrupper, som åtnjöte sjukvård, följande:

flottans stationer, stammen	2,237	man
» » , värnpliktige	1,239	»
» fartyg, stam och värnpliktige	2,019	»
kustartilleriet, stammen	905	»
» , värnpliktige	911	»
daglönare	2,656	»

Summa 9,967 man.

Då sedan den 1 oktober 1921 omkring 700 vakanser fyllts och flera torde komma att fyllas till den 1 juli 1923, kunde säkerligen för budgetåret 1923—1924 en medelstyrka av i runt tal minst 11,000 man vid marinen per dag läggas till grund för beräkningen. Efter 3.5 öre per man och dag skulle då för den s. k. sjukvården i allmänhet vid marinen erfordras 140,525 kronor och efter 5 öre per man och dag 200,750 kronor.

För sanatorievård åt marinens personal hade under år 1921 utbetalts 60,062 kronor. Kostnaden för sådan vård torde, då vårdavgiften redan för innevarande år något minskats, kunna upptagas till 50,000 kronor för budgetåret 1923—1924.

Vad beträffade tandvården för marinens personal, så uppginge kostnaden därför i enlighet med Kungl. Maj:ts anvisningar och riksdagens beslut till:

för Karlskrona station	kronor	2,000: —
» Stockholms »	»	2,300: —
» Vaxholms kustartilleriregemente	»	1,850: —
» Karlskrona kustartilleriregemente och Älvsborgs kustartillerikår	»	1,500: —
» skeppsgossekårerna	»	9,000: —
» kustflottan	»	1,500: —

Summa kronor 18,150: —

Skulle anslaget till sjukvård för marinen övergå till reservationsanslag, erfordrades i så fall till marinförvaltningens disposition för att enligt Kungl. Maj:ts bestämmande användas till mötande av oförutsedda utgifter ett avrundat belopp, som ej torde böra understiga 50,000 kronor, och dessutom i likhet med för närvarande för specialistvård m. m. till marinförvaltningens disposition omkring 10,000 kronor. Enligt ovanstående beräkning skulle anslaget till sjukvård för marinen såsom reservationsanslag sålunda uppgå till följande belopp:

[115.]

sjukvård i allmänhet efter 3.5 öre per man och dag	kronor	140,525: —
sanatorievård	»	50,000: —
tandvård	»	18,150: —
för oförutsedda utgifter	»	50,000: —
marinförvaltningens andel	»	10,000: —
Summa kronor		268,675: —

För budgetåret 1923—1924 hade myndigheterna begärt 222,300 kronor, vilket belopp ökat med 50,000 kronor för oförutsedda utgifter och 10,000 kronor för marinförvaltningens andel utgjorde 282,300 kronor.

Vad beträffade anslaget till sjukvård för marinen under år 1922, hade under första halvåret till och med den 30 juni, då den allmänna sjukligheten torde få anses hava varit ringa, men en rätt omfattande influensaepidemi dock bidragit att något öka sjukvårdskostnaderna, å anslaget till sjukvård för marinen redan utbetalts 119,994 eller i runt tal 120,000 kronor, d. v. s. hela anslagssumman för året. Under förutsättning att dubbla detta belopp komme att utgå för hela året, skulle under år 1922 komma att utbetalas i runt tal 240,000 kronor. En överbetalning av 100 % kunde sålunda ställas i utsikt. Enligt från medicinalstyrelsen inhämtade upplysningar hade priserna å medicin och förbandsmateriel 1919—1921 uppgått till 150 % av priserna före år 1914 och kunde under år 1922 möjligen förväntas nedgå något 10-tal under 100 % av sistnämnda priser. Då därtill det allmänna penningvärdet fortfarande vore lågt, förklarades härigenom, att oaktat utbrytningen av kostnaderna för avlöning, uppvärmning etc. en överbetalning till 100 % ägt rum under året. För frågan om en överskytning av anslaget till sjukvård för marinen till reservationsanslag lämnade den praktiska erfarenheten under året sålunda ingen ledning.

En jämförelse mellan det på grund av faktiska utgifter beräknade anslagsbeloppet för sjukvård för marinen år 1922 eller 240,000 kronor

[115.] och det belopp, 268,675 kronor, som beräknats efter de för arméns motsvarande reservationsanslag gällande beräkningsgrunder — 3,5 öre per man och dag m. m. — utvisade, att de verkliga sjukvårdskostnaderna vid marinen med 28,675 kronor för år understege sistnämnda belopp. Uttalandet i förbemälda riksdagens skrivelse nr 4 A, att utgifterna under dessa anslag för sjöförsvarets vidkommande varit proportionsvis större än i fråga om lantförsvarets, syntes sålunda icke finna tillämpning på anslaget till sjukvård för marinen. En omläggning av detta anslag till reservationsanslag torde ej leda till någon ytterligare hushållning med anslagsmedlen.

Med anledning av ovan anförda beräkningar och då en viss prisreducering torde kunna ställas i utsikt för budgetåret 1923—1924, syntes det marinförvaltningen, att anslaget till sjukvård för marinen, därest det inginge i riksstaten såsom förslagsanslag, borde upptagas till ett belopp av 200,000 kronor.

Beträffande särskilt det av riksdagen uttalade önskemålet, att anslaget till sjukvård för marinen borde övergå från förslagsanslag till reservationsanslag, finge marinförvaltningen anföra följande.

De växlande förhållanden, som sjukligheten och de för hälsovården nödvändiga åtgärderna erbjöde vid sjövapnet och vilka ej läte sig varken förutsägas eller med någon visshet på förhand beräknas, hade, såsom förut nämnts, av 1910 års redovisningssakkunniga anförts såsom skäl för att anslaget till sjukvård för marinen skulle övergå till förslagsanslag, och hade denna uppfattning såväl av Kungl. Maj:t som av riksdagen blivit godkänd och gillad. Någon förändring i nyssnämnda avseenden hade ej med utbrytningen av vissa poster för avlöning, uppvärmning etc. inträtt beträffande anslaget. Marinförvaltningen finge vidare framhålla, att fortfarande liksom hittills farsoter, såsom koppor, dysenteri, pest, tyfus och kolera, oförutsett kunde uppträda i rikets hamnar. Därav föranleddes plötsliga utgifter för erforderliga profylaktiska åtgärder, för inrättande av sjukhus m. m. För bestridande av sådana kostnader näste medel sålunda ständigt finnas omedelbart tillgängliga. Om sjukvårdsanslaget vore reservationsanslag, skulle sådana medel tagas därifrån till förfång för den så att säga normala sjukvården, som under dylika förhållanden på så sätt rent av kunde löpa fara att omöjliggöras genom brist på medel. Mot en omläggning av anslaget till sjukvård för marinen till reservationsanslag talade vidare följande omständigheter. Dels hade någon praktisk erfarenhet beträffande de verkliga sjukvårdskostnaderna ännu ej inhämtats, dels syntes det allmänna prisläget på sjukvårdsförnödenheter m. m.

vara statt i långsamt sjunkande och någon stabilisering till förhållandena före 1914 kunde ännu ej förutses, dels kunde också den blivande personalstyrkan per dag genom ändringar av kadrerna och tjänstetidens längd för de värnpliktiga komma att undergå förändringar. Slutligen finge framhållas, att den i riksdagens merberörda skrivelse uttalade förmodan, att utgifterna å ifrågavarande anslag skulle hava varit proportionsvis större än i fråga om motsvarande anslag vid lantförsvaret, visat sig ogrundad, samt att arméns nämnda sjukvårdsanslag, oaktat dess karaktär av reservationsanslag, dock regelbundet överskridits under krigsåren. Marinförvaltningen finge därför avstyrka, att åtgärder vidtoges för omläggande av anslaget till sjukvård för marinen från förslagsanslag till reservationsanslag i likhet med lantförsvarets motsvarande anslag.

[115.]

Såsom marinförvaltningen erinrat uppfördes marinens sjukvårdsanslag, som tidigare hade karaktär av reservationsanslag, på av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen till 1911 års riksdag gjord framställning från och med år 1912 såsom förslagsanslag, vilken anslagsnatur dessamma sedermera bibehållit. Denna Kungl. Maj:ts framställning var föranledd av förslag i nämnda syfte av särskilda sakkunniga, som under år 1910 tillkallats för utredning rörande förenkling av marinens redovisningsväsende.

Departements-
chefen.

Marinförvaltningen har nu med stöd av vunnen erfarenhet ansett starka skäl tala för, att anslaget bibehålles såsom förslagsanslag.

Med avseende å vad marinförvaltningen anfört finner jag mig böra förorda, att anslaget, åtminstone intill dess förhållandena å varumarknaden må hava stabiliserat sig, fortfarande upptages såsom förslagsanslag.

Vidkommande anslagsbehovet för budgetåret 1923—1924 har marinförvaltningen uppskattat detta till 200,000 kronor. Då emellertid marinförvaltningen härvid synes hava utgått ifrån, att förefintliga vakanser torde komma att fyllas i större omfattning än vad som kan förutsättas bliva fallet, samt med hänsyn jämväl därtill, att det av marinförvaltningen för oförutsedda utgifter beräknade beloppet, 50,000 kronor, synes alltför högt tilltaget, har jag funnit anslagsbehovet för ifrågavarande statsregleringsperiod kunna nedbringas till 175,000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till sjukvård för marinen med 175,000 kronor.

[116.]

2. Anskaffning av andningsapparater.

Med bifall till Kungl. Maj:ts därom framställda förslag beviljade 1921 års riksdag för anskaffning av andningsapparater ett anslag av 19,865 kronor samt anvisade därav å extra stat för år 1922 såsom reservationsanslag ett belopp av 10,000 kronor.

Anslaget var avsett att med återstående beloppet, 9,865 kronor, anvisas för år 1923.

I sina anslagsäskanden för tiden 1 januari—30 juni 1923 hemställde marinförvaltningen, att sistnämnda belopp måtte anvisas för samma budgetperiod.

Som emellertid med ifrågavarande anskaffning syntes kunna anstå till tiden efter omförmälda budgetperiod, föranledde denna marinförvaltningens hemställan ej någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Marinförvalt-
ningens fram-
ställning.

Marinförvaltningen har nu anfört följande.

För det av 1921 års riksdag anvisade anslaget hade marinförvaltningen anskaffat 14 st. pulmotorer, av vilka 13 tilldelats fartygens läkaruppbörder, varjämte 1 funnes såsom reserv och undervisningsmateriel. Av nämnda anslag vore reserverade 586 kronor 33 öre, vilket belopp tillika med återstående erforderligt belopp, 9,865 kronor, eller tillsammans 10,451 kronor 33 öre enligt preliminärt anbud av leverantören vore tillräckligt för anskaffning av de för kustfästningarna avsedda 16 andningsapparaterna.

Då det syntes billigt, att åt sagda fästningar bereddes samma trygghet i avseende å behandlingen av medvetlösa och gasförgiftade m. m., som kommit flottans fartyg till del, finge marinförvaltningen hemställa, att det återstående beloppet, 9,865 kronor, måtte anvisas för nu ifrågavarande budgetperiod.

Departements-
chefen.

Mot marinförvaltningens föreliggande framställning har jag intet att erinra.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att av det utav 1921 års riksdag till *anskaffning av andningsapparater* beviljade anslaget å 19,865 kronor för budgetåret 1923—1924 såsom extra reservationsanslag anvisa återstoden eller 9,865 kronor.

G. Flytande materiel och byggnader.

1. Flottans nybyggnad och underhåll.

[117.]

Med anslaget till flottans nybyggnad och underhåll avses i främsta rummet att bestrida kostnaderna för underhåll av flottans fartyg och båtar samt för dessas ut- och avrustning ävensom för underhåll av till flottans etablissemang och övriga inrättningar hörande byggnader.

Tidigare, till och med år 1922, bekostade anslaget även underhållet av flygmaterielen. För nämnda år voro för de behov, som med anslaget skulle tillgodoses, tillgängliga följande medel:

ordinarie anslag	kronor 2,920,000: —
förstärkningsanslag	» 600,000: —
förstärkningsanslag på tilläggsstat	» 3.032.000: —
Summa kronor 6,552,000: —	

Av sistnämnda förstärkningsanslag avsågo 32,000 kronor utgifter för underhåll av marinens dockanläggningar vid Gustafsvik, vilket underhåll, efter anläggningarnas under år 1921 skedda utarrendering, ansågs under kommande år betäckas av arrendeinkomsterna.

För tiden 1 januari—30 juni 1923 beräknade Kungl. Maj:t anslagsbehovet till 2,884,700 kronor, vilket belopp i dess helhet i statsverkspropositionen upptogs under det ordinarie anslaget. Riksdagen hade mot förslaget ingen annan erinran än att en uppdelning av anslagsbeloppet å ordinarie och extra stat borde ske. Det ordinarie anslaget upptogs med 1,384,700 kronor och förstärkningsanslaget med 1,500,000 kronor.

Vid beräkning av anslagsbehovet för första halvåret 1923 hade Kungl. Maj:t utgått från sammanlagda beloppet av för år 1922 tillgängliga medel, 6,552,000 kronor, med frånräknande av ovannämnda för underhåll av anläggningarna vid Gustafsvik såsom ej återkommande beräknade belopp av 32,000 kronor. Hälften av återstoden eller $\left(\frac{6,552,000 - 32,000}{2}\right)$ 3,260,000 kronor ansågs belöpa å halvåret ifråga.

Detta belopp minskades därpå med följande för halvåret beräknade poster:

[117.] underhålls- m. fl. kostnader för flygmaterielen, vilka utbrötos och uppfördes under särskilt anslag	kronor 175,000: —
underhållskostnaderna för byggnader vid Göteborgs örlogsdepå, vilka överfördes till anslaget till kustartilleriets byggnader.....	» 4,800: —
minskade underhållskostnader genom av Kungl. Maj:t den 30 juli 1921 anbefalld uppläggning av logementsfartyget Stockholm.....	» 25,000: —
minskade underhållskostnader genom av Kungl. Maj:t den 26 september 1921 anbefalld uppläggning av vissa fartyg	» 20,500: —
beräknad minskning av kontorspersonalen vid varven	» 25,000: —
minskade underhållskostnader genom beräknad ytterligare utrangering och uppläggning av fartyg	» 125,000: —
Summa kronor 375,300: —	

Anslagsbehovet beräknades till återstoden eller, såsom förut nämnt, (3,260,000 — 375,300 =) 2,884,700 kronor, motsvarande ett årsbehov av 5,769,400 kronor.

I sammanhang med beviljandet av förstärkningsanslaget å tilläggsstat har 1922 års riksdag (skrivelse nr 69) utlåtits sig, att riksdagen beträffande varvsdriftens ordnande i allmänhet ansett sig böra uttala önskvärdheten av, att därvid iakttoges samma ekonomiska grunder, som tillämpades vid enskilda företag på motsvarande område. I överensstämmelse härmed syntes materialkostnaderna böra beräknas med hänsyn till gällande dagspriser och arbetslönerna bestridas i sin helhet av förevarande anslag.

Marinförvaltningens framställning.

Marinförvaltningen har i sin skrivelse den 31 augusti 1922 angående medelsbehovet för budgetåret 1923—1924 anfört följande.

De för första halvåret 1923 och åren närmast dessförinnan beviljade medlen uppginge icke till samma belopp, som varvscheferna för respektive år beräknat såsom erforderliga, och hade fördenskull vissa underhållsarbeten år efter år måst eftersättas. Då helt naturligt den nyaste materielen i första hand blivit tillgodosedd, hade den äldre ej fått den översyn, som erfordrats för dess hållande i stridsdugligt skick eller för dess fullständiga istandsättande efter under krigsåren uppstådd förslitning. Till att de beviljade medlen varit otillräckliga hade även bidragit, att ett flertal reparationer m. m. efter under expedition inträffade grundstötningar och haverier bekostats av detta anslag.

Beträffande behovet av medel till flottans nybyggnad och underhåll för statsregleringsåret 1923—1924 hade varvschefen vid flottans station i Karlskrona i vad avsåge underhållskostnaden för nämnda station beräknat detsamma till:

[117.]

Karlskrona
station.

för underhåll av fartyg och båtar	kronor 2,760,800: —
» » » hus och byggnader	» 374,000: —
» avlöning	» 454,800: —
» åtskilliga behov	» 73,000: —

eller tillsammans kronor 3,662,600: —
och härom anført följande.

Beräkningen av för *fartygens underhåll* erforderligt belopp måste, såsom förut vid avgivandet av förslag till beräkning av utgifter för detta ändamål framhållits, alltid bliva approximativ, i synnerhet då den avsåge arbeten, som skulle komma till utförande först ett eller annat år efter beräkningens uppgörande. I olikhet med vad fallet vore i fråga om nybyggnad av fartyg bleve underhållsarbetena till art och omfattning fullständigt kända först under desammas fortgång. Därtill komme, att jämväl vissa andra för en exakt sådan kostnadsberäknings uppgörande viktiga faktorer vore okända. Sålunda kände man ej omfattningen av de fartygsrustningar, som komme att anbefallas till utförande under det budgetår, för vilket beräkningen uppgjordes, än mindre omfattningen av den slitning, för vilken fartygsmaterielen kunde bliva utsatt under anbefallda expeditioner, eller de haverier, som därunder kunde inträffa, och vilkas avhjälpande påfordrades. Till grund för beräkningen hade man därför huvudsakligen att lägga erfarenheten om de kostnader, som underhållet krävt närmast föregående år, samt inträffade eller motsedda förändringar i material- och arbetspris. Sedan efter världskrigets upphörande återgång till mera normala prisförhållanden börjat inträda under de båda senast förflutna åren, hade under dessa år erhållna erfarenhetssiffror rörande kostnaderna för fartygsunderhållet kunnat användas för den nu framlagda beräkningen. Vid dess upprättande hade dessutom beaktats *dels* att de år 1921 eller senare tillkomna fartygen (pansarbåtarna Drottning Victoria och Gustaf V, undervattensbåtarna Bävern, Illern och Uttern) komme att under år 1923 draga större underhållskostnader än under år 1922, *dels* att vissa omflyttningar av fartyg stationerna emellan ägt rum, *dels* att inga underhållsarbeten tillsvidare skulle nedläggas å övningsbriggen Falken och att logementsfartyget Stockholm skulle utrangeras. Vidare hade beaktats, att under det budgetår, som beräkningen omfattade, omsätt-

[117.] ning av ackumulatorbatterierna måste ske å två undervattensbåtar, enär dessa batteriers livslängd av fyra år gått till ända.

I jämförelse med det belopp, som i varvschefens förslag till beräkning av utgifterna för första halvåret 1923 angavs såsom behövt för fartygsunderhållet under sagda halvår, innebure det för underhåll av fartyg och båtar nu beräknade beloppet av 2,760,800 kronor en minskning för helt år räknat av något över 180,000 kronor. Att en jämförelsevis så pass betydande minskning kunnat ske, trots det att den höga kostnaden av 240,000 kronor för omsättning av två undervattensbåtars ackumulatorbatterier måst medräknas, kunde, förutom prisfall å materialier, i ej oväsentlig mån tillskrivas de moderniseringar och förbättringar i maskinella, transport- m. fl. anordningar för varvsdriften, som under de senare åren vidtagits.

Med hänsyn till prisförhållandena å arbetsmarknaden hade det för *underhåll av hus och byggnader* såsom behövt beräknade anslaget kunnat, i jämförelse med vad som beräknades för sådant ändamål vara erforderligt under första halvåret 1923, nedsättas med cirka 50,000 kronor för år räknat.

Genom vidtagna inskränkningar i antalet administrationspersonal hade *avlöningsanslaget* beräknats kunna nedsättas med cirka 40,000 kronor för år räknat i jämförelse med det belopp, som beräknats erforderligt till avlöningar under första halvåret 1923.

Även i *anslaget till »åtskilliga behov»* hade nedsättning med 2,500 kronor kunnat ske, huvudsakligen till följd av utsträckt elektrifiering av belysningen å varvet, varigenom belysningskostnaderna minskats.

Totala minskningen i det belopp, som för flottans varv i Karlskrona nu beräknats såsom erforderligt till flottans nybyggnad och underhåll under statsregleringsåret 1 juli 1923—30 juni 1924, uppginge alltså för år räknat i jämförelse med vad som av varvschefen beräknades vara erforderligt för samma ändamål för första halvåret 1923 till över 275,000 kronor.

Stockholms
station.

Varvschefen vid flottans station i Stockholm hade rörande ifrågasvarande anslag för statsregleringsåret 1923—1924 beräknat medelsbehovet för denna station till:

för underhåll av fartyg, båtar och flygmateriel.....	kronor 1,960,750: —
» » » hus och byggnader	» 305,500: —
» avlöning	» 394,900: —
» åtskilliga behov	» 99,500: —
eller tillsammans	kronor 2,760,650: —

Bemålde varvschef hade härom bland annat meddelat, att vid beräkningen av medelsbehovet för underhåll av fartygsmaterielen hade utgåits från, att ungefärligen halva antalet fartyg (utom pansarbåtar) komme att rustas för expedition, varjämte förutsatts, att dyrtidstillägg alltjämt komme att utgå av särskilda medel och att sålunda ökad belastning av varvets anslag icke ifrågakomme genom indragning av dyrtidstilläggsanslaget. [117.]

Med avseende å beräkningen av de olika beloppen anförde varvschefen följande, därvid såsom jämförelsetal använts dubbla motsvarande belopp i varvschefens förslag av år 1921. Medelsbehovet både för allmänna och särskilda underhållet överstege med cirka 118,000 kronor det år 1921 uppgivna, beroende på att i föreliggande förslag upptagits medel dels för omtubning av jagaren Vidars ångpannor med 100,000 kronor, dels för omsättning av undervattensbåten Laxens ackumulatorbatteri med 83,000 kronor och dels för underhåll av pansarbåtarna Götas och Thules ångslupar efter utlåning med 2,500 kronor per ångslup eller tillsammans 10,000 kronor samt för reparation av 4 pramar för Göteborgs örlogsdepå.

Beträffande underhållet av torpedmaterielen hade detsamma ansetts kunna sättas 10,000 kronor lägre än i 1921 års förslag.

Underhållet av radiomaterielen hade ökats med 250 kronor, som beräknats för underhållet av 6 radiostationer tillhörande kustsignalväsendet, vilka enligt chefens för marinstaben framställning skulle förvaras och underhållas å varvet.

För underhåll av flygmaterielen hade upptagits ett belopp av 296,000 kronor.

Vad beträffade underhållet av hus och byggnader vore medtaget ett belopp av 40,000 kronor, utgörande halva kostnaden för ombyggnad av träkajen framför elektriska verkstaden medelst järnspånt.

Beträffande det till avlöning såsom erforderligt beräknade beloppet understeg detta väsentligt det föregående år uppgivna, oaktat höjningar i avlöningar måst beräknas för en del månadslönare m. fl. enligt av marinförvaltningen fastställd löneplan. Det minskade anslagsbehovet hade här föränletts av minskning av administrationspersonalen.

Stationsbefälhavaren i Stockholm hade uppgivit, att för underhåll av byggnader m. m. i Marstrand under tiden 1 juli 1923—30 juni 1924 erfordrades 9,000 kronor eller samma belopp, som anvisats för år 1922.

Till marinförvaltningens disposition borde för samma statsregleringsperiod av ifrågavarande anslag avses 350,000 kronor eller samma

[117.] belopp, som härför upptagits i ämbetsverkets under senare åren avgivna statsregleringsförslag.

Å ifrågavarande anslag belöpande utgifterna för statsregleringsåret 1923—1924 beräknades sålunda uppgå till:

för Karlskrona station	kronor 3,662,600: —
för Stockholms station	» 2,760,650: —
för underhåll av byggnader m. m. i Marstrand	» 9,000: —
till marinförvaltningens disposition	» 350,000: —

Summa kronor 6,782,250: —

Häriifrån borde emellertid avdragas

dels det av varvschefen i Stockholm beräknade belopp för underhåll av flygmaterielen, som numera icke bekostades av förevarande anslag

kronor 296,000: —

dels av samma varvschef upptagna beloppet för ombyggnad av tråkajen framför elektriska verkstaden, enär omförmälda områdes avyttrande vore ifrågasatt i samband med Galärvarvets ordnande

» 40,000: —

dels för minskade utgifter till omtubning av ångpannor för Stockholms stations fartyg, därigenom att ångpannetuber anskaffades och bekostades av medel från arbetslöshetsanslaget enligt Kungl. brev den 7 juli 1922

» 90,000: —

» 426,000: —

Däremot borde

dels den av varvschefen i Karlskrona beräknade underhållskostnaden för fartyg och båtar ökas med normala underhållskostnaden för övningsbriggen Falken, som efter beslutad reparation fortfarande komme att användas för skeppsgossars övande

» 30,000: —

Transport kronor 6,386,250: —

	Transport kronor 6,386,250: —	[117.]
dels ock den av varvschefen i Stockholm beräknade underhållskostnaden ökas med kostnaden för reparation av minfartyget Clas Flemings ångpannor, vilka under senaste expedition visat sig mycket bristfälliga och vilkas istandsättande beräknats enligt nämnda varvschefs skrivelse den 26 augusti 1922 uppgå till	» 140,000: —	
	Summa kronor 6,526,250: —	

Därest Kungl. Maj:t skulle bifalla ämbetsverkets i särskild skrivelse den 13 juni 1922 avgivna förslag till utträngning och uppläggning av vissa fartyg, beräknades sistnämnda summa kunna minskas med 250,000 kronor till 6,276,250 kronor.

Den sålunda beräknade kostnaden för flottans nybyggnad och underhåll överstege dubbla beloppet av de för första halvåret 1923 beviljade medlen. I anledning härav finge marinförvaltningen dels erinra därom, att det av statsmakterna vid beräkningen av anslagsbehovet under första halvåret 1923 verkställda avdrag av 25,000 kronor och 175,000 kronor för logementsfartyget Stockholms underhåll respektive flygmaterielens underhåll blivit 75,000 kronor (15,000 + 60,000) för stort, enär nämnda underhållskostnader efter de reduktioner, som marinförvaltningens äskanden undergått, icke per år uppgått till högre belopp än 20,000 kronor respektive 230,000 kronor, dels framhålla, att förhöjningen av anslaget syntes marinförvaltningen vara nödvändig för materielens underhåll.

Med avseende å den i 1922 års riksdags skrivelse nr 69 uttalade önskvärdheten av, att materialkostnaderna beräknades med hänsyn till gällande dagspriser och arbetslönerna bestredes i sin helhet av förevarande anslag, har marinförvaltningen tillkännagivit, att materialprisen för den statsregleringsperiod, varom nu är fråga, i allmänhet beräknades bliva någorlunda överensstämmande med gällande dagspris.

Dyrtidstillägget hade däremot icke kunnat inräknas, enär det icke kunde förutses, efter vilket index tal detsamma komme att beräknas under statsregleringsåret 1923—1924, varjämte det i övrigt mötte stora svårigheter att på förhand bestämma, huru stort dyrtidstillägget borde bliva på de olika underhållsposterna.

Om nämligen dyrtidstillägg upptoges å anslaget enligt härför för närvarande gällande grunder, skulle de ändringar i dessa grunder, som riksdagen kunde komma att besluta, väl komma att öka eller minska

- [117.] de till personalen utgående dyrtidstilläggen, men däremot icke anslaget. Ökades dyrtidstilläggen genom riksdagens beslut, skulle underhållet få lida på ett oberäknat sätt, och minskades dyrtidstilläggen, skulle härav uppkommen besparing å anslaget till följd av dess natur få reserveras för underhållet, vadan anslaget bleve större än vid dess beräknande avsetts.

På grund av vad marinförvaltningen sålunda anført hade ämbetsverket icke ansett sig böra under förevarande anslag beräkna ifrågakommande dyrtidstillägg utan hade förutsatt, att dylika tillägg såsom hittills komme att upptagas under särskilt anslag.

Marinförvaltningen finge sålunda, under förutsättning av bifall till ämbetsverkets förut berörda förslag till utrangering och uppläggning av vissa fartyg, hemställa, att ordinarie reservationsanslaget till flottans nybyggnad och underhåll måtte upptagas med 6,276,250 kronor.

*Departements-
chefen.*

Såsom ovan omförmälts har nästlidet års riksdag beträffande varvsdriftens ordnande uttalat, att materialkostnaderna syntes böra beräknas med hänsyn till gällande dagspriser och arbetslönerna i sin helhet bestridas av förevarande anslag.

Vid behandlingen av förevarande anslag i riksdagens andra kammar den 24 mars 1922 framhöll jag, att i en tid, då dyrtidsanslagen vore under avveckling, vore det förnuftigt att icke göra någon ändring i avseende på fördelningen å olika anslag av till vid flottans varv anställd personal utgående löner och dyrtidstillägg, utan i stället avvakta den tid, då man vid varven kunde övergå till fasta lönesatser utan dyrtidstillägg.

Den lämpliga tidpunkten för en sådan övergång torde emellertid ännu icke vara inne. Med hänsyn härtill och under hänvisning till vad marinförvaltningen i anledning av riksdagens uttalande anført tillåter jag mig hemställa, att riksdagens nämnda uttalande för närvarande icke måtte föranleda någon åtgärd.

Vad därefter angår anslagsbehovet för budgetåret 1923—1924 torde bemärkas, att det av marinförvaltningen i dess omförmälda skrivelse den 13 juni 1922 avgivna förslag till utrangering och uppläggning av vissa fartyg blivit av Kungl. Maj:t genom beslut den 25 augusti 1922 i huvudsak bifallet.

Vidare torde jag få erinra om, att anslagsbehovet för tiden 1 januari—30 juni 1923 av Kungl. Maj:t och riksdagen beräknats efter sammanlagda beloppet av för år 1922 för flottans nybyggnad och underhåll tillgängliga medel, minskade med vissa i enlighet med marinförvalt-

ningens anslagsäskande för första halvåret 1923 angivna belopp för behov, för vilkas tillgodoseende anslaget icke vidare behövde anlitas. Salunda beräknat utgjorde nämnda anslagsbehov 2,884,700 kronor, motsvarande ett årsbehov av 5,769,400 kronor. [117.]

Marinförvaltningen har nu anmärkt, att vid denna beräkning vissa av de belopp, varmed sagda minskning skett, blivit upptagna för högt, i det de, eftersom 1922 års medelstillgång lagts till grund för anslagsberäkningen, bort reduceras till de summor, varmed de med dem avsedda behov verkligen tillgodosetts av medelstillgången för år 1922, och icke upptagas i enlighet med marinförvaltningens anslagsäskande, som vilade på andra grunder. Genom det sätt, varpå minskningen skett, hade en obefogad nedsättning av halvårsanslaget ägt rum med 75,000 kronor.

Det synes mig icke kunna bestridas, att marinförvaltningens berörda anmärkning äger berättigande.

Då det nu gäller att beräkna anslagsbehovet för budgetåret 1923—1924, torde samma tillvägagångssätt som vid uppgörandet av budgeten för första halvåret 1923 böra tillämpas så till vida, att till utgångspunkt tages det mot nämnda halvårsbudget svarande årsbehovet för år 1923 5,769,400 kronor, vid vars uppskattande hänsyn tagits till den genom beslutet den 25 augusti 1922 föreskrivna uppläggning och utrangering av fartyg. Till sagda belopp torde för utjämning av ovan omfördälda felkalkylering, som för helt år räknat belöper sig till ($2 \times 75,000 =$) 150,000 kronor, böra läggas sistnämnda belopp. Sålunda beräknat kommer årsbehovet att belöpa sig till ($5,769,400 + 150,000 =$) 5,919,400 kronor eller, avrundat, 5,920,000 kronor.

Enligt marinförvaltningens framställning beräknas materialpriserna för budgetåret 1923—1924 i allmänhet bliva någorlunda överensstämmande med gällande dagspris. Denna omständighet skulle under andra förhållanden bereda möjlighet till någon nedsättning av anslagsbehovet. Men det har visat sig, att under de senare åren de för underhållet av den flytande materielen beviljade anslagen varit i jämförelse med de höga kostnader, varmed underhållet fortfarande varit förenat, så knappt tillmätta, att underhållet av materielen i viktiga hänseenden måst eftersättas. På grund härav finner jag det icke tillrådligt att ytterligare beskära marinförvaltningens anslagsäskande.

I detta sammanhang anser jag mig böra framhålla, att jag, i anledning av marinförvaltningens under punkten 119 här nedan upptagna framställning om anvisande av ett extra anslag å 35,000 kronor för reparation av sätten för svajningsrummet till dockorna nr 1—5 å flottans

- [117.] varv i Karlskrona, kommer att uttala mig för att nämnda utgift bestrides från anslaget till flottans nybyggnad och underhåll.

Av det enligt ovan för budgetåret 1923—1924 beräknade anslagsbehovet, 5,920,000 kronor, torde bära under det ordinarie anslaget uppföras ett belopp av 2,920,000 kronor. Säsom förstärkning till detta torde få anvisas återstoden (5,920,000 — 2,920,000 =) 3,000,000 kronor. Härtill återkommer jag under nästföljande punkt.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till flottans nybyggnad och underhåll med 2,920,000 kronor.

- [118.] 2. Förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till flottans nybyggnad och underhåll.

Under åberopande av vad jag under nästföregående punkt anført får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till flottans nybyggnad och underhåll* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 3,000,000 kronor.

- [119.] Reparation av sätten för svajningsrummet till dockorna nr 1—5 å flottans varv i Karlskrona.

Med bifall till av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen till 1920 års riksdag framställt förslag beviljade riksdagen för reparation av portarna till dockorna nr 1 och 3 å flottans varv i Karlskrona på extra stat för år 1921 ett reservationsanslag av 60,000 kronor.

Varvschefen
vid flottans
station i
Karlskrona.

I sitt till marinförvaltningen avgivna förslag till beräkning av utgifterna för flottans station i Karlskrona för statsregleringsåret 1923—1924 har varvschefen vid nämnda station anført följande.

»Det har visat sig, att det för reparation av dockportarna anslagna beloppet, 60,000 kronor, icke blivit tillräckligt för utförande av arbetet i dess helhet. Kostnaden för den nu slutförda reparationen av portarna enbart till dockan nr 3 har nämligen uppgått till omkring 55,000 kronor, vadan alltså endast omkring 5,000 kronor återstå av anvisningen.

[119.]

Vid uppgörandet år 1918 av kostnadsberäkning för ifrågavarande arbete beräknades med stöd av då gjord undersökning, att för portarna till dockan nr 3 omkring 23 kbm. ekvirke och 20 kbm. furuvirke skulle behöva ersättas med nytt. Då portarna, sedan medel för reparationen ställts till varvets förfogande, blevo intagna i docka och under reparationsarbetets gång söndertagna, befunnos de emellertid vara angripna av röta i långt större utsträckning än som kunnat uppdragas vid den för kostnadsberäkningens uppgörande verkställda undersökningen. Vissa delar av portarna, såsom intappningar och korsningar, voro nämligen icke åtkomliga för undersökning, förrän de olika delarna under reparationsarbetets fortgång blivit losstagna. Åtgången av virke hade i verkligheten, oaktat arbetet inskränkts till endast det nödvändiga, uppgått till omkring 49 kbm. ekvirke och 27 kbm. furuvirke. Endast omkring 10 kbm. av det gamla virket i portarna har kunnat användas, så att portarna nu efter reparationen äro så gott som nya. I proportion till ökningen i åtgången av virke har givetvis själva arbetet ökat. Härtill kommer dels att det för reparationen erforderliga virket på grund av de dimensioner, som detsamma måste hava, visat sig svårt att anskaffa och betingat högre pris än som beräknats, dels att arbetslönerna stigit och portarnas tillstånd försämrats efter kostnadsberäkningens uppgörande. Enär noggranna ritningar över dessa 129 år gamla portar och deras fästen till dockornas murar icke funnits, hava svårigheter mött vid portarnas uttagning från sina platser, om vilka svårigheter man först vid arbetets utförande fått kännedom, och vilka i sin mån bidragit till ökning av kostnaderna.

Som ovan nämnts återstå endast omkring 5,000 kronor av det för båda portarnas reparation anvisade anslaget. Då för reparation av portarna till dockan nr 1 måste beräknas lika hög kostnad som för den fullbordade istandsättningen av portarna till dockan nr 3, erfordras alltså anvisning av ytterligare 50,000 kronor för det nödvändiga istandsättningsarbetet å portarna till förstnämnda docka.

Vid under sommaren 1921 företagen länspumpning av inre svajningsrummet i och för översyn av dockportarna hava portarna till dockorna nr 2, 4 och 5 undersökts, varjämte även den för sådan länspumpning nödvändiga docksätten underkastats undersökning. Härvid har befunnits, att såväl sätten som sagda dockportar måste underkastas en genomgripande reparation.

Sätten, som är byggd av trä, kan icke utan risk användas i det skick, vari den nu befinner sig, och det låter sig icke heller göra att endast nödortfigt reparera densamma för någon mindre summa, när man icke kan fästa nytt virke till det gamla av röta angripna. Därest reparation överhuvudtaget skall göras, måste denna vara grundlig. Utan sätten kunna portarna till dockorna nr 1—5 icke åtkommas för reparation eller nödvändigt underhåll, varför det är synnerligen angeläget att hålla den i användbart och gott skick. Kostnaden för sätterns reparation beräknas uppgå till omkring 40,000 kronor.

På grund av vad sålunda och i övrigt anförts har varvschefen anhallit, att marinförvaltningen ville utverka anvisning av följande belopp, nämligen:

för reparation av portarna till dockan nr 1	50,000 kronor
» » » docksätten	40,000 »
» anskaffning av nya portar av trä till dockan nr 2	70,000 »

Summa 160,000 kronor.

[119.] I sin skrivelse rörande medelsbehovet för budgetåret 1923—1924 har marinförvaltningen med hänsyn till det statsfinansiella läget ansett sig för närvarande endast böra föreslå äskandet av medel för reparation av docksätten, vilken det i första hand vore nödvändigt att iståndsätta. Kostnaden för denna reparation hade av varvschefen beräknats till 40,000 kronor. Därest förutnämnda av 1920 års riksdags anslag till reparation av portarna till dockorna nr 1 och 3 å flottans varv i Karlskrona återstående cirka 5,000 kronor finge användas för sättens reparation, skulle emellertid endast erfordras anvisning av ytterligare 35,000 kronor.

Marinförvalt-
ningens fram-
ställning.

Marinförvaltningen har i anledning härav hemställt, att för omfördälda reparation måtte anvisas ett extra anslag av 35,000 kronor samt att för samma ändamål måtte få användas återstående 5,000 kronor av förenämnda av 1920 års riksdag beviljade anslag.

Departements-
chefen.

Såsom ovan omförmäls har riksdagen för år 1921 beviljat ett extra reservationsanslag å 60,000 kronor för reparation av portarna till dockorna nr 1 och 3 å flottans varv i Karlskrona, men har av anförd anledning utav nämnda medel kunnat bestridas reparation av allenast portarna till dockan nr 3, vartill åtgått omkring 55,000 kronor. Av anslaget återstår alltså ett belopp av omkring 5,000 kronor, utgörande en bråkdel av kostnaderna för reparationsarbetets fullföljande med portarna till dockan nr 1.

Det har emellertid visat sig, att sätten för svajningsrummet till dockorna nr 1—5 befinner sig i så bristfälligt skick, att en reparation av densamma är oundgängligen nödvändig för att den skall kunna fylla sitt syfte. Med sätten tillstänges inloppet till svajningsrummet och möjliggöres dettas läns-pumpning, varförutan dockportarna icke kunna åtkommas för reparation och underhåll. Reparationen av sätten har beräknats draga en kostnad av 40,000 kronor, till vars täckande marinförvaltningen begärt dels anvisande av ett extra reservationsanslag av 35,000 kronor dels ock utverkande av riksdagens medgivande, att för ändamålet måtte få användas den ej disponerade återstoden, omkring 5,000 kronor, av omförmälda för reparation av portarna till dockorna nr 1 och 3 beviljade anslag.

Marinförvaltningens framställning om utverkande av nämnda medgivande torde böra bifallas. Den för sättens reparation beräknade återstående kostnaden, 35,000 kronor, synes mig emellertid icke vara större än att den torde kunna bestridas av ordinarie anslaget till flottans nybyggnad och underhåll.

Med anledning härav får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, [119.]

att det utav 1920 års riksdag till reparation av portarna till dockorna nr 1 och 3 å flottans varv i Karlskrona för år 1921 anvisade extra reservationsanslag av 60,000 kronor må, till den del det icke disponerats för nämnda ändamål, användas för reparation av sätten för svajningsrummet till dockorna nr 1—5 å samma varv.

3. Krigsfartygsmateriel.

[120.]

I särskild skrivelse den 30 augusti 1920 hemställde marinförvaltningen, att medel måtte beviljas för byggande under åren 1922—1924 av 2 jagare, viss undervattensbåtmateriel och 2 minsvepningsfartyg. Den för anskaffningen beräknade kostnaden, 39,600,000 kronor, ansåg marinförvaltningen böra lika fördelas å ett vart av nämnda tre år.

Marinförvaltningens framställning den 30 augusti 1920.

I sitt anförande till statsrådsprotokollet, bifogat 1921 års statsverksproposition, uttalade föredragande departementschefen, att han icke för det dåvarande kunde biträda marinförvaltningens förslag, vad beträffade jagarna, varemot han tillstyrkte, att medel äskades för byggande enligt samma förslag av viss undervattensbåtmateriel och två vedettbåtar för minsvepning. Med hänsyn till fallande konjunkturer syntes departementschefen den av marinförvaltningen härför beräknade kostnaden, 20,600,000 kronor, kunna reduceras till i runt tal 15,000,000 kronor, vilken summa borde lika fördelas å vardera av åren 1922—1924.

1921 års statsverksproposition.

I enlighet härmed föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att för anskaffning av krigsfartygsmateriel bevilja ett anslag å 15,000,000 kronor samt därav å extra stat för r 1922 såsom reservationsanslag anvisa ett belopp av 5,000,000 kronor.

Riksdagen ansåg sig av statsfinansiella skäl icke kunna bifalla Kungl. Maj:ts förslag i dess helhet. Då det emellertid syntes vara riktigt och till gagn för försvaret, att flottan erhöles någon ersättning för försliten och utrangerad fartygsmateriel, fann riksdagen sig böra för anskaffning av viss undervattensbåtmateriel (en minundervattensbåt) ställa till förfogande ett belopp av 4,500,000 kronor.

1921 års riksdag.

[120.]

Av medel ursprungligen anvisade för byggande av två jagare fann riksdagen kunna tagas i anspråk för nu ifrågavarande anskaffning 2,000,000 kronor. Det återstående beloppet, 2,500,000 kronor, syntes riksdagen icke behöva anvisas förrän å 1923 års stat.

På grund härav beviljade riksdagen för anskaffning av undervattensbåtmateriel ett belopp av 2,500,000 kronor, varjämte riksdagen medgav, att för samma ändamål finge tagas i anspråk 2,000,000 kronor av de för byggande av ytterligare två jagare anvisade medel.

Marinförvalt-
ningens fram-
ställning den
22 augusti
1921.

I sin skrivelse den 22 augusti 1921 rörande sjöförsvarets medelsbehov för tiden 1 januari—30 juni 1923 anmälde marinförvaltningen, att ämbetsverket på skäl, som angivits i marinförvaltningens särskilda skrivelse den 30 augusti 1920, ansåge det för vidmakthållande av det flytande försvaret vara oundgängligen nödvändigt, att åtminstone den i sistberörda skrivelse framlagda anskaffningsplanen omedelbart fullföljdes, vadan medel alltså borde beredas för anskaffningen dels av den undervattensbåtmateriel, vartill anslag av 1921 års riksdag redan beviljats, men ännu ej anvisats, dels ytterligare 2 jagare, 2 minsvepningsfartyg och viss undervattensbåtmateriel. Kostnaden för nu avsedda fartyg funne marinförvaltningen fortfarande böra beräknas till kronor 33,600,000: —

Härtill komme för anskaffningen av viss undervattensbåtmateriel redan beviljade, men ännu ej anvisade	»	2,500,000: —
		Summa kronor 36,100,000: —

Utöver detta belopp syntes emellertid medel böra äskas för anskaffning av åtminstone 2 motortorpedbåtar för ett sammanlagt belopp av 430,000 kronor.

Av de sålunda erforderliga medlen borde anskaffningssumman för motortorpedbåtarna, 430,000 kronor, anvisas å tilläggsstat för år 1922, de av 1921 års riksdag för anskaffning av undervattensbåtmateriel beviljade medlen, 2,500,000 kronor, anvisas å staten för tiden 1 januari—30 juni 1923 samt återstoden, 33,600,000 kronor, fördelas med en femtedel å nämnda halvårsstat och två femtedelar å vardera av påföljande två budgetår.

1922 års
statsverks-
proposition.

Med anledning av marinförvaltningens sist omförmälda framställning yttrade jag till det vid statsverkspropositionen till 1922 års riksdag fogade statsrådsprotokollet följande:

»Under rådande statsfinansiella förhållanden och med hänsyn till den förestående revisionen av försvarsväsendet finner jag mig icke kunna tillråda ytterligare nyanskaffning av krigsfartygsmateriel.

[120.]

Vad beträffar den anskaffning av undervattensbåtmateriel, vartill 1921 års riksdag ställt medel till förfogande, hava de förberedande åtgärderna för anskaffningen visat sig kräva så lång tid, att därav föranlett dröjsmål, efter vad jag inhämtat, kommer att möjliggöra att med nämnda till förfogande ställda medel bestrida jämväl de utgifter för ändamålet, som måste likvideras under första halvåret 1923. Vid sådant förhållande finner jag anledning icke föreligga att för närvarande äska ytterligare medel för ifrågavarande anskaffning.»

I enlighet härmed gjordes hos 1922 års riksdag ingen framställning om beredande av medel för anskaffning av krigsfartygsmateriel.

Marinförvaltningen har nu, av anförda skäl och för fullföljande av det i ämbetsverkets omförmälda skrivelse den 30 augusti 1920 angivna programmet, framhållit, att medel borde beredas för anskaffning, förutom av en minundervattensbåt, vartill anslag av 1921 års riksdag redan beviljats, men ännu ej anvisats, av 2 jagare, 3 torpedundervattensbåtar, 2 vedettbåtar för minsvepning och 2 motortorpedbåtar, samt att anskaffningskostnaderna härför borde fördelas på tre år under statsregleringsåren 1923—1926.

Marinförvaltningens förvarande framställning.

Efter en nybyggnad i denna omfattning skulle vid utgången av år 1926 av jagare, stapelsatta efter fattandet av 1914 års senare riksdags beslut, finnas endast fyra (Wrangel, Wachtmeister och 2 nya). Antalet moderna jagare i kustflottan bleve därigenom uppenbarligen för litet. Enligt 1914 års plan förutsattes nämligen detta antal redan vid utgången av år 1924 uppgå till sex och vid utgången av år 1929 till fjorton. Det låge därför synnerlig vikt vid, att nybyggnad av jagare i större omfattning än ovan föreslagits bleve beslutad, så snart de ekonomiska förhållandena det medgäve.

Då marinförvaltningen ej ansett sig böra i detta sammanhang beröra den viktiga frågan om anskaffning av fartyg av större typ än jagare och om eventuell modernisering av artillerifartyg av äldre typ än pansarbåten Sveriges, vore anledningen härtill uteslutande den, att det torde vara nödvändigt att i detta avseende invänta den flottplan, som försvarsrevisionen förväntades komma att framlägga. Marinförvaltningen ansåge sig dock böra erinra om, att det antal större fartyg, som enligt 1914 års plan borde tillföras flottan, utöver nu befintliga tre nyare pansarbåtar (Sverige, Gustaf V och Drottning Victoria), uppginge vid utgången av år 1924 till tre pansarbåtar samt vid utgången av år 1929 till fyra pansarbåtar och ett minfartyg.

[120.] Kostnaden för den sålunda för statsregleringsåren 1923—1926 föreslagna anskaffningen beräknades numera ställa sig på följande sätt:

2 jagare à 7,500,000 kronor	kronor	15,000,000: —
3 torpedundervattensbåtar à 4,500,000 kronor	»	13,500,000: —
2 vedettbåtar för minsvepning à 700,000 kronor	»	1,400,000: —
Summa kronor		29,900,000: —

Fördelade på 3 år gäve detta en årskostnad av omkring

kronor 9,967,000: —

Härtill komme för anskaffning av en minundervattensbåt redan beviljade, men ännu ej anvisade

» 2,500,000: —

samt för anskaffning av 2 motortorpedbåtar, vilka kunde beräknas kosta

» 375,000: —

I kostnaden för dessa första 2 försöksbåtar inginge icke kostnaden för torpedutrustning. För kommande båtar borde denna beräknas till 76,000 kronor per båt.

Summa kronor 12,842,000: —

Med stöd härav hemställde marinförvaltningen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels för anskaffning av 2 jagare, 3 torpedundervattensbåtar och 2 vedettbåtar för minsvepning bevilja ett anslag av 29,900,000 kronor, att fördelas på tre år, och därav å extra stat för statsregleringsåret 1923—1924 såsom reservationsanslag anvisa 9,967,000 kronor,

dels såsom reservationsanslag å extra stat för nämnda statsregleringsår anvisa det av 1921 års riksdag för anskaffning av undervattensbåtmateriel redan beviljade anslaget å 2,500,000 kronor och

dels för anskaffning av 2 motortorpedbåtar å extra stat för samma statsregleringsår anvisa ett reservationsanslag av 375,000 kronor.

Departement-
chefen.

Av samma skäl, som jag, på sätt ovan anförts, nästlidet år funnit mig icke kunna tillråda ytterligare nyanskaffning av krigsfartygsmateriel, anser jag mig även nu förhindrad biträda marinförvaltningens förvarande framställning därom.

För fullföljande av den anskaffning av en minundervattensbåt, vartill 1921 års riksdag av för annat ändamål förut anvisade medel ställt till förfogande 2,000,000 kronor och beviljat anslag å ytterligare 2,500,000 kronor, erfordras emellertid, att sistnämnda belopp anvisas.

Jag hemställer fördenskull, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen [120.]

att för budgetåret 1923—1924 såsom extra reservationsanslag anvisa det av 1921 års riksdag för *anskaffning av undervattensbåtmateriel* beviljade anslaget av 2,500,000 kronor.

4. Elektrisk belysning m. m. å vid flottans skeppsbro i Karlskrona förlagda fartyg. [121.]

I sin skrivelse angående regleringen av utgifterna för sjöförsvaret under år 1922 hade marinförvaltningen gjort framställning om anvisande av medel för att elektrisk belysning m. m. skulle kunna inledas å de fartyg, som förlagts vid flottans skeppsbro i Karlskrona.

Marinförvaltningen hade därvid åberopat ett av varvschefen vid flottans station i Karlskrona väckt förslag i detta hänseende. Rörande behovet av ifrågavarande elektriska installationsanordningar hade varvschefen anfört följande.

Det hade länge varit ett önskemål att från varvets kraftcentral kunna erhålla elektrisk belysning ombord å de fartyg, vilka vore förlagda vid flottans skeppsbro, det s. k. laget, varigenom arbetena å dessa fartyg skulle väsentligen underlättas och bli billigare. Belysningen å ej rustade fartyg verkställdes med karbid- och paraffinlampor, stearinljus m. m., vilket vore både olämpligt och dyrbart. Därest tillgång funnes till elektrisk ström å ifrågavarande plats, skulle även de därstädes förlagda undervattensbåtarna kunna på lämpligt sätt uppvärmas och ventileras. Erfarenheten hade visat, att det vore omöjligt att effektivt skydda dessa båtars elektriska maskiner mot överslag, om ej en verksam ventilation anordnades i förbindelse med uppvärmningen, varigenom den eljest oundvikliga svettslagningen av båtarnas inre förhindrades. Elektrisk uppvärmning vore givetvis den för undervattensbåtar lämpligaste, och ventilation av desamma kunde ej åstadkommas utan elektrisk ström. För nu nämnda ändamål finge varvschefen föreslå anordnande av elektriska transformatorer för transformering av den från Karlskrona stad enligt kontrakt erhållna högspända strömmen samt kontaktanordningar för kablar till de olika fartygen. Kostnaden här för beräknades uppgå till 92,000 kronor, och hemställde varvschefen, att detta belopp måtte anvisas å extra stat.

För egen del hade marinförvaltningen anfört, att varvschefen med rätta framhållit den stora betydelsen av tillgång till elektrisk ström å ifrågavarande plats ej minst med hänsyn till underhållet av därstädes förlagda undervattensbåtar.

Det låge även i öppen dag, att det använda belysningssättet med karbid- och paraffinlampor, stearinljus m. m. vore i högsta grad otids-

[121.] enligt och ägnat att väsentligen fördyra de arbeten å fartygen, som nu under otillfredsställande belysning å desamma utfördes, detta oavsett dels den tidsförlust, som uppstode innan lamporna vid arbetstidens början hunnit bliva tända och vid behov påfyllda, dels ock den eldfara, som vore förenad med ett dylikt belysningssätt.

Marinförvaltningen, som sålunda ansåge, att de av varvschefen föreslagna belysningsanordningarna borde komma till utförande, hemställde, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att för ändamålet bevilja ett extra reservationsanslag av 92,000 kronor.

I enlighet härmed upptogs i statsverkspropositionen till 1921 års riksdag för ifrågavarande ändamål ett anslag å 92,000 kronor.

Riksdagen däremot fann visserligen, att ifrågavarande anordningar, då så ske kunde, borde komma till utförande, men ansåg sig med hänsyn till det rådande statsfinansiella läget icke för det dåvarande kunna medgiva anvisande av härför erforderliga medel.

I sin skrivelse rörande sjöförsvarets medelsbehov för första halvåret 1923 hemställde marinförvaltningen, att för utförande av omförmälda anordningar, för vilka kostnaderna med hänsyn till materialprisens nedgång beräknades uppgå till endast 82,500 kronor, måtte beviljas ett anslag å sistnämnda belopp samt att hälften härav eller 41,250 kronor måtte anvisas för tiden 1 januari—30 juni 1923.

Denna hemställan föranledde emellertid icke någon framställning till riksdagen.

Marinförvalt-
ningens
framställning.

Marinförvaltningen har nu anfört, att varvschefen i sitt förslag till beräkning av utgifterna under tiden 1 juli 1923—30 juni 1924 ånyo upptagit detta anslagsbehov och därvid meddelat, att reviderad kostnadsberäkning givit vid handen, att anordningarna på grund av ytterligare inträffad nedgång av materialprisen nu kunde utföras för en kostnad av 59,800 kronor.

Marinförvaltningen, som ansåge, att omförmälda behov snarast borde tillgodoses, hemställde, att för ändamålet måtte för nu ifrågavarande budgetår anvisas ett extra reservationsanslag å nyssnämnda belopp.

Departements-
chefen.

Såsom av det ovan anförda framgår, torde vikten av att ifrågavarande anordningar komma till utförande få anses hava vunnit statsmakternas erkännande. Med hänsyn härtill och då frågan om anordningarnas verkställande icke synes mig böra i avbidan på ytterligare prisfall längre uppskjutas, finner jag mig böra tillstyrka marinförvaltningens förslag.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen [121.]

att till anordningar för *elektrisk belysning m. m. å vid flottans skeppsbro i Karlskrona förlagda fartyg* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 59,800 kronor.

5. Ersättande av vissa genom eldsvåda å Galärvarvet förstörda inventarier m. m. [122.]

Natten mellan den 5 och 6 augusti 1921 timade å Galärvarvet en eldsvåda, varvid flottan tillhöriga byggnader och materiel m. m. förstördes.

Genom brev den 30 september 1921 anvisade Kungl. Maj:t från det i riksstaten för samma år utom huvudtitlarna uppförda anslaget till oförutsedda utgifter ett belopp av 525,000 kronor, att i huvudsaklig överensstämmelse med en av marinförvaltningen upprättad tablå användas dels till beredande av ersättning för sådan genom varvsbranden förstörd materiel, vilkens omedelbara ersättande med hänsyn till krigsberedskap m. m. måste anses nödvändigt, dels till att möjliggöra iordningställande av sådana byggnader m. m., vilka ansåges oundgängligen erforderliga för varvets fortsatta drift.

Varvschefen vid flottans station i Stockholm har till marinförvaltningen inkommit med slutlig utredning i fråga om värdet av vid eldsvådan å Galärvarvet förlorade inventarier och materialier.

Varvschefen
vid flottans
station i
Stockholm.

Enligt samma utredning bifogade uppgifter från vederbörande departementschefer vid stationen samt inom varvet uppgjord tablå skulle medel behöva anvisas till ersättande av inventarier m. m., som gått förlorade och tillhört byggnads- och ekipagedepartementen med 3,380 kronor samt ingenjördepartementet med 27,155 kronor 65 öre. Beträffande torpeddepartementet hade uppgivits, att för ersättning av vid branden förlorade inventarier och materialier tillhörande flygmaterielen och flygverkstaden skulle erfordras, utöver ett belopp av 76,000 kronor, som av ämbetsverket ställts till varvschefens förfogande för anskaffning av ersättningsinventarier, ytterligare 841,456 kronor 88 öre. Av de genom förberörda brev den 30 september 1921 till marinförvaltningens förfogande ställda s. k. brandmedlen hade för anskaffning av ersättning för förlorade flyginventarier avsetts 238,000 kronor. Till

- [122.] marinförvaltningens förfogande funnes sålunda, sedan ovannämnda 76,000 kronor anvisats, ett belopp av 162,000 kronor, avsett för anskaffning av ersättningsinventarier. Såsom ytterligare behövlige medel skulle sålunda enligt varvschefen behöva upptagas 841,456: 88 — 162,000 eller 679,456 kronor 88 öre.

Dessutom har varvschefen för diverse effekter och materialförrådets vidkommande fordrat ersättning med tillhopa 1,734,096 kronor 82 öre.

Sammanlagda ersättningsbeloppet skulle sålunda utgöra 2,444,089 kronor 35 öre. Därifrån borde emellertid avgå värdet av skrot, 23,153 kronor 93 öre, vadan till ersättande anmäldes ett belopp av 2,420,935 kronor 42 öre.

Marin-
förvaltningens
framställning.

Marinförvaltningen har nu, beträffande ersättande av förlorade inventarier för ingenjördepartementet, ansett, att en del materiel, till en beräknad kostnad av 12,970 kronor, ej behövde medräknas, varför kostnaderna vad departementet anginge skulle kunna nedsättas från 27,155 kronor 65 öre till 14,185 kronor 65 öre.

Det för torpeddepartementet beräknade beloppet har marinförvaltningen ansett kunna nedbringas dels till följd av att för ovannämnda 162,000 kronor kunnat anskaffas ersättningsmateriel i större utsträckning än ursprungligen beräknats, dels emedan ämbetsverket ansett det möjligt i vissa fall att något nedbringa anskaffningskostnaderna, dels slutligen enär förlorad, ännu ej ersatt hangarmateriel komme att anskaffas med anlitan av till förfogande ställda medel av arbetslöshetsanslaget.

För anskaffning av vid branden förlorade inventarier och materialier tillhörande flygmaterielen och flygverkstaden syntes på grund härav böra äskas allenast 588,200 kronor, vilket utgjorde en minskning i förhållande till varvschefens förslag med 91,256 kronor 88 öre.

Då beträffande materialförrådet en del förlorad hangarmateriel komme att ersättas genom anskaffning av ny materiel med anlitan av arbetslöshetsmedel, skulle det för sistnämnda förråd begärda ersättningsbeloppet kunna minskas med 6,738 kronor.

I enlighet härmed skulle den enligt varvschefens beräkning erforderliga ersättningen för vid eldsvådan förlorade inventarier och materialier, 2,420,935 kronor 42 öre, minskas med 110,964 kronor 88 öre till i runt tal 2,310,000 kronor.

På grund härav har marinförvaltningen hemställt, att för slutligt ersättande av vid ifrågavarande eldsvåda skadade och förlorade inventarier och materialier måtte för budgetåret 1923—1924 anvisas ett extra anslag av 2,310,000 kronor.

Enär de byggnads- och ekipagedepartementen samt ingenjördepartementet tillhörande inventarier m. m., vilka anmälts till ersättande, enligt vad marinförvaltningen vitsordat varit för varvets drift oundgängligen nödvändiga, finner jag mig böra tillstyrka framställningen, att för deras ersättande begäres ett belopp av $(3,380 + 14,185:65 =) 17,565$ kronor 65 öre. [122.] Departements-
chefen.

För ersättning av genom eldsvådan anställda skador å inventarier och materialier, tillhörande flygmaterielen och flygverkstaden (torpeddepartementet), har marinförvaltningen ansett ett belopp av 588,200 kronor vara erforderligt. Vid granskning av detta ersättningsäskande har jag funnit mig för närvarande kunna biträda detsamma allenast på det sätt, att för anskaffning av till flygmaterielen hörande materialier begäres ett belopp av 140,000 kronor samt att medel äskas för ersättande av två vid branden förstörda flygbåtar, varför kostnaderna belöpa sig till 108,000 kronor.

Vad beträffar marinförvaltningens framställning i övrigt, som avser ersättning för diverse effekter och materialier till ett värde av sammanlagt 1,734,096 kronor 82 öre, tillåter jag mig erinra, att särskilda sakkunniga den 4 mars 1921 avgivit betänkande och förslag beträffande förrådsverksamheten vid marinen samt att däri behandlade spörsmål fortfarande äro föremål för utredning. I samband med denna utredning torde komma under omprövning, huruvida och i vad mån ersättning för nämnda värdeförlust är oundgängligen nödvändig. Med anledning härav torde Kungl. Maj:t finna marinförvaltningens framställning i denna del för närvarande icke böra föranleda någon åtgärd.

Under förevarande anslag torde sålunda böra äskas $(17,565:65 + 140,000 + 108,000 =) 265,565$ kronor 65 öre eller, i avjämnat tal, 265,570 kronor. Detta belopp torde såsom extra reservationsanslag böra anvisas för budgetåret 1923—1924.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till ersättande av vissa genom eldsvåda å Galärvarvet förstörda inventarier m. m. för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 265,570 kronor.

6. Ökat förrådsutrymme för torpeder vid flottans station i Karlskrona. [123.]

I skrivelse rörande medelsbehovet för budgetåret 1923—1924 har marinförvaltningen — under erinran att ämbetsverket bland sina an-

- [123.] slagsäskanden till 1921 och 1922 års riksdagar upptagit medel för anordnande av förrådslokaler för torpeder m. m. vid flottans station i Karlskrona, men att ifrågavarande framställningar icke föranlett någon Kungl. Maj:ts åtgärd — anført, att frågan om anläggande av nytt torpedförråd eller nyinredning för omförmälda ändamål av redan befintlig lokal icke längre kunde uppskjutas. Varvschefen i Karlskrona hade därför låtit uppgöra och till marinförvaltningen inkommit med förslag till ny torpedförrådsbyggnad av tegel och betong. Kostnaden för ändamålet beräknades uppgå till 85,200 kronor, vari jämväl inginge utgift för anskaffning av inredning. Marinförvaltningen har i anledning härav hemställt, att berörda belopp måtte anvisas för budgetåret 1923—1924.

Departements-
chefen.

Behovet av ökat förrådsutrymme för torpeder är visserligen trängande och skulle för en längre tid framåt bliva tillgodosett genom uppförandet av den föreslagna förrådsbyggnaden. Det närmaste behovet torde emellertid kunna avhjälpas genom omändring till förrådsrum av vissa lokaler, som redan disponeras av varvets torpeddepartement. Den senare åtgärden, som beräknas kunna vidtagas för en kostnad av 24,900 kronor, synes mig vara att för närvarande föredraga framför nybyggnaden.

Det torde icke vara lämpligt att till statsrådsprotokollet närmare redogöra för detta ärende; riksdagens vederbörande utskott torde där- om erhålla upplysning genom de handlingar, som tillhandahållas utskottet.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för anordnande av *ökat förrådsutrymme för torpeder vid flottans station i Karlskrona* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 24,900 kronor.

[124.]

7. Befästningar, kustartilleriets kaserner m. m.

Från ordinarie reservationsanslaget till befästningar, kustartilleriets kaserner m. m. bestridas kostnaderna för:

underhåll av befästningar, boningshus, kaserner m. fl. byggnader samt bryggor, broar, vägar m. m. inom kustfästningarna; ävensom yttre renhållning och belysning vid nu nämnda fastigheter m. m.

Anslaget, som första gången uppförts i riksstaten för år 1922, var i sistnämnda års riksstat upptaget med ett belopp av 319,850 kronor.

Till anslaget hade marinförvaltningen i sina år 1920 avgivna anslagsäskanden för år 1922 beräknat ett förstärkningsanslag av 100 % för samma år. [124.]

I sitt anförande till statsrådsprotokollet vid avgivande av statsverkspropositionen till 1921 års riksdag hänvisade dåvarande departementschefen till Kungl. Maj:ts framställning till samma riksdag om avsättning utom huvudtitlarna av visst belopp för att av 1922 års riksdag disponeras till förstärkning av vissa anslag. För att icke bereda förvaltningen svårigheter genom rubbning av dittills tillämpat förfarande borde emellertid redan av 1921 års riksdag å riksstaten anvisas förstärkning till anslaget i samma utsträckning som för år 1921 ägt rum till motsvarande anslagsmedel, eller med 20 %, utgörande i avrundat tal 65,000 kronor. I överensstämmelse härmed upptogs i statsverkspropositionen å 1922 års riksstat ett förstärkningsanslag å nämnda belopp.

Riksdagen fann emellertid på grund av de rådande osäkra prissförhållandena icke skäl föreligga att redan då anvisa förstärkningsanslag, vilket, om det bleve behövt, borde anvisas av 1922 års riksdag. Till mötande av utgifter av dylikt slag upptog emellertid riksdagen uti 1922 års stat ett för hela försvaret gemensamt anslag, »Dyrtidskostnader för försvaret», med 20,000,000 kronor.

I sina anslagsäskanden för första halvåret 1923 hade marinförvaltningen anført, att behovet av förstärkningsanslag för år 1922 fortfarande kvarstode, men att anslaget med hänsyn till prissänkningen för år 1922 torde kunna beräknas till 90 % i stället för av marinförvaltningen tidigare beräknade 100 %. Då emellertid Kungl. Maj:t av riksdagen för ändamålet endast äskat 20 % med 65,000 kronor, funne marinförvaltningen sig icke kunna hemställa om högre anslag.

I anslutning härtill föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att såsom förstärkning av anslaget för år 1922 bevilja ett belopp av 65,000 kronor, vilken framställning bifölls av riksdagen.

Vidkommande anslaget för första halvåret 1923 beräknades det för helt år erforderliga anslaget i statsverkspropositionen till 1922 års riksdag med en av prissförhållandena betingad förhöjning av 80 % till i runt tal 600,000 kronor, varav Kungl. Maj:t föreslog anvisande av hälften eller 300,000 kronor för första halvåret 1923.

Riksdagen fann den föreslagna förstärkningen av 80 % kunna reduceras till 70 % samt ansåg förstärkningen böra upptagas särskilt, vadan riksdagen anvisade

[124.]	ett ordinarie reservationsanslag	kronor 166,550: —
	ett extra förslagsanslag, högst.....	» 120,000: —
	Summa kronor	286,550: —

Marin-
förvaltningens
framställning.

Marinförvaltningen har nu anfört följande.

Vid beräkning av det erforderliga anslaget för statsregleringsåret 1923—1924 borde för helt år såsom ordinarie anslag beräknade..... kronor 333,100: —
ökas med kostnaden för underhåll av nytillkomna befästningar enligt särskild skrivelse » 3,050: —
till..... kronor 336,150: —

Till det sålunda beräknade beloppet vore emellertid nödvändigt att lägga ett av prisförhållandena betingat belopp.

Byggnadskostnaderna kunde för närvarande beräknas uppgå till minst 100 % högre än år 1914. Enligt vad marinförvaltningen inhämtat torde arméförvaltningen föreslå 100 % förstärkning å lantförsvarets motsvarande anslag.

Enligt marinförvaltningens uppfattning erfordrades också en förstärkning av 100 %, om arbetarnas dyrtidstillägg skulle utgå av anslaget. Detta tillägg hade hittills utgått av anslaget till dyrtidstillägg med ett belopp, som kunde beräknas uppgå till omkring 20 % av hela kostnaden. Under förutsättning, att ifrågavarande dyrtidstillägg fortfarande komme att utgå av särskilt anslag, erfordrades sålunda endast en förstärkning av 60 % på det ordinarie anslaget eller $\frac{60 \times 336,150}{100}$
= i runt tal 201,700 kronor.

För statsregleringsåret 1923—1924 skulle därför erfordras ett belopp av 336,150 + 201,700 kronor eller 537,850 kronor, vilket i sin helhet borde uppföras under det ordinarie anslaget.

Marinförvaltningen har sålunda hemställt, att anslaget måtte för statsregleringsåret 1923—1924 upptagas med 537,850 kronor.

Departements-
chefen.

Jag biträder marinförvaltningens framställning, att för underhåll av vissa nytillkomna befästningar det såsom ordinarie anslag beräknade årsbeloppet 333,100 kronor höjes med 3,050 kronor till 336,150 kronor.

Med avseende å den förstärkning, som må erfordras till det ordinarie anslaget, har marinförvaltningen uppgivit, att dyrtidstillägg åt arbetarna hittills utgått av anslag till dyrtidstillägg med ett belopp motsvarande 20 % av hela kostnaden (däri alltså inbegripits utgifterna till dyrtidstillägg) och att följaktligen den sålunda beräknade totalkostnaden

kunde underkastas motsvarande minskning, därest dyrtidstilläggen fortfarande finge utbetalas från särskilt anslag. I fråga här om hänvisar jag till vad jag under anslaget till flottans nybyggnad och underhåll framhållit, nämligen att den lämpliga tidpunkten för en övergång till fasta lönesatser utan dyrtidstillägg ännu icke synes vara inne. Den erforderliga förstärkningen till nu förevarande anslag torde därför böra beräknas med hänsyn tagen till att dyrtidstilläggen i fråga fortfarande bestridas av annat anslag. Då sålunda med anledning av den nedgång i prisen å material och arbete, varmed man torde kunna räkna, totalkostnaden för det underhåll m. m., för vars bestridande förevarande anslag är avsett, i likhet med lantförsvarets byggnadskostnader torde kunna uppskattas till 175 % av det ordinarie medelsbehovet, läser förstärkningen till det ordinarie anslaget böra uppskattas, i procenttal räknat, till $\left[175 - \left(100 + \frac{20 \times 175}{100}\right) = \right]$ 40 % av detta anslag eller således till 134,460 kronor, vilket belopp torde avrundas till 134,500 kronor. Till frågan om anvisande av detta belopp återkommer jag under nästa punkt.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till befästningar, kustartilleriets kaserner m. m. med 336,150 kronor.

8. Förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till befästningar, kustartilleriets kaserner m. m. [125.]

Under åberopande av vad jag anført under nästföregående punkt hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till befästningar, kustartilleriets kaserner m. m.* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 134,500 kronor.

9. Kustartilleriets materiel m. m. [126.]

Från ordinarie reservationsanslaget till kustartilleriets materiel m. m. bestridas kostnaderna för:

kustfästningarnas inventarier såsom artilleri-, min- och torped- samt maskin- och timmermansinventarier, ävensom

[126.]

handvapenförråd, sjöförbindelser, yttre renhållning m. m.

Anslaget var i riksstaten för år 1922 upptaget med ett belopp av 373,240 kronor.

Till förstärkning av anslaget för år 1922 anvisade riksdagen, efter framställning av Kungl. Maj:t, på tilläggsstat för samma år ett belopp av 224,000 kronor, motsvarande 60 % av ordinarie anslagets belopp.

Vidkommande anslaget för första halvåret 1923 föreslog Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen till 1922 års riksdag, att å anslagets årsbelopp måtte, sedan detsamma i anledning av viss nytillkommen materiel ökats med 4,276 kronor till 377,516 kronor, beräknas enahanda förstärkning som för år 1922 eller 60 % av anslagets belopp, samt att hälften av det sålunda förstärkta anslaget eller i runt tal 302,000 kronor måtte upptagas under anslaget för första halvåret 1923.

Riksdagen beslöt en uppdelning å anslaget så, att hälften av det utav Kungl. Maj:t till 377,516 kronor för helt år uppskattade ordinarie anslagsbehovet eller, avrundat, 188,750 kronor anvisades såsom ordinarie anslag, medan förstärkningsanslaget, med i runt tal 110,000 kronor, anvisades å extra stat.

Marinförvaltningens framställning.

Marinförvaltningen har nu anfört följande.

Chefen för kustartilleriet hade uti skrivelse den 31 juli 1922 angående beräknande av utgifterna under statsregleringsåret 1923—1924 föreslagit förhöjning vid beräkning av underhållskostnaderna m. m. enligt följande sammanställning:

Viss eldledningsmateriel i Vaxholms och Karlskrona fästningar.....	kronor	570: —
Lyspistoler	»	90: —
Mininventarier.....	»	2,860: —
Telefonmateriel i Vaxholms fästning	»	4,500: —
» » Karlskrona »	»	2,500: —
Maskin- och timmermansinventarier för vissa batterier	»	360: —
Vissa elektriska anläggningar inom Vaxholms fästning	»	750: —
Yttre sjöförbindelse i Vaxholms fästning	»	2,750: —
Summa kronor		14,380: —

Då särskilda medel hittills ej varit avsedda för underhåll av denna materiel m. m., hade marinförvaltningen intet att erinra mot chefens för kustartilleriet förslag. Vid bifall härtill skulle alltså ordinarie anslaget, beräknat till dubbla beloppet av anslaget för första halvåret 1923

$= 2 \times 188,750 =$	 kronor 377,500: —,	[126.]
ökas för underhåll av nytillkommen materiel med .. »	14,380: —	
	och uppföras till kronor 391,880: —	

Under posten »ersättning för tillsyn och underhåll av anslagstavlor inom kustfästningarnas skyddsområden», vilken post inginge i anslaget, hade hittills icke upptagits något belopp för Hemsö fästnings skyddsområde.

I skrivelse till marinförvaltningen hade emellertid Konungens befallningshavande i Västernorrlands län anmält behov av medel för dylik ersättning samt angivit medelsbehovet sålunda:

för 1 tillsyningsman	kronor 500: —
» 19 tillsyningsmän à 50 kr.	» 950: —
	Summa kronor 1,450: —

Chefen för marinstaben, från vilken marinförvaltningen i ärendet inhämtat yttrande, hade meddelat, att man i andra kustfästningar av ekonomiska skäl måst anordna vida mindre bevakning än som ovan föreslagits. Bemålde chef ansåge ersättning böra beräknas åt endast 9 tillsyningsmän.

Med anledning härav hade marinförvaltningen beräknat såsom erforderligt att anvisa: åt en tillsyningsman 500 kronor samt åt 8 tillsyningsmän arvoden, vilka i följd av det ökade området för bevakningen syntes böra sättas något högre än länsstyrelsen ifrågasatt eller till 75 kronor, med tillhoppa 600 kronor eller sammanlagt 1,100 kronor.

Ökades anslaget även med sagda belopp, skulle det utgöra 392,980 kronor, vilket belopp åter lämpligen borde avrundas till 393,000 kronor.

Chefen för kustartilleriet hade vidare ansett, att för förevarande ändamål ytterligare borde äskas ett förstärkningsanslag, vars belopp måste beräknas med hänsyn dels till prisnivån dels även till det förhållande, att underhållsmedlen för maskin- och timmermansinventarierna varit alltför otillräckliga för underhåll av hithörande materiel. Kommendanten i Vaxholms fästning och befälhavande amiralen i Karlskrona hade nämligen i sina skrivelser med förslag till beräkning av utgifterna under budgetåret 1923—1924 med skärpa framhållit, att underhållsanslagen för ifrågavarande inventarier vore otillräckliga — särskilt båtmaterielens underhåll hade betydligt måst eftersättas — och föreslagit en ökning av desamma, kommendanten i Vaxholms fästning med

[126.] 24,800 kronor och befälhavande amiralen i Karlskrona med 125,000 kronor. Chefen för kustartilleriet framhölle nu den våda, som det innebure för kustfästningarnas krigsberedskap, att materielen ej hölles i krigsdugligt skick, och ansåge, att de av kommandanterna angivna bristerna borde avhjälpas genom att förstärkningsanslaget beräknades så, att ifrågavarande kostnader kunde bestridas av detsamma. Kustartillerichefen ville erinra, att han beräknat den erforderliga förstärkningen av det ordinarie anslaget under första halvåret 1923 till 100 % av anslaget, och syntes denna beräkning rätt väl motsvara verkligheten, åtminstone så vitt nu kunde bedömas. Med hänsyn å ena sidan härtill ävensom till nödvändigheten att utföra vissa erforderliga hittills uppskjutna reparations- och underhållsarbeten å materielen och å andra sidan till möjligheten av någon sänkning av priserna under nästkommande budgetår syntes kustartillerichefen förstärkningsanslaget ifråga böra beräknas till minst 80 % av det utav honom enligt ovan beräknade ordinarie anslaget 391,880 kronor eller avrundat 391,900 kronor. På grund härav finge kustartillerichefen föreslå, att till förstärkning av anslaget måtte anvisas ett förslagsanslag, högst, 313,500 kronor, att utgå å extra stat för budgetåret 1923—1924.

För egen del har marinförvaltningen anført, att marinförvaltningen till fullo insåge behovet av en förstärkning av det sålunda av chefen för kustartilleriet föreslagna ordinarie underhållsanslaget för kustartilleriets materiel m. m., särskilt med hänsyn till de brister, som vidlådde maskin- och timmermansinventarier. Enär emellertid dels en avsevärdare sänkning av prisnivån under de närmaste åren ej torde kunna påräknas, dels underhållet av den äldre båtmateriel, över vilken kustartilleriet disponerade, givetvis komme att år efter år kräva dryga kostnader, om samma materiel skulle kunna hållas i krigsdugligt skick, hölle marinförvaltningen före, att den sålunda erforderliga ökningen av anslaget ej borde utgå såsom ett särskilt förstärkningsanslag för varje år, utan lämpligen borde tillföras det ordinarie anslaget.

I sin skrivelse angående medelsbehovet för första halvåret 1923 hade marinförvaltningen framhållit, att en ökning å 75 % av 1914 års priser syntes motsvara de verkliga kostnaderna, vad beträffade sagda statsregleringsperiod. Det torde dock få antagas, att någon, om än ej avsevärd sänkning av materialpris och arbetslöner komme att under det nu ifrågavarande statsregleringsåret inträffa. Med avseende härå hade ämbetsverket ansett någon reducering av den angivna procentsatsen böra ske, vilken reducering dock icke rådligen syntes få beräknas till mera än 5 %.

Vid sådant förhållande skulle anslaget för statsregleringsåret 1923 [126.]
—1924 böra beräknas till $393,000 + (70 \% \times 393,000 =) 275,100 =$
668,100 kronor.

Beträffande det såsom ordinarie beräknade medelsbehovet under Departements-
föreläggande anslag har marinförvaltningen hemställt, att för underhåll chefen.
av viss angiven materiel, för vilken underhållskostnader förut icke varit
upptagna, måtte uppföras ett belopp av 14,380 kronor. Då dylik ut-
gift icke lär komma att påkallas för avsedda elektriska anläggningar
inom Vaxholms fästning, torde de av marinförvaltningen angivna kost-
naderna kunna minskas med härför upptaget belopp, 750 kronor, till
(14,380 — 750 =) 13,630 kronor.

Mot marinförvaltningens förslag, att under anslaget måtte beräknas
ett belopp av 1,100 kronor för arvoden till vissa tillsyningsmän, har jag
intet att erinra.

Det ordinarie anslagsbehovet skulle sålunda belöpa sig till (377,500
+ 13,630 + 1,100 =) 392,230 kronor eller, i runt tal, 392,200 kronor.

Marinförvaltningen har ansett en förstärkning av 70 % av det ordi-
narie anslagsbehovet erforderlig för nu ifrågavarande budgetperiod.
Emellertid synes mig vara tillfyllest att för samma tid räkna med en
förstärkning av allenast 60 % av nyssnämnda belopp, 392,200 kronor.

Förstärkningen skulle alltså utgöra $\left(\frac{60}{100} \times 392,200 =\right)$ 235,320 kronor eller,
i runt tal, 235,300 kronor.

I likhet med vad som skett för första halvåret 1923 torde för-
stärkningsbeloppet böra anvisas såsom extra anslag. Till frågan härom
återkommer jag under nästföljande punkt.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att i riksstaten upptaga ordinarie reservations-
anslaget till kustartilleriets materiel m. m. med 392,200
kronor.

10. Förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till kustartilleriets materiel m. m. [127.]

Under åberopande av vad jag under nästföregående punkt anført
hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till förstärkning av ordinarie reservationsanslaget
till kustartilleriets materiel m. m. för budgetåret 1923—
1924 anvisa ett extra anslag av 235,300 kronor.

H. Artilleri-, min-, torped-, gnist-, flyg- och annan teknisk materiel.

[128.] 1. Skjut- och materielförsök samt inskjutning av kanoner.

Ordinarie reservationsanslaget till skjut- och materielförsök samt inskjutning av kanoner var i riksstaten för år 1922 upptaget med ett belopp av 50,000 kronor.

För tiden 1 januari—30 juni 1923 har anslaget uppförts med hälften härav eller således med 25,000 kronor.

Marinförvalt-
ningens
framställning.

Marinförvaltningen har nu i sin skrivelse rörande sjöförsvarets medelsbehov för statsregleringsåret 1923—1924 anført, att enär marinförvaltningen under annan rubrik i samma skrivelse hemställt om medel för utförande av tekniska försök i större omfattning, ämbetsverket ansåge, att anslaget för nu ifrågavarande budgetperiod borde kunna begränsas till det för år 1922 utgående beloppet eller 50,000 kronor.

Departements-
chefen.

Frågan om tekniska försök förekommer under punkten 144. Vad beträffar förevarande anslag torde detta i enlighet med marinförvaltningens hemställan för nu ifrågavarande budgetperiod böra upptagas med enahanda belopp som för år 1922 eller med 50,000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till skjut- och materielförsök samt inskjutning av kanoner med 50,000 kronor.

[129.] 2. Provisorisk centralsiktanordning å pansarbåt av Sverige-typen.

I särskild skrivelse rörande medelsbehovet för budgetåret 1923—1924 har marinförvaltningen hemställt, att för anskaffning av eldledningsmateriel för flottans stridsfartyg måtte beräknas 600,000 kronor, varav hälften eller 300,000 kronor borde anvisas för ifrågavarande statsregleringsperiod.

Marinförvaltningens föreliggande anslagsäskande avser huvudsakligen en fullständigt genomförd eldledningsinstallation för det svåra

artilleriet å ett fartyg av Sverige-typ. Överläggningar i ärendet med vederbörande fackmän hava givit vid handen, att det skulle vara till fördel vid det slutliga genomförandet av dylik eldledningsinstallation, att den viktigaste delen därav, nämligen centralsiktinrättningen, bliver snarast möjligt prövad, innan definitiv plan för en fullständig anläggning fastställles. För ändamålet borde en provisorisk centralsiktinrättning installeras, som komme att såväl vinna användning för övningsbruk som lämna erfarenhet om systemets utnyttjande samt även kunna i en framtid utbyggas till en permanent anläggning. Enligt verkställd kostnadsberäkning skulle en dylik provisorisk anordning kunna utföras för en kostnad av 125,000 kronor, som likväl vid en definitiv installation komme att medföra en besparing å minst 100,000 kronor. [129.]

Det synes mig icke lämpligt att i vidare mån än nu skett till statsrådsprotokollet redogöra för detta ärende; riksdagens vederbörande utskott torde därom erhålla närmare upplysning genom de handlingar, som tillhandahållas utskottet.

Med anledning av vad ovan anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för utförande av *provisorisk centralsiktanordning å pansarbåt av Sverige-typen* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 125,000 kronor.

3. Luftvärnsbestyckning å vissa fartyg.

[130.]

Marinförvaltningen har i särskild skrivelse den 11 november 1922 anmält, hurusom chefen för marinstaben inför ämbetsverket skriftligen framhållit det oundgängligen trängande behovet av att vissa åtgärder snarast vidtoges för att de i sjöstyrkorna och kustfästningarna ingående fartyg och båtar erhöile verksamma vapen för avvärjande av flyganfall. Marinförvaltningen, som funne sig böra till alla delar instämma med chefen för marinstaben, hade genom verkställda beräkningar utrönt, att ett tillgodoseende av de utav chefen för marinstaben framställda kraven skulle betinga en högst avsevärd kostnad. Med hänsyn till såväl nödvändigheten att tillgodose jämväl andra viktiga krav som ock det statsfinansiella läget ville ämbetsverket inskränka sig till åskande av medel för det mest trängande behovet, vars tillgodoseende beräknades draga en kostnad av 600,000 kronor. Av riksdagen borde begäras ett anslag å nämnda belopp, varav för budgetåret 1923—1924 borde anvisas hälften eller 300,000 kronor.

Marinförvalt-
ningens
framställning.

[130.]
Departements-
chefen.

Under återopande av vad marinförvaltningen i omförmälda skrivelse sålunda och i övrigt anfört tillstyrker jag, att åtgärder vidtagas för tillgodoseende av ifrågavarande behov, men anser jag, att man på grund av det finansiella läget för närvarande måste inskränka sig till en betydligt mera begränsad anskaffning än marinförvaltningen föreslagit. Jag förordar därför, att ett anslag å 84,000 kronor begäres för luftvärnsbestyckning å vissa fartyg. Anslaget bör fördelas å två budgetår med hälften å vardera.

Det synes mig icke lämpligt att i vidare mån än nu skett till statsrådsprotokollet redogöra för detta ärende; riksdagens vederbörande utskott torde därom erhålla närmare kännedom genom de handlingar, som tillställas utskottet.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för *luftvärnsbestyckning å vissa fartyg* bevilja ett anslag av 84,000 kronor och därav för budgetåret 1923—1924 såsom extra reservationsanslag anvisa hälften eller 42,000 kronor.

[131.]

4. Komplettering av luftkanoners siktnrättningar.

Marinförvalt-
ningens
framställning.

Marinförvaltningen har framhållit, att vid tiden för konstruerandet och tillverkningen av marinens 75 mm. luftkanoner, modell 1915, vilka tilldelats pansarbåtarna av Sverige-typ och kustfästningarna till ett sammanlagt antal av 18 st., ägde marinen ej praktisk erfarenhet angående beskjutning av luftfartyg, varför några på egna skjutförsök grundade skjutregler för dylik beskjutning ej hade kunnat uppställas. Konstruktionen av förutnämnda kanoners siktnrättningar måste därför utföras med ledning av teoretiska beräkningar och från utlandet inhämtade uppgifter i frågan. Sedan kanonerna nu varit i bruk och skjutningar mot luftmål med desamma utförts, hade det framgått, att viss komplettering av siktnrättningar nödvändigtvis vore erforderlig för att effektiv eld mot luftfartyg skulle kunna avgivas. Härtill hade också flygvapnets utveckling bidragit. Sålunda vore flyghöjden och flyghastigheten avsevärt ökade, sedan här ifrågavarande kanoner tillkommit, vilka omständigheter i och för sig krävde förbättrade siktanordningar. Ytterligare framsteg inom flygtekniken i nämnda avseenden måste förutses inom nära framtid. Även för tillfredsställande utbildning i luftelds avgivande borde här omnämnt krav tillgodoses.

Marinförvaltningen ansåge det därför vara erforderligt, att åtgärder [131.] snarast vidtoges för komplettering av siktanordningar å marinens 75 mm. luftkanoner, modell 1915. Denna komplettering betingade enligt gjord beräkning en kostnad av 6,000 kronor per pjäs och således för 18 kanoner sammanlagt 108,000 kronor, vilket belopp borde begäras såsom särskilt anslag och fördelas med hälften å vardera av två budgetår.

Under åberopande av vad marinförvaltningen anfört tillstyrker jag, att medel äskas för ifrågavarande ändamål. Dock torde även beträffande detta anslagskrav viss inskränkning böra vidtagas, och har jag uttrönt, att för ett belopp av 84,000 kronor, fördelat på två år, komplettering av siktanordningarna kan verkställas å luftkanonerna i vissa fartyg och kustfästningsbatterier i sådan utsträckning, som för övningsändamål må anses erforderligt. Departements-
chefen.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för *komplettering av luftkanoners siktinrättningar* bevilja ett anslag av 84,000 kronor och därav för budgetåret 1923—1924 såsom extra reservationsanslag anvisa hälften eller 42,000 kronor.

5. Jagares förseende med luftkanoner.

[132.]

Med bifall till Kungl. Maj:ts framställning har 1921 års riksdag för jagares förseende med luftkanoner beviljat ett anslag av 75,000 kronor, varav såsom extra reservationsanslag anvisats för år 1922 ett belopp av 37,500 kronor och för första halvåret 1923 ett belopp av 18,750 kronor.

Enligt marinförvaltningens förslag, som låg till grund för Kungl. Maj:ts framställning, skulle vissa kanoner å jagare omändras till luftkanoner. Berörda ändringsarbeten skulle komma till utförande å flottans egna verkstäder.

Med tillstyrkande av därom utav marinförvaltningen gjord framställning hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att av det utav 1921 års riksdag till *jagares förseende med luftkanoner* beviljade anslaget å 75,000 kronor för budgetåret 1923—1924 såsom extra reservationsanslag anvisa återstoden, 18,750 kronor.

[133.]

6. Förbättrad projektilutredning för luftkanoner.

Till förbättrad projektilutredning för luftkanoner har 1921 års riksdag beviljat ett anslag av 66,500 kronor, varav såsom extra reservationsanslag anvisats för år 1922 ett belopp av 33,250 kronor och för första halvåret 1923 ett belopp av 16,625 kronor.

Med tillstyrkande av därom utav marinförvaltningen gjord framställning hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att av det utav 1921 års riksdag till *förbättrad projektilutredning för luftkanoner* beviljade anslaget å 66,500 kronor för budgetåret 1923—1924 såsom extra reservationsanslag anvisa återstoden, 16,625 kronor.

[134.]

7. Lyspistoler för kustfästningarna.

I enlighet med Kungl. Maj:ts därom framställda förslag har 1921 års riksdag för anskaffning av lyspistoler för kustfästningarna beviljat ett anslag av 17,500 kronor, varav såsom extra reservationsanslag anvisats för år 1922 ett belopp av 8,750 kronor och för första halvåret 1923 ett belopp av 4,375 kronor.

Med tillstyrkande av därom utav marinförvaltningen gjord framställning hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att av det utav 1921 års riksdag för anskaffning av *lyspistoler för kustfästningarna* beviljade anslaget å 17,500 kronor för budgetåret 1923 - 1924 såsom extra reservationsanslag anvisa återstoden, 4,375 kronor.

[135.]

8. Revidering av kustfästningarnas äldre krut m. m.

Efter framställning av Kungl. Maj:t beviljade 1921 års riksdag till revidering av kustfästningarnas äldre krut m. m. ett anslag av 50,000 kronor samt anvisade därav å extra stat för år 1922 såsom reservationsanslag ett belopp av 25,000 kronor.

Anslaget var avsett för revidering av kustfästningarnas äldre krut samt åtgärder till beredande av en fuktfri förvaring av krutet.

Sedermera anvisades å extra stat för första halvåret 1923 hälften av ännu icke anvisade delen av anslaget eller 12,500 kronor.

Marinförvaltningen har nu anhållit, att återstoden av anslaget eller 12,500 kronor måtte anvisas för budgetåret 1923—1924. [135.]

Marinförvalt-
ningens
framställning.
Departements-
chefen.

Med tillstyrkande av marinförvaltningens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att av det utav 1921 års riksdag till *revidering av kustfästningarnas äldre krut m. m.* beviljade anslaget å 50,000 kronor för budgetåret 1923—1924 såsom extra reservationsanslag anvisa återstoden eller 12,500 kronor.

9. Minmateriel för marinen.

[136.]

Sedan arbetsstyrkan vid minverkstaden i Stockholm, vilken år 1916 uppgått till 75 man, efter hand nedbragts till 25 man eller ett betydligt lägre antal, än marinförvaltningen ur mobiliseringssynpunkt ansett tillrädligt, äskade Kungl. Maj:t av 1921 års riksdag för anskaffning av minmateriel för flottan ett anslag å 200,000 kronor, varav å extra stat för år 1922 borde anvisas ett belopp av 100,000 kronor. Med anslaget avsågs att möjliggöra tillverkning av minor i sådan omfattning som oundgängligen erfordrades för bibehållande av yrkesskickligheten hos arbetsstyrkan; delvis kunde arbetsstyrkan sysselsättas med annat arbete.

Med hänsyn till det statfinansiella läget ansåg sig riksdagen icke kunna bevilja högre belopp för ändamålet än 150,000 kronor, varav ett belopp av 75,000 kronor anvisades för år 1922.

Av återstoden anvisade riksdagen för första halvåret 1923 ett belopp av 65,000 kronor, motsvarande kostnaden för upphandling av vissa halvfabrikat för en hel årstillverkning av minor samt ett halvt års arbetslöner m. m.

Av det utav 1921 års riksdag beviljade anslaget återstå alltså oanvisade 10,000 kronor.

Marinförvaltningen har nu av skäl, som återfinnas i ämbetsverkets särskilda skrivelse den 29 augusti 1922, gjort framställning om att för anskaffning av minmateriel för marinen måtte för budgetåret 1923—1924 anvisas 400,000 kronor, därav 150,000 kronor för flottan och 250,000 kronor för kustartilleriet.

Marinförvalt-
ningens fram-
ställning.

Av det utav 1921 års riksdag för anskaffning av minmateriel för flottan beviljade anslaget å 150,000 kronor återstår ett belopp av 10,000

Departements-
chefen.

[136.] kronor, som erfordras och därför torde böra anvisas för budgetåret 1923—1924.

I fråga om fortsatt anskaffning av minmateriel finner jag mig av statsfinansiella skäl nödsakad föreslå, att anskaffningen begränsas till en omfattning allenast så stor, att utsikt finnes att kunna bibehålla den nuvarande arbetsstyrkan. Under förutsättning att, i likhet med vad hittills varit fallet, möjlighet erbjuder sig att sysselsätta personalen även med annat arbete, torde samma årsbelopp som under de två senaste åren eller 75,000 kronor få anses tillräckligt för nämnda ändamål. För tillverkningens rationella planläggning torde det emellertid vara lämpligt att, på sätt förut skett, nu äska ett anslag motsvarande två årsbehov eller 150,000 kronor, varav hälften borde anvisas för det budgetår, varom nu är fråga. Den närmare fördelningen av för anskaffningen anvisade medel mellan flottan och kustartilleriet läter få ankomma å marinförvaltningen.

Det synes mig icke lämpligt att i vidare mån än nu skett till statsrådsprotokollet redogöra för detta ärende; riksdagens vederbörande utskott torde därom erhålla upplysningar genom de handlingar, som komma att tillhandahållas utskottet.

I enlighet med vad jag ovan anfört får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

dels att av det för anskaffning av minmateriel för flottan utav 1921 års riksdag beviljade anslag, 150,000 kronor, för budgetåret 1923—1924 såsom extra reservationsanslag anvisa återsoden, 10,000 kronor,

dels ock att för anskaffning av minmateriel för marinen bevilja ett anslag av 150,000 kronor samt därav för budgetåret 1923—1924 såsom extra reservationsanslag anvisa ett belopp av 75,000 kronor.

[137.]

10. Försök med minmateriel.

Till bestridande av kostnaderna för sådana försök å minväsendets område, som måste anställas för att å minmaterielen skulle kunna tillämpas vunna tekniska framsteg och erfarenheter, beviljades för vardera av åren 1919—1921 särskilda anslag å 25,000 kronor till försök med minmateriel.

För år 1922 beviljades för ifrågavarande ändamål ävensom till bestridande av kostnaderna för årligen återkommande undersökningar och provningar av minmaterielen (brisanta sprängämnen), vilka dittills be-

kostats av underhållsanslag, ett anslag till försök med minmateriel m. m. [137.]
å 50,000 kronor.

För första halvåret 1923 tillgodosågs behovet av medel till försök med minmateriel under ett för nämnda halvår anvisat anslag till försök med teknisk materiel. För provning och undersökning av brisanta sprängämnen uppfördes ett anslag å 12,500 kronor.

Marinförvaltningen har nu ansett, att för budgetåret 1923—1924 erfordrades ett belopp av 25,000 kronor för utförande av sprängtekniska försök ävensom för undersökning, i vad mån i utlandet gjorda framsteg inom minväsendet kunde komma vårt minvapen tillgodo. Marinförvaltningens framställning.

För minmaterielens vidmakthållande kräves, att sprängtekniska och andra försök med i förråd förvarad materiel årligen utföras till utrönande av, huruvida materielen genom förvaringen undergått försämring. Därjämte bör tillfälle beredas till jämförelse med minmateriel av nyare konstruktion, i syfte att åstadkomma förbättringar å den befintliga materielen. Departementschefen.

För omförmälda ändamål hava årliga anslag beviljats, beräknade efter ett årsbehov av 25,000 kronor. Enahanda belopp torde böra anvisas för budgetåret 1923—1924.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *försök med minmateriel* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 25,000 kronor.

11. **Provning och undersökning av brisanta sprängämnen.** [138.]

För vissa årligen återkommande undersökningar och provningar av brisanta sprängämnen utgingo kostnaderna före år 1922 av underhållsanslagen, men på grund av dessas knapphet hava, såsom under närmast föregående punkt omförmäls, från och med nämnda år för ändamålet anvisats särskilda medel, beräknade efter ett belopp av 25,000 kronor för år.

För ifrågavarande ändamål har marinförvaltningen för budgetåret 1923—1924 begärt ett extra reservationsanslag av 25,000 kronor.

Under hänvisning till att på grund av sprängämnenas explosiva natur omförmälda undersökningar och provningar äro oundgängligen nödvändiga, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen Departementschefen.

[138.]

att till *prövning och undersökning av brisanta sprängämnen* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 25,000 kronor.

[139.]

12. Minsvep för kustfästningarna.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag beviljade 1921 års riksdag för anskaffning av minsvep för kustfästningarna ett anslag av 42,000 kronor och anvisade därav å extra stat för år 1922 såsom reservationsanslag ett belopp av 14,000 kronor.

Ifrågavarande anslag var avsett att anvisas under loppet av åren 1922—1924 med 14,000 kronor för år.

För tiden 1 januari—30 juni 1923 anvisade 1922 års riksdag ett belopp av ytterligare 14,000 kronor.

Marinförvaltningens framställning.

Marinförvaltningen har nu anhållit, att för statsregleringsåret 1923—1924 måtte anvisas återstoden av anslaget eller 14,000 kronor.

Departementschefen.

Marinförvaltningens förevarande framställning finner jag mig böra tillstyrka.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att av det utav 1921 års riksdag för anskaffning av *minsvep för kustfästningarna* beviljade anslaget av 42,000 kronor för budgetåret 1923—1924 såsom extra reservationsanslag anvisa återstoden eller 14,000 kronor.

[140.]

13. Anskaffning av torpeder.

Under år 1919 stadgades den uppfattningen, att det icke låte sig göra att nedbringa arbetsstyrkan vid torpedverkstaden i Karlskrona under en viss storlek, därest driften vid verkstaden skulle kunna ordnas på ett rationellt och ekonomiskt sätt. Det minsta antalet arbetare, som i sådant avseende funnits vara behöfligt (därvid även inberäknats de arbetare, som vore av torpedtillverkningen beroende), beräknades till omkring 180 man, eller det ungefärliga antal, som efter verkställd reduktion av arbetsstyrkan vid nämnda tid fanns anställd. För beredande av sysselsättning åt sagda arbetsstyrka under den närmaste framtiden beräknades erforderlig en nybeställning av 50 torpeder våren 1920 och en nybeställning av likaledes 50 torpeder hösten 1921.

För tillverkningen av en enligt dessa grunder år 1920 gjord beställning av 50 torpeder med laddningar hava medel beviljats av riksdagarna åren 1920 och 1921. Denna tillverkning avslutades år 1922. [140.]

För 1921 års beställning av torpeder bereddes å tilläggsstat för år 1921 och riksstat för år 1922 medel till belopp av $(300,000 + 160,000 =)$ 460,000 kronor. Enligt de beräkningar, som förelades 1922 års riksdag, erfordrades för färdigställande av nämnda torpeder ytterligare 140,000 kronor under år 1922 och 296,000 kronor under år 1923, vartill komme för anskaffande av laddningar till torpederna 100,000 kronor under år 1922.

Som emellertid arbetsstyrkan under år 1922 kunde beredas sysselsättning jämväl med vissa tidigare anbefallda förändringsarbeten å torpeder av äldre modell, kunde, då hänsyn togs endast till behovet att uppehålla driften vid verkstaden, den för år 1922 för arbete å 1921 års torpedbeställning erforderliga anvisningen begränsas till $(140,000 - 45,000 =)$ 95,000 kronor.. Å tilläggsstat för år 1922 begärde därför Kungl. Maj:t i och för 1921 års torpedbeställning dels 95,000 kronor för fortsättning av tillverkningen och dels 100,000 kronor för anskaffning av laddningar. Dessa belopp beviljades av riksdagen. Dessutom anvisade riksdagen, i enlighet med Kungl. Maj:ts framställning, för tiden 1 januari—30 juni 1923 296,000 kronor för färdigställandet av torpedbeställningen i fråga.

Under återopande av för åren 1920 och 1921 tillämpade grunder för uppehållande av torpedtillverkningen anhöll marinförvaltningen, att å tilläggsstat för år 1922 måtte begäras 275,000 kronor för en nybeställning samma år av 50 torpeder. Det utröntes emellertid, att nämnda belopp kunde nedsättas till 175,000 kronor genom att till tiden efter den 30 juni 1923 uppskjuta vissa likvider för upphandlingar i och för tillverkningen av dem. Efter framställning av Kungl. Maj:t blev sistnämnda belopp, 175,000 kronor, för nybeställning år 1922 av 50 torpeder av riksdagen beviljat å tilläggsstat för samma år.

Marinförvaltningen har nu under framhållande av nödvändigheten att fylla den alltjämt förefintliga stora bristen av torpeder och med stöd av de grunder, som av riksdagarna godtagits för torpedanskaffning och driftens uppehållande vid verkstaden i Karlskrona, gjort framställning i fråga om medelsbehovet för statsregleringsåret 1923—1924.

Marinförvaltningens framställningar.

Därvid har marinförvaltningen, angående 1921 års beställning, anmält, att ämbetsverket för att utröna, huruvida ovannämnda summa, 45,000 kronor, varmed den beräknade anvisningen för år 1922 minskats,

[140.] skulle bliva erforderlig för färdigställandet av ifrågavarande leverans, reviderat senaste kostnadsberäkningar, varvid framgått, att summan icke kunde lämnas oersatt. Ytterligare 45,000 kronor vore sålunda behöfliga för denna leverans, och, då torpederna beräknades kunna levereras vid 1923 års utgång, borde summan vara tillgänglig under statsregleringsåret 1923—1924.

Beträffande 1922 års beställning har marinförvaltningen anmält, att för nybeställning av 50 torpeder hösten 1922 krävdes enligt verkställd kostnadsberäkning dels 866,000 kronor för tillverkningen av torpederna, dels 100,000 kronor för laddningar till desamma. Då emellertid två utredningar torpeder om vardera 8 torpeder beräknades rymmas inom ramen för det belopp, som 1921 års riksdag anvisat för byggandet av viss fartygsmateriel, och då dessa torpeder jämväl borde beställas hösten 1922, syntes ovannämnda belopp kunna minskas med respektive tillverkningskostnaderna för dessa 16 torpeder, 284,800 kronor, och anskaffningskostnaden för laddningar till desamma, 32,000 kronor. För torpedbeställningen erfordrades sålunda för tillverkningen (866,000—284,800=) 581,200 kronor och för laddningar (100,000—32,000=) 68,000 kronor. Emellertid hade riksdagen för påbörjande av leveransen anvisat 175,000 kronor. Av den återstående summan (581,200—175,000=) 406,200 kronor erfordrades under tiden 1 juli 1923—30 juni 1924 316,600 kronor och efter sistnämnda tidpunkt för färdigställandet av torpederna 89,600 kronor. Då beställning av laddningarna borde göras under första delen av år 1924, borde härför erforderliga medel, 68,000 kronor, vara tillgängliga under statsregleringsåret 1923—1924.

För påbörjande av en *nybeställning under år 1923* av 50 torpeder beräknades 275,000 kronor erforderliga.

I överensstämmelse med vad sålunda anförts, erfordrades alltså under statsregleringsåret 1923—1924 för nyanskaffning av torpeder följande belopp:

för 1921 års torpedbeställnings avslutande	kronor	45,000: —
» 1922 » » fortsättande	»	316,600: —
» 1922 » » laddningar	»	68,000: —
» 1923 » » påbörjande	»	275,000: —
eller tillsammans	kronor	704,600: —

I särskild skrivelse den 29 augusti 1922, till vilken jag hänvisar, har marinförvaltningen begärt, att av riksdagen måtte äskas medel till framställande av en ny, kraftigare torpedtyp. För ändamålet borde äskas ett anslag av 238,000 kronor, därav för budgetåret 1923—1924 borde såsom extra reservationsanslag anvisas 60,000 kronor.

Såsom förut nämnts hava av de närmast föregående årens riksdagar medel anvisats för anskaffning av torpeder i sådan utsträckning, att vid verkstaden kunde bibehållas en arbetsstyrka av den minsta omfattning, som var förenlig med driftens ordnande på ett rationellt och ekonomiskt sätt. För vinnande av sagda ändamål hava medelsanvisningarna avpassats så, att en nybeställning av 50 torpeder kunnat ske inom vissa mellanrum. [140.]
Departements-
chefen.

För fullbordande av den beställning av 50 torpeder, som gjorts hösten 1921, erfordras, såsom av de nästlidet års riksdag förelagda beräkningarna framgår, för budgetåret 1923—1924 ett ytterligare belopp av 45,000 kronor. Någon minskning av detta belopp kan, enligt marinförvaltningens föreliggande framställning, icke ifrågasättas.

För nybeställning av 50 torpeder hösten 1922 anvisade 1922 års riksdag å tilläggsstat för samma år ett belopp av 175,000 kronor, var till utgiften för nybeställningen kunnat begränsas genom att till tiden efter den 30 juni 1923 uppskjuta vissa likvider för beställningen. Ytterligare medel för nämnda beställning bliva emellertid tillgängliga därigenom, att 1921 års riksdag för byggande av en minundervattensbåt beviljat anslag, om vars anvisande framställning gjorts under punkt 120. I sagda anslag är nämligen inberäknad kostnaden för anskaffning av två utredningar om tillhoppa 16 torpeder. Som dessa torpeder böra medräknas i den för år 1922 avsedda nybeställningen av 50 torpeder, behöva beträffande nämnda beställning medel under förevarande anslag beräknas allenast för fullföljande av tillverkningen av 34 torpeder. Härtill erfordras enligt marinförvaltningens framställning 316,600 kronor under budgetåret 1923—1924. I betraktande av att, enligt vad jag inhämtat, arbetsstyrkan kommer att under budgetåret kunna beredas sysselsättning jämväl med vissa tidigare anbefallda förändringsarbeten å torpeder av äldre modell, torde, utan att därav föranledes någon inskränkning i driften vid verkstaden, den för budgetåret i fråga för arbete å 1922 års torpedbeställning erforderliga anvisningen kunna begränsas till $(316,600 - 50,000 =) 266,600$ kronor.

I anslagsberäkningen har marinförvaltningen härjämte upptagit kostnaden för anskaffning av laddningar till omförmälda 34 torpeder. Med nämnda anskaffning lär emellertid utan olägenhet kunna anstå till följande budgetår.

För nybeställning av 50 torpeder år 1923 har marinförvaltningen beräknat ett belopp av 275,000 kronor. Därjämte har ämbetsverket i särskild skrivelse äskat medel för framställande av en ny torpedtyp och i sådant avseende anhållit om ett anslag å 238,000 kronor, varav 60,000 kronor borde auvisas för budgetåret 1923—1924. I betraktande

[140.] av sistnämnda frågas hemliga natur synes det mig icke lämpligt att mera detaljerat ingå på densamma; riksdagens vederbörande utskott torde därom erhålla kännedom genom handlingarna till frågan, vilka komma att tillställas utskottet.

Vid överbäggande av de båda sist anförda anslagskraven har jag emellertid uppmärksammat den omfattning, antalet i förråd befintliga torpeder av äldre och nuvarande typ kommer att nå genom redan gjorda beställningar. Med hänsyn till sagda omfattning tyckes det mig välbeträkt att icke längre uppskjuta utexperimenterandet av den ifrågasatta nya torpedtypen, på det att hinder framdeles ej må möta att eventuellt övergå till fortsatt tillverkning av torpeder av sistnämnda typ. Av samma hänsyn synes det mig också icke skäligen kunna ifrågakomma att bibehålla driften vid verkstaden i fullt samma utsträckning som hittills. Nybeställningen av torpeder av nuvarande typ lär därfor böra begränsas såväl absolut i jämförelse med tidigare beställningar som ock relativt i den mån bidrag till driftens uppehållande ernås genom arbete med framställandet av den nya torpedtypen. Den absoluta minskningen av nybeställningen torde lämpligen kunna bestämmas till 10 torpeder. Beträffande den relativa minskningen, som förutsätter bifall till anslagskravet om framställandet av en ny torpedtyp, har jag låtit verkställa undersökning, som givit till resultat, att en sådan minskning blir möjlig endast såvitt det belopp, som för budgetåret står till förfogande för framställandet av den nya torpedtypen, uppgår till 100,000 kronor samt att anvisandet av detta belopp möjliggör en minskning av nybeställningen med 10 torpeder. Den minskning av sammanlagt 20 torpeder, som 1923 års nybeställning alltså skulle underkastas, medför en reduktion av det för densamma beräknade beloppet med 100,000 kronor eller från 275,000 kronor till 175,000 kronor.

På grund av vad sålunda förekommit finner jag mig böra förorda förslaget om anslag å 238,000 kronor för framställande av en ny torpedtyp samt att av nämnda belopp för budgetåret 1923—1924 såsom reservationsanslag anvisas ett belopp av 100,000 kronor. Härtill återkommer jag under nästföljande punkt.

För anskaffning av torpeder av nuvarande typ skulle, enligt vad ovan utretts, härefter för budgetåret i fråga erfordras (45,000+266,600+175,000=) 486,600 kronor.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för *anskaffning av torpeder* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 486,600 kronor.

14. Framställande av en ny torpedtyp.

[141.]

Under åberopande av vad jag under närmast föregående punkt anfört får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *framställande av en ny torpedtyp* bevilja ett anslag av 238,000 kronor och därav för budgetåret 1923—1924 såsom extra reservationsanslag anvisa ett belopp av 100,000 kronor.

15. Modernisering av flottans radiostationer.

[142.]

På framställning av Kungl. Maj:t beviljade 1921 års riksdag för modernisering av flottans radiostationer ett anslag av 170,000 kronor samt anvisade därav å extra stat för år 1922 såsom reservationsanslag ett belopp av 85,000 kronor.

Med ifrågavarande anslag åsyftades att tillgodose de mest onödgängliga kraven i fråga om radiostationernas modernisering, som påkallades såväl ur krigsberedskapssynpunkt som i handelssjöfartens intresse. Anslaget var avsett att anvisas under åren 1922 och 1923 med hälften under vardera året.

För tiden 1 januari—30 juni 1923 anvisade 1922 års riksdag hälften av återstående anslagsbeloppet eller 42,500 kronor.

Marinförvaltningen har nu hemställt, att för statsregleringsåret 1923—1924 måtte anvisas återstoden av anslaget eller 42,500 kronor. Marinförvaltningens
framställning.

Med tillstyrkande av marinförvaltningens framställning hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen Departements-
chefen.

att av det utav 1921 års riksdag för *modernisering av flottans radiostationer* beviljade anslaget å 170,000 kronor för budgetåret 1923—1924 såsom extra reservationsanslag anvisa återstoden eller 42,500 kronor.

[143.]

16. Underhåll av flygmaterielen.

Underhållet av flygmaterielen har till och med år 1922 bestritts från anslaget till flottans nybyggnad och underhåll. I riksstaten för tiden 1 januari—30 juni 1923 utbrötos de för underhåll av flygmaterielen avsedda medlen från nämnda anslag och uppfördes såsom ett extra reservationsanslag, varunder anvisades ett belopp av 160,000 kronor.

Enligt marinförvaltningens förslag rörande medelsbehovet för nämnda budgetperiod borde under anslaget till underhåll av flygmaterielen även beräknas erforderliga medel för förolyckad eller eljest utrangerad materiel, vars ersättande dittills måst tillgodoses genom extra anslag. Kungl. Maj:t fann emellertid anledning för det dåvarande ej föreligga att äska medel för sagda ändamål.

Marin-
förvaltningens
framställning.

Marinförvaltningen har nu anført, att enär kostnaderna för underhållet av marinens flygmateriel hitintills bestritts av *ordinarie* anslaget till flottans nybyggnad och underhåll, vore förefintlig organisation för nämnda materiels underhåll grundad på ordinarie anslagsmedel och hade därför kunnat givas den fasta form, som vore nödvändig för ekonomiskt och planmässigt underhåll av materielen. Med hänsyn härtill ville marinförvaltningen framhålla behovet av att anslaget till underhåll av flygmaterielen snarast upptoges som ordinarie.

I likhet med vad förhållandena under senare åren varit vid äskande av medel för lantförsvarets motsvarande anslag, hade marinförvaltningen för tryggande av flygmaterielens vidmakthållande i fullgott skick vid beräkning av medelsbehovet för underhåll av marinens flygmateriel under tiden 1 juli 1923—30 juni 1924 upptagit dels erforderliga medel för underhåll av flygmaterielen under nämnda tid, dels de medel, som erfordrades för ersättande av den flygmateriel, vilken redan utrangerats och hittills icke blivit ersatt, ävensom för den materiel, som intill den 30 juni 1924 på grund av ålder och förslitning ansåges bära utrangeras, och för vilkens ersättande medel ej funnes disponibla.

Dessa beräkningar, vilka återfinnas i en av ämbetsverket den 29 augusti 1922 avlåten särskild skrivelse, sluta å 305,000 kronor till underhåll och 282,000 kronor till ersättande av flygmateriel; och har marinförvaltningen gjort framställning om anvisande av dessa belopp, tillhopa 587,000 kronor, under ordinarie anslagstitel.

Departements-
chefen.

Såsom förut nämnts har för underhåll av flygmaterielen under första halvåret 1923 anvisats ett anslag av 160,000 kronor. Det för budget-

året 1923—1924 för samma ändamål erforderliga beloppet har marinförvaltningen beräknat till 305,000 kronor. Emot denna beräkning har jag icke funnit anledning till erinran.

[143.]

Varken för år 1922 eller för första halvåret 1923 hava medel beviljats till ersättande av förolyckad eller eljest utrangerad materiel. Vål hava för ändamålet medel i viss omfattning ställts till förfogande av 1922 års anslag för bekämpande av arbetslösheten, och hava medel till ersättande av två vid Galärvarvsbranden förstörda flygbåtar äskats i annat sammanhang. Det oaktat återstår att bereda ersättning för ett antal flygbåtar, som beräknas bära utrangeras under budgetåret 1923—1924. Vid närmare undersökning har jag visserligen funnit, att med beredande av ersättning för två av dessa flygbåtar, vilka torde komma att utrangeras först under år 1924, skulle kunna anstå ytterligare ett år, men å andra sidan hava, efter avlåtande av marinförvaltningens föreliggande framställning, två flygbåtar förolyckats, med vilkas utrangerande ej räknats i nämnda framställning. Jag finner mig fördenskull bära biträda marinförvaltningens framställning, enligt vilken ett belopp av 282,000 kronor upptagits såsom erforderligt för ersättande av flygmateriel.

Sammanlagt torde alltså för underhåll av flygmaterielen bära anvisas $(305,000 + 282,000 =)$ 587,000 kronor.

Vad beträffar marinförvaltningens framställning, att underhållet av flygmaterielen måtte upptagas såsom ordinarie anslag, finner jag mig för närvarande icke bära biträda densamma, utan torde med frågans slutliga avgörande få anstå i avbidan på genomförandet av revisionen av försvarsväsendet.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte förslå riksdagen

att till *underhåll av flygmaterielen* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 587,000 kronor.

17. Försök med teknisk materiel.

I sin skrivelse rörande medelsbehovet för första halvåret 1923 hemställde marinförvaltningen, att till övningar och försök med teknisk materiel måtte å extra stat för nämnda halvår anvisas ett reservationsanslag å 508,750 kronor.

[144.]

Vidare anhöll marinförvaltningen i sin skrivelse angående särskilda medel å tilläggsstat för år 1922, att å dylik stat för berörda år måtte för ändamålet anvisas ett reservationsanslag å samma belopp.

[144.] Marinförvaltningens förevarande framställningar upptogs av Kungl. Maj:t allenast på det sätt, att Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen till 1922 års riksdag föreslog, att för försök med teknisk materiel måtte för tiden 1 januari—30 juni 1923 anvisas ett reservationsanslag av 50,000 kronor.

Detta Kungl. Maj:ts förslag bifölls av riksdagen.

Marinförvalt-
ningens fram-
ställning.

I sin skrivelse rörande sjöförsvarets medelsbehov för budgetåret 1923—1924 har marinförvaltningen anfört följande.

Behovet av att tekniska försök bleve utförda syntes hava vunnit statsmakternas erkännande, men kunde de för ändamålet hittills anvisade medlen icke anses vara tillräckliga. Marinförvaltningen, som allt fortfarande ansåge, att det vore nödvändigt att erhålla medel för tekniska försök, särskilt för kompenserings i möjligaste mån av nu rådande stillestånd i nybyggnadsverksamheten, ville återigen framhålla angelägenheten av att erforderliga penningmedel härför ställdes till förfogande. Marinförvaltningen hade låtit verkställa en revidering av föregående års äskanden, varvid framgått, att den totala summan för tekniska försök kunde reduceras till 779,000 kronor, disponerade enligt uppgjorda specifikationer.

Då emellertid på grund av nu rådande ekonomiska förhållanden föga utsikt syntes finnas att erhålla hela denna summa, ville marinförvaltningen, samtidigt som behovet i hela dess omfattning anmäldes, framhålla angelägenheten av att åtminstone en del av de begärda medlen ställdes till ämbetsverkets förfogande. Med avseende härå syntes det marinförvaltningen, som om för en kostnadssumma av 200,000 kronor de allra nödvändigaste av de föreliggande försöken skulle kunna komma till utförande.

Med anledning härav har marinförvaltningen hemställt, att till försök med teknisk materiel måtte beviljas ett anslag av 200,000 kronor samt att härav måtte för ifrågavarande budgetår anvisas hälften eller 100,000 kronor.

Departements-
chefen.

Jag delar marinförvaltningens uppfattning rörande vikten av att för marinens vidkommande ytterligare försök med teknisk materiel må kunna verkställas. Med hänsyn till rådande statsfinansiella svårigheter synes mig emellertid en begränsning i fråga om marinförvaltningens anslagsäskande böra äga rum, varförutom det icke torde vara lämpligt att genom beviljande av ett anslag å större belopp än som för året anvisas i viss mån binda statsmakterna för tid därutöver. Vid över-

läggningar med vederbörande har jag funnit, att för ett belopp av 75,000 kronor, disponerat enligt en P. M., som kommer att tillställas riksdagens vederbörande utskott, vissa försök med teknisk materiel, vilka anses vara av särskild betydelse samt snarast bära äga rum, skulle kunna komma till utförande. I anledning härav finner jag mig bära tillstyrka, att detta belopp såsom reservationsanslag anvisas för förevarande budgetår. [144.]

Det synes mig icke lämpligt att i vidare mån än nu skett till statsrådsprotokollet redogöra för detta ärende; riksdagens vederbörande utskott torde därom erhålla upplysningar genom de handlingar, som komma att tillhandahållas utskottet.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *försök med teknisk materiel* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra reservationsanslag av 75,000 kronor.

Anskaffning av chifferapparater m. m.

[145.]

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag har 1921 års riksdag för anskaffning av chifferapparater m. m. beviljat ett anslag av 45,000 kronor, varav såsom extra reservationsanslag anvisats för år 1922 ett belopp av 22,500 kronor och för första halvåret 1923 ett belopp av 11,250 kronor.

Anslaget är avsett för tillverkning av chifferapparater vid flottans varv i Stockholm, tryckning av chifferföreskrifter m. m.

Marinförvaltningen har nu hemställt, att återstoden av anslaget måtte anvisas för nu ifrågavarande budgetperiod.

Marinförvalt-
ningens
framställning.

I skrivelse den 15 december 1922 har marinförvaltningen anmält, att sedan 1919 års riksdag för anskaffning av en lastautomobil för flottans varv i Stockholm för år 1920 beviljat ett extra reservationsanslag å 43,000 kronor och denna anskaffning numera vore verkställd, å anslaget uppstått en behållning av 20,530 kronor 44 öre, vilken för anslagets ändamål icke vore behövlig. Det synes mig lämpligt, att omförmälda behållning tages i anspråk för sjöförsvarets behov. Jag finner mig i anledning härav bära föreslå, att från densamma disponeras för nu ifrågavarande ändamål erforderligt slutbelopp eller högst 11,250 kronor.

Departements-
chefen.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

[145.]

att av uppkommen behållning å det av 1919 års riksdag för anskaffning av en lastautomobil för flottans varv i Stockholm för år 1920 beviljade extra reservationsanslag av 43,000 kronor må för anskaffning av chifferapparater m. m. användas ett belopp av högst 11,250 kronor.

[146.]

Anskaffning av avståndsmätningssinstrument.

I sin skrivelse rörande sjöförsvarets medelsbehov för budgetåret 1923—1924 har marinförvaltningen hemställt, att till komplettering av förrådet av avståndsmätare måtte anvisas ett extra reservationsanslag av 51,000 kronor.

Departements-
chefen.

På grund av rådande statsfinansiella svårigheter anser jag mig icke kunna förorda marinförvaltningens framställning, att medel äskas för den avsedda kompletteringen av förrådet av avståndsmätare.

Under nästföregående punkt har jag emellertid föreslagit, att för anskaffning av chifferapparater m. m. måtte få tagas i anspråk ett belopp av högst 11,250 kronor av uppkommen behållning å ett av 1919 års riksdag för anskaffning av en lastautomobil för flottans varv i Stockholm för år 1920 beviljat anslag. Enligt vad jag erfarit skulle genom användande av de medel, som därefter må återstå av nämnda behållning, möjliggöras anskaffning av avståndsmätare i viss begränsad omfattning. Jag finner mig i anledning härav böra tillstyrka, att återstoden av oförmålda medel disponeras för detta ändamål.

Det synes mig icke lämpligt att i vidare mån än nu skett till statsrådsprotokollet redogöra för detta ärende; riksdagens vederbörande utskott torde därom erhålla upplysningar genom de handlingar, som komma att tillhandahållas utskottet.

Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att uppkommen behållning å det av 1919 års riksdag för anskaffning av en lastautomobil för flottans varv i Stockholm för år 1920 beviljade extra reservationsanslag av 43,000 kronor må, till den del densamma icke disponeras för anskaffning av chifferapparater m. m., användas för anskaffning av avståndsmätningssinstrument.

Motorisering av ett haubitsbatteri.

[147.]

I sin skrivelse den 29 augusti 1922 rörande sjöförsvarets medelsbehov för budgetåret 1923—1924 har marinförvaltningen anført, att ämbetsverket hade för avsikt att, sedan försök utförts för utrönande av de för förhållandena vid kustfästningarna lämpligaste typerna av motorfordon, inkomma med förslag till inköp av traktorer för kustfästningarnas rörliga bestyckning för redan tillgängliga medel, influtna genom försäljning av en del för Vaxholms och Karlskrona fästningar vid 1914 års mobilisering anskaffade hästar, jämte medel, som kunde erhållas genom ytterligare försäljning av hästar.

Sedermera har marinförvaltningen i skrivelse den 28 september 1922 anført, att några försök ännu ej hade kunnat äga rum, men att på grund av frågans brådskanie natur marinförvaltningen med ledning av de erfarenheter, som erhållits vid av armén företagna försök med motorfordon, ansåge, att redan tillgängliga medel borde användas för motorisering av ett av kustfästningarnas 10,5 cm. haubitsbatterier.

En inom ämbetsverket företagen beräkning gäve vid handen, att motorisering av ett 10,5 cm. haubitsbatteris pjäsfordon och eldledningsavdelning droge en kostnad av cirka 110,000 kronor.

På grund härav har marinförvaltningen hemställt, att ovannämnda försäljningsmedel, tillhopa omkring 117,000 kronor, måtte få användas för motorisering av ett utav kustfästningarnas 10,5 cm. haubitsbatterier.

Tvivelsutan torde avsevärda fördelar vid övningarnas bedrivande kunna vinnas genom motorisering, på sätt marinförvaltningen föreslagit, av ett haubitsbatteri för kustfästningarna. Typfrågan beträffande motorfordon kan anses i huvudsak utredd och under den allra närmaste framtiden hava vunnit fullständig lösning. Vid utförandet avses att anlita inhemsk tillverkning. Slutligen finnas för förslagets genomförande medel tillgängliga, mot vilkas användande för ändamålet principiell invändning icke lär kunna resas. Jag finner mig under dessa förhållanden böra tillstyrka förslaget. Medgivandet torde dock böra begränsas sålunda, att högst det beräknade kostnadsbeloppet, 110,000 kronor, må för ändamålet disponeras.

Departements-
chefen.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av medel, influtna genom försäljning av för Vaxholms och Karlskrona fästningar vid 1914 års mobilisering anskaffade hästar, må för *motorisering av ett haubitsbatteri* användas ett belopp av högst 110,000 kronor.

I. Diverse.

[148.] 1. Utgivande av läroböcker, beskrivningar, reglementen och instruktioner m. m.

Från ordinarie förslagsanslaget till utgivande av läroböcker, beskrivningar, reglementen och instruktioner m. m. utgå ersättningar, som av Kungl. Maj:t tillerkänts dem, vilka haft i uppdrag att utarbeta eller om-arbeta läroböcker, beskrivningar, reglementen eller instruktioner.

Anslaget var i riksstaten för år 1922 upptaget med ett belopp av 16,000 kronor. För tiden 1 januari—30 juni 1923 har anslaget uppförts med hälften härav eller 8,000 kronor. Även beträffande förevarande anslag har nästlidet års riksdag uttalat önskvärdheten av att åtgärder vidtoges i syfte att anslaget erhöles reservationsanslags natur.

Marinförvalt-
ningens fram-
ställning.

Marinförvaltningen har efter erinran om riksdagens nämnda uttalande anfört följande. Efter förändring av anslagsbeteckningen syntes från det nya anslaget böra bestridas enahanda utgifter, som utginge av det nuvarande. Nagon längre tids erfarenhet av anslagsbehovet föreläge icke, då anslaget varit uppställt enligt nuvarande grunder endast under år 1922. Det finge emellertid anses ligga i sakens natur, att utgifterna under olika år kunde växla betydligt. Efter förändringen av anslagets natur skulle emellertid behållningen från ett år kunna användas för täckande av senare uppstående utgifter. Med hänsyn till vad som anförts saknade marinförvaltningen för närvarande tillräcklig anledning att föreslå ändring av anslagsbeloppet. Marinförvaltningen hemställde alltså att, med uteslutande ur riksstaten av förevarande förslagsanslag, ett nytt ordinarie reservationsanslag å samma belopp måtte uppföras.

Departements-
chefen.

Mot marinförvaltningens förevarande förslag har jag intet att erinra. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels i riksstaten uppföra anslaget till utgivande av läroböcker, beskrivningar, reglementen och instruktioner m. m. såsom reservationsanslag,

dels ock upptaga nämnda anslag med ett belopp av 16,000 kronor.

[149.]

2. Extra utgifter.

Ordinarie reservationsanslaget till extra utgifter var ursprungligen avsett för avhjälpande av sådana tillfälliga behov i och för militärvä-

sendet, som vid de årliga staternas uppgörande icke kunnat med säkerhet förutses och beräknas. Till och med år 1914 var anslaget i riksstaten upptaget med 12,500 kronor.

[149.]

Till följd av den av 1914 års riksdag beslutade omläggningen av ordinarie avlöningsanslaget från fast anslag till förslagsanslag, varigenom huvudtiteln's allmänna besparingar, av vilka åtskilliga utgifter en lång följd av år bestritts, kommo att väsentligt minskas, höjdes anslaget från 12,500 kronor till 75,000 kronor för att kunna lämna tillgång till bestridande av en del av dessa utgifter.

Med anledning av 1917 års kassaförlagskommittés förslag om avveckling av det förut tillämpade förskotts-förfarandet höjdes anslaget vid 1918 års riksdag med 30,000 kronor för att kunna tagas i anspråk, bland annat, för en del tillfälliga och oförutsedda utgifter, vilka ditintills blivit bestridda av förskottsmedel.

Med hänsyn till att vissa kostnader av stadigvarande natur öfflyttats till andra anslag, nedsattes anslaget i riksstaten för år 1922 till 85,000 kronor.

I sin skrivelse den 22 augusti 1921 rörande medelsbehovet för första halvåret 1923 framhöll marinförvaltningen, att anslaget vore synnerligen knappt tillmätt för fyllande av det därmed avsedda ändamålet. Därtill komme, att anslaget, i anledning av 1921 års riksdags beslut att ur riksstaten utesluta ordinarie anslaget till diverse behov, av Kungl. Maj:t föreslaget att uppföras med 10,000 kronor, bleve belastat med sådana utgifter, som förut bestritts från sistnämnda anslag. Det medelsbehov, som täckts av anslaget till diverse behov, kunde nämligen med stor visshet antagas komma att förefinnas även i framtiden. På grund härav och då någon ökning av anslaget till extra utgifter, även frånsett nyssnämnda förhållande, syntes vara nödvändig, ansåge marinförvaltningen, att förevarande anslag borde förhöjas från 85,000 kronor med 15,000 kronor till 100,000 kronor för år räknat, varav hälften, eller 50,000 kronor, borde anvisas för första halvåret 1923.

Med anledning härav utlät jag mig vid avgivandet av statsverkspropositionen till 1922 års riksdag, att ehuru med hänsyn till vad marinförvaltningen anfört en ökning av förevarande anslag kunde vara motiverad, jag dock icke ansåge mig för det dåvarande böra framställa förslag därom. I anslutning härtill blev anslaget för första halvåret 1923 upptaget med ett belopp av 42,500 kronor.

[149.] Marinförvaltningens skrivelse den 29 augusti 1922. Marinförvaltningen har i skrivelse den 29 augusti 1922 angående medelsbehovet för budgetåret 1923—1924 anført, att det hade visat sig, att förevarande anslag blivit under den tid, som förflutit efter marinförvaltningens ovan anförda uttalande i skrivelsen den 22 augusti 1921, än hårdare anlitat, än av marinförvaltningen då förutsatts. En bidragande orsak härtill hade varit, att det ansetts nödvändigt att vid utländska örlogsmäns besök ställa medel från anslaget till förfogande för bestridande av vissa representationskostnader. Ämbetsverket ansåge i följd härav, att anslaget borde ökas till 110,000 kronor.

Marinförvaltningens skrivelse den 20 oktober 1922. Sedan fråga uppkommit om avskaffande från och med den 1 juli 1923 av huvudtitlarnas allmänna besparingsfonder, blev marinförvaltningen anmodad inkomma med det yttrande och förslag, vartill besparingsfondernas avskaffande kunde föranleda för sjöförsvarets del av riksstaten.

I anledning härav har marinförvaltningen i skrivelse den 20 oktober 1922 meddelat, att från och med år 1922 återstode endast ett anslag, nämligen anslaget till sjökarteverkets civila personal, av den art, att besparingar därå överfördes till allmänna besparingarna. Å detta anslag hade år 1921 uppstått besparingar till omkring 2,000 kronor. Indragning av besparingsfonden syntes marinförvaltningen betinga, att ifrågavarande knappt tillmätta anslag ökades med lämpligt belopp, exempelvis 5,000 kronor, utöver den av ämbetsverket i skrivelsen den 29 augusti 1922 äskade förhöjningen om 25,000 kronor.

Departementschefen. Redan vid avgivandet av förslag rörande medelsbehovet för tiden 1 januari—30 juni 1923 framhöll marinförvaltningen knappheten av de medel, som anvisats under förevarande anslag, och erinrade särskilt om den ökade belastning, som tillskyndats anslaget därigenom, att detsamma drabbades av utgifter, som förut bestritts från det numera ur riksstaten uteslutna anslaget till diverse behov. För egen del fann jag väl de anförda skälen motivera en ökning av förevarande anslag men ansåg mig icke beträffande övergångsbudgeten böra framställa förslag därom.

Till de skäl, som då anfördes för höjning av anslaget, hava sedermera kommit andra. Av dem bör främst framhållas avskaffandet av sjöförsvarets allmänna besparingsfond, varom chefen för finansdepartementet förut i dag avgivit förslag.

Vidare har under senare tider en ny grupp utgifter tillkommit å anslaget nämligen bidrag till officerares och underofficerares kost-

[149.]

nader för utövande av värdskap vid av internationell sed förestavade festligheter vid utländska örlogsmäns besök å svenska hamnar. Tillförene hava dessa kostnader helt och hållet burits av de enskilda i värdskapet deltagande officerarna och underofficerarna, allenast med bidrag av de vid flottans stationer genom tillskott bland personalen bildade representationskassorna. Men då för tiden voro dylika besök ganska sparsamt förekommande och omfattade merendels endast enstaka fartyg. Numera hava med den tilltagande intensiteten i de internationella förbindelserna besöken av utländska örlogsmän ökats i såväl antal som omfattning. Sålunda har under år 1922 Stockholms örlogshamn gästats av krigsfartyg från sju främmande nationer och därvid tre gånger av eskadrar om ända till 14 fartyg. De oundgängliga utgifterna för representation hava härigenom ökats så avsevärt, att de icke längre rimligen helt kunnat bäras av enskilda. Under sådana förhållanden samt då nämnda utgifter varit motiverade huvudsakligen av hänsyn till rikets anseende utåt och sålunda uppburits av ett statsintresse, hava bidrag till deras bestridande utanordnats av statsmedel, därvid förevarande anslag tagits i anspråk. Enahanda förfaringssätt, som för övrigt överensstämmer med vad i utländska mariner praktiseras, lär även för framtiden böra tillämpas i, såsom hittills, begränsad omfattning.

Med hänsyn till nu angivna förhållanden anser jag mig böra förorda, att anslaget, som för närvarande är beräknat efter ett belopp av 85,000 kronor för år, för budgetåret 1923—1924 ökas med 25,000 kronor till 110,000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till extra utgifter med 110,000 kronor.

3. Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.

[150.]

Ordinarie förslagsanslaget till kommittéer och utredningar genom sakkunniga var i riksstaten för år 1922 upptaget med ett belopp av 65,000 kronor. För tiden 1 januari—30 juni 1923 har anslaget uppförts med hälften härav eller 32,500 kronor.

På grund av den minskning av här ifrågavarande kostnader, som kan antagas komma att äga rum, torde anslaget för budgetåret 1923—1924 icke behöva upptagas högre än till 40,000 kronor. Därjämte torde den ändring vidtagas, att anslaget erhåller reservationsanslags natur.

- [150.] Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen, att
dels i riksstaten uppföra anslaget till kommittéer
och utredningar genom sakkunniga såsom reservations-
anslag,
dels ock upptaga nämnda anslag med ett belopp
av 40,000 kronor.

[151.] 4. Ersättning för rustning och rotering.

Ordinarie förslagsanslaget till ersättning för rustning och rotering var i riksstaten för år 1922 upptaget med ett belopp av 2,355 kronor. Då utgifterna å förevarande anslag äga rum under senare delen av året, har det icke ansetts erforderligt att anvisa något belopp under anslaget för tiden 1 januari—30 juni 1923.

Sedan under år 1922 verkställts ny uppskattning av rustnings- och roteringsbesvärens värde, hava från vederbörande länsstyrelser inforrats uppgifter å sammanlagda beloppen av de utav länsstyrelserna fastställda nya värdena å rustnings- och roteringsbesvären. Enligt de inkomna uppgifterna uppgå dessa värden till sammanlagt 1,920 kronor. Häri ingår dock ersättning med tillhopa 440 kronor för rustning av två båtsmän, beträffande vilka båtsmanshållen vakanssatts under år 1922.

På grund härav lär anslaget för budgetåret 1923—1924 lämpligen kunna beräknas till 1,480 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att i riksstaten upptaga ordinarie förslagsanslaget till ersättning för rustning och rotering med 1,480 kronor.

[152.] 5. Semester åt vid sjöförsvaret anställda arbetare.

Med anledning av Kungl. Maj:ts därom gjorda framställningar har riksdagen på tilläggsstat för år 1919 samt på extra stat för vart och ett av åren 1920, 1921 och 1922 beviljat ett särskilt förslagsanslag för beredande av semester åt vid sjöförsvaret anställda arbetare. Det för sistnämnda år anvisade anslaget är uppfört med ett belopp av 125,000 kronor. För tiden 1 januari—30 juni 1923 har för ändamålet anvisats ett extra förslagsanslag av 41,000 kronor.

Såsom för riksdagen tidigare anmälts, har Kungl. Maj:t genom [152.] brev den 19 juni 1919 meddelat närmare bestämmelser i ämnet för år 1919. Motsvarande bestämmelser gällde, på grund av särskilda beslut, för ett vart av åren 1920—1922.

Marinförvaltningen har nu anfört, att anslag för ändamålet erfordrades även under statsregleringsåret 1923—1924. Då någon anledning till ändring av beloppet ej förelåge, ansåge marinförvaltningen, att ett extra anslag å 125,000 kronor borde av riksdagen utverkas. Marin-
förvaltningens
framställning.

Mot vad av marinförvaltningen sålunda föreslagits har jag intet att Departements-
chefen. erinra.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till beredande av *semester åt vid sjöförsvaret anställda arbetare* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra förslagsanslag av 125,000 kronor.

6. Ersättning åt ägarna av två förolyckade motorbåtar.

[153.]

Två för transport av färskvatten inrättade, i Malmö hemmahörande motorbåtar, Carl och Mölle, förolyckades den 17 december 1921 under storm vid leverans av färskvatten till pansarbåten Gustaf V, som under provtur låg till ankars å Malmö redd.

Ägarna till Carl, Petrus Mauritz Mattsson och Ture Ferdinand Breitenau i Malmö, samt ägaren till Mölle, Johan Edvard Wilhelm Wall-dow därstädes, hava därefter hos Kungl. Maj:t ansökt om ersättning för de förluster, som tillskyndats dem genom båtarnas förolyckande. I sådant avseende hava de begärt, ägarna till Carl för båten med inventarier 16,827 kronor 65 öre och för mistad arbetsförtjänst vardera 10 kronor om dagen »intill dess Kungl. Maj:ts utslag föreligger» samt ägaren till Mölle för bärgning av båten och förlust av arbetsförtjänst tillhopa 12,000 kronor, vilket belopp utgjorde skillnaden mellan båtens värde i oskadat skick med inventarier m. m., 17,000 kronor, och i nuvarande tillstånd, 4,000 å 5,000 kronor.

Ansökningarna hava av chefen å pansarbåten med skrivelse den 30 december 1921 överlämnats till marinförvaltningen.

Rörande de närmare omständigheterna vid haverierna framgår av handlingarna i ärendet, att då vattenbåtarna den 17 december 1921 utgingo till pansarbåten, rådde goda väderleksförhållanden. Under in-

[153.] pumpningen tilltogo emellertid vind och sjö i styrka, och vinden övergick efter hand till storm. Inpumpningen avbröts och vattenbåten Carl sökte uppnå hamn, men misslyckades på grund av bristande motorstyrka. Den angjordes vid pansarbåten, överspolades emellertid av brottsjöar och måste till följd därav, i halvkantrat tillstånd, förtöjas akterom pansarbåten. Här sjönk den på 14 meters djup, därvid förtöjningarna sprungo. Carls bemanning hade tagits ombord å pansarbåtens slupar.

Mölle låg ännu förtöjd vid pansarbåtens sida. Då pansarbåten något senare började driva och därför lättade ankar samt med sakta fart styrde mot vind och ström, brusto Mölles förtöjningar, varefter Mölle drev bort, utan att från pansarbåten något kunde åtgöras vid uppenbar risk av förlust av människoliv. Av den häftiga sjögången kastades därpå Mölle upp på land vid Arlöf, där den ligger kvar delvis nedsjunken i den av dy och sand bestående strandbädden, på ett avstånd av 150 meter från vattnet.

Fartygs-
chefen.

Chefen å pansarbåten har i sin omförmälda skrivelse hemställt, att skälig ersättning måtte tillerkännas båtarnas ägare, vilka enligt styrkt utsago syntes hava i väsentlig mån gått miste om sina förvärvsmöjligheter.

Marin-
förvaltningen.

Marinförvaltningen har med skrivelse den 6 april 1922 överlämnat handlingarna i ärendet och därvid bifogat en av ämbetsverket genom försorg av länsstyrelsen i Malmöhus län införskaffad utredning från poliskammaren i Malmö.

Av denna utredning framgår, att därest Carls läge exakt kunde uppgivas, torde den kunna bringas i hamn för ett pris av cirka 5,000 kronor, samt att omfattningen av erforderlig reparation och inventariekomplettering å båten först efter bärgningen kunde bedömas; att Mölle kunde upplyftas ur sitt läge och transporteras landvägen till Malmö hamn för en kostnad av cirka 4,000 kronor, att kostnaden för reparation av de skador, som vid företagen besiktning å Mölle kunnat upptäckas, torde uppgå till omkring 4,000 kronor ävensom att såsom skälig ersättning till Mölles ägare torde beräknas ett belopp av minst 10,000 kronor; samt att ägarna till Carl och Mölle syntes vara i fattiga omständigheter och genom båtarnas förolyckande i väsentlig mån mistat sina förvärvsmöjligheter, vadan de finge anses vara i stort behov av ekonomisk hjälp.

För egen del har marinförvaltningen i sin omförmälda skrivelse framhållit, att någon laglig skyldighet att utbetala ersättning åt sökandena

för ifrågavarande förluster ej kunde anses åligga kronan. Båtarna, som ej voro försäkrade, hade visserligen förlorats under arbete, som avsett leverans för ett flottans fartyg, men utan något som helst vållande från kronans folk. Då ägarna syntes hava haft sin utkomst från båtarna och nu befunne sig i tryckta ekonomiska omständigheter, hade de hörda myndigheterna ifrågasatt, att ägarna av staten bereddes någon hjälp, så att de bleve i tillfälle att fortsätta sin näring. Även marinförvaltningen ansåge billigt, att så skedde. Medel för ändamålet syntes emellertid icke kunna för denna jämförelsevis betydande utgift beredas vare sig från extra anslaget till pansarbåtens byggnad eller å underhållsanslaget, ej heller från något annat av sjöförsvarets anslag. Därest Kungl. Maj:t funne skäligt, att staten trädde emellan för att bisträcka sökandena, syntes alltså anslag för ändamålet böra av riksdagen utverkas.

[153.]

Sedan härefter marinförvaltningen den 13 april 1922 anmodats att avgiva förnyat yttrande i ärendet och därvid utlåta sig angående storleken av den ersättning, som enligt ämbetsverkets åsikt kunde för sökandena ifrågakomma, har marinförvaltningen i yttrande den 20 april 1922 föreslagit, att sökandena för vardera av de förolyckade båtarna erhöles ett belopp av 8,000 kronor, utgörande för vardera båten ungefär hälften av det uppgivna värdet.

Såsom marinförvaltningen framhållit, kan kronan icke anses vara lagligen skyldig att till sökandena utgiva någon gottgörelse i anledning av ifrågavarande båtars förolyckande. Emellertid anser även jag, att billighetsskäl tala för, att någon ersättning uti ifrågakomma avseende beredes sökandena genom kronans försorg. Härvid synas mig de av marinförvaltningen föreslagna ersättningsbeloppen, eller 8,000 kronor för vardera båten, väl avvägda.

Departements-
chefen.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till beredande av *ersättning åt ägarna av två förolyckade motorbåtar* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 16,000 kronor.

7. Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen.

[154.]

Under återopande av vad statsrådet och chefen för finansdepartementet förut denna dag till statsrådsprotokollet över finansärenden därom anfört får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

[154.]

att, i avvaktan på den proposition, som kan komma att avlåtas angående *tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen*, tillsvidare under fjärde huvudtiteln för budgetåret 1923—1924 beräkna ett extra förslagsanslag av 21,000 kronor.

J. Sjökarteverket.

Till bestridande av sjökarteverkets utgifter hade i riksstaten för år 1922 uppförts följande anslag:

a) <i>ordinarie</i> anslag:		
avlöning till sjökarteverkets civila personal, bestämt anslag	kr. 102,700: —	
ålderstillägg åt sjökarteverkets civila personal, förslagsanslag	» 7,000: —	
omkostnader för sjömätning sväsendet, reservationsanslag	» 49,000: —	
omkostnader för kontroll- och undersökningsväsendet, reservationsanslag	» 14,000: —	kr. 172,700: —
b) anslag å <i>extra stat</i> :		
utförande av sjömätningar, reservationsanslag	kr. 233,200: —	
förstärkning av reservationsanslaget till omkostnader för kontroll- och undersökningsväsendet, förslagsanslag, högst »	3,000: —	
redigering och utgivning av tidskriften »Underrättelser för sjöfarande», reservationsanslag	» 38,000: —	
bidrag till en internationell hydrografisk byrå, förslagsanslag	» 9,000: —	kr. 283,200: —
		Summa kr. 455,900: —

Därjämte hade såsom tillskott till bestridande av kartverkets utgifter under år 1922 beräknats:

bidrag från handels- och sjöfartsfonden	kr. 21,000: —
behållningen av sjökortsförsäljningen år 1921, uppskattad till	» 55,000: —
vadan medelstillgången för år 1922 beräknats till kronor	531,900: —

I riksstaten för tiden 1 januari—30 juni 1923 hava omförmälda *ordinarie* anslag upptagits med respektive kronor 51,350, 3,500, 24,500 och 8,000 eller tillhoppa 87,350 kronor. Å *extra stat* för samma tid hava återuppförts anslag till utförande av sjömätningar, förstärkning av reservationsanslaget till omkostnader för kontroll- och undersökningsväsendet ävensom redigering och utgivning av tidskriften »Underrättelser för sjöfarande» med respektive kronor 91,700, 1,500 och 19,000 eller tillhoppa 112,200 kronor.

Därjämte beräknades såsom tillskott till bestridande av kartverkets utgifter under nämnda halvår dels bidrag från handels- och sjöfartsfonden å 10,500 kronor och dels behållningen av sjökortsförsäljningen för år 1922, uppskattad till 50,000 kronor.

Medelstillgången för budgetperioden i fråga beräknades sålunda till $(87,350 + 112,200 + 10,500 + 50,000 =)$ 260,050 kronor.

Den 3 december 1920 uppdrog Kungl. Maj:t åt 1902 års löne-regleringskommitté att verkställa utredning, i enlighet med uttalande till statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, beträffande ny definitiv lönereglering för befattningshavare vid vissa grenar av den civila statsförvaltningen, däribland sjökarteverket, samt att så snart ske kunde inkomma med det förslag, som av utredningen föranleddes.

I anledning härav har nämnda kommitté den 31 mars 1922 avgivit förslag i fråga om ny definitiv lönereglering för sjökarteverkets civila personal.

Sedermera har försvarsväsendets lönenämnd i skrivelse den 30 oktober 1922 gjort framställning i fråga om beredande av särskilt arvode åt chefen för sjökarteverket. Nämnden har därvid föreslagit, att berörda arvode skulle utgå från anslaget till personalens avlöning, varvid anslagets nuvarande benämning i riksstaten »avlöning till sjökarteverkets civila personal» syntes böra utbytas mot »avlöning till sjökarteverkets personal».

Enligt förutnämnda förslag rörande lönereglering för sjökarteverkets civila personal skulle för ifrågavarande personals vidkommande avlöningsförmånen ålderstillägg ersättas av systemet med uppflyttning från lägre till högre löneklass, för vilket kostnaderna skulle bestridas av anslaget till personalens avlöning.

De båda *ordinarie* anslagen till avlöning till sjökarteverkets civila personal samt till ålderstillägg åt samma personal torde följaktligen böra uteslutas ur riksstaten och i deras ställe upptagas ett nytt *ordinarie* anslag för avlöning till sjökarteverkets personal.

Vidare har Kungl. Maj:t genom beslut den 11 augusti 1922 uppdragit åt försvarsväsendets lönenämnd att i samråd med 1902 års löne-regleringskommitté avgiva förslag rörande vissa förmåner till sjökarteverkets personal under sjömätningsarbeten.

Sedan lönenämnden den 11 december 1922 inkommit med sådant förslag, har detta för yttrande remitterats till chefen för sjökarteverket, och lärers detsamma, sedan dennes yttrande inkommit, bliva föremål för vidare övervägande.

Enär behandlingen av sistnämnda förslag sålunda ännu icke hunnit slutföras samt avlöningsförhållandena för sjökarteverkets personal torde böra upptagas i ett sammanhang, är jag icke nu i tillfälle att underställa dessa frågor Kungl. Maj:ts prövning, men är det min avsikt att framdeles under innevarande års riksdag föreslå avlåtande till riksdagen av proposition i ämnet. Då emellertid de förslag, som sålunda torde komma att för riksdagen framläggas, äro av beskaffenhet att inverka på beräkningen av anslagen till avlöning till sjökarteverkets personal, omkostnader för sjömätningssväsendet samt utförande av sjömätningar, kan medelsbehovet under dessa anslag för närvarande allenast approximativt beräknas.

[155.]

1. Avlöning till sjökarteverkets personal.

I anslutning till vad jag inledningsvis under denna anslagsgrupp anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att i avvaktan på den proposition, som kan komma att avlätas angående löne reglering för sjökarteverkets personal m. m., för avlöning till sjökarteverkets personal tillsvidare beräkna såsom ordinarie förslagsanslag ett belopp av 163,800 kronor.

[156.]

2. Omkostnader för sjömätningssväsendet.

Under hänvisning till vad jag inledningsvis under denna anslagsgrupp anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att i avvaktan på den proposition, som kan komma att avlätas angående löne reglering för sjökarteverkets personal m. m., tillsvidare beräkna ordinarie reservationsanslaget till omkostnader för sjömätningssväsendet till 49,000 kronor.

3. Utförande av sjömätningar.

[157.]

Under återopande av vad jag inledningsvis under denna anslagsgrupp anfört får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att i avvaktan på den proposition, som kan komma att avlåtas angående lönereglering för sjökarteverkets personal m. m., tillsvidare under fjärde huvudtiteln till *utförande av sjömätningar* för budgetåret 1923—1924 beräkna ett extra reservationsanslag av 238,500 kronor.

4. Omkostnader för kontroll- och undersökningsväsendet.

[158.]

Ordinarie reservationsanslaget till omkostnader för kontroll- och undersökningsväsendet var i riksstaten för år 1922 upptaget till 14,000 kronor. Till förstärkning av anslaget var i samma riksstat å extra stat uppfört ett anslag å 3,000 kronor.

Med tillämpning av samma beräkningsgrund som för 1922 års ordinarie och extra anslag föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att för budgetperioden 1 januari—30 juni 1923 upptaga det ordinarie anslaget med 9,500 kronor, däri sålunda förstärkningsbehovet inberäknats. Riksdagen hade häremot icke annan erinran än att beloppet fördelades med 8,000 kronor å ordinarie stat och 1,500 kronor såsom anslagsförstärkning å extra stat.

Till bestridande av omkostnader för kontroll- och undersökningsväsendet tagas jämväl i anspråk inflytande kontrollavgifter, i den mån dessa icke tillkomma kontrollstationsföreståndarna. De senare erhålla nämligen en fjärdedel av de avgifter, som vid den station, de förestå, inflyta för verkställda undersökningar av nautiska instrument och skeppslanternor samt för utfärdade certifikat. Återstoden av kontrollavgifterna disponeras i främsta rummet för avlönande, efter Kungl. Maj:ts beprövande, av den extra personal, som oundgängligen erfordras för kontrollarbetets utförande. Vid beräkningen av förevarande anslag upptagas kontrollavgifterna, i den mån de icke tillfalla föreståndarna, såsom särskild inkomstpost å anslaget.

Omkostnaderna för kontroll- och undersökningsväsendet under statsregleringsperioden 1923—1924 har chefen för sjökarteverket uppskattat till enahanda belopp, för år räknat, som godtagits av 1921 och 1922

Chefens för
sjökarteverket
framställning.

[158.] års riksdagar. I enlighet härmed hava nämnda omkostnader beräknats sålunda:

Allmänna expensutgifter	kronor	4,500: —
Inköp och underhåll av instrument	»	1,000: —
Magnetiska rekognosceringar	»	6,000: —
Övriga resekostnader	»	2,000: —
Tryckning av publikationer	»	3,500: —
Biträden vid kontrollstationerna	»	4,000: —
Summa kronor		21,000: —

Från denna summa borde, på sätt inledningsvis framhållits, såsom inkomstpost dragas inflytande kontrollavgifter, föreståndarnas andelar frånräknade. Inkomstposten i fråga ansåge kartverkschefen, under förutsättning att inga lättnader infördes med avseende å certifikattvånget, kunna beräknas till 6,000 kronor. Av återstående medelsbehovet (21,000 — 6,000 =) 15,000 kronor borde 12,000 kronor upptagas under det ordinarie anslaget och 3,000 kronor anvisas å extra stat.

Departements-
chefen.

I anseende till det begränsade belopp, som anvisats till omkostnader för kontroll- och undersökningsväsendet, anser jag någon reduktion av kartverkschefens utgiftsberäkning icke böra vidtagas. I enlighet med kartverkschefens förslag torde följaktligen det ordinarie anslaget böra uppföras med 12,000 kronor och till förstärkning av detta anvisas ett extra anslag å 3,000 kronor, till vilken senare fråga jag återkommer under nästföljande punkt.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att i riksstaten upptaga ordinarie reservationsanslaget till omkostnader för kontroll- och undersökningsväsendet med 12,000 kronor.

[159.] 5. **Förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till omkostnader för kontroll- och undersökningsväsendet.**

Med hänvisning till vad jag under närmast föregående punkt anförte får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till omkostnader för kontroll- och undersökningsväsendet för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra anslag av 3,000 kronor.

6. Tidskriften »Underrättelser för sjöfarande».

[160.]

Till redigering och utgivning av tidskriften »Underrättelser för sjöfarande», vilket bestyr genom beslut vid 1920 års riksdag överflyttats till sjökarteverket, har å extra stat anvisats reservationsanslag för vartdera av åren 1921 och 1922 å 38,000 kronor och för tiden 1 januari—30 juni 1923 å 19,000 kronor.

För närvarande utgöres tidskriftens redaktionspersonal av, förutom tillfällig arbetshjälp för översättningar och korrekturläsning, en redaktör med ersättning av 6,000 kronor för helt år räknat samt ett vaktmästarbiträde med en årsersättning av 1,440 kronor, å vilka belopp icke utgår tillfällig löneförbättring eller dyrtidstillägg. Därjämte är en av de vid sjökarteverket kommenderade sjöofficerarna på stat avsedd att biträda redaktören.

I en den 5 december 1921 daterad framställning, som remitterats till löne regleringskommittén, har chefen för sjökarteverket påkallat utökning av den nuvarande personalen ävensom en fastare organisation i övrigt av personalen. Enligt kartverkschefens åsikt borde ordinarie anställning beredas för redaktören, en assistent och ett kvinnligt biträde.

Chefens för
sjökarteverket
framställning
den 5 decem-
ber 1921.

Härom har löne regleringskommittén i sitt den 31 mars 1922 avgivna förslag i fråga om ny definitiv löne reglering för sjökarteverkets civila personal yttrat följande:

Löne-
reglerings-
kommittén.

»Vidkommande förslaget att såsom ordinarie tjänster uppföra de sålunda av kartverkschefen tilltänkta befattningarna har detsamma synts kommittén under alla förhållanden vara för tidigt väckt, innan ännu nödig erfarenhet vunnits rörande den lämpligaste formen för tidskriftens redigering och utgivning. Kommittén har fördenskull ansett den nuvarande anordningen böra i stort sett tills vidare behållas.

Då emellertid ett verkligt behov synes förefinnas av en mera fast anställd assistent åt redaktören, har kommittén icke velat motsätta sig inrättandet av en dylik befattning, dock med avlöning från det för tidskriften avsedda anslaget å extra stat. Däremot har kommittén icke kunnat finna, att full sysselsättning vid tidskriftens redigering skulle kunna beredas ett kvinnligt biträde, utan torde det vara för ändamålet tillfyllest, om allenast tillfällig hjälp i sådant hänseende anlitas.

Enligt vad kommittén inhämtat, torde emellertid ett anslag för tidskriftens redigering och utgivning å nu utgående belopp, 38,000 kronor för helt år, med anlitan tillika av beräknade reservationer, åtminstone för budgetåret 1923—1924 förslå för anställande jämväl av förenämnda assistent.

[160.] Vid sådant förhållande skulle den ifrågasatta ökningen av tidskriftens redaktionspersonal tills vidare icke föranleda någon höjning av ifrågavarande anslag.»

Chefens för
sjökartverket
förevarande
framställning.

Chefen för sjökartverket har nu vid avgivande av förslag rörande medelsbehovet för budgetåret 1923—1924 upprättat en kostnadsberäkning för anslaget. Enär i denna upptagits arvode jämväl åt en assistent, har kartverkschefen åberopat, att löneregleringskommittén under viss förutsättning godkänt behovet av en mera fast anställd assistent och att erfarenheterna med avseende på detta krav blivit allt tydligare. Däremot förmålde sig kartverkschefen icke vilja ingå på frågan om anställande av ett kvinnligt skrivbitäde, innan ytterligare erfarenhet vunnits.

Kostnadsberäkningen har följande utseende:

A. *Personal.*

Redaktören, 500 kr. pr månad utan dyrtidstillägg	kronor	6,000: —	
Assistenten, 400 kr. pr månad utan dyrtidstillägg	»	4,800: —	
Vaktmästarebiträde, 120 kr. pr månad utan dyrtidstillägg	»	1,440: —	
Tillfällig hjälp med översättning, korrekturläsning och skrivarbeten	»	1,800: —	14,040: —

B. *Tryckningskostnader m. m.*

Sättning, tryckning, falsning och papper till 52 st. 20-sidiga veckohäften i en upplaga av 2,600 exemplar enl. anbud	kronor	20,020: —	
Register (1 för varje kvartal)	»	2,000: —	
Kartor till textens förtydligande	»	1,500: —	
Utländska sjökort, nautisk litteratur m. m.	»	600: —	
Skrivmaterialier och underhåll av möbler m. m.	»	1,300: —	25,420: —
		Summa kronor	39,460: —

För bestridande av dessa kostnader beräknade kartverkschefen i första hand ett anslag av 38,000 kronor eller samma belopp, som anvisats för år 1922. Under förutsättning, att inga kostnader uppstode, som nu undandroge sig bedömande, ansåge han resterande 1,460 kronor kunna täckas av en beräknad mindre reservation av anslagen för 1922 och första halvåret 1923.

Det synes mig icke vara skäl att för närvarande frångå den hittills tillämpade anordningen, att såsom biträde åt tidskriftens redaktör tjänstgör en vid sjökarteverket kommenderad officer på stat. [160.]
Departements-
chefen.

Enär emellertid erfarenheterna rörande användningen av förevarande anslag med hänsyn till den tidrymd av allenast två år, som anslaget varit uppfört, ännu icke kunna anses hava vunnit erforderlig stadga, synes mig omförmälda minskning i utgiftsberäkningen icke böra för-
anleda till nedsättning av den av chefen för sjökarteverket begärda anslagssumman, 38,000 kronor, som utgör samma belopp som beviljats för åren 1921 och 1922.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till redigering och utgivning av *tidskriften* »*Under-
rättelser för sjöfarande*» för budgetåret 1923—1924 an-
visa ett extra reservationsanslag av 38,000 kronor.

7. Bidrag till internationella hydrografiska byrån.

[161.]

Vid konferens i London år 1919 med representanter för åtskilliga staters sjökarteväsen utsågos kommitterade att upprätta förslag till organiserandet av en internationell (nautisk) hydrografisk byrå. Sedan de kommitterade utarbetat förslag till organisation av byrån, har Sverige å diplomatisk väg givit sin anslutning till byrån. Byrån trädde i verksamhet den 21 juni 1921.

Enligt de kommitterades förslag skola de anslutna staterna bidra till utgifterna för byrån med årliga belopp, beräknade för varje stat efter vissa grunder, däri statens sammanlagda örlogs- och handelstonnage ingår såsom eu faktor. Storleken av Sveriges årliga bidrag är beräknat till 12,000 schweiziska francs i guld.

Då fråga första gången uppkom att av riksdagen begära medel för bestridande av dylikt bidrag, hördes kommerskollegium i ärendet. Kollegiet hade icke annan erinran att framställa, än att det föreslagna beloppet, 12,000 schweiziska francs, syntes högt tilltaget vid jämförelse med ifrågasatt bidragsbelopp från andra länder med väsentligt större handelsflotta än Sveriges.

Under åberopande av, att Danmark och Norge för ändamålet ställt till förfogande, vartdera landet ett belopp av 500 £ motsvarande 11,000 schweiziska francs i guld, äskade Kungl. Maj:t därpå av 1921 års riksdag till bestridande av Sveriges bidrag dels å tilläggsstat för samma

[161.] år dels ock å extra stat för år 1922 ett förslagsanslag av 11,000 kronor, enligt i mitten av november 1920 gällande kurs motsvarande ungefär 11,000 schweiziska francs.

Riksdagen anförde i skrivelse den 16 mars 1921 (nr 82), att det svenska bidraget syntes väl högt i förhållande till de bidrag, som vissa andra länder (Norge, Danmark, Nederländerna och Japan 500 £, Frankrike 15,000 francs) med betydligt större sjöfart lämnat. Riksdagen, som icke funne sig äga möjlighet att bedöma, till vilken summa det svenska bidraget borde bestämmas, ansåge, att avgörandet härav borde överlämnas till Kungl. Maj:t. Riksdagen förutsatte dock, att bidraget icke behövde bliva högre än 500 £, motsvarande efter ungefärlig parikurs 9,000 kronor. Detta belopp beviljades såsom förslagsanslag såväl å tilläggsstat för år 1921 som å extra stat för år 1922.

Kursen å schweizerfrancs hade emellertid vid tiden för riksdagens beslut nedgått till 86,45 (den 1 mars 1921).

Kungl. Maj:t har bestämt bidraget för vartdera av åren 1921 och 1922 till 500 £.

Chefen för sjökartverket hade emellertid vid angivandet av medelsbehovet för budgetperioden 1 januari—30 juni 1923 begärt, att Sveriges bidrag för nämnda period ävensom för år 1922 måtte beräknas efter 12,000 schweiziska francs i guld, och därvid framhållit, att bidragens storlek kunde göras till föremål för revision vid blivande konferenser.

Kommerskollegium, som hördes i anledning av denna framställning, uttalade, att kollegiet icke ansåge sig böra för sin del påyrka, att bidraget, såvitt avsåge år 1922 och första halvåret 1923, bestämdes till lägre belopp än kartverkschefen föreslagit. Däremot ansåge sig kollegiet hava anledning hemställa, att beträffande bidrag för ändamålet för tid därefter åtgärder vidtoges i syfte, att bidraget måtte varda bestämt efter grunder, som för Sveriges vidkommande medförde rättvisare avvägning i förhållande till andra bidragslämnande länder.

Sedan från byråns sida meddelats, att hinder icke mötte för att bidraget för år 1923 överlämnades under senare hälften av året, anmäldes vid angivandet av statsverkspropositionen till 1922 års riksdag, att med äskande av medel för ändamålet kunde anstå till riksdagen år 1923.

Chefens för
sjökartverket
framställning.

Chefen för sjökartverket har nu, beträffande år 1923, upprepat sin framställning, att bidraget till byrån måtte bestämmas till 12,000 schweiziska francs i guld och medel i enlighet därmed äskas av riksdagen. Kartverkschefen har därvid anført, att det syntes sannolikt, att

schweizerfrancens höga kurs i början av år 1921 (3 januari = 96,49, 1 februari = 88,00, 1 mars = 86,45) i väsentlig grad motiverat 1921 års riksdags beslut. För närvarande (18 augusti 1922) vore emellertid kursen endast 73,14, vilket för 12,000 francs bleve i svenskt mynt = 8,777 kronor. Samtidigt motsvarade 500 £ i svenskt mynt en summa av 8,480 kronor. Skillnaden vore således för närvarande obetydlig. Kursläget under år 1923 kunde givetvis icke nu bedömas, men oavsett detta syntes Sveriges stadgeenliga bidrag av 12,000 schweiziska guldfrancs icke vara så högt, att en begränsning kunde anses påkallad. Vid bedömandet av denna anslagsfråga torde böra uppmärksammas de stora fördelar i nautiskt hänseende, som tillfölle de små nationerna tack vare de stora sjöfarande nationernas världsomfattande arbete med avseende på sjömätning, utgivning av sjökort, seglingsbeskrivningar och fyrlistor m. m. Större enhetlighet i dessa publikationer ävensom ökat samarbete och publikationsutbyte sjökarteverken emellan medförde för de stora kartverken väsentligt större kostnader än för de mindre.

Kunde en nedsättning av det svenska bidraget påvisas vara berättigad, syntes det riktigast, att frågan härom underställdes nästa konferens (år 1926). Att dessförinnan utan tvingande skäl beskära det samma torde möjligen föranleda en för vårt land mindre smickrande uppmärksamhet.

Kursskillnaden i svenskt mynt mellan pund och schweizerfrancs har under senare tiden huvudsakligen genom francsmyntets fall utvecklat sig därhän, att beloppet av det bidrag, som Sverige för vartdera av åren 1921 och 1922 utgivit till den internationella byrån eller 500 £, för närvarande (december 1922) något överstiger det i kommitterades omförmälda förslag för vårt land beräknade bidraget, 12,000 schweizerfrancs. Enligt vad jag inhämtat utbetala numera både Norge och Danmark fulla bidrag i enlighet med nämnda förslag, det vill säga respektive 16,000 och 12,000 schweizerfrancs. Destomera skäl synes föreligga, att Sverige, vars tonnage är icke oväsentligt större än Danmarks men vilket i sagda förslag påförts samma bidragsbelopp som detta land, påtager sig att för år 1923 utgöra bidraget med begärda beloppet 12,000 schweiziska francs i guld. För ändamålet torde behöva beräknas ett förslagsanslag av 8,500 kronor.

Departements-
chefen.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att såsom *bidrag till internationella hydrografiska byrån* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra förslagsanslag av 8,500 kronor.

IV. **Gemensamt anslag.**

[162.]

Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst.

Under åberopande av vad statsrådet och chefen för finansdepartementet förut denna dag därom anfört får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att i avvaktan på den proposition, som kan komma att avlåtas angående *dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst*, tillsvidare under fjärde huvudtiteln för budgetåret 1923—1924 beräkna ett extra förslagsanslag av 12,800,000 kronor.

Vad departementschefen i avseende å regleringen av utgifterna under riksstatens fjärde huvudtitel yttrat, tillstyrkt och hemställt, behagar Hans Maj:t Konungen, på tillstyrkan jämväl av statsrådets övriga ledamöter, gilla och bifalla samt förordnar, att utdrag av detta protokoll skall tillställas finansdepartementet till ledning vid avfattandet av Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående statsverkets behov för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

Ur protokollet:

Thomas Adlercreutz.

Bil. nr 1.

Stat
för Arméförvaltningen
 för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.		An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Avlöning till civil personal.			Avlöning till civilmilitär personal.		
Generalkrigskommissarie	1	Avd. A. 3	Å sjukvårdsstyrelsen:		
Krigsråd	4	Avd. B. 20	Generalfältläkare	1	C. 16
Sekreterare och kamrerare, se- kreterare, krigskassör, revi- sionskommissarier, kamrerare samt ombudsman	13	Avd. B. 15	Överfältläkare	1	C. 14
Bokhållare, notarier, registrator samt revisorer	16	Avd. B. 13	Överfältveterinär	1	C. 14
Domäntjänsteman, arvode	1	—	Byråassistent, regementsläkare Byråassistent, regementsveteri- när	1	C. 11
Kontorsskrivare, kvinnliga	5	Avd. C. 5	Assistent, bataljonsläkare	1	C. 9
Kanslibiträden, kvinnliga	8	Avd. C. 3	Förrådsvaktmästare	1	C. 1
Kontorsbiträden, kvinnliga	13	Avd. C. 2			
Förste expeditionsvakt	1	Avd. B. 3			
Expeditionsvakter	6	Avd. B. 1			
Löner till ovanstående ordinarie civil personal, förslagsvis			kronor 375,000:—		
Löner till ovanstående ordinarie civilmilitär personal, förslagsvis			" 68,136:—		
Vikariatsersättningar, förslagsvis			" 11,000:—		
Avlöning till icke-ordinarie befattningshavare m. m. (häri ingår, bland annat, arvode till domäntjänstemannen med 5,400 kronor), förslagsvis. högst			" 72,000:—		
			Summa förslagsanslag kronor 526,136:—		

Till arméförvaltningen hörande militär och civilmilitär personal, som åtnjuter avlöning å andra stater.

Å artilleridepartementet:

generalfälttygmästaren, fälttygmästaren, 6 artilleristabsofficerare, 7 departementsskrivare;

Å fortifikationsdepartementet:

chefen för fortifikationen, regementsofficerare, officerare och underofficerare vid fortifikationen efter behov;

Å intendentsdepartementet:

generalintendenten, 2 regementsofficerare, officerare och underofficerare vid intendenturkåren efter behov;

Å sjukvårdsstyrelsen:

1 officer vid intendenturkåren och 1 förvaltare vid intendenturkåren.

Stat
för Generalitetet
 för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.		An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Officerare.					
Inspektör för infanteriet, inspek- tör för militärläroverken m. m., arméfördelningschefer, general- fälttygmästare, chef för forti- fikationen, generalstabschef, generalintendent	12	O. 8	Inspektör för kavalleriet	1	O. 7
Civilmilitär personal.					
			Fältläkare	6	C. 13
			Fältveterinärer	6	C. 11

Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, förslagsvis kronor 330 360: —
 Arvoden å 600 kronor till 12 såsom brigadchefer förordnade regementschefer
 vid infanteriet " 7 200: —

Summa förslagsanslag kronor 337 560: —

Bil. nr 3.

Stat
för Generalstaben
 för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.		An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Militärstaten.			Civilstaten.		
Överadjutanter.					
Överstar	2	O. 6	Professor	1	Avd. B. 20
Överstelöjtnanter	4	O. 5	Krigsarkivarie	1	Avd. B. 15
Majorer	13	O. 4	Bibliotekarie	1	—
Stabsadjutanter.			Aktuarier	3	—
Kaptener	34	O. 3	Förste expeditionsvakt	1	Avd. B. 3
			Expeditionsvakter	3	Avd. B. 1

Löner till ovanstående officerare, förslagsvis	kronor	440,768: —
Löner till ovanstående ordinarie civil personal, förslagsvis	”	32,304: —
Arvode till bibliotekarie	”	3,180: —
Arvoden å 3,180 kronor till 3 aktuarier	”	9,540: —
Vikariatsersättning under semester för ordinarie beställningshavare å civil- staten, förslagsvis	”	1,000: —
Ersättning åt aspiranter och inkommanderade officerare	”	18,500: —
Ersättning åt officerare, kommenderade till järnvägarna	”	15,110: —
För passagesystemets genomförande i kaptensgraden	”	1,530: —

Summa förslagsanslag kronor 521,932: —

Anm. 1. Arvodena till bibliotekarie och aktuarier må icke utgå, därest för resp. befattningars uppehållande förordnas officerare på aktiv stat.

Anm. 2. Om brist uppstår i någon av de tre sista här ovan upptagna posterna, må till täckande därav användas å andra av dessa poster möjligen uppkommande besparingar, under villkor att summan av dessa tre poster icke överskrides.

Stat
för Artilleristaben
 för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.	Enhets- kostnad. Arvode. Kronor.	Summa kronor.
Ordinarie beställningshavare.				
Major, chef för staben	1	O. 4	—	—
Expeditionsvakt	1	Avd. B. 1	—	—
Lön till chefen	—	—	—	9,900
Lön till expeditionsvakten, förslagsvis	—	—	—	2,988
Övrig personal.				
Artilleristabsofficer, chef för konstruktionsavdelningen, arvode	1	—	—	1,200
Artilleristabsofficerare, arvoden	8	—	600	4,800
Infanteriofficer, arvode	1	—	—	600
Summa förslagsanslag kronor				19,488

Anm. I staten uppfört arvode utgår endast under förutsättning, att vederbörande officer innehar beställning högst såsom kompaniofficer.

Bil. nr 5.

Stat
för Kommendantskapen
 för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.	Summa kronor.	
a) Kommendantskapet i Stockholm.				
Kommendant, arvode	1	—	4 350	—
Vaktmästare, med skyldighet att bestrida vaktmästargöromålen så- väl vid expeditionen som för arrestanterna, arvode	1	—	1 320	—
b) Kommendantskapet å Karlsborg.				
Kommendant, arvode	1	—	4 350	—
Garnisonspastor	1	—	¹⁾ 3 000	—
Organist, arvode	1	—	400	—
Regementsläkare för Karlsborgs garnison och garnisonssjukhus . .	1	C. 11	—	—
Bataljonsläkare för d:o d:o	1	C. 9	—	—
Bataljonsveterinär för Karlsborgs garnison	1	C. 8	—	—
Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, förslagsvis kronor	—	—	21 972	—
c) Kommendantskapet i Boden.				
<i>Ordinarie beställningshavare.</i>				
Kommendant	1	O. 7	—	—
Regementsläkare för Bodens garnison och garnisonssjukhus samt för bestridande av tjänsten såsom fästningsläkare vid kommen- dantskapet	2	C. 11	—	—
Bataljonsläkare för Bodens garnison och garnisonssjukhus	2	C. 9	—	—
Regementsveterinär för Bodens garnison och fästningsveterinär vid kommendantskapet	1	C. 9	—	—
Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, förslagsvis . . .	—	—	55 620	—
Arvoden å 1,170 kronor till en var av regementsläkarna, bataljons- läkarna och regementsveterinären i Boden	—	—	5 850	—
<i>Övrig personal.</i>				
Garnisonspastor, arvode ²⁾	1	—	4 200	—
Summa förslagsanslag kronor			101 062	—

¹⁾ Därav 2 000 kronor i lön och 1 000 kronor i arvode.

²⁾ Utöver arvodet utgår kallortstillägg enligt de i 12 § i avlöningsreglementet för officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare på aktiv stat m. fl. vid armén och ma-
rinen stadgade grunder.

Bil. nr 6.

Stat
för rullföringsbefälhavare med biträden
 för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	Antal.	Enhets- kostnad. Arvode. Kronor.	Summa kronor.
Befälhavaren för Stockholms stads rullföringsområde	1	—	3 600 —
Rullföringsbefälhavare i landsorten	73	3 180 —	232 140 —
Rullföringsbefälhavare å Gottland tillika landstormsområdes- befälhavare	4	2 760 —	11 040 —
Officerare vid Stockholms stads rullföringsområde	3	3 180 —	9 540 —
Biträden vid Stockholms stads rullföringsområde	6	2 340 —	14 040 —
Biträden vid Stockholms lantrullföringsområde	2	2 340 —	4 680 —
Biträden vid rullföringsområden i landsorten	84	2 130 —	178 920 —
Biträden vid rullföringsområden å Gottland tillika landstorms- förrädsförvaltare	4	1 710 —	6 840 —
Summa kronor	—	—	460 800 —

Anm. 1. Förestående arvoden äro avsedda att utgå under förutsättning att resp. befattningar uppehållas av personal i reserven. Om och i vad mån arvodena må utgå, därest annan personal för ändamålet förordnas, beror av de bestämmelser, som utfärdas av Kungl. Maj:t.

Anm. 2. Utöver arvodena utgå kallortstillägg enligt de i 12 § i avlöningsreglementet för officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare på aktiv stat m. fl. vid armén och marinen stadgade grunder.

Bil. nr 7.

Stat
för bataljonsläkare vid fältläkarkåren samt fältläkarstipendiater
 för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	Antal.	Enhets- kostnad. Lön. (Arvode.) Kronor.	Summa kronor.
Bataljonsläkare, löner	44.	2 400	105 600 —
2 ålderstillägg till lönen å 300 kronor, det ena efter 3 års och det andra efter 6 års väl vitsordad tjänst.			
Dagarvoden å 12 kronor under 75 dagar för förslagsvis 29 bataljonsläkare	—	—	26 100 —
Dagarvoden å 6 kronor under 75 dagar för förslagsvis 15 bataljonsläkare	—	—	6 750 —
Fältläkarstipendiater, arvoden	24	1 410	33 840 —
Dagarvoden å 12 kronor under 90 dagar för 24 fältläkar- stipendiater	—	—	25 920 —
		Summa kronor	198 210 —

Ålderstillägg till ovanstående bataljonsläkare, förslagsvis kronor 13 200: —

Summa förslagsanslag kronor 211 410: —

Stat
för Remonteringsstyrelsen
 för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	Antal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.	Summa kronor.
Ordinarie beställningshavare.			
Chef, arvode	1	O. 4	—
Arvode till chefen, förslagsvis	—	—	9 600
Övrig personal.			
Redogörare, arvode	1	—	2 610
Summa förslagsanslag kronor			12 210

Anm. Arvodet till redogöraren må icke utgå, därest för befattningens uppehållande förordnas officer på aktiv stat.

Bil. nr 9.

Stat
för Krigshögskolan
 för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	Antal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- jigt avlö- nings- reglemente.	Summa kronor.	
Ordinarie beställningshavare.				
Chef	1	O. 5	—	—
Förste expeditionsvakt	1	Avd. B. 3	—	—
Expeditionsvakt	1	Avd. B. 1	—	—
Lön till chefen, förslagsvis	—	—	10 500	—
Löner till ovanstående expeditionsvakter, förslagsvis	—	—	6 288	—
Övrig personal.				
Adjutant, tillika redogörare	1	—	—	—
Adjutant	1	—	—	—
Till lärarna i tvångsämnen, arvoden för ett till 30 veckor beräknat läsår å 420 kronor för varje timmes undervis- ningsskyldighet i veckan eller 32×420	—	—	13 440	—
Till lärarna i de valfria ämnena, arvoden för ett till 30 veckor beräknat läsår å 300 kronor för varje timmes undervis- ningsskyldighet i veckan eller 24×300	—	—	7 200	—
Lärare i ridning, arvode	1	—	960	—
Repetitörer	—	—	1 125	—
Maskinist, arvode	1	—	1 740	—
Summa förslagsanslag kronor			41 253	—

Anm. Därest maskinisten i sådan egenskap åtnjuter tjänstebostad, skall han därför erlagga ersättning enligt de i 19 § i avlöningsreglementet för officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare på aktiv stat m. fl. vid armén och marinen stadgade grunder.

Stat
för Artilleri- och Ingenjörhögskolan
 för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.	Summa kronor.
Ordinarie beställningshavare.			
Chef	1	O. 4	—
Förste expeditionsvakt	1	Avd. B. 3	—
Expeditionsvakt	1	Avd. B. 1	—
Lön till chefen	—	—	9 900
Löner till ovanstående expeditionsvakter, förslagsvis	—	—	6 288
Övrig personal.			
Adjutant	1	—	—
Redogörare för medels- och persedeluppbörden, arvode	1	—	1 050
Lärare i artilleri och tillämpad mekanik vid högre artillerikursen, arvode	1	—	2 460
Lärare i artilleri vid allmänna artillerikursen med undervisnings-skyldighet jämväl vid högre fortifikationskursen, arvode	1	—	1 740
Lärare i befästningskonst vid högre och allmänna fortifikationskurserna, arvode	1	—	2 100
Lärare i förbindelselära och tillämpad mekanik vid högre fortifika-tionskursen med undervisningsskyldighet i befästningskonst med förbindelselära vid allmänna artillerikursen, arvode	1	—	1 470
Lärare i krigskonst vid högre artilleri- och fortifikationskurserna, arvode	1	—	1 050
Lärare i krigskonst vid allmänna artilleri- och fortifikationskurserna, arvode	1	—	1 650
Lärare i byggnadskonst och beskrivande geometri, arvode	1	—	1 380
Lärare i matematik, arvode	1	—	4 080
Lärare i fysik, arvode	1	—	2 640
Lärare i kemi, arvode	1	—	2 340
Till biträdande lärare och repetitörer	—	—	4 000
Maskinist, arvode	1	—	1 740
Summa förslagsanslag kronor			43 888

Anm. 1. Arvodet till redogöraren för medels- och persedeluppbörden må icke utgå, därest för befattningens uppehållande förordnas officer eller underofficer på aktiv stat.

Anm. 2. Därest maskinisten i sådan egenskap åtnjuter tjänstebostad, skall han därför erlagga ersättning enligt de i 19 § i avlöningsreglementet för officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare på aktiv stat m. fl. vid armén och marinen stadgade grunder.

Bil. nr 11.

Stat
för Ridskolan
 för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.	Enhets- kostnad. Arvode. (Dag- avlöning.) Kronor.	Summa kronor.
Ordinarie beställningshavare.				
Chef, arvode	1	O. 4	—	—
Bataljonsveterinär, med skyldighet att jämte egen tjänst bestrida veterinärvården vid Utnäslöts remontdepå	1	C. 8	—	—
Redogörare	1	Uo. 4	—	—
Arvode och löner till ovanstående ordinarie beställnings- havare, förslagsvis	—	—	—	18 052
Övrig personal.				
Läkare, arvode	1	—	—	930
Förvaltare, förutom fri bostad och bränsle samt plante- ringsland, arvode	1	—	—	1 950
Förste lärare i ridning, arvode	1	—	—	1 800
Andre " " " , arvoden	2	—	1 350	2 700
Lärare i krigsvetenskap, arvode	1	—	—	1 200
Dagavlöning å 3 kronor pr dag åt två lönlösa kavalleri- officerare under 10 månader, förslagsvis	—	—	909	1 818
Maskinist, arvode	1	—	—	1 290
Hovslagarunderbefäl, dagtraktamente å 2 kronor	1	—	—	730
Stallbetjante, förslagsvis	—	—	—	13 125
Beklädnadsersättning åt förvaltaren och 10 stallbetjante å 120 kronor	—	—	—	1 320
Säger för övrig personal, högst kronor	—	—	—	26 863
Summa förslagsanslag kronor				44 915

Stat
för Skjutskolan för infanteriet och kavalleriet
 för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.	Enhets- kostnad. Arvode. Kronor.	Summa kronor.
Ordinarie beställningshavare.				
Chef, arvode	1	O. 5	—	—
Arvode till chefen, förslagsvis	—	—	—	9 540
Övrig personal.				
Adjutant, inbeordrad under 338 dagar	1	—	—	—
Läkare, " " 151 "	1	—	—	—
Redogörare, arvode	1	—	—	930
Förvaltare (inkvartering, vedbrand och lyse in natura), arvode	1	—	—	1 740
Väbel (d:o, d:o), arvode	1	—	—	1 740
Gevärshantverkare, inbeordrad under 150 dagar	1	—	—	—
Skrivbiträde och köksföreståndare m. m. (sergeant), inbe- ordrad under 158 dagar	1	—	—	—
Förste lärare, inbeordrade under 152 dagar, arvoden	3	—	1 080	3 240
Andre lärare, " " 150 " , arvoden	5	—	540	2 700
Repetitörer " " 150 " , arvoden	7	—	200	1 400
Subalternofficerare " " 64 "	50	—	—	—
Kaptener " " 26 "	30	—	—	—
Majorer " " 26 "	7	—	—	—
Tjänstgöringstraktamenten efter ovan angivna respektive dagantal åt adjutant, gevärshantverkare, skrivbiträde, lärare, repetitörer och för utbildning kommenderade officerare, förslagsvis	—	—	—	34 942
Tjänstgöringstraktamenten åt officerare och underoffi- cerare vid övningstrupp, förslagsvis	—	—	—	6 755
Säger för övrig personal	—	—	—	53 447
Summa förslagsanslag kronor				62 987

Anm. 1. De i staten för lärarna och repetitörerna beräknade tjänstgöringstraktamentena — vari icke inräknas de under förekommande resdagar utgående traktamenten — skola, med iakttagande av att det för varje lärare eller repetitör angivna antalet dagar för år icke överskrides, till dem utgå enligt i vederbörlig författning gällande grunder under de tider, då de äro inkallade till tjänstgöring vid pågående skola eller för utförande av skjutförsök.

Anm. 2. Tjänstgöringstraktamente utgår icke till adjutanten, därest han förklaras fullgöra ordinarie tjänstgöring vid skjutskolan.
 Läkaren åtnjuter under tjänstgöring vid skjutskolan ersättning från skolans anslag allenast under förutsättning, att ersättningen icke skall enligt särskilda bestämmelser utgå av andra anslagsmedel.

Bil. nr 13.

Stat
för Artilleriskjutskolorna
 för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	An- tal.	Summa kronor.	
a) Fältartilleriets skjutskola.			
Staben.			
Chef, inbeordrad under 42 dagar, arvode	1	360	—
Andre lärare, " " 42 " , arvode	1	180	—
Adjutant, " " 42 "	1	—	—
Läkare, " " 42 "	1	—	—
Veterinär, " " 42 "	1	—	—
Övrig personal.			
Överstelöjtnant, inbeordrad under 42 dagar	1	—	—
Majorer inbeordrade " 42 "	5	—	—
Kaptener " 42 "	15	—	—
Subalternofficerare " 42 "	23	—	—
Underofficerare " 42 "	12	—	—
Tyghantverkare, inbeordrad " 42 "	1	—	—
Kaptener, inbeordrade under 8 dagar	2	—	—
Subalternofficerare " " 8 "	4	—	—
Underofficerare " " 8 "	4	—	—
Tjänstgöringstraktamenten efter ovan angivna respektive dagantal åt chef, lärare, adjutant, officerare och underofficerare samt tyghantverkare, förslagsvis	—	11 918	—
Säger för fältartilleriets skjutskola, förslagsvis kronor	—	12 458	—
b) Fästnings- och positionsartilleriets skjutskola.			
Staben.			
Chef, inbeordrad under 42 dagar, arvode	1	240	—
Andre lärare, " " 42 " , arvode	1	180	—
Adjutant " " 42 "	1	—	—
Läkare " " 42 "	1	—	—
Transport	—	420	—

		An- tal.	Summa kronor.
Transport		—	420 —
Övrig personal.			
Major,	inbeordrad under 42 dagar	1	— —
Kaptener,	inbeordrade » 42 »	6	— —
Subalternofficerare	» » 42 »	8	— —
Underofficerare	» » 42 »	6	— —
Tyghantverkare,	inbeordrad » 42 »	1	— —
Tjänstgöringstraktamenten efter ovan angivna respektive dagantal åt chef, lärare, adjutant, officerare och underofficerare samt tyghantverkare, för- slagsvis		—	5 112 —
Säger för fästnings- och positionsartilleriets skjutskola, förslagsvis kronor		—	5 532 —
Summa förslagsanslag kronor			17 990 —

Anm. 1. Därest artilleriskjutskolorna sammandragas till en gemensam skjutskola, fördelas de under fältartilleriets samt fästnings- och positionsartilleriets skjutskolor upptagna arvodesbeloppen, tillsammans 960 kronor, på viss vid den gemensamma skolan tjänstgörande personal på sätt Kungl. Maj:t bestämmer.

Anm. 2. Läkare och veterinär åtnjuta under tjänstgöring vid skjutskola ersättning från skolans anslag allenast under förutsättning, att ersättningen icke skall enligt särskilda bestämmelser utgå av andra anslagsmedel.

Bil. nr 14.

Stat
för Krigsskolan
 för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.	Enhets- kostnad. Kronor.	Summa kronor.
a) Officerskursen.				
Ordinarie beställningshavare.				
Chef	1	O. 5	—	—
Bataljonsläkare	1	C. 9	—	—
Intendent, officer vid intendenturkåren, uppbär avlö- ningsförmåner från intendenturkårens stat	1	—	—	—
Fanjunkare, förvaltare samt tillika väbel och uppsynings- man över kungsgårdens byggnader, park och utägor	1	Uo. 3	—	—
Fanjunkare	1	Uo. 3	—	—
Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, förslagsvis	—	—	—	26 568
Övrig personal.				
Adjutant, tillika bibliotekarie	1	—	—	—
Slottspastor, arvode	1	—	—	1 170
Kompanichef med skyldighet att meddela undervisning i krigslagar samt tjänstgörings- och infanteriexercis- reglemente, arvode	1	—	—	1 500
Kadettofficerare av infanteriet, arvoden	4	—	600	2 400
» » kavalleriet med skyldighet att med- dela undervisning i ridning, hästkänedom och ka- valleriexercisreglemente, arvode	1	—	—	900
Förste lärare i krigskonst, arvode	1	—	—	1 350
Andre d:o i d:o , d:o	1	—	—	1 020
Förste d:o i vapenlära och artilleriexercisreglemente, arvode	1	—	—	1 200
Andre d:o i d:o, d:o	1	—	—	900
Förste d:o i krigsbyggnadskonst, arvode	1	—	—	1 200
Andre d:o i d:o , d:o	1	—	—	900
Förste d:o i topografi, arvode	1	—	—	1 200
Andre d:o i d:o , d:o	1	—	—	900
Lärare i gymnastik och vapenföring, arvode	1	—	—	1 020
D:o i stats- och samhällslära, arvode	1	—	—	870
D:o i militärförvaltning, arvode	1	—	—	720
D:o i militär sundhets- och förbandslära, arvode	1	—	—	360
För bestridande jämlikt av Kungl. Majt meddelade sär- skilda föreskrifter av arvoden åt biträdande lärare, av arvoden vid s. k. dubbling av lärare samt av ersättning åt adjutant, kadettofficer eller lärare, åt de sistnämnda dock endast då fråga är om annat än eget läroämne, för tjänstgöring såsom instruktör vid till- ämpningsövningar under sådana förhållanden, att tjänstgöringstraktamente därunder icke utgår	—	—	—	5 900

Bihang till riksdagens protokoll 1923. 1 saml. 1 häft.

1920 22 49

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.	Enhets- kostnad. Kronor.	Summa kronor.	
Förslagsvis: 3 förmän, 1 maskinist, 1 skogvaktare, tillika postbud, 1 tändare och uppsyningsman över led- ningarna, 18 gårdskarlar, 1 baderska och 1 städerska med i allmänhet hel årstjänst samt 7 gårdskarlar för en tid av 240 dagar om året	—	—	—	30 575	28
1 sjukvårdssoldat, dagtraktamente å 1,50 kronor i 365 dagar	—	—	—	547	50
1 spel, d:o d:o	—	—	—	547	50
Säger för övrig personal vid officerskursen, högst kronor	—	—	—	55 180	28
b) Reservofficerskursen.					
Kompanichef, lärare, arvode	1	—	—	600	—
Kadettofficerare (subalternofficerare), lärare, arvoden .	4	—	300	1 200	—
Förslagsvis 4 gårdskarlar	—	—	—	981	36
För ytterligare en kurs	—	—	—	2 781	36
Säger för reservofficerskursen, högst kronor	—	—	—	5 562	72

Arvode till chefen för krigsskolan kronor 2 040: —

Summa förslagsanslag kronor 89 351: —

Anm. 1. Betjäningen vid såväl officers- som reservofficerskursen åtnjuter, utöver den i staten uppförda kontanta avlöningen, inkvartering och servis in natura samt erforderligt bränsle och lyse.

Anm. 2. Arvodet till läraren i militär sundhets- och förbandslära utgår endast, så länge den nuvarande bataljonsläkaren vid krigsskolan kvarstår i tjänst.

Bil. nr 15.

Stat
för Svea och Göta livgarden
 för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.		An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Officerare.					
Överste	1	O. 6	Gevärshantverkarsfurir av andra klassen	1	Ma. 4
Överstelöjtnant	1	O. 5	Gevärshantverkarkorporal	1	Ma. 3
Majorer	3	O. 4	Gevärshantverkarsvicekorpral	1	Ma. 2
Kaptener	15	O. 3	Gevärshantverkarsoldat	1	Ma. 1
Löjtnanter	23	O. 2	Hovslagarsvicekorpral	1	Ma. 2
Underlöjtnanter och fänrikar	10	O. 1			
Underofficerare.					
Fanjunkare	13	Uo. 3	Musikpersonal.		
Sergeanter	25	Uo. 2	Musikfanjunkare	1	Uo. 3 (4)
			Musiksergeanter	11	Uo. 2
			Musikfurirer av andra klassen	4	Ma. 4
			Musikkorporaler	4	Ma. 3
			Musikvicekorpraler	4	Ma. 2
			Trumslagare eller hornblåsare	12	Ma. 1
Manskap.					
Furirer av första klassen	14	Ma. 5	Civilmilitär personal.		
Furirer av andra klassen	29	Ma. 4	Regementsläkare	1	C. 11
Korporaler	44	Ma. 3	Bataljonsläkare	1	C. 9
Vicekorpraler	56	Ma. 2	Gevärshantverkare	1	C. 3
Volontärer	360	Ma. 1	Förrådsvaktmästare	1	C. 1
Sjukvårdsfurirer av andra klassen	2	Ma. 4			
Sjukvårdskorporaler	2	Ma. 3	Civil personal.		
Sjukvårdsvicekorpraler	2	Ma. 2	Regementspastor, arvode	1	—
Sjukvårdssoldater	2	Ma. 1			

Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, i medeltal för de båda
 regementena förslagsvis kronor 1 115 526: —
 Arvode till regementspastor » 1 170: —

Summa förslagsanslag kronor 1 116 696: —

¹⁾ Vid Göta livgarde finnes ytterligare 1 sergeantsbeställning, avsedd för innehavaren av befattningen såsom förrådsunderofficer vid regementet och till detsamma förlagt landstormsförråd.

Anm. 1. Vid vakans i underbefäls eller beställningsmans volontärnummer må de löner, som till följd därav inbesparas, användas till avlöande av ett mot vakanserna svarande antal underbefäl av lägre grad eller menige.

Anm. 2. Vid inträffande avgång i beställning inom musikpersonalen skall frågan om återbesättande av den vakanta beställningen underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Anm. 3. Kan uppkommen vakans i löjtnantsbeställning icke besättas till följd därav, att till befordran eljest närmast stående underlöjtnant(er) icke uppnått för sådan befordran fastställd tjänsteålder, må under tiden för sådan vakans surnummerär underlöjtnant eller fänrik från de genom vakansen besparade medel uppbära avlöning enligt 1 löneklassen å löneplan för officerare i vederbörigt avlöningsreglemente.

Stat

för Livregementets grenadjärer, Första livgrenadjärregementet, Andra livgrenadjärregementet, Västgöta regemente, Upplands infanteriregemente, Skaraborgs, Södermanlands, Kronobergs, Jönköpings regementen, Dalregementet, Hälsinge, Älvsborgs, Hallands, Bohusläns, Västmanlands, Västerbottens, Kalmar, Värmlands regementen, Jämtlands fältjägarregemente, Norra skånska infanteriregementet, Södra skånska infanteriregementet och Västernorrlands regemente
för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.		An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Officerare.					
Överste	1	O. 6	Gevärshantverkarfurir av andra klassen	1	Ma. 4
Överstelöjtnant	1	O. 5	Gevärshantverkarkorporal	1	Ma. 3
Majorer	3	O. 4	Gevärshantverkarvicekorporal	1	Ma. 2
Kaptener	15	O. 3	Gevärshantverkarsoldat	1	Ma. 1
Löjtnanter	23	O. 2	Hovslagarvicekorporal	1	Ma. 2
Underlöjtnanter och fänrikar	10	O. 1			
Underofficerare.					
Fanjunkare	13	Uo. 3	Musikpersonal.		
Sergeanter	26	Uo. 2	Musikfanjunkare	1	Uo. 3 (4)
			Musiksergeanter	10	Uo. 2
			Musikfurirer av andra klassen	4	Ma. 4
			Musikkorporaler	4	Ma. 3
			Musikvicekorporaler	4	Ma. 2
			Trumslagare eller hornblåsare	10	Ma. 1
Manskap.					
Furirer av första klassen	14	Ma. 5	Civilmilitär personal.		
Furirer av andra klassen	29	Ma. 4	Regementsläkare	1	C. 11
Korporaler ¹⁾	44	Ma. 3	Bataljonsläkare	1	C. 9
Vicekorporaler ²⁾	44	Ma. 2	Gevärshantverkare ³⁾	1	C. 3
Volontärer	60	Ma. 1	Förrädsvaktmästare	1	C. 1
Sjukvårdsfurirer av andra klassen	2	Ma. 4			
Sjukvårdskorporaler	2	Ma. 3			
Sjukvårdsvicekorporaler	2	Ma. 2	Civil personal.		
Sjukvårdssoldater	2	Ma. 1	Regementspastor, arvode	1	—

Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, i medeltal för samtliga regementen förslagsvis kronor 761 693:—
Arvode till 1 regementspastor 1 170:—

Summa förslagsanslag kronor 762 863:—

¹⁾ Av korporalsbeställningarna vid vart och ett av nedannämnda truppförband äro tillsvidare följande avsedda för indelta korporaler nämligen: 1 vid Livregementets grenadjärer, 4 vid Första livgrenadjärregementet, 2 vid Andra livgrenadjärregementet, 2 vid Västgöta regemente, 8 vid Upplands infanteriregemente, 2 vid Skaraborgs regemente, 1 vid Södermanlands regemente, 2 vid Kronobergs regemente, 1 vid Jönköpings regemente, 2 vid Dalregementet, 3 vid Hälsinge regemente, 2 vid Älvsborgs regemente, 3 vid Hallands regemente, 4 vid Bohusläns regemente, 6 vid Västmanlands regemente, 2 vid Västerbottens regemente, 4 vid Kalmar regemente, 4 vid Värmlands regemente, 2 vid Norra skånska infanteriregementet och 6 vid Södra skånska infanteriregementet. Den indelt korporal jämlikt gällande manskapsavlöningsreglemente tillkommande lön utgår från besparingarna & de för fast anställda korporaler avsedda avlösningsmedel.

^{*)} Av vicekorpralsbeställningarna vid vart och ett av nedannämnda truppförband äro tilläggare följande avsedda för indelta vicekorpraler nämligen: 6 vid Livregementets grenadjärer, 5 vid Första livgrenadjärregementet, 4 vid Andra livgrenadjärregementet, 4 vid Upplands infanteriregemente, 5 vid Skaraborgs regemente, 6 vid Södermanlands regemente, 3 vid Kronobergs regemente, 4 vid Jönköpings regemente, 2 vid Dalregementet, 2 vid Hälsinge regemente, 6 vid Älvsborgs regemente, 5 vid Hallands regemente, 2 vid Västmanlands regemente, 7 vid Kalmar regemente, 3 vid Värmlands regemente, 1 vid Jämtlands fältjägarregemente, 1 vid Norra skånska infanteriregementet och 2 vid Södra skånska infanteriregementet. Den indelt vicekorpral jämlikt gällande manskapsavlöningsreglemente tillkommande lön utgår från besparingarna å de för fast anställda vicekorpraler avsedda avlöningsmedel.

^{*)} Vid Kalmar regemente skall tillsvidare finnas ytterligare 1 gevärshantverkare. Den honom tillkommande avlöning utgår från regementets stat.

- Anm. 1.* Beträffande musikpersonalen skall iakttagas, att musikfanjunkaren, 3 musiksergeanter och 2 trumslagare eller hornblåsare äro avsedda att vara i tjänstgöring hela året. Övrig musikpersonal må inbeordras till tjänstgöring i medeltal allenast under 278 dagar per år.
- Anm. 2.* Beträffande gevärshantverkarna vid Kalmar regemente skall iakttagas, att de må inbeordras till tjänstgöring i sammanlagt 365 dagar per år. Då efter genomförd härordning endast en gevärshantverkare skall förefinnas å stat vid Kalmar regemente, skall vid avgång i sådan beställning tillsättning ifrågakomma först, då den erfordras för upprätthållande av allenast en dylik beställning.
- Anm. 3.* Vid vakans i underbefäls eller beställningsmans volontärnummer må de löner, som till följd därav inbesparas, användas till avlöande av ett mot vakanserna svarande antal underbefäl av lägre grad eller menige.
- Anm. 4.* Vid inträffande avgång i beställning inom musikpersonalen skall frågan om återbesättande av den vakanta beställningen underställas Kungl. Maj:ts prövning.
- Anm. 5.* En sergeantsbeställning är avsedd för innehavaren av befattningen såsom förrådsunderofficer vid regementet och till detsamma förlagt landstormsförråd.
- Anm. 6.* Kan uppkommen vakans i löjtnantsbeställning icke besättas till följd därav, att till befordran eljest närmast stående underlöjtnant(-er) icke uppnått för sådan befordran fastställd tjänsteålder, må under tiden för sådan vakans surnummerär underlöjtnant eller fänrik från de genom vakansen besparade medel uppbära avlöning enligt 1 löneklassen å löneplan för officerare i vederbörligt avlöningsreglemente.

Stat
för Karlskrona grenadjärregemente och Vaxholms grenadjärregemente
 för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.		An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Officerare.					
Överste	1	O. 6	Gevärshantverkarsfurir av andra		
Överstelöjtnant	1	O. 5	klassen	1	Ma. 4
Majorer	3	O. 4	Gevärshantverkarkorporal	1	Ma. 3
Kaptener	15	O. 3	Gevärshantverkarsvicekorporal	1	Ma. 2
Löjtnanter	23	O. 2	Gevärshantverkarsoldat	1	Ma. 1
Underlöjtnanter och fänrikar	10	O. 1	Hovslagarvicekorporal	1	Ma. 2
Underofficerare.					
Fanjunkare	13	Uo. 3	Musikpersonal.		
Sergeanter	25	Uo. 2	Musikfanjunkare	1	Uo. 3 (4)
			Musiksergeanter	6	Uo. 2
			Musikfurirer av andra klassen	2	Ma. 4
			Musikkorporaler	2	Ma. 3
			Musikvicekorporaler	3	Ma. 2
			Trumslagare eller hornblåsare	7	Ma. 1
Manskap.					
Furirer av första klassen	14	Ma. 5	Civilmilitär personal.		
Furirer av andra klassen	29	Ma. 4	Regementsläkare	1	C. 11
Korporaler	44	Ma. 3	Bataljonsläkare	1	C. 9
Vicekorporaler	44	Ma. 2	Gevärshantverkare	1	C. 3
Volontärer	60	Ma. 1	Förrådsvaktmästare	1	C. 1
Sjukvårdsfurirer av andra klassen	2	Ma. 4			
Sjukvårdskorporaler	2	Ma. 3	Civil personal.		
Sjukvårdsvicekorporaler	2	Ma. 2	Regementspastor, arvode	1	—
Sjukvårdssoldater	2	Ma. 1			

Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, i medeltal för de båda regementena förslagsvis kronor 756 057: —
 Arvode till 1 regementspastor » 1 170: —

Summa förslagsanslag kronor 757 227: —

Anm. 1. Vid vakans i underbefäls eller beställningsmans volontärnummer må de löner, som till följd därav inbesparas, användas till avlönande av ett mot vakanserna svarande antal underbefäl av lägre grad eller menige.

Anm. 2. Vid inträffande avgång i beställning inom musikpersonalen skall frågan om återbesättande av den vakanta beställningen underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Anm. 3. Kan uppkommen vakans i löjtnantsbeställning icke besättas till följd därav, att till befordran eljest närmast stående underlöjtnant(er) icke uppnått för sådan befordran fastställd tjänsteålder, må under tiden för sådan vakans surnummerär underlöjtnant eller fänrik från de genom vakansen besparade medel uppbära avlöning enligt löneklassen å löneplan för officerare i vederbörligt avlöningsreglemente.

Bil. nr 18.

Stat
för Norrbottens regemente
 för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.		An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Officerare.					
Överste	1	O. 6	Sjukvårdssoldater	2	Ma. 1
Överstelöjtnant	1	O. 5	Gevärshantverkarfurir av andra klassen	1	Ma. 4
Majorer	3	O. 4	Gevärshantverkarkorporal	1	Ma. 3
Kaptener	19	O. 3	Gevärshantverkarvicekorporal	1	Ma. 2
Löjtnanter	24	O. 2	Gevärshantverkarsoldat	1	Ma. 1
Underlöjtnanter och fänrikar	10	O. 1	Hovslagarvicekorporal	1	Ma. 2
Underofficerare.					
Fanjunkare	15	Uo. 3	Musikpersonal.		
Sergeanter	26	Uo. 2	Musikfanjunkare	1	Uo. 3 (4)
Manskap.					
Furirer av första klassen	14	Ma. 5	Musiksergeanter	10	Uo. 2
Furirer av andra klassen	29	Ma. 4	Musikfurirer av andra klassen	4	Ma. 4
Korporaler	¹⁾ 44	Ma. 3	Musikkorporaler	4	Ma. 3
Vicekorporaler	²⁾ 44	Ma. 2	Musikvicekorporaler	4	Ma. 2
Volontärer	60	Ma. 1	Trumslagare eller hornblåsare	10	Ma. 1
Sjukvårdsfurirer av andra klassen	2	Ma. 4	Civilmilitär personal.		
Sjukvårdskorporaler	2	Ma. 3	Gevärshantverkare	1	C. 3
Sjukvårdsvicekorporaler	2	Ma. 2	Förrådsvaktmästare	1	C. 1

Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, förslagsvis kronor 816 298:—

Summa förslagsanslag kronor 816 298:—

¹⁾ Av dessa 44 korporalsbeställningar äro tillsvidare 4 beställningar avsedda för indelta korporaler. Den indelt korporal jämlikt gällande manskapsavlöningsreglemente tillkommande lön utgår från besparingarna å de för fast anställda korporaler avsedda avlöningsmedel.

²⁾ Av dessa 44 vicekorpralsbeställningar äro tillsvidare 2 beställningar avsedda för indelta vicekorporaler. Den indelt vicekorporal jämlikt gällande manskapsavlöningsreglemente tillkommande lön utgår från besparingarna å de för fast anställda vicekorporaler avsedda avlöningsmedel.

Anm. 1. Vid vakans i underbefäls eller beställningsmans volontärnummer må de löner, som till följd därav inbesparas, användas till avlöande av ett mot vakanserna svarande antal underbefäl av lägre grad eller menige.

Anm. 2. Vid inträffande avgång i beställning inom musikpersonalen skall frågan om återbesättande av den vakanta beställningen underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Anm. 3. Kan uppkommen vakans i löjtnantsbeställning icke besättas till följd därav, att till befordran eljest närmast stående underlöjtnant(-er) icke uppnått för sådan befordran fastställd tjänsteålder, må under tiden för sådan vakans surnumerär underlöjtnant eller fänrik från de genom vakansen besparade medel uppbära avlöning enligt 1 löneklassen å löneplan för officerare i vederbörligt avlöningsreglemente.

Stat
för Militärbefälet på Gotthland samt Gotthlands infanteriregemente
 för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.		An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
I. Militärbefälet.					
Officer.					
Militärbefälhavare	1	O. 7	Korpraler	44	Ma. 3
Civilmilitär personal.					
Regementsläkare	1	C. 11	Vicekorpraler	44	Ma. 2
Bataljonsläkare	2	C. 9	Volontärer	170	Ma. 1
Bataljonsveterinär	1	C. 8	Sjukvårdsfurirer av andra klassen	2	Ma. 4
Civil personal.					
Regementspastor, arvode	1	—	Sjukvårdskorpraler	2	Ma. 3
			Sjukvårdsvicekorpraler	2	Ma. 2
			Sjukvårdssoldater	2	Ma. 1
			Gevärshantverkarfurir av andra klassen	1	Ma. 4
			Gevärshantverkarkorpral	1	Ma. 3
			Gevärshantverkarsvicekorpral	1	Ma. 2
			Gevärshantverkarsoldat	1	Ma. 1
			Hovslagarvicekorpral	1	Ma. 2
II. Gotthlands infanteriregemente.					
Officerare.					
Överstelöjtnant	1	O. 5	Musikpersonal.		
Majorer	3	O. 4	Musikfanjunkare	1	Uo. 3 (4)
Kaptener	15	O. 3	Musiksergeanter	10	Uo. 2
Löjtnanter	23	O. 2	Musikfurirer av andra klassen	4	Ma. 4
Underlöjtnanter och fänrikar	10	O. 1	Musikkorpraler	4	Ma. 3
Underofficerare.					
Fanjunkare	13	Uo. 3	Musikvicekorpraler	4	Ma. 2
Sergeanter	25	Uo. 2	Trumslagare eller hornblåsare	10	Ma. 1
Manskap.					
Furirer av första klassen	14	Ma. 5	Civilmilitär personal.		
Furirer av andra klassen	29	Ma. 4	Gevärshantverkare	1	C. 3
			Förrådsvaktmästare	1	C. 1

Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, förslagsvis kronor 858 048:—
 Vikariatsersättning till befälhavaren för infanteriregementet för den tid mili-
 tärbefälhavaren icke för omedelbart befäl över detsamma, förslagsvis 912: 50
 Arvode till 1 regementspastor 1 170:—

Summa förslagsanslag kronor 860 130: 50

Anm. 1. Vid vakans i underbefäls eller beställningsmans volontärnummer må de löner, som till följd därav inbesparas, användas till avlöande av ett mot vakanserna svarande antal underbefäl av lägre grad eller menige.

Anm. 2. Vid inträffande avgång i beställning inom musikpersonalen skall frågan om återbesättande av den vakanta beställningen underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Anm. 3. Kan uppkommen vakans i löjtnantsbeställning icke besättas till följd därav, att till befordran eljest närmast stående underlöjtnant(er) icke uppnått för sådan befordran fastställd tjänsteålder, må under tiden för sådan vakans surnummerär underlöjtnant eller fänrik från de genom vakansen besparade medel uppbära avlöning enligt 1 löneklassen å löneplan för officerare i vederbörande avlöningsreglemente.

Bil. nr 20.

Stat
för Livgardet till häst, Livregementets dragoner och Livregementets husarer
 för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.		An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Officerare.					
Överste	1	O. 6	Hovslagarkorpraler	4	Ma. 3
Ryttmästare	7	O. 3	Hovslagarryttare	5	Ma. 1
Löjtnanter	13	O. 2	Hantverkskorpral	1	Ma. 3
Underlöjtnanter och fänrikar	5	O. 1			
Underofficerare.					
Fanjunkare	6	Uo. 3	Musikpersonal.		
Sergeanter	10	Uo. 2	Musikfanjunkare	1	Uo. 3 (4)
			Musiksergeanter	4	Uo. 2
Manskap.			Musikfurir av andra klassen	1	Ma. 4
Furirer av första klassen	5	Ma. 5	Musikkorpraler	2	Ma. 3
Furirer av andra klassen	20	Ma. 4	Musikvicekorpral	1	Ma. 2
Korpraler	30	Ma. 3	Trumpetare	3	Ma. 1
Volontärer ¹⁾	228	Ma. 1	Civilmilitär personal.		
Sjukvårdsfurir av andra klassen	1	Ma. 4	Bataljonsläkare	1	C. 9
Sjukvårdskorpraler	2	Ma. 3	Bataljonsveterinär	1	C. 8
Sjukvårdsryttare	2	Ma. 1	Gevärshantverkare	1	C. 3
Hovslagarfurir av första klassen	1	Ma. 5	Civil personal.		
Hovslagarfurir av andra klassen	1	Ma. 4	Regementspastor, arvode	1	—

Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, i medeltal för samtliga regementen förslagsvis kronor 570 956:—
 Arvode till 1 regementspastor » 1 170:—

Summa förslagsanslag kronor 572 126:—

¹⁾ Av volontärbeställningarna vid vart och ett av Livregementets dragoner och Livregementets husarer är tillsevidare 1 beställning avsedd för indelt vicekorpral. Den indelt vicekorpral jämlikt gällande manskapsavlöningsreglemente tillkommande lön utgår från besparingarna & de för fast anställda volontärer avsedda avlöningsmedel.

Anm. 1. Vid vakans i underbefäls eller beställningsmans volontärnummer må de löner, som till följd därav inbesparas, användas till avlönande av ett mot vakanserna svarande antal underbefäl av lägre grad eller menige.

Anm. 2. Vid inträffande avgång i beställning inom musikpersonalen skall frågan om återbesättande av den vakanta beställningen underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Anm. 3. Kan uppkommen vakans i löjtnantsbeställning icke besättas till följd därav, att till befordran eljest närmast stående underlöjtnant(-er) icke uppnått för sådan befordran fastställd tjänsteålder eller genomgått för sådan befordran fastställd utbildning, må under tiden för sådan vakans surnummerär underlöjtnant eller fänrik från de genom vakansen besparade medel uppbära avlöning enligt 1 löneklassen & löneplan för officerare i vederbörligt avlöningsreglemente.

Stat
för Smålands husarregemente, Kronprinsens husarregemente och
Norrlands dragonregemente

för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.		An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Officerare.					
Överste	1	O. 6	Hovslagarryttare	5	Ma. 1
Ryttmästare	7	O. 3	Hantverkskorpral	1	Ma. 3
Löjtnanter	13	O. 2	Musikpersonal.		
Underlöjtnanter och fänrikar	5	O. 1			
Underofficerare.					
Fanjunkare	6	Uo. 3	Musikfanjunkare	1	Uo. 3 (4)
Sergeanter	10	Uo. 2	Musiksergeanter	4	Uo. 2
Manskap.					
Furirer av första klassen	5	Ma. 5	Musikfurir av andra klassen	1	Ma. 4
Furirer av andra klassen	20	Ma. 4	Musikkorpraler	2	Ma. 3
Korpraler	30	Ma. 3	Musikvicekorpral	1	Ma. 2
Volontärer ¹⁾	228	Ma. 1	Trumpetare	3	Ma. 1
Sjukvårdsfurir av andra klassen	1	Ma. 4	Civilmilitär personal.		
Sjukvårdskorpraler	2	Ma. 3			
Sjukvårdsryttare	2	Ma. 1	Bataljonsläkare	1	C. 9
Hovslagarfurir av första klassen	1	Ma. 5	Regementsveterinär	1	C. 9
Hovslagarfurir av andra klassen	1	Ma. 4	Bataljonsveterinär	1	C. 8
Hovslagarkorpraler	4	Ma. 3	Gevärshantverkare	1	C. 3
			Civil personal.		
			Regementspastor, arvode	1	—

Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, i medeltal för samtliga regementen förslagsvis kronor 564 732:—
Arvode till 1 regementspastor " 1 170:—

Summa förslagsanslag kronor 565 902:—

¹⁾ Av volontärbeställningarna vid Smålands husarregemente äro tillsvidare 3 beställningar avsedda för indelta vicekorpraler. Den indelt vicekorpral jämligt gällande manskapsavlöningsreglemente tillkommande lön utgår från besparingarna å de för fast anställda volontärer avsedda avlöningsmedel.

Anm. 1. Vid vakans i underbefäls eller beställningsmans volontärnummer må de löner, som till följd därav inbesparas, användas till avlöande av ett mot vakanserua svarande antal underbefäl av lägre grad eller menige.

Anm. 2. Vid inträffande avgång i beställning inom musikpersonalen skall frågan om återbesättning av den vakanta beställningen underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Anm. 3. Kan uppkommen vakans i löjtnantsbeställning icke besättas till följd därav, att till befordran ejkest närmast stående underlöjtnant(-er) icke uppnått för sådan befordran fastställd tjänsteålder eller genomgått för sådan befordran fastställd utbildning, må under tiden för sådan vakans surnummerär underlöjtnant eller fänrik från de genom vakansen besparade medel uppbära avlöning enligt 1 löneklassen å löneplan för officerare i vederbörligt avlöningsreglemente.

Bil. nr 22.

Stat
för Skånska husarregementet
 för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.		An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Officerare.					
Överste	1	O. 6	Hovslagarkorpraler	6	Ma. 3
Överstelöjtnant	1	O. 5	Hovslagarryttare	7	Ma. 1
Majorer	2	O. 4	Hantverkskorpral	1	Ma. 3
Ryttmästare	13	O. 3			
Löjtnanter	26	O. 2			
Underlöjtnanter och fänrikar	9	O. 1			
Underofficerare.					
Fanjunkare	11	Uo. 3	Musikpersonal.		
Sergeanter	20	Uo. 2	Musikfanjunkare	1	Uo. 3 (4)
			Musiksergeanter	9	Uo. 2
			Musikfurirer av andra klassen	3	Ma. 4
			Musikkorpraler	3	Ma. 3
			Musikvicekorpraler	3	Ma. 2
			Trumpetare	9	Ma. 1
Manskap.					
Furirer av första klassen	8	Ma. 5			
Furirer av andra klassen	32	Ma. 4	Civilmilitär personal.		
Korpraler	48	Ma. 3	Regementsläkare	1	C. 11
Volontärer	414	Ma. 1	Bataljonsläkare	1	C. 9
Sjukvårdsfurir av första klassen	1	Ma. 5	Bataljonsveterinärer	2	C. 8
Sjukvårdsfurir av andra klassen	1	Ma. 4	Gevärshantverkare	2	C. 3
Sjukvårdskorpraler	3	Ma. 3			
Sjukvårdsryttare	3	Ma. 1			
Hovslagarfurir av första klassen	1	Ma. 5	Civil personal.		
Hovslagarfurirer av andra klassen	2	Ma. 4	Regementspastor, arvode	1	—

Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, förslagsvis kronor 1 041 298: —
 Arvode till 1 regementspastor " 1 170: —

Summa förslagsanslag kronor 1 042 468: —

- Anm. 1.* Vid vakans i underbefäls eller beställningsmans volontärnummer må de löner, som till följd därav inbesparas, användas till avlöande av ett mot vakanserna svarande antal underbefäl av lägre grad eller menige.
- Anm. 2.* Intill dess antalet beställningar i följande grader nedbringats till det i staten för genomförd härordning angivna eller för ryttmästare till 11, för löjtnanter till 21, för fanjunkare till 9, för sergenter till 16, bestämmer Kungl. Maj:t vid uppkommande vakans, huruvida den ledigblivna beställningen skall återbesättas eller indragas.
- Anm. 3.* Vid inträffande avgång i beställning inom musikpersonalen skall frågan om återbesättning av den vakanta beställningen underställas Kungl. Maj:ts prövning.
- Anm. 4.* Kan uppkommen vakans i löjtnantsbeställning icke besättas till följd därav, att till befordran eljest närmast stående underlöjtnant(-er) icke uppnått för sådan befordran fastställd tjänsteålder eller genomgått för sådan befordran fastställd utbildning, må under tiden för sådan vakans surnumerär underlöjtnant eller fänrik från de genom vakansen besparade medel uppbära avlöning enligt 1 löneklassen & löneplan för officerare i vederbörligt avlöningsreglemente.

Stat
för Skånska dragonregementet
 för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.		An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Officerare.					
Överste	1	O. 6	Hovslagarkorpraler	6	Ma. 3
Överstelöjtnant	1	O. 5	Hovslagarryttare	7	Ma. 1
Majorer	2	O. 4	Hantverkskorpral	1	Ma. 3
Ryttmästare	13	O. 3			
Löjtnanter	26	O. 2	Musikpersonal.		
Underlöjtnanter och fänrikar	9	O. 1	Musikfanjunkare	1	Uo. 3 (4)
			Musiksergeanter	6	Uo. 2
Underofficerare.			Musikfurirer av andra klassen	3	Ma. 4
Fanjunkare	11	Uo. 3	Musikkorpraler	3	Ma. 3
Sergeanter	20	Uo. 2	Musikvicekorpraler	3	Ma. 2
			Trumpetare	9	Ma. 1
Manskap.					
Furirer av första klassen	8	Ma. 5	Civilmilitär personal.		
Furirer av andra klassen	32	Ma. 4	Regementsläkare	1	C. 11
Korpraler	48	Ma. 3	Bataljonsläkare	1	C. 9
Volontärer	414	Ma. 1	Regementsveterinär	1	C. 9
Sjukvårdsfurir av första klassen	1	Ma. 5	Bataljonsveterinärer	2	C. 8
Sjukvårdsfurir av andra klassen	1	Ma. 4	Gevärshantverkare	2	C. 3
Sjukvårdskorpraler	3	Ma. 3			
Sjukvårdsryttare	3	Ma. 1	Civil personal.		
Hovslagarfurir av första klassen	1	Ma. 5	Regementspastor, arvode	1	—
Hovslagarfurirer av andra klassen	2	Ma. 4			

Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, förslagsvis kronor 1 016 667:—
 Arvode till 1 regementspastor " 1 170:—

Summa förslagsanslag kronor 1 017 837:—

- Anm. 1.** Vid vakans i underbefäls eller beställningsmans volontärnummer må de löner, som till följd därav inbesparas, användas till avlöande av ett mot vakanserna svarande antal underbefäl av lägre grad eller menige.
- Anm. 2.** Intill dess antalet beställningar i följande grader nedbringats till det i staten för genomförd härordning angivna eller för ryttmästare till 11, för löjtnanter till 21, för fanjunkare till 9, för sergeanter till 16, bestämmer Kungl. Maj:t vid uppkommande vakans, huruvida den ledigblivna beställningen skall återbesättas eller indragas.
- Anm. 3.** Vid inträffande avgång i beställning inom musikpersonalen skall frågan om återbesättande av den vakanta beställningen underställas Kungl. Maj:ts prövning.
- Anm. 4.** Kan uppkommen vakans i löjtnantsbeställning icke besättas till följd därav, att till befordran eljest närmast stående underlöjtnant(er) icke uppnått för sådan befordran fastställd tjänsteålder eller genomgått för sådan befordran fastställd utbildning, må under tiden för sådan vakans surnummerär underlöjtnant eller fänrik från de genom vakansen besparade medel uppbära avlöning enligt 1 löneklassen & löneplan för officerare i vederbörligt avlöningsreglemente.

Bil. nr 24.

Stat
för Norrbottens kavallerikår
 för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.		An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Officerare.			Manskap.		
Överstelöjtnant	1	O. 5	Furirer av första klassen	3	Ma. 5
Ryttmästare	2	O. 3	Furirer av andra klassen	8	Ma. 4
Löjtnanter	6	O. 2	Korpraler	12	Ma. 3
Underlöjtnanter och fänrikar	3	O. 1	Volontärer	92	Ma. 1
Underofficerare.			Sjukvårdsfurir av andra klassen	1	Ma. 4
Fanjunkare	3	Uo. 3	Sjukvårdskorpral	1	Ma. 3
Sergeanter	4	Uo. 2	Sjukvårdsryttare	1	Ma. 1
			Hovslagarfurir av andra klassen	1	Ma. 4
			Hovslagarkorpral	1	Ma. 3
			Hovslagarryttare	2	Ma. 1
			Gevärshantverkarkorpral	1	Ma. 3

Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, förslagsvis kronor 224 814:—

Summa förslagsanslag kronor 224 814:—

Anm. 1. Vid vakans i underbefäls eller beställningsmans volontärnummer må de löner, som till följd därav inbesparas, användas till avlöande av ett mot vakanserna svarande antal underbefäl av lägre grad eller menige.

Anm. 2. Kan uppkommen vakans i löjtnantsbeställning icke besättas till följd därav, att till befordran eljest närmast stående underlöjtnant(er) icke uppnått för sådan befordran fastställd tjänsteålder eller genomgått för sådan befordran fastställd utbildning, må under tiden för sådan vakans surnummerär underlöjtnant eller fänrik från de genom vakansen besparade medel uppbära avlöning enligt 1 löneklassen & löneplan för officerare i vederbörligt avlöningsreglemente.

Bil. nr 25.

Stat
för överstelöjtnanter och majorer vid de sex fördelningskavalleriregementena
 för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

		An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Officerare.			
Överstelöjtnanter		3	O. 5
Majorer		3	O. 4
Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, förslagsvis		kronor 57 180:—	
		Summa förslagsanslag kronor 57 180:—	

Bil. nr 26.

Stat
för Svea artilleriregemente
 för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.		An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Officerare.					
Överste	1	O. 6	Hantverkskonstaplar	2	Ma. 3
Överstelöjtnanter	2	O. 5	Hantverksartillerister	3	Ma. 1
Majorer	3	O. 4	Hovslagarfurirer av andra klassen	2	Ma. 4
Kaptener	18	O. 3	Hovslagarkonstaplar	5	Ma. 3
Löjtnanter	20	O. 2	Hovslagarartillerister	5	Ma. 1
Underlöjtnanter och fänrikar	10	O. 1			
Underofficerare.					
Styckjunkare	15	Uo. 3	Musikpersonal.		
Sergeanter	30	Uo. 2	Musikstyckjunkare	1	Uo. 3 (4)
			Musiksergeanter	10	Uo. 2
			Trumpetare	9	Ma. 1
Manskap.					
Furirer av första klassen	18	Ma. 5	Civilmilitär personal.		
Furirer av andra klassen	37	Ma. 4	Regementsläkare	1	C. 11
Konstaplar	44	Ma. 3	Bataljonsläkare	1	C. 9
Volontärer	176	Ma. 1	Regementsveterinär	1	C. 9
Sjukvårdsfurirer av andra klassen	2	Ma. 4	Bataljonsveterinär	1	C. 8
Sjukvårdskonstaplar	3	Ma. 3			
Sjukvårdsartillerister	3	Ma. 1	Civil personal.		
Hantverksfurir av andra klassen	1	Ma. 4	Regementspastor, arvode	1	—

Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, förslagsvis kronor 938 766:—

Arvode till 1 regementspastor " 1 170:—

Summa förslagsanslag kronor 939 936:—

- Anm. 1.* Vid vakans i underbefäls eller beställningsmans volontärnummer må de löner, som till följd därav inbesparas, användas till avlöande av ett mot vakanserna svarande antal underbefäl av lägre grad eller menige.
- Anm. 2.* Vid inträffande avgång i beställning inom musikpersonalen skall frågan om återbesättande av den vakanta beställningen underställas Kungl. Maj:ts prövning.
- Anm. 3.* Av de båda hovslagarfurirerna är den ene avsedd för hovslagargörömlen vid generalstabens officerskårs f. d. stalletablissemang i Stockholm.
- Anm. 4.* Kan uppkommen vakans i löjtnantsbeställning icke besättas till följd därav, att till befördran eljest närmast stående underlöjtnant(-er) icke uppnått för sådan befördran fastställd tjänsteålder eller genomgått för sådan befördran fastställd utbildning, må under tiden för sådan vakans surnummerär underlöjtnant eller fänrik från de genom vakansen besparade medel uppbära avlöning enligt 1 löneklassen å löneplan för officerare i vederbörligt avlöningsreglemente.

Stat
för Göta artilleriregemente, Upplands artilleriregemente och Smålands artilleriregemente
 för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.		An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Officerare.					
Överste	1	O. 6	Hantverksartillerister	3	Ma. 1
Överstelöjtnanter	2	O. 5	Hovslagarfurir av andra klassen	1	Ma. 4
Majorer	3	O. 4	Hovslagarkonstaplar	5	Ma. 3
Kaptener	18	O. 3	Hovslagarartillerister	5	Ma. 1
Löjtnanter	20	O. 2	Musikpersonal.		
Underlöjtnanter och fänrikar	10	O. 1	Musikstyckjunkare	1	Uo. 3 (4)
Underofficerare.					
Styckjunkare	15	Uo. 3	Musiksergeanter	¹⁾ 8	Uo. 2
Sergeanter	30	Uo. 2	Musikfurirer av andra klassen	2	Ma. 4
Manskap.					
Furirer av första klassen	18	Ma. 5	Musikkonstaplar	2	Ma. 3
Furirer av andra klassen	37	Ma. 4	Musikvicekonstaplar	2	Ma. 2
Konstaplar	44	Ma. 3	Trumpetare	3	Ma. 1
Volontärer	176	Ma. 1	Civilmilitär personal.		
Sjukvårdsfurirer av andra klassen	2	Ma. 4	Regementsläkare	1	C. 11
Sjukvårdskonstaplar	3	Ma. 3	Bataljonsläkare	1	C. 9
Sjukvårdsartillerister	3	Ma. 1	Regementsveterinär	1	C. 9
Hantverksfurir av andra klassen	1	Ma. 4	Bataljonsveterinär	1	C. 8
Hantverkskonstaplar	2	Ma. 3	Civil personal.		
			Regementspastor, arvode	1	—

Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, i medeltal för samtliga regementen förslagsvis kronor 894 548:—
 Arvode till 1 regementspastor ” 1 170:—
 Summa förslagsanslag kronor 895 718:—

¹⁾ Vid Smålands artilleriregemente finnes ytterligare 1 musiksergeantsbeställning.

Anm. 1. Vid vakans i underbefäls eller beställningsmans volontärnummer må de löner, som till följd därav inbesparas, användas till avlöande av ett mot vakanserna svarande antal underbefäl av lägre grad eller menige.

Anm. 2. Vid inträffande avgång i beställning inom musikpersonalen skall frågan om återbesättande av den vakanta beställningen underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Anm. 3. Kan uppkommen vakans i löjtnantsbeställning icke besättas till följd därav, att till befordran eljest närmast stående underlöjtnant(-er) icke uppnått för sådan befordran fastställd tjänsteålder eller genomgått för sådan befordran fastställd utbildning, må under tiden för sådan vakans surnummerär underlöjtnant eller fänrik från de genom vakansen besparade medel uppbära avlöning enligt 1 löneklassen & löneplan för officerare i vederbörligt avlöningsreglemente.

Bil. nr 28.

Stat
för Vendes artilleriregemente
 för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.		An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Officerare.					
Överste	1	O. 6	Hantverksartillerister	4	Ma. 1
Överstelöjtnanter	2	O. 5	Hovslagarfurirer av andra klassen	2	Ma. 4
Majorer	4	O. 4	Hovslagarkonstaplar	5	Ma. 3
Kaptener	20	O. 3	Hovslagarartillerister	6	Ma. 1
Löjtnanter	23	O. 2	Musikpersonal.		
Underlöjtnanter och fänrikar	11	O. 1	Musikstyckjunkare	1	Uo. 3 (4)
Underofficerare.			Musiksergeanter	10	Uo. 2
Styckjunkare	17	Uo. 3	Musikfurirer av andra klassen	2	Ma. 4
Sergeanter	36	Uo. 2	Musikkonstaplar	2	Ma. 3
Manskap.			Musikvicekonstaplar	2	Ma. 2
Furirer av första klassen	21	Ma. 5	Trumpetare	4	Ma. 1
Furirer av andra klassen	44	Ma. 4	Civilmilitär personal.		
Konstaplar	52	Ma. 3	Regementsläkare	1	C. 11
Volontärer	208	Ma. 1	Bataljonsläkare	1	C. 9
Sjukvårdsfurirer av andra klassen	2	Ma. 4	Regementsveterinär	1	C. 9
Sjukvårdskonstaplar	3	Ma. 3	Bataljonsveterinär	1	C. 8
Sjukvårdsartillerister	4	Ma. 1	Civil personal.		
Hantverksfurir av andra klassen	1	Ma. 4	Regementspastor, arvode	1	—
Hantverkskonstaplar	2	Ma. 3			

Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, förslagsvis kronor 999 363:—

Arvode till 1 regementspastor " 1 170:—

Summa förslagsanslag kronor 1 000 533:—

Anm. 1. Vid vakans i underbefäls eller beställningsmans volontärnummer må de löner, som till följd därav inbesparas, användas till avlönande av ett mot vakanserna svarande antal underbefäl av lägre grad eller menige.

Anm. 2. Vid inträffande avgång i beställning inom musikpersonalen skall frågan om återbesättande av den vakanta beställningen underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Anm. 3. Kan uppkommen vakans i löjtnantsbeställning icke besättas till följd därav, att till befordran eljest närmast stående underlöjtnant(-er) icke uppnått för sådan befordran fastställd tjänsteålder eller genomgått för sådan befordran fastställd utbildning, må under tiden för sådan vakans surnummerär underlöjtnant eller fänrik från de genom vakansen besparade medel uppbära avlönning enligt 1 löneklassen å löneplan för officerare i vederbörligt avlöningsreglemente.

Stat
för Norrlands artilleriregemente
 för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.		An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Officerare.					
Överste	1	O. 6	Hantverkskonstaplar	2	Ma. 3
Överstelöjtnanter	2	O. 5	Hantverksartillerister	4	Ma. 1
Majorer	3	O. 4	Hovslagarfurir av andra klassen	1	Ma. 4
Kaptener	20	O. 3	Hovslagarkonstaplar	5	Ma. 3
Löjtnanter	21	O. 2	Hovslagarartillerister	6	Ma. 1
Underlöjtnanter och fänrikar	11	O. 1			
Underofficerare.					
Styckjunkare	16	Uo. 3	Musikstyckjunkare	1	Uo. 3 (4)
Sergeanter	32	Uo. 2	Musiksergeanter	8	Uo. 2
Manskap.					
Furirer av första klassen	20	Ma. 5	Musikfurirer av andra klassen	2	Ma. 4
Furirer av andra klassen	40	Ma. 4	Musikkonstaplar	2	Ma. 3
Konstaplar	48	Ma. 3	Musikvicekonstaplar	2	Ma. 2
Volontärer	192	Ma. 1	Trumpetare	3	Ma. 1
Sjukvårdsfurirer av andra klassen	2	Ma. 4			
Sjukvårdskonstaplar	3	Ma. 3	Civilmilitär personal.		
Sjukvårdsartillerister	4	Ma. 1	Regementsläkare	1	C. 11
Hantverksfurir av andra klassen	1	Ma. 4	Bataljonsläkare	1	C. 9
			Bataljonsveterinär	1	C. 8
			Civil personal.		
			Regementspastor, arvode	1	—

Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, förslagsvis kronor 935 090:—
 Arvode till 1 regementspastor " 1 170:—

Summa förslagsanslag kronor 936 260:—

- Anm. 1.** Vid vakans i underbefäls eller beställningsmans volontärnummer må de löner, som till följd därav inbesparas, användas till avlöande av ett mot vakanserna svarande antal underbefäl av lägre grad eller menige.
- Anm. 2.** Vid inträffande avgång i beställning inom musikpersonalen skall frågan om återbesättande av den vakanta beställningen underställas Kungl. Maj:ts prövning.
- Anm. 3.** Kan uppkommen vakans i löjtnantsbeställning icke besättas till följd därav, att till befordran eljest närmast stående underlöjtnant(er) icke uppnått för sådan befordran fastställd tjänsteålder eller genomgått för sådan befordran fastställd utbildning, må under tiden för sådan vakans surnummerär underlöjtnant eller fänrik från de genom vakansen besparade medel uppbära avlöning enligt 1 löneklassen å löneplan för officerare i vederbörligt avlöningsreglemente.

Bil. nr 30.

Stat
för Gottlands artillerikår
 för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.		An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Officerare.					
Överstelöjtnant	1	O. 5	Sjukvårdsfurir av andra klassen	1	Ma. 4
Kaptener	6	O. 3	Sjukvårdskonstaplar	2	Ma. 3
Löjtnanter	10	O. 2	Sjukvårdsartillerister	2	Ma. 1
Underlöjtnanter och fänrikar	4	O. 1	Hantverksfurir av andra klassen	1	Ma. 4
			Hantverkskonstapel	1	Ma. 3
			Hantverksartillerister	2	Ma. 1
Underofficerare.					
Styckjunkare	4	Uo. 3	Hovslagarfurir av andra klassen	1	Ma. 4
Sergeanter	9	Uo. 2	Hovslagarkonstapel	1	Ma. 3
			Hovslagarartillerist	1	Ma. 1
Manskap.					
			Musikpersonal.		
Furirer av första klassen	7	Ma. 5	Musiksergeant	1	Uo. 2
Furirer av andra klassen	15	Ma. 4	Musikfurir av andra klassen	1	Ma. 4
Konstaplar	22	Ma. 3	Musikkonstapel	1	Ma. 3
Volontärer	88	Ma. 1	Musikvicekonstapel	1	Ma. 2
			Trumpetare	2	Ma. 1

Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, förslagsvis kronor 301 584: —

Summa förslagsanslag kronor 301 584: —

- Anm. 1.* Vid vakans i underbefäls eller beställningsmans volontärnummer må de löner, som till följd därav inbesparas, användas till avlöande av ett mot vakanserna svarande antal underbefäl av lägre grad eller menige.
- Anm. 2.* Vid inträffande avgång i beställning inom musikpersonalen skall frågan om återbesättande av den vakanta beställningen underställas Kungl. Maj:ts prövning.
- Anm. 3.* Kan uppkommen vakans i löjtnantsbeställning icke besättas till följd därav, att till befordran eljest närmast stående underlöjtnant(-er) icke uppnått för sådan befordran fastställd tjänsteålder eller genomgått för sådan befordran fastställd utbildning, må under tiden för sådan vakans surnummerär underlöjtnant eller fänrik från de genom vakansen besparade medel uppbära avlöning enligt 1 löneklassen å löneplan för officerare i vederbörligt avlöningsreglemente.

Stat
för Bodens artilleriregemente
 för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente		An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Officerare.					
Överste	1	O. 6	Sjukvårdsfurir av andra klassen	1	Ma. 4
Överstelöjtnant	1	O. 5	Sjukvårdskonstaplar	2	Ma. 3
Majorer	3	O. 4	Sjukvårdsartillerister	3	Ma. 1
Kaptener	16	O. 3	Hantverksfurir av andra klassen	1	Ma. 4
Löjtnanter	17	O. 2	Hantverkskonstaplar	2	Ma. 3
Underlöjtnanter och fänrikar	8	O. 1	Hantverksartillerister	3	Ma. 1
			Hovslagarfurir av andra klassen	1	Ma. 4
Underofficerare.					
Styckjunkare	16	Uo. 3	Hovslagarkonstapel	1	Ma. 3
Sergeanter	32	Uo. 2	Hovslagarartillerist	1	Ma. 1
Manskap.					
			Musikpersonal.		
Furirer av första klassen	14	Ma. 5	Musikstyckjunkare	1	Uo. 3 (4)
Furirer av andra klassen	26	Ma. 4	Musiksergeanter	3	Uo. 2
Konstaplar	32	Ma. 3	Musikfurir av andra klassen	1	Ma. 4
Volontärer	136	Ma. 1	Musikkonstaplar	2	Ma. 3
			Musikvicekonstapel	1	Ma. 2
			Trumpetare	2	Ma. 1

Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, förslagsvis kronor 735 977:—

Summa förslagsanslag kronor 735 977:—

- Anm. 1.* Vid vakans i underbefäls eller beställningsmans volontärnummer må de löner, som till följd därav inbesparas, användas till avlösnande av ett mot vakanserna svarande antal underbefäl av lägre grad eller menige.
- Anm. 2.* Vid inträffande avgång i beställning inom musikpersonalen skall frågan om återbesättande av den vakanta beställningen underställas Kungl. Maj:ts prövning.
- Anm. 3.* Kan uppkommen vakans i löjtnantsbeställning icke besättas till följd därav, att till befordran eljest närmast stående underlöjtnant(-er) icke uppnått för sådan befordran fastställd tjänsteålder eller genomgått för sådan befordran fastställd utbildning, må under tiden för sådan vakans surnummerär underlöjtnant eller fänrik från de genom vakansen besparade medel uppbära avlöning enligt 1 löneklassen å löneplan för officerare i vederbörligt avlösningsreglemente.

Bil. nr 32.

Stat
för Positionsartilleriregementet
 för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.		An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Officerare.					
Överste	1	O. 6	Sjukvårdsartillerister	2	Ma. 1
Överstelöjtnant	1	O. 5	Hantverksfurir av andra klassen	1	Ma. 4
Majorer	2	O. 4	Hantverkskonstapel	1	Ma. 3
Kaptener	10	O. 3	Hantverksartillerister	2	Ma. 1
Löjtnanter	12	O. 2	Hovslagarfurir av andra klassen	1	Ma. 4
Underlöjtnanter och fänrikar	6	O. 1	Hovslagarkonstaplar	2	Ma. 3
			Hovslagarartillerister	3	Ma. 1
Underofficerare.					
Styckjunkare	12	Uo. 3	Musikpersonal.		
Sergeanter	24	Uo. 2	Musikstyckjunkare	1	Uo. 3 (4)
			Musiksergeanter	4	Uo. 2
Manskap.					
Furirer av första klassen	10	Ma. 5	Musikfurir av andra klassen	1	Ma. 4
Furirer av andra klassen	20	Ma. 4	Musikkonstapel	1	Ma. 3
Konstaplar	24	Ma. 3	Musikvicekonstaplar	2	Ma. 2
Volontärer	96	Ma. 1	Trumpetare	2	Ma. 1
Sjukvårdsfurir av andra klassen	1	Ma. 4	Civilmilitär personal.		
Sjukvårdskonstaplar	2	Ma. 3	Regementsläkare	1	C. 11
			Bataljonsveterinär	1	C. 8

Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, förslagsvis kronor 573 054:—

Summa förslagsanslag kronor 573 054:—

- Anm. 1.* Vid vakans i underbefäls eller beställningsmans volontärnummer må de löner, som till följd därav inbesparas, användas till avlöande av ett mot vakanserna svarande antal underbefäl av lägre grad eller menige.
- Anm. 2.* Vid inträffande avgång i beställning inom musikpersonalen skall frågan om återbesättande av den vakanta beställningen underställas Kungl. Maj:ts prövning.
- Anm. 3.* Kan uppkommen vakans i löjtnantsbeställning icke besättas till följd därav, att till befordran eljest närmast stående underlöjtnant(-er) icke uppnått för sådan befordran fastställd tjänsteålder eller genomgått för sådan befordran fastställd utbildning, må under tiden för sådan vakans surnummerär underlöjtnant eller fänrik från de genom vakansen besparade medel uppbära avlöning enligt 1 löneklassen & löneplan för officerare i vederbörligt avlöningsreglemente.

Stat
för Karlsborgs artillerikår
 för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.		An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Officerare.					
Överstelöjtnant	1	O. 5	Sjukvårdsfurir av andra klassen	1	Ma. 4
Kaptener	7	O. 3	Sjukvårdskonstapel	1	Ma. 3
Löjtnanter	8	O. 2	Sjukvårdsartillerist	1	Ma. 1
Underlöjtnanter och fänrikar	4	O. 1	Hantverksfurir av andra klassen	1	Ma. 4
Underofficerare.					
Styckjunkare	7	Uo. 3	Hantverkskonstapel	1	Ma. 3
Sergeanter	14	Uo. 2	Hantverksartillerist	1	Ma. 1
Manskap.					
Furirer av första klassen	6	Ma. 5	Hovslagarkonstapel	1	Ma. 3
Furirer av andra klassen	14	Ma. 4	Hovslagarartillerist	1	Ma. 1
Konstaplar	16	Ma. 3	Musikpersonal.		
Volontärer	68	Ma. 1	Musikstyckjunkare	1	Uo. 3 (4)
			Musiksergeant	1	Uo. 2
			Musikfurir av andra klassen	1	Ma. 4
			Musikvicekonstapel	1	Ma. 2
			Trumpetare	2	Ma. 1

Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, förslagsvis kronor 321 387:—

Summa förslagsanslag kronor 321 387:—

Anm. 1. Vid vakans i underbefäls eller beställningsmans volontärnummer må de löner, som till följd därav inbesparas, användas till avlönande av ett mot vakanserna svarande antal underbefäl av lägre grad eller menige.

Anm. 2. Vid inträffande avgång i beställning inom musikpersonalen skall frågan om återbesättande av den vakanta beställningen underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Anm. 3. Kan uppkommen vakans i löjtnantsbeställning icke besättas till följd därav, att till befordran eljest närmast stående underlöjtnant(er) icke uppnått för sådan befordran fastställd tjänsteålder eller genomgått för sådan befordran fastställd utbildning, må under tiden för sådan vakans surnumerär underlöjtnant eller fänrik från de genom vakansen besparade medel uppbära avlöning enligt 1 löneklassen å löneplan för officerare i vederbörligt avlöningsreglemente.

Bil. nr 34.

Stat
för Artilleriets fabriker och tyganstalter
 för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.		An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Fabriks- och tygpersonal.					
Fälttygmästare	1	O. 5	Besiktningrustmästare eller tyg- verkmästare	18	C. 6
Styresmän	3	O. 4	Verkmästare av första klassen .	6	C. 6
Tygmästare av första klassen . .	1	O. 4	Tygförvaltare av andra klassen .	7	C. 5
Do av andra klassen . .	2	O. 3	Verkmästare av andra klassen .	2	C. 4
Tyg- eller fabriksingenjörer . .	4	C. 12	Tygunderofficer	1	Uo. 3
Öververkmästare	1	C. 8	Tyg- eller fabriksskrivare	11	C. 3
Tyg- eller fabriksförvaltare av första klassen	11	C. 7	Tyghantverkare	44	C. 3
Departementsskrivare	7	C. 6	Fortmaskinister	7	C. 3

Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, förslagsvis kronor 672 260: —
 Arvoden å 2,040 kronor till fälttygmästaren och å 2,400 kronor till en var av
 3 styresmän vid artilleriets fabriker » 9 240: —
 Summa förslagsanslag kronor 681 500: —

Anm. Vid inträffande avgång i tygunderofficers- och tyg- eller fabriksskrivarbeställning iakt-
 tages:
 att, enär tygunderofficersbeställningen skall indragas, återbesättande av vakant
 sådan beställning ej må äga rum, samt
 att återbesättande av tyg- eller fabriksskrivarbeställning må äga rum först
 sedan genom avgång utan motsvarande återbesättande beställningarnas antal nedgått
 till 9.

Stat
för officerare och underofficerare med vederlikar vid fortifikationen
 för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.		An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Officerare.			Civilmilitär personal.		
Överstar	3	O. 6	Regementsläkare	2	C. 11
Överstelöjtnanter	4	O. 5	Bataljonsläkare	1	C. 9
Majorer	10	O. 4	Bataljonsveterinärer	2	C. 8
Kaptener	58	O. 3	Fortifikationskassörer	11	C. 7
Löjtnanter	66	O. 2	Departementsskrivare	5	C. 6
Underlöjtnanter och fänrikar	32	O. 1	Tygverkmästare	6	C. 6
Underofficerare.			Gevärshantverkare	5	C. 3
Fanjunkare	49	Uo. 3	Tyghantverkare	27	C. 3
Sergeanter	98	Uo. 2	Förrådsvaktmästare	5	C. 1
Musikpersonal.			Civil personal.		
Musikfanjunkare	3	Uo. 3 (4)	Regementspastorer, arvode	3	—
Musiksergeanter	11	Uo. 2	Expeditionsvakt vid fortifikations- stabens huvudstation	1	Avd. B. 1

Löner till ovanstående ordinarie militära och civilmilitära beställningshavare, förlagsvis	kronor 1 893 700:—
Lön till ovanstående ordinarie expeditionsvakt, förlagsvis	” 2 988:—
Arvoden till 3 regementspastorer à 1,170 kr.	” 3 510:—
” ” 10 stabsofficerare à 600 ”	” 6 000:—
Summa förslagsanslag kronor 1 906 198:—	

- Anm. 1.* Vid inträffande avgång i beställning inom musikpersonalen skall frågan om återbe-
sättande av den vakanta beställningen underställas Kungl. Maj:ts prövning.
- Anm. 2.* Kan uppkommen vakans i löjtnantsbeställning icke besättas till följd därav, att till
befordran eljest närmast stående underlöjtnant(-er) icke uppnått för sådan befordran
fastställd tjänsteålder eller genomgått för sådan befordran fastställd utbildning, må
under tiden för sådan vakans surnummerär underlöjtnant eller fänrik från de genom
vakansen besparade medel uppbära avlöning enligt 1 löneklassen å löneplan för offi-
cerare i vederbörigt avlöningsreglemente.
- Anm. 3.* I staten uppfört arvode till stabsofficerare utgår endast under förutsättning, att veder-
börande officer innehar beställning högst såsom kompaniofficer.

Bil. nr 36.

Stat
för Svea ingenjörkår
 för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.		An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Manskap.					
Furirer av första klassen	6	Ma. 5	Sjukvårdsfurir av andra klassen	1	Ma. 4
Furirer av andra klassen	11	Ma. 4	Sjukvårdskorpraler	2	Ma. 3
Korpraler	18	Ma. 3	Sjukvårdsvicakorpraler	2	Ma. 2
Vicekorpraler	18	Ma. 2	Sjukvårdssoldater	2	Ma. 1
Volontärer	95	Ma. 1	Hovslagarvicekorpral	1	Ma. 2
Hantverksfurir av första klassen	1	Ma. 5	Hovslagarsoldat	1	Ma. 1
Hantverksfurirer av andra klassen	2	Ma. 4			
Hantverkskorpraler	6	Ma. 3	Musikmanskap.		
Hantverksvicekorpraler	7	Ma. 2	Musikfurir av andra klassen . . .	1	Ma. 4
Gevärshantverkarkorpral	1	Ma. 3	Musikkorpraler	2	Ma. 3
Gevärshantverkarsvicekorpraler . .	2	Ma. 2	Musikvicekorpraler	2	Ma. 2
Gevärshantverkarsoldat	1	Ma. 1	Trumpetare	3	Ma. 1

Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, förslagsvis kronor 215 064: —

Summa förslagsanslag kronor 215 064: —

Anm. 1. Vid vakans i underbefäls eller beställningsmans volontärnummer må de löner, som till följd därav inbesparas, användas till avlöande av ett mot vakanserna svarande antal underbefäl av lägre grad eller menige.

Anm. 2. Vid inträffande avgång i beställning inom musikpersonalen skall frågan om återbesättande av den vakanta beställningen underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Stat
för Göta ingenjörkår
 för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.		An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Manskap.					
Furirer av första klassen	6	Ma. 5	Sjukvårdsfurir av andra klassen	1	Ma. 4
Furirer av andra klassen	10	Ma. 4	Sjukvårdskorpraler	2	Ma. 3
Korpraler	17	Ma. 3	Sjukvårdsvicekorpraler	2	Ma. 2
Vicekorpraler	17	Ma. 2	Sjukvårdssoldater	2	Ma. 1
Volontärer	85	Ma. 1	Hovslagarvicekorpral	1	Ma. 2
Hantverksfurir av första klassen	1	Ma. 5	Hovslagarsoldat	1	Ma. 1
Hantverksfurirer av andra klassen	2	Ma. 4			
Hantverkskorpraler	6	Ma. 3	Musikmanskap.		
Hantverksvicekorpraler	7	Ma. 2	Musikfurir av andra klassen . .	1	Ma. 4
Gevärshantverkarkorpral	1	Ma. 3	Musikkorpraler	2	Ma. 3
Gevärshantverkarsvicekorpral . .	1	Ma. 2	Musikvicekorpraler	2	Ma. 2
Gevärshantverkarsoldater	2	Ma. 1	Trumpetare	3	Ma. 1

Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, förslagsvis kronor 201 072: —

Summa förslagsanslag kronor 201 072: —

Anm. 1. Vid vakans i underbefäls eller beställningsmans volontärnummer må de löner, som till följd därav inbesparas, användas till avlöande av ett mot vakanserna svarande antal underbefäl av lägre grad eller menige.

Anm. 2. Vid inträffande avgång i beställning inom musikpersonalen skall frågan om återbesättande av den vakanta beställningen underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Bil. nr 38.

Stat
för Bodens Ingenjörkår
 för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.		An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Manskap.					
Furirer av första klassen	3	Ma. 5	Sjukvårdskorpral	1	Ma. 3
Furirer av andra klassen	6	Ma. 4	Sjukvårdsvicekorpral	1	Ma. 2
Korpraler	10	Ma. 3	Sjukvårdssoldat	1	Ma. 1
Vicekorpraler	9	Ma. 2	Hovslagarvicekorpral	1	Ma. 2
Volontärer	60	Ma. 1			
Hantverksfurir av första klassen	1	Ma. 5	Musikmanskap.		
Hantverksfurirer av andra klassen	2	Ma. 4	Musikfurir av andra klassen	1	Ma. 4
Hantverkskorpraler	5	Ma. 3	Musikkorpraler	2	Ma. 3
Hantverksvicekorpraler	6	Ma. 2	Musikvicekorpraler	2	Ma. 2
Gevärshantverkarkorpral	1	Ma. 3	Trumpetare	2	Ma. 1
Gevärshantverkarsoldat	1	Ma. 1			

Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, förslagsvis kronor 133 548: —

Summa förslagsanslag kronor 133 548: —

Ann. 1. Vid vakans i underbefäls eller beställningsmans volontärnummer må de löner, som till följd därav inbesparas, användas till avlöande av ett mot vakanserna svarande antal underbefäl av lägre grad eller menige.

Ann. 2. Vid inträffande avgång i beställning inom musikpersonalen skall frågan om återbesättande av den vakanta beställningen underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Stat
för Norrlands ingenjörkår
 för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente		An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Manskap.					
Furirer av första klassen	6	Ma. 5	Gevärshantverkarkorpral	1	Ma. 3
Furirer av andra klassen	10	Ma. 4	Gevärshantverkarsoldat	1	Ma. 2
Korpraler	16	Ma. 3	Sjukvårdsfurir av andra klassen	1	Ma. 4
Vicekorpraler	16	Ma. 2	Sjukvårdskorpral	1	Ma. 3
Volontärer	75	Ma. 1	Sjukvårdsvicekorpraler	2	Ma. 2
Hantverksfurir av första klassen	1	Ma. 5	Sjukvårdssoldat	1	Ma. 1
Hantverksfurir av andra klassen	1	Ma. 4	Hovslagarkorpral	1	Ma. 3
Hantverkskorpraler	4	Ma. 3	Hovslagarvicekorpral	1	Ma. 2
Hantverksvicekorpraler	5	Ma. 2	Hovslagarsoldater	2	Ma. 1

Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, förslagsvis kronor 171 348: —

Summa förslagsanslag kronor 171 348: —

Ann. Vid vakans i underbefäls eller beställningsmans volontärnummer må de löner, som till följd därav inbesparas, användas till avlöande av ett mot vakanserna svarande antal underbefäl av lägre grad eller menige.

Bil. nr 40.

Stat
för Fälttelegrafkåren
 för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.		An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Manskap.					
Furirer av första klassen	10	Ma. 5	Sjukvårdsfurir av andra klassen	1	Ma. 4
Furirer av andra klassen	18	Ma. 4	Sjukvårdskorpral	1	Ma. 3
Korpraler	24	Ma. 3	Sjukvårdsvicekorpraler	2	Ma. 2
Vicekorpraler	25	Ma. 2	Sjukvårdssoldat	1	Ma. 1
Volontärer	125	Ma. 1	Hovslagarkorpral	1	Ma. 3
Hantverksfurirer av första klassen	2	Ma. 5	Hovslagarvicekorpral	1	Ma. 2
Hantverksfurirer av andra klassen	3	Ma. 4	Hovslagarsoldat	1	Ma. 1
Hantverkskorpraler	11	Ma. 3			
Hantverksvicekorpraler	16	Ma. 2	Musikmanskap.		
Gevärshantverkarkorpral	1	Ma. 3	Musikkorpral	1	Ma. 3
Gevärshantverkarvicekorpral . .	1	Ma. 2	Musikvicekorpral	1	Ma. 2
Gevärshantverkarsoldat	1	Ma. 1	Trumpetare	2	Ma. 1

Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, förslagsvis kronor 293 664: —

Summa förslagsanslag kronor 293 664: —

Anm. 1. Vid vakans i underbefäls eller beställningsmans volontärnummer må de löner, som till följd därav inbesparas, användas till avlöande av ett mot vakanserna svarande antal underbefäl av lägre grad eller menige.

Anm. 2. Vid inträffande avgång i beställning inom musikpersonalen skall frågan om återbesättande av den vakanta beställningen underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Stat
för officerare och underofficerare med vederlikar vid trängen
 för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.		An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Officerare.			Musikpersonal.		
Överste	1	O. 6	Musiksergeanter	8	Uo. 2
Överstelöjtnanter	3	O. 5	Civilmilitär personal.		
Majorer	3	O. 4	Regementsläkare	5	C. 11
Kaptener	28	O. 3	Bataljonsläkare	5	C. 9
Löjtnanter	36	O. 2	Bataljonsveterinärer	5	C. 8
Underlöjtnanter och fänrikar	12	O. 1	Hantverkare	2	C. 3
Underofficerare.			Förrådsvaktmästare	1	C. 1
Fanjunkare	23	Uo. 3	Civil personal.		
Sergeanter	62	Uo. 2	Regementspastor, arvode	1	—

Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, förslagsvis kronor 861 839:—
 Arvode till 1 regementspastor » 1 170:—

Summa förslagsanslag kronor 863 009:—

Anm. 1. Officers-, underofficers- och musikunderofficersbeställningarna samt de civilmilitära beställningarna skola överflyttas till staten för »officerare och underofficerare med vederlikar vid trängen» i enlighet med efterföljande bestämmelser.

a) Då vakans inträffar i officers-, underofficers- eller musikunderofficersbeställning eller i civilmilitär beställning och den vakanta beställningen ej skall indragas, överflyttas beställningen före återbesättandet till staten för »officerare och underofficerare med vederlikar vid trängen».

b) Officers-, underofficers- eller musikunderofficersbeställning samt civilmilitär beställning överflyttas till staten för »officerare och underofficerare med vederlikar vid trängen», därest vederbörande beställningsinnehavare därom gör framställning.

Anm. 2. Intill dess antalet kaptenbeställningar, underofficersbeställningar samt hantverkareställningar nedbringats till det i staten för genomförd härordning angivna, bestämmer Kungl. Maj:t vid uppkommande vakans i sådan beställning, huruvida återbesättande skall ske eller beställningen indragas.

Anm. 3. Kan uppkommen vakans i löjtnantsbeställning icke besättas till följd därav, att till befordran eljest närmast stående underlöjtnant(-er) icke uppnått för sådan befordran fastställd tjänsteålder, må under tiden för sådan vakans surnummerär underlöjtnant eller fänrik från de genom vakansen besparade medel uppbära avlöning enligt 1 löneplan till löneplan för officerare i vederbörande avlöningsreglemente.

Anm. 4. Av de å staten upptagna bataljonsveterinärbeställningarna skall en beställning icke tillsättas, så länge den nuvarande bataljonsveterinären vid Norrlands trängkår kvarstår å gammal stat.

Anm. 5. Vid inträffande avgång i beställning inom musikpersonalen skall frågan om återbesättande av den vakanta beställningen underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Bil. nr 42.

Stat
för Svea trängkår
 för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.		An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Underofficerare.			Musikpersonal.		
Fanjunkare	1	Uo. 3	Musikfurir av andra klassen . .	1	Ma. 4
			Musikkorporal	1	Ma. 3
Manskap.			Musikvicekorpraler	2	Ma. 2
			Trumpetare	2	Ma. 1
Furirer av första klassen . . .	4	Ma. 5	Civilmilitär personal.		
Furirer av andra klassen . . .	8	Ma. 4	Hantverkare	3	C. 3
Korpraler	14	Ma. 3	Civil personal.		
Vicekorpraler	13	Ma. 2	Regementspastor, arvode	1	—
Volontärer	21	Ma. 1			
Hovslagarkorporal	1	Ma. 3			
Hovslagarvicekorpral	1	Ma. 2			

Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, förslagsvis kronor 102 570:—
 Arvode till 1 regementspastor » 1 170:—

Summa förslagsanslag kronor 103 740:—

- Anm. 1.* Vid uppkommande vakans i regementspastorsbeställningen skall beställningen ej återbesättas.
- Anm. 2.* Underofficersbeställningen samt de civilmilitära beställningarna skola överflyttas till staten för »officerare och underofficerare med vederlikar vid trängen» i enlighet med efterföljande bestämmelser.
- a) Då vakans inträffar i underofficersbeställningen eller i civilmilitär beställning och den vakanta beställningen ej skall indragas, överflyttas beställningen före återbesättandet till staten för »officerare och underofficerare med vederlikar vid trängen».
- b) Underofficersbeställningen samt civilmilitär beställning överflyttas till staten för »officerare och underofficerare med vederlikar vid trängen», därest vederbörande beställningsinnehavare därom gör framställning.
- Anm. 3.* Intill dess antalet underofficersbeställningar och hantverkarbeställningar nedbringats till det i staten för genomförd härordning angivna, skall vid uppkommande vakans i fanjunkarbeställningen eller hantverkarbeställning frågan om återbesättande av den vakanta beställningen underställas Kungl. Maj:ts prövning.
- Anm. 4.* Vid vakans i underbefäls eller beställningsmans volontärnummer må de löner, som till följd därav inbesparas, användas till avlönande av ett mot vakanserna svarande antal underbefäl av lägre grad eller menige.
- Anm. 5.* Vid inträffande avgång i beställning inom musikpersonalen skall frågan om återbesättande av den vakanta beställningen underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Stat
för Göta trängkår
 för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.		An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Officerare.			Musikpersonal.		
Kapten	1	O. 3	Musiksergeant	1	Uo. 2
Manskap.			Musikfurir av andra klassen . . .	1	Ma. 4
Furirer av första klassen	4	Ma. 5	Musikkorporal	1	Ma. 3
Furirer av andra klassen	8	Ma. 4	Musikvicekorpraler	2	Ma. 2
Korpraler	14	Ma. 3	Trumpetare	2	Ma. 1
Vicekorpraler	13	Ma. 2	Civilmilitär personal.		
Volontärer	21	Ma. 1	Regementsläkare	1	C. 11
Hovslagarkorporal	1	Ma. 3	Hantverkare	4	C. 3
Hovslagarvicekorpral	1	Ma. 2	Förrådsvaktmästare	1	C. 1

Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, förslagsvis kronor 119 103: —

Summa förslagsanslag kronor 119 103: —

Anm. 1. Officers- och musikunderofficersbeställningarna samt de civilmilitära beställningarna skola överflyttas till staten för »officerare och underofficerare med vederlikar vid trängen» i enlighet med efterföljande bestämmelser.

a) Då vakans inträffar i officers- eller musikunderofficersbeställning eller i civilmilitär beställning och den vakanta beställningen ej skall indragas, överflyttas beställningen före återbesättandet till staten för »officerare och underofficerare med vederlikar vid trängen».

b) Officers- eller musikunderofficersbeställning samt civilmilitär beställning överflyttas till staten för »officerare och underofficerare med vederlikar vid trängen», därest vederbörande beställningsinnehavare därom gör framställning.

Anm. 2. Intill dess antalet kaptens- och hantverkarbeställningar nedbringats till det i staten för genomförd härordning angivna, bestämmer Kungl. Maj:t vid uppkommande vakans i sådan beställning, huruvida återbesättande skall ske eller beställningen indragas.

Anm. 3. Vid vakans i underbefäls eller beställningsmans volontärnummer må de löner, som till följd därav inbesparas, användas till avlöande av ett mot vakanserna svarande antal underbefäl av lägre grad eller menige.

Anm. 4. Vid inträffande avgång i beställning inom musikpersonalen skall frågan om återbesättande av den vakanta beställningen underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Bil. nr 44.

Stat
för Norrlands trängkår
 för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.		An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Underofficerare.			Musikpersonal.		
Fanjunkare	2	Uo. 3	Musikfurir av andra klassen . . .	1	Ma. 4
Sergeant	1	Uo. 4	Musikkorporal	1	Ma. 3
			Musikvicekorpraler	2	Ma. 2
Manskap.			Trumpetare	2	Ma. 1
Furirer av första klassen	4	Ma. 5	Civilmilitär personal.		
Furirer av andra klassen	8	Ma. 4	Hantverkare	3	C. 3
Korpraler	14	Ma. 3	Förrådsvaktmästare	1	C. 1
Vicekorpraler	13	Ma. 2			
Volontärer	21	Ma. 1	Civil personal.		
Hovslagarkorporal	1	Ma. 3	Regementspastor, arvode	1	—
Hovslagarvicekorpral	1	Ma. 2			

Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, förslagsvis kronor 113 790: —
 Arvode till 1 regementspastor » 1 170: —

Summa förslagsanslag kronor 114 960: —

- Anm. 1.* Vid uppkommande vakans i regementspastorsbeställningen skall beställningen ej återbesättas.
- Anm. 2.* Underofficersbeställningarna samt de civilmilitära beställningarna skola överflyttas till staten för »officerare och underofficerare med vederlikar vid trängen» i enlighet med efterföljande bestämmelser.
- a) Då vakans inträffar i underofficersbeställning eller i civilmilitär beställning och den vakanta beställningen ej skall indragas, överflyttas beställningen före återbesättandet till staten för »officerare och underofficerare med vederlikar vid trängen».
- b) Underofficersbeställning samt civilmilitär beställning överflyttas till staten för »officerare och underofficerare med vederlikar vid trängen», därest vederbörande beställningshavare därom gör framställning.
- Anm. 3.* Intill dess antalet underofficersbeställningar och hantverkarbeställningar nedbringats till det i staten för genomförd härordning angivna, skall vid uppkommande vakans i fanjunkarbeställning, sergeantsbeställningen eller hantverkarbeställning frågan om återbesättande av den vakanta beställningen underställas Kungl. Maj:ts prövning.
- Anm. 4.* Vid vakans i underbefäl eller beställningsmans volontärnummer må de löner, som till följd därav inbesparas, användas till avlöande av ett mot vakanserna svarande antal underbefäl av lägre grad eller menige.
- Anm. 5.* Vid inträffande avgång i beställning inom musikpersonalen skall frågan om återbesättande av den vakanta beställningen underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Stat
för Skånska trängkåren
 för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.		An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Underofficerare.			Musikpersonal.		
Fanjunkare	1	Uo. 3.	Musikfurir av andra klassen . .	1	Ma. 4
Manskap.			Musikkorpral	1	Ma. 3
Furirer av första klassen	4	Ma. 5	Musikvicekorpraler	2	Ma. 2
Furirer av andra klassen	8	Ma. 4	Trumpetare	2	Ma. 1
Korpraler	14	Ma. 3	Civilmilitär personal.		
Vicekorpraler	13	Ma. 2	Hantverkare	4	C. 3
Volontärer	21	Ma. 1	Förrådsvaktmästare	1	C. 1
Hovslagarkorpral	1	Ma. 3			
Hovslagarvicekorpral	1	Ma. 2			

Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, förslagsvis kronor 107 920:—

Summa förslagsanslag kronor 107 920:—

Anm. 1. Underofficersbeställningen samt de civilmilitära beställningarna skola överflyttas till staten för »officerare och underofficerare med vederlikar vid trängen» i enlighet med efterföljande bestämmelser.

a) Då vakans inträffar i underofficersbeställningen eller i civilmilitär beställning och den vakanta beställningen ej skall indragas, överflyttas beställningen före återbesättandet till staten för »officerare och underofficerare med vederlikar vid trängen».

b) Underofficersbeställningen samt civilmilitär beställning överflyttas till staten för »officerare och underofficerare med vederlikar vid trängen», därest vederbörande beställningshavare därom gör framställning.

Anm. 2. Intill dess antalet underofficersbeställningar och hantverkarbeställningar nedbringats till det i staten för genomförd härordning angivna, skall vid uppkommande vakans i fanjunkarbeställningen eller hantverkarbeställning frågan om återbesättande av den vakanta beställningen underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Anm. 3. Vid vakans i underbefäls eller beställningsmans volontärnummer må de löner, som till följd därav inbesparas, användas till avlöande av ett mot vakanserna svarande antal underbefäl av lägre grad eller menige.

Anm. 4. Vid inträffande avgång i beställning inom musikpersonalen skall frågan om återbesättande av den vakanta beställningen underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Bil. nr 46.

Stat
för Västmanlands trängkår
 för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.		An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Underofficerare.					
Fanjunkare	2	Uo. 3	Musikfurir av andra klassen . .	1	Ma. 4
Manskap.					
Furirer av första klassen	4	Ma. 5	Musikkorpral	1	Ma. 3
Furirer av andra klassen	8	Ma. 4	Musikvicekorpraler	2	Ma. 2
Korpraler	14	Ma. 3	Trumpetare	2	Ma. 1
Vicekorpraler	13	Ma. 2	Civilmilitär personal.		
Volontärer	21	Ma. 1	Bataljonsläkare	1	C. 9
Hovslagarkorpral	1	Ma. 3	Hantverkare	3	C. 3
Hovslagarvicekorpral	1	Ma. 2	Förrädsvaktmästare	1	C. 1
Musikpersonal.					
Musiksergeant	1	Uo. 2	Civil personal.		
			Regementspastor, arvode	1	—

Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, förslagsvis kronor 118 782:—
 Arvode till 1 regementspastor » 1 170:—

Summa förslagsanslag kronor 119 952:—

Anm. 1. Underofficers- och musikunderofficersbeställningarna samt de civilmilitära beställningarna skola överflyttas till staten för »officerare och underofficerare med vederlikar vid trängen» i enlighet med efterföljande bestämmelser.

a) Då vakans inträffar i underofficers- eller musikunderofficersbeställning eller i civilmilitär beställning och den vakanta beställningen ej skall indragas, överflyttas beställningen före återbesättandet till staten för »officerare och underofficerare med vederlikar vid trängen».

b) Underofficers- eller musikunderofficersbeställning samt civilmilitär beställning överflyttas till staten för »officerare och underofficerare med vederlikar vid trängen», därest vederbörande beställningshavare därom gör framställning.

Anm. 2. Intill dess antalet underofficersbeställningar samt hantverkarbeställningar nedbringats till det i staten för genomförd härordning angivna, skall vid uppkommande vakans i fanjunkarbeställning eller hantverkarbeställning frågan om återbesättande av den vakanta beställningen underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Anm. 3. Vid vakans i underbefäls eller beställningsmans volontärnummer må de löner, som till följd därav inbesparas, användas till avlöande av ett mot vakanserna svarande antal underbefäl av lägre grad eller menige.

Anm. 4. Vid inträffande avgång i beställning inom musikpersonalen skall frågan om återbesättande av den vakanta beställningen underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Stat
för Östgöta trängkår

för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	An- tal	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.		An- tal	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Underofficerare.			Musikpersonal.		
Fanjunkare	2	Uo 3.	Musiksergeanter	2	Uo. 2
Manskap.			Musikfurir av andra klassen . .	1	Ma. 4
Furirer av första klassen	4	Ma. 5	Musikkorpral	1	Ma. 3
Furirer av andra klassen	8	Ma. 4	Musikvicekorpraler	2	Ma. 2
Korpraler	14	Ma. 3	Trumpetare	2	Ma. 1
Vicekorpraler	13	Ma. 2	Civilmilitär personal.		
Volontärer	21	Ma. 1	Hantverkare	4	C. 3
Hovslagarkorpral	1	Ma. 3	Förrådsvaktmästare	1	C. 1
Hovslagarvicekorpral	1	Ma. 2			

Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, förslagsvis kronor 122 310: —

Summa förslagsanslag kronor 122 310: —

Anm. 1. Underofficers- och musikunderofficersbeställningarna samt de civilmilitära beställningarna skola överflyttas till staten för »officerare och underofficerare med vederlikar vid trängen» i enlighet med efterföljande bestämmelser.

a) Då vakans inträffar i underofficers- eller musikunderofficersbeställning eller i civilmilitär beställning och den vakanta beställningen ej skall indragas, överflyttas beställningen före återbesättandet till staten för »officerare och underofficerare med vederlikar vid trängen».

b) Underofficers- eller musikunderofficersbeställning samt civilmilitär beställning överflyttas till staten för »officerare och underofficerare med vederlikar vid trängen», därest vederbörande beställningshavare därom gör framställning.

Anm. 2. Intill dess antalet underofficersbeställningar och hantverkarbeställningar nedbringats till det i staten för genomförd härordning angivna, skall vid uppkommande vakans i fanjunkarbeställning eller hantverkarbeställning frågan om återbesättande av den vakanta beställningen underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Anm. 3. Vid vakans i underbefäls eller beställningsmans volontärnummer må de löner, som till följd därav inbesparas, användas till avlöande av ett mot vakanserna svarande antal underbefäl av lägre grad eller menige.

Anm. 4. Vid inträffande avgång i beställning inom musikpersonalen skall frågan om återbesättande av den vakanta beställningen underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Bil. nr 48.

Stat
för Intendenturkåren
 för tiden 1 juli 1923— 30 juni 1924.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.		An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Officerare.			Manskap.		
Överstar	3	O. 6	Furirer av första klassen	10	Ma. 5
Överstelöjtnanter	5	O. 5	Furirer av andra klassen	15	Ma. 4
Majorer	8	O. 4			
Kaptener	88	O. 3	Civilmilitär personal.		
Löjtnanter	12	O. 2	Departementsskrivare	2	C. 6
Underofficerare.			Civil personal.		
Förvaltare	79	Uo. 4	Expeditionsvakt vid intendentur- staben	1	Avd. B. 1
Sergeanter	16	Uo. 2			

Löner till ovanstående ordinarie militära och civilmilitära beställningshavare, förslagsvis kronor 1 293 934:—
 Lön till ovanstående ordinarie expeditionsvakt, förslagsvis » 2 988:—
 Tjänstgöringstraktamenten till sådana intendents- eller förvaltaraspiranter, som avlagt intendents- eller förvaltarexamen, under tjänstgöring utom eget truppförbands förläggningssort, förslagsvis » 16 800:—
 Dagarvoden till officerare och underofficerare, vilka, utan att uppbära lön å intendenturkårens stat eller vara berättigade till tjänstgöringstrakta- mente, förordnas att uppehålla befattning vid nämnda kår, förslagsvis » 15 000:—
 Summa förslagsanslag kronor 1 328 722:—

Stat
för garnisonssjukhuset i Stockholm
för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.	Enhets- kostnad. Arvode. Kronor.	Summa kronor.
I. Avlöningar m. m.				
<i>Ordinarie beställningshavare.</i>				
Överläkare, tillika chefläkare	1	C. 11	—	—
Överläkare	1	C. 9	—	—
Sjukhusintendent, uppbär löneförmåner på intendentur- kårens stat	—	—	—	—
Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, för- slagsvis kronor	—	—	—	17 208
Arvoden å 1 170 kronor till vardera av chefläkaren och överläkaren	—	—	—	2 340
<i>Övrig personal.</i>				
Överläkare vid avdelningen för hud- och könssjukdomar, tillika föreståndare för polikliniken för nämnda sjuk- domar, arvode	1	—	—	4 650
Underläkare, förutom fri bostad med möbler och säng- servis, bränsle och lyse samt kost, arvoden	2	—	3 480	6 960
Underläkare, d.o. d.o	3	—	3 270	9 810
Läkare vid polikliniken för öron-, näs- och halssjukdo- mar, arvode	1	—	—	3 480
Föreståndare för tandpolikliniken, arvode	1	—	—	2 910
Läkare vid ögonpolikliniken, arvode	1	—	—	2 340
Förrådsförvaltare, tillika biträde åt intendenten, arvode	1	—	—	¹⁾ 2 440
Apotekare, arvode	1	—	—	8 100
Apotekare, biträde, arvode	1	—	—	5 400
Obducent, arvode	1	—	—	1 170
Röntgenföreståndare, arvode	1	—	—	3 480
Sjukgymnast, arvode	1	—	—	1 050
Sjukhuspredikant, arvode	1	—	—	600
Juridiskt biträde, arvode	1	—	—	360
Husmoder, förutom fri bostad med möbler och säng- servis, bränsle och lyse samt kost och tvätt, arvode 3 tillägg å arvodet å 120 kronor, att utgå, det första efter 3 års, det andra efter 6 års och det tredje efter 9 års väl vitsordad tjänst.	1	—	—	1 290
Översköterskor, förutom fri bostad med möbler och sängservis, bränsle och lyse samt kost och tvätt, arvoden	8	—	1 050	8 400
3 tillägg å arvodet å 120 kronor, att utgå, det första efter 3 års, det andra efter 6 års och det tredje efter 9 års väl vitsordad tjänst.	—	—	—	—
Undersköterskor, förutom fri bostad med möbler och sängservis, bränsle och lyse samt kost och tvätt, arvoden	8	—	480	3 840
Kvinnliga sjukhusbiträden, förutom ersättning för kost å 2 kronor per dag, arvoden	8	—	²⁾ 815	6 520
Köksföreståndare, arvode	1	—	—	¹⁾ 2 440

	An- tal.	Lönepian och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.	Enhets- kostnad. Arvode. Kronor.	Summa kronor.
Överkokerska, förutom fri bostad med möbler och säng- servis, bränsle och lyse samt kost och tvätt, arvode 2 tillägg å arvodet å 100 kronor, det ena efter 5 års och det andra efter 10 års väl vitsordad tjänst.	1	—	—	900
Kokerska, förutom fri bostad med möbler och säng- servis, bränsle och lyse samt kost och tvätt, arvode	1	—	—	600
Köksbiträden, förutom fri bostad med möbler och säng- servis, bränsle och lyse samt kost och tvätt, arvoden	4	—	450	1 800
Sjukhusväbel, förutom fri bostad med bränsle och lyse, arvode	1	—	—	1 740
Baderska, förutom ersättning för kost å 2 kronor per dag, arvode	1	—	—	*) 815
Städerskor, förutom fri bostad med möbler och säng- servis, bränsle och lyse samt kost och tvätt, arvoden	2	—	450	900
Tvättförestånderska, förutom fri bostad med möbler och sängservis, bränsle och lyse samt kost och tvätt, arvode	1	—	—	870
2 tillägg å arvodet å 100 kronor, det ena efter 5 års och det andra efter 10 års väl vitsordad tjänst.				
Tvättbiträden, förutom ersättning för kost å 2 kronor per dag, arvoden	5	—	*) 815	4 075
Sömmerska, förutom ersättning för kost med 2 kronor per dag, arvode	1	—	—	*) 815
Maskinist, förutom fri bostad med bränsle och lyse, arvode	1	—	—	1 740
Eldare, arvoden	2	—	1 650	3 300
Automobilförare, förutom fri bostad med bränsle och lyse, arvode	1	—	—	2 100
Gårdsvaktmästare, tillika snickare, förutom fri bostad med bränsle och lyse, arvode	1	—	—	1 470
Gårdsvaktmästare, tillika trädgårdsmästare, arvode . .	1	—	—	1 920
Apoteksbiträde, förutom ersättning för kost med 2 kronor per dag, arvode	1	—	—	*) 815
Portvakt, förutom fri bostad med bränsle och lyse, arvode	1	—	—	1 410
Till arvode åt extra personal jämlikt § 25 reglementet för sjukhuset	—	—	—	3 500
Till vikariatersättning under sjukdom	—	—	—	600
För beredande av tjänstledighet åt sjukhusets personal	—	—	—	7 400
Sjukvård och underhåll åt sjuk personal	—	—	—	500
Säger för övrig personal, högst kronor	—	—	—	112 510
II. Arvodestillägg.				
Arvodestillägg å 360 kr. (= 120 × 3) åt 1 husmoder och 8 översköterskor (360 × 9) kronor				3 240:—
Arvodestillägg å 200 kr. (= 100 × 2) åt 1 över- kokerska och 1 tvättförestånderska (200 × 2) kronor				400:—
eller tillhopa kronor 3 640:—, varav beräknas förslagsvis hälften eller				1 820
Summa förslagsanslag kronor				133 878

*) Därav 700 kronor i ersättning för bostad med bränsle och lyse.

*) " 365 " i hyresbidrag.

- Anm. 1.* Arvoden till undersköterskor utgå endast, för så vitt dessa platser icke beklädas av sjuksköterskeelever från Röda korset.
- Anm. 2.* Därest fri bostad tillhandahålles apotekaren, skall han därför erlagga ersättning enligt de i 19 § i avlöningsreglementet för officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare på aktiv stat m. fl. vid armén och marinen stadgade grunder.
- Anm. 3.* Om samtliga underläkarbefattningar ej äro besatta, må av därigenom uppkommande besparing förhöjt arvode av Kungl. Maj:t tilldelas tjänstgörande underläkare.
- Anm. 4.* I fråga om rätt för husmoder eller översköterska att för tillträdande av arvodes-tillägg tillgodoräkna sig föregående tjänstgöring skall i tillämpliga delar gälla vad i 6 och 7 §§ i avlöningsreglementet för officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare på aktiv stat m. fl. vid armén och marinen är stadgat i fråga om uppflyttning till högre löneklass.
- Anm. 5.* Därest fri bostad med bränsle och lyse beredes förrådsförvaltaren och köksföreståndaren, skall, så länge denna förmån kvarstår, ersättning för bostad med bränsle och lyse ej till dem utgå.

Bil. nr 50.

Stat
för garnisonssjukhuset å Karlsborg
 för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	Antal.	Enhets- kostnad. Arvode. Kronor.	Summa kronor.
I. Arvoden m. m.			
Sjukhusväbel, förutom fri bostad med bränsle och lyse . .	1	—	1 740 —
Översköterskor, förutom fri bostad med möbler och säng- servis, bränsle och lyse samt kost och tvätt	2	1 050 —	2 100 —
3 tillägg å arvudet å 120 kronor, att utgå, det första efter 3 års, det andra efter 6 års och det tredje efter 9 års väl vitsordad tjänst.			
Kokerska (föreståndarinna för köket), förutom fri bostad med möbler och sängservis, bränsle och lyse samt kost och tvätt	1	—	480 —
Köksbiträde, förutom fri bostad med möbler och sängservis, bränsle och lyse samt kost och tvätt	1	—	360 —
Gårdskarl* och eldare, förutom fri bostad med möbler och sängservis, bränsle och lyse samt kost och tvätt	1	—	1 050 —
För beredande av tjänstledighet åt sjukhusets personal samt till vikariatsersättning under sjukdom	—	—	360 —
Säger för arvoden m. m. högst kronor	—	—	6 090 —
II. Arvodestillägg.			
Arvodestillägg å 360 kronor (=120×3) åt 2 översköterskor eller tillhopa 720 kronor, varav beräknas förslagsvis hälften eller	—	—	360 —
Summa förslagsanslag kronor	—	—	6 450 —

* Avsedd även för renhållning, vedhuggning och vedbärning.

Anm. I fråga om rätt för översköterska att för tillträddande av arvodestillägg tillgodoräkna sig föregående tjänstgöring skall i tillämpliga delar gälla vad i 6 och 7 §§ i avlösningsreglementet för officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare på aktiv stat m. fl. vid armén och marinen är stadgat i fråga om uppflyttning till högre löneklass.

Stat
för garnisonssjukhuset i Boden
 för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	Antal.	Enhetskostnad. Arvode. Kronor.	Summa kronor.
I. Arvoden m. m.			
Sjukhusväbel, tillika sysslo- och uppbördsman, förutom fri bostad med bränsle och lyse	1	—	1 740 —
Husmoder, förutom fri bostad med möbler och sängservis, bränsle och lyse samt kost och tvätt	1	—	1 290 —
3 tillägg å arvodet å 120 kronor, att utgå, det första efter 3 års, det andra efter 6 års och det tredje efter 9 års väl vitsordad tjänst.			
Översköterskor, förutom fri bostad med möbler och sängservis, bränsle och lyse samt kost och tvätt	4	1 050 —	4200 —
3 tillägg å arvodet å 120 kronor, att utgå, det första efter 3 års, det andra efter 6 års och det tredje efter 9 års väl vitsordad tjänst.			
Kvinnliga sjukhusbiträden, förutom fri bostad med möbler och sängservis, bränsle och lyse samt kost och tvätt	2	450 —	900 —
Kokerska, förutom fri bostad med möbler och sängservis, bränsle och lyse samt kost och tvätt	1	—	600 —
Köksbiträde, förutom fri bostad med möbler och sängservis, bränsle och lyse samt kost och tvätt	1	—	450 —
Tvättförestånderska (för utförande av tvätt och lagning), förutom fri bostad med möbler och sängservis, bränsle och lyse samt kost och tvätt	1	—	600 —
Tvättbiträde, förutom fri bostad med möbler och sängservis, bränsle och lyse samt kost och tvätt	1	—	450 —
Maskinist, tillika biträdande automobilförare, förutom fri bostad med bränsle och lyse	1	—	1 740 —
Eldare, förutom fri bostad med möbler och sängservis, bränsle och lyse samt kost och tvätt	1	—	1 050 —
Automobilförare, förutom fri bostad med bränsle och lyse	1	—	2 100 —
Gårdskarlar*, tillika portvakt, förutom fri bostad med möbler och sängservis, bränsle och lyse samt kost och tvätt	1	—	1 050 —
Till chefläkarens förfogande för specialundersökningar	—	—	500 —
För beredande av tjänstledighet åt sjukhusets personal samt till vikariatsersättning under sjukdom	—	—	540 —
Säger för arvoden m. m. högst kronor	—	—	17 210 —
II. Arvodestillägg.			
Arvodestillägg å 360 kronor (= 120 × 3) åt 1 husmoder och 4 översköterskor eller tillhopa kronor 1 800 (= 360 × 5), varav beräknas förslagsvis hälften eller	—	—	900 —
Summa förslagsanslag kronor	—	—	18 110 —

*) Avsedd även för renhållning, vedhuggning och vedbärning.

Anm. 1. I fråga om rätt för husmoder eller översköterska att för tillträdande av arvodestillägg tillgodoräkna sig föregående tjänstgöring skall i tillämpliga delar gälla vad i 6 och 7 §§ i avlöningsreglementet för officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare på aktiv stat m. fl. vid armén och marinen är stadgat i fråga om uppflyttning till högre löneklass.

Anm. 2. Utöver arvoden utgå kallortstillägg enligt de i 12 § i avlöningsreglementet för officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare på aktiv stat m. fl. vid armén och marinen stadgade grunder.

Bil. nr 52.

Stat
för arméns sjuksköterskekår
för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	Antal.	Enhetskostnad. Arvode. Kronor.	Summa kronor.
Sjuksköterskor, utom fri bostad med möbler, bränsle och lyse samt kost, tvätt och fria resor	44	1 050 —	46 200 —
3 tillägg å arvudet å 120 kronor, att utgå, det första efter 3 års, det andra efter 6 års och det tredje efter 9 års väl vitsordad tjänst.			
För anställande av extra sjuksköterskor	—	— —	13 590 —
Säger högst kronor	—	— —	59 790 —
Arvodestillägg å 360 kronor (= 120 × 3) åt 44 sjuksköterskor eller tillhopa 15,840 kronor, varav beräknas förslagsvis hälften eller	—	— —	7 920 —
Summa förslagsanslag kronor	—	— —	67 710 —

- Anm. 1.* Sjuksköterska åtnjuter utöver arvudet kallortstillägg enligt de i 12 § i avlösningsreglementet för officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare på aktiv stat m. fl. vid armén och marinen stadgade grunder.
- Anm. 2.* I fråga om rätt för sjuksköterska att för tillrådande av arvodestillägg tillgodoräkna sig föregående tjänstgöring skall i tillämpliga delar gälla vad i 6 och 7 §§ i avlösningsreglementet för officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare på aktiv stat m. fl. vid armén och marinen är stadgat ifråga om uppflyttning till högre löneklass.
- Anm. 3.* Det i staten uppförda beloppet för anställande av extra sjuksköterskor disponeras av arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse i och för anställande av extra sjuksköterskor dels såsom vikarier för de ordinarie sjuksköterskorna under semester och sjukdom, dels ock för att stå till förfogande vid tillfällen, då sjukligheten kräver ökad sjukvårdspersonal, eller vid större förläggning av trupp till ett annat truppförbands etablissemang m. m.

Stat
för polispersonalen i Boden och Å Karlsborg
 för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.		An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
I Boden.			Å Karlsborg.		
Poliskommissarie	1	C. 6	Överkonstapel	1	C. 3
Överkonstaplar	5	C. 3	Konstaplar	2	C. 2
Konstaplar	18	C. 2			
Extra konstaplar	6	—			

Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, förslagsvis kronor 105 198: —

Arvoden till 6 extra konstaplar till belopp motsvarande lön i 1:a lönegraden
 i löneplan C av avlösningsreglementet för officerare och underofficerare
 samt civilmilitära beställningshavare på aktiv stat m. fl. vid armén och
 marinen, förslagsvis 19 080: —

Till polispersonalens i Boden resor och till dess tillfälliga förstärkning, högst » 600: —

Summa förslagsanslag kronor 124 878: —

Anm. Extra konstapel åtnjuter utöver arvodet kallortstillägg enligt de i 12 § i avlösningsregle-
 mentet för officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare på aktiv
 stat m. fl. vid armén och marinen stadgade grunder.

Bil. nr 54.

Beräkning
av kostnaderna för gottgörelse för egna tjänstehästar
 för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

Löne- tillägg och furage- ersättning å	Löne- tillägg å		Kronor.	Summa kronor.
Generalitetet.				
—	250	för 2 tjänstehästar	500	
765	—	» sammanlagt förslagsvis 18 tjänstehästar . .	13 770	14 270
Generalstabén.				
—	250	för 46 tjänstehästar	11 500	
765	—	» sammanlagt förslagsvis 12 tjänstehästar . .	9 180	20 680
Kommandantskapen.				
765	—	för 1 tjänstehäst åt kommandanten i Stockholm	765	
765	—	» 1 » » kommandanten å Karlsborg	765	
765	—	» 1 » » kommandanten i Boden .	765	
—	250	» 1 » » en adjutant vid kommen- dantskapet i Boden . . .	250	2 545
Remonteringsstyrelsen.				
765	—	för 1 tjänstehäst åt chefen för remonterings- styrelsen	—	765
Krigshögskolan.				
765	—	för 1 tjänstehäst åt chefen för krigshögskolan .	—	765
Ridskolan.				
765	—	för 2 tjänstehästar åt chefen för ridskolan . .	—	1 530
Krigsskolan.				
—	250	för 1 tjänstehäst åt chefen för krigsskolan . .	—	250
Infanteriet.				
—	250	för förslagsvis 10 hästar	2 500	
765	—	» » 30 »	22 950	25 450
Kavalleriet.				
—	250	för förslagsvis 110 hästar	27 500	
765	—	» » 266 »	203 490	230 990
Artilleriet.				
765	—	för förslagsvis 9 hästar	6 885	
765	—	» » 1 häst åt fälttygmästaren . . .	765	7 650
Trängen.				
—	250	för 1 tjänstehäst åt inspektören för trängen . .	—	250
Säger kronor			—	305 145

Förteckning

öfver i stat icke uppförda arvoden m. m.

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
	A. Arvoden till ordinarie befattningshavare med avlöning från anslag under fjärde huvudtiteln, lantförsvaret, m. fl.			B. Arvoden till vissa icke-ordinarie befattningshavare m. fl. ersättningar				Summa kronor.
	köke-före-ståndare.	furage-uppbörds-män.	öffrig personal.	maski-nister.	eldare.	kokerskor och köke-biträden.	öffrig personal.	
Försvarsdepartementet.								
En officer vid lantförsvarets kommandoexpedition	—	—	—	—	—	—	3 180	3 180
En d:o	—	—	—	—	—	—	3 180	3 180
Portvakt vid försvarsdepartementet.	—	—	—	—	—	—	2 100	2 100
Arméförvaltningen.								
Värmeingenjör å arméförvaltningens fortifikationsdepartement	—	—	11 610	—	—	—	—	11 610
Officer, sakkunnig i fråga om skjutbanor, för biträde å arméförvaltningens fortifikationsdepartement	—	—	1 410	—	—	—	—	1 410
Chefen för arméns centrala beklädnadsverkstad	—	—	1 500	—	—	—	—	1 500
Maskinisten och eldare vid arméförvaltningens ämbetshus	—	—	—	2 340	1 470	—	—	3 810
Portvakt vid arméförvaltningens ämbetshus	—	—	468	—	—	—	—	468
Biträde vid arméförvaltningens arkiv	—	—	468	—	—	—	—	468
Föreståndaren för modellkammaren	—	—	—	—	—	—	2 340	2 340
Föreståndaren för livrustkammaren	—	—	—	—	—	—	1 050	1 050
Föreståndaren och uppbörds mannen för artillerimuseum	—	—	—	—	—	—	1 410	1 410
Biträde vid artillerimuseum	—	—	—	—	—	—	930	930
Vaktmästaren vid artilleristabens lokaler å artillerigården, förutom fri bostad och vedbrand,	—	—	—	—	—	—	1 800	1 800
Första arméfördelningen.								
Till juridiskt biträde vid första arméfördelningen	—	—	—	—	—	—	348	348
Vissa arvoden att utbetalas från första arméfördelningens stab . .	—	—	—	—	—	—	1 710	1 710
Tillsyningsman för övningsfältet Ljungbyhed (disponeras av arméfördelningschefen)	—	—	—	—	—	—	234	234
Tillsyningsmannen öfver kronans egendom i Varberg	—	—	—	—	—	—	630	630
Karlskrona grenadjärregemente . .	348	144	—	2 550	1 920	{ 660 660 }	—	6 282

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
	A. Arvoden till ordinarie befattningshavare med avlöning från anslag under fjärde huvudtiteln, lantförsvaret, m. fl.			B. Arvoden till vissa icke-ordinarie befattningshavare m. fl. ersättningar				Summa kronor.
	köka-före-ståndare.	furage-uppbörds-män.	övrig personal.	maski-nister.	eldare.	kokerskor och köks-biträden.	övrig personal.	
Tillsyningsmannen vid volontärskoleetablissemang i Rönneby	—	—	—	—	—	—	660	660
Tillsyningsmannen vid landstormsförrådet nr 12 B	—	—	—	—	—	—	60	60
Tillsyningsmannen vid Senoren	—	—	—	—	—	—	30	30
Kronobergs regemente	348	144	—	1) 2 832	2) 1 992 1 500	3) 1 152	—	7 968
Tillsyningsmannen över byggnaderna & Ljungbyhed	—	—	—	—	—	—	234	234
Tillsyningsmannen vid Kronobergs-hed	—	—	—	—	—	—	234	234
Hallands regemente	348	144	—	2 550	4) 1 920	660	—	5 622
Norra skånska infanteriregementet	348	144	—	2 550	5) 1 992 1 500	6) 768	—	7 302
Södra skånska infanteriregementet { 348 — } 144 —	282	—	—	2 940	1 920	7) 1 080 1 080	—	7 794
Skånska husarregementet i Hälsingborg	282	348	—	2 550	2 340	1 290	—	6 810
Skånska husarregementet i Landskrona	282	348	—	7) 2 760	—	750	—	4 140
Prästerligt biträde vid Skånska husarregementets avdelning i Landskrona	—	—	—	—	—	—	582	582
Tillsyningsmannen för Skånska husarregementets byggnader & Ljungbyhed (disponeras av regementschefen)	—	—	—	—	—	—	234	234
Skånska dragonregementet	282	{ 348 — } 348	—	2 550	8) 2 040	660	—	6 228
Kronprinsens husarregemente	282	348	—	2 550	9) 2 250	750	—	6 180
Vendes artilleriregemente	{ 282 — } 282 210	{ 282 — } 282	—	2 550 2 550	— 1 710	{ 660 — } 660 660	—	10 788
Vapenofficeren vid Vendes artilleriregemente för resor till och från kruthuset vid Råbelöv	—	—	—	—	—	—	60	60
För uppbörden och redovisningen vid Råbelöv	—	—	348	—	—	—	—	348
Vaktaren vid Råbelövs kruthus	—	—	—	—	—	—	468	468

1) Därav 282 kr. i ersättning för bostad, bränsle och lyse.

2) » 282 » » » » » » » » .

3) » 492 » » » » » » » » .

4) » 282 » » » » » » » » .

5) » 108 » » » » » » » » .

6) » 420 » » » » » » » » .

7) » 210 » » » » » » » » .

8) » 330 » » » » » » » » .

9) » 330 » » » » » » » » .

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
	A. Arvoden till ordinarie befattningshavare med avlöning från anslag under fjärde huvudtiteln, lantförsvaret, m. fl.			B. Arvoden till vissa icke-ordinarie befattningshavare m. fl. ersättningar				Summa kronor.
	köksföreståndare.	furage-uppbörds-män.	övr.ig personal.	maskinister.	eldare.	kokerskor och köksbiträden.	övr.ig personal.	
Tillsyningsmannen över kronans byggnader & Karlstens fästning	—	—	468	—	—	—	—	468
Tillsyningsmannen över kronans byggnader & skansen Kronan . .	—	—	120	—	—	—	—	120
Västgöta regemente	348	144	—	2 550	{ 1 710 1 710 }	{ 660	—	7 122
Skaraborgs regemente	348	144	—	2 550	{ 1 710 1 500 }	{ 660	—	6 912
Tillsyningsmannen över byggnader & Axvall	—	—	—	—	—	—	348	348
Älvsborgs regemente	348	144	—	2 550	{ 1 710 1 500 }	{ 660	—	6 912
Tillsyningsmannen vid Fristahed .	—	—	—	—	—	—	234	234
Bohusläns regemente	348	144	—	2 550	{ 1 710 1 500 }	{ 660	—	6 912
Tillsyningsmannen över byggnader & Backamo	—	—	—	—	—	—	234	234
Livregementets husarer	282	348	—	2 550	1 710	660	—	5 550
Göta artilleriregemente	282	282	—	1) 2 706	{ 1 710 1 710 }	{ 660	—	7 350
Vaktaren vid Tånga hed	—	—	—	—	—	—	120	120
Tillsyningsmannen vid Remmene skjutfält	—	—	—	—	—	—	348	348
Karlsborgs artillerikår	210	210	—	2) 2 760	—	660	—	3 840
Göta ingenjörkår	{ 210 144 }	{ 210	—	2 550	—	{ 660 660 }	—	4 434
Göta trängkår	210	210	—	2 550	1 710	870	—	5 550
Prästerligt biträde vid Göta trängkår	—	—	—	—	—	—	582	582
Intendenturkompaniet & Karlsborg	—	—	—	—	—	660	—	660
Intendenturförrådet & Karlsborg	144	—	—	—	—	—	—	144
Besiktningsman vid intendenturkompaniets & Karlsborg slakteri även som vid korvfabriken därstädes .	—	—	1 410	—	—	—	—	1 410
Vårdaren av tornuret & Karlsborgs fästning	—	—	—	—	—	—	60	60
Lykttändaren för Karlsborgs fästnings gatulyktor	—	—	—	—	—	—	840	840
Brandchefen & Karlsborg	—	—	720	—	—	—	—	720
Förrådsvaktmästaren & Karlsborg .	—	—	—	—	—	—	1 740	1 740
Valmästaren & Karlsborg	—	—	—	—	—	—	1 740	1 740
Kronorättaren & Karlsborg	—	—	174	—	—	—	—	174
Volontärskolan & Karlsborg	144	—	—	—	1 920	660	—	2 724
Fjärde arméfördelningen.								
Till juridiskt biträde vid fjärde arméfördelningen	—	—	—	—	—	—	348	348
Vaktaren vid Kaknäs skjutbana . .	—	—	—	—	—	—	234	234

1) Därav 156 kr. i ersättning för bränsle och lyse.

2) " 210 " " " " bostad, bränsle och lyse.

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
	A. Arvoden till ordinarie befattningshavare med avlöning från anslag under fjärde huvudtiteln, lantförsvaret, m. fl.			B. Arvoden till vissa icke-ordinarie befattningshavare m. fl. ersättningar				Summa kronor.
	köks-före-ståndare.	furage-uppbörds-män.	övrig personal.	maski-nister.	eldare.	kokerskor och köks-biträden.	övrig personal.	
Prästerligt biträde vid intendenturkompaniet i Stockholm	—	—	—	—	—	—	120	120
Infanteriskjutskolan	1) 72	—	—	—	—	426	—	498
Krigsskolan, en kokerska 930 kr., en d:o 720 kr., 3 köksbiträden à 558 kr. samt en matsalsuppasserska och 2 diskerskor under vardera reserv-officerskursen, envar 372 kr., ävensom övrig personal, enhushållerska 990 kr. och en kökskarl 1,290 kr.	—	—	—	—	—	4 440	2 280	6 720
Femte arméfördelningen.								
Till juridiskt biträde vid femte arméfördelningen	—	—	—	—	—	—	348	348
Ridskolan	—	—	—	—	—	660	—	660
Upplands infanteriregemente	348	144	—	2 550	{ 1 710 1 500 }	660	—	6 912
Dalregementet	348	144	—	2 550	{ 1 920 1 500 }	660	—	7 122
Tillsyningsmannen å Rommehed	—	—	—	—	—	—	870	870
Västmanlands regemente	348	144	—	2 550	1 920	660	—	5 622
Värmlands regemente	348	144	—	2 550	1 710	2) 876	—	5 628
Livregementets dragoner	282	348	—	2 550	3) 2 082	750	—	6 012
Upplands artilleriregemente	282	282	—	2 550	1 710	4) 1 020	—	5 844
Vapenofficeren vid Upplands artilleriregemente, för resor till och från Marma skjutfält	—	—	—	—	—	—	60	60
Förrädsförvaltaren vid Marma skjutfält	—	—	—	—	—	—	1 410	1 410
Vaktaren vid Marma skjutfält	—	—	—	—	—	—	1 050	1 050
Västmanlands trängkår	210	210	—	2 550	1 710	660	—	5 340
Sjätte arméfördelningen.								
Till juridiskt biträde vid sjätte arméfördelningen	—	—	—	—	—	—	348	348
Vissa arvoden att utbetalas från sjätte arméfördelningens stab	—	—	—	—	—	—	1 524	1 524
Hälsinge regemente	348	144	—	2 550	5) { 2 136 1 500 }	660	—	7 338
Västerbottens regemente	348	144	—	{ 2 610 2 550 }	1 920	660	—	8 232

1) Att utbetalas med 12 kr. per månad under högst 6 månader.

2) Därav 216 kr. i ersättning för bostad.

3) " 582 " " " " " " .

4) " 360 " " " " " " , bränsle och lyse.

5) " 216 " " " " " " .

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
	A. Arvoden till ordinarie befattningshavare med avlöning från anslag under fjärde huvudtiteln, lantförsvaret, m. m.			B. Arvoden till vissa icke-ordinarie befattningshavare m. fl. ersättningar				Summa kronor.
	köksföreståndare.	furage-uppbörds-män	övr.ig personal.	maskinister.	eldare.	kokerskor och köksbiträden.	övr.ig personal.	
Militärbefälet på Gottland.								
Till juridiskt biträde vid militärbefälet på Gottland	—	—	—	—	—	—	234	234
Militärbefälet på Gottland	—	—	—	—	—	870	—	870
Gottlands infanteriregemente . . .	348	144	—	2 610	1 920	660	—	6 342
Gottlands artillerikår	210	210	—	2 928	—	660	—	4 008
Vapenofficeren vid Gottlands artillerikår för resor till och från förråden i Tingstäde	—	—	—	—	—	—	60	60
Förvaltaren vid Gottlands artillerikår för resor till och från förråden i Tingstäde	—	—	—	—	—	—	120	120
Tillsyningsmannen vid Tofta skjutfält	—	—	—	—	—	—	582	582
D:o vid kronans byggnader, fästningsverk och fortifikationens förråd i Tingstäde	—	—	—	—	—	—	720	720
Artilleriets fabriker och tyganstalter samt kontrollpersonal.								
Fyra kontrollofficerare å 1,200 kronor	—	—	4 800	—	—	—	—	4 800
Tre kontrollbiträden (underofficerare) å 750 kronor	—	—	2 250	—	—	—	—	2 250
Ledaren av arbetena vid artilleriets huvudlaboratorium	—	—	468	—	—	—	—	468
Förvaltaren vid Stockholms ammunitionsförråd för resor till och från Ridön	—	—	—	—	—	—	120	120
Förvaltaren vid Stockholms ammunitionsförråd för resor till och från kruthuset vid Hundudden å Djurgården	—	—	—	—	—	—	60	60
Vaktaren vid kruthuset å Ridön, med skyldighet att där hålla båt . . .	—	—	—	—	—	—	582	582
Tygmästaren i Stockholm för resor till och från kruthuset å Ridön .	—	—	—	—	—	—	60	60
Tygofficeren vid Stockholms tygstation	—	—	600	—	—	—	—	600
Läkaren vid Stockholms tygstation .	—	—	348	—	—	—	—	348
Portvakten vid d:o, förutom fri bostad, lyse och vedbrand	—	—	—	—	—	—	348	348
Två besiktningsofficerare vid Karl Gustafs stads gevärsfaktori å 1,020 kronor	—	—	2 040	—	—	—	—	2 040
Skottställningsofficeren vid d:o . .	—	—	1 020	—	—	—	—	1 020
Skottställningsunderofficeren vid d:o	—	—	750	—	—	—	—	750
Läkaren vid d:o	—	—	—	—	—	—	930	930

1) Därav 378 kr. i ersättning för bostad, bränsle och lyse.

Bil. nr 56.

Beräkning

av ordinarie förslagsanslaget till avlöning till personal vid staber och truppförband m. fl.
för budgetåret 1923—1924.

	Kronor.	Kronor.	Summa kronor.
A. Avlöningsförmåner, upptagna i vederbörliga sta- ter för:			
Generalitetet, staber m. m.			
Generalitetet	337 560	—	
Generalstaben	521 932	—	
Artilleristaben	19 488	—	
Kommendantskapen	101 062	—	
Rullföringsbefälhavare med biträden	460 800	—	
Bataljonsläkare vid fältläkarkåren samt fältläkar- stipendiater	211 410	—	
Remonteringsstyrelsen	12 210	—	
		1 664 462	
Undervisningsverken.			
Krigshögskolan	41 253	—	
Artilleri- och ingenjörhögskolan	43 888	—	
Ridskolan	44 915	—	
Skjutskolan för infanteriet och kavalleriet	62 987	—	
Artilleriskjutskolorna	17 990	—	
Krigsskolan	89 351	—	
		300 384	
Truppförband m. m.			
Infanteriet.			
Svea livgarde	1 114 938	—	
Göta "	1 118 454	—	
Livregementets grenadjärer	775 896	—	
Första livgrenadjärregementet	759 027	—	
Andra "	759 027	—	
Västgöta regemente	759 027	—	
Karlskrona grenadjärregemente	732 885	—	
Upplands infanteriregemente	775 896	—	
Skaraborgs regemente	742 182	—	
Södermanlands "	759 027	—	
Kronobergs "	725 313	—	
Jönköpings "	742 182	—	
Dalregementet	775 896	—	
Hälsinge regemente	792 741	—	
Älvsborgs "	759 027	—	
Hallands "	759 027	—	
Bohusläns "	759 027	—	
Västmanlands "	792 741	—	
Norrbottnens "	816 298	—	
Västerbottnens "	775 896	—	
Transport	15 994 507	—	—
		1 964 846	—

	Kronor.	Kronor.	Summa kronor.
Transport	15 994 507	1 964 846	—
Kalmar regemente	725 313	—	—
Värmlands "	775 896	—	—
Jämtlands fältjägarregemente	775 896	—	—
Norra Skånska infanteriregementet	742 182	—	—
Södra " "	759 027	—	—
Vaxholms grenadjärregemente	781 569	—	—
Militärbefälet på Gottland samt Gottlands infanteri- regemente	860 130	50	—
Västernorrlands regemente	792 741	—	22 207 261 50
<i>Kavalleriet.</i>			
Livgardet till häst	582 690	—	—
Livregementets dragoner	582 690	—	—
" husarer	550 998	—	—
Smålands husarregemente	549 596	—	—
Skånska husarregementet	1 042 463	—	—
" dragonregementet	1 017 837	—	—
Kronprinsens husarregemente	574 056	—	—
Norrlands dragonregemente	574 056	—	—
Norrbottens kavallerikår	224 814	—	—
Överstelöjtnanter och majorer vid de sex fördel- ningskavalleriregementena	57 180	—	5 756 380
<i>Artilleriet.</i>			
Svea artilleriregemente	939 936	—	—
Göta "	919 823	—	—
Vendes "	1 000 533	—	—
Norrlands "	936 260	—	—
Upplands "	901 830	—	—
Smålands "	865 500	—	—
Gottlands artillerikår	301 584	—	—
Bodens artilleriregemente	735 977	—	—
Positionsartilleriregementet	573 054	—	—
Karlsborgs artillerikår	321 387	—	—
Artilleriets fabriker och tyganstalter	681 500	—	8 177 384
<i>Fortifikationen och ingenjörtrupperna.</i>			
Officerare och underofficerare med vederlikar vid fortifikationen	1 906 198	—	—
Svea ingenjörkår	215 064	—	—
Göta "	201 072	—	—
Bodens "	133 548	—	—
Norrlands "	171 348	—	—
Fälttelegrafkåren	293 664	—	2 920 894
<i>Trängen.</i>			
Officerare och underofficerare med vederlikar vid trängen	863 009	—	—
Svea trängkår	103 740	—	—
Transport	966 749	41 026 765 50	—

	Kronor.		Kronor.		Summa kronor.	
Transport	966 749	—	41 026 765	50	—	—
Göta trängkår	119 103	—	—	—	—	—
Norrlands "	114 960	—	—	—	—	—
Skånska trängkåren	107 920	—	—	—	—	—
Västmanlands trängkår	119 952	—	—	—	—	—
Östgöta "	122 310	—	1 550 994	—	—	—
<i>Intendenturen.</i>						
Intendenturkåren	—	—	1 328 722	—	—	—
<i>Garnisonssjukhusen m. m.</i>						
Garnisonssjukhuset i Stockholm	133 878	—	—	—	—	—
" å Karlsborg	6 450	—	—	—	—	—
" i Boden	18 110	—	—	—	—	—
Arméns sjuksköterskekår	67 710	—	226 148	—	—	—
<i>Polispersonalen.</i>						
Polispersonalen i Boden och Karlsborg	—	—	124 878	—	44 257 507	50
B. Kallortstillägg, förslagsvis	—	—	—	—	66 000	—
C. Arvoden för upprätthållande av veterinärvården vid vissa infanteritruppförband	—	—	—	—	6 000	—
D. Felräkningspenningar, förslagsvis	—	—	—	—	19 400	—
E. Arvoden å 50 öre pr dag åt sergearter, kommen- derade såsom biträden hos regementsintenden- ter, förslagsvis	—	—	—	—	11 497	50
F. Hyresbidrag å 225 kronor åt förslagsvis 200 furirer	—	—	—	—	45 000	—
G. Anställningspenningar för förslagsvis $\frac{1}{3}$ av an- talet menige volontärer	—	—	—	—	125 000	—
H. Dagavlönning åt indelt manskap:						
<i>Infanteriet.</i>						
Korpraler i förslagsvis 10 418 dagar å 0.90 krona	9 376	20	—	—	—	—
Vice korpraler, beställningsmän och menige i för- slagsvis 83 838 dagar å 0.60 krona	50 302	80	59 679	—	—	—
<i>Kavalleriet.</i>						
Vice korpraler, beställningsmän och menige i för- slagsvis 3 404 dagar å 0.60 krona	—	—	2 042	40	61 721	40
I. Kostnader för musikelever vid infanteriet:						
2 regementen å 600 kronor	—	—	1 200	—	—	—
26 " " 300 "	—	—	7 800	—	9 000	—
J. Ersättning åt vissa löntagare i följd av arméns omorganisation	—	—	—	—	500	—
Transport	—	—	—	—	44 601 626	40

	Kronor.		Kronor.		Summa kronor.	
Transport	—	—	—	—	44 601 626	40
K. Gottgörelse för tjänstehästar	—	—	—	—	305 145	—
L. Vissa arvoden m. m.	—	—	—	—	875 154	05
M. Oförutsedda utgifter för uppehållande tillfälligtvis av furage- och sjukvårdsuppbördsman samt köksföreståndarebefattningar ävensom för anställande tillfälligtvis av maskinister, eldare, kokerskor, kokerskebiträden, tillsyningsmän m. fl. och för ändring i utgående arvoden, förslagsvis	—	—	—	—	12 000	—
Summa kronor	—	—	—	—	45 793 925	45

Bil. nr 57.

Beräkning

av de värnpliktigas vid armén tjänstgöringsdagar för budgetåret 1923—1924.

	Tjänstgöringsdagar		
	med penning- bidrag	med penning- tillskott	
	å 0,50 kr.	å 0,25 kr.	å 0,50 kr.
I. Vapenföra:			
Fotfolket	4,889,806	40,000	82,000
Rytteriet	567,556	—	—
Fält- och positionsartilleriet	829,993	—	—
Fästningsartilleriet	139,399	—	—
Fältingenjör- och fälttelegraftrupperna	302,949	—	—
Fästningsingenjörtrupperna	50,300	—	—
Trängen	263,540	3,900	—
Intendenturtrupperna	72,768	1,500	—
Studenter och likställda	436,580	50,000	—
Säger för vapenföra	7,552,891	95,400	82,000
II. Icke vapenföra	881,576	—	—
Summa tjänstgöringsdagar	8,434,467	95,400	82,000

Bil. nr 58.

Beräkning

av ordinarie reservationsanslaget till munderingsutrustning för budgetåret 1923—1924
samt av det till förstärkning av nämnda anslag avsedda extra anslaget.

	Kronor.
Ordinarie anslaget.	
Tjänstgöringsdagar för manskap:	
för fast anställt manskap	3,669,700 dagar
” värnpliktiga (bil. nr 57)	8,434,467 ”
Säger 12,104,167 tjänstgöringsdagar à 0,33 kr.	
= 3,994,375: 11 eller i jämnt krontal	3,994,376 —
Underhållsdagar för hästar (bil. nr 62):	
vid staber m. fl.	58,035 dagar
” infanteriet	310,310 ”
” kavalleriet	1,931,795 ”
” trängen	123,230 ”
” intendenturtrupperna	2,000 ”
för lejda hästar (intendentsdep:tet)	7,000 ”
Säger 2,432,370 underhållsdagar à 0,10 kr. .	243,237 —
Säger för ordinarie anslaget	4,237,613 —
Det till förstärkning avsedda extra anslaget.	
12,104,167 tjänstgöringsdagar à 0,17 kr. =	2,057,708: 39
2,432,370 underhållsdagar à 0,05 kr. =	121,618: 50
eller tillhopa kr. 2,179,326: 89 eller i jämnt krontal	2,179,327 —
Summa kronor	6,416,940 —

Bil. nr 59.

Beräkning

av ordinarie reservationsanslaget till kasernutredning, intendenturfordon m. m. för budget-
året 1923—1924 samt av det till förstärkning av detta anslag avsedda extra anslaget.

		Kronor.
Ordinarie anslaget.		
I. Kasernutredning.		
Tjänstgöringsdagar för manskap:		
för fast anställt manskap	3 669 700 dagar	
» värnpliktiga (bil. nr 57)	8 434 467 »	
	Säger 12 104 167 tjänst-	
göringsdagar à 0,05 kr. = 605 208:35 eller i jämnt krontal		605 209 —
II. Förplägnadsutredning.		
Tjänstgöringsdagar för manskap:		
för fast anställt manskap	3 669 700 dagar	
» värnpliktiga (bil. nr 57)	8 434 467 »	
	Säger 12 104 167 tjänst-	
göringsdagar à 0,05 kr.	605 208:35	
Underhållsdagar för hästar (bil. nr 62):		
vid staber m. fl.	58 035 dagar	
» infanteriet	310 310 »	
» kavalleriet	1 931 795 »	
» artilleriet	1 113 327 »	
» ingenjörtrupperna	103 065 »	
» trängen	123 230 »	
» intendenturtrupperna	2 000 »	
för lejda hästar (intendentsdepartementet)	7 000 »	
	Säger 3 648 762 un-	
derhållsdagar à 0,01 kr.	36 487:62	
	Summa kronor 641 695:97	
eller i jämnt krontal		641 696 —
III. Intendenturfordon		380 000 —
IV. Skidmateriel		120 000 —
Säger för ordinarie anslaget		1 746 905 —
Det till förstärkning avsedda extra anslaget.		
12 104 167 tjänstgöringsdagar à 0,02 kr. = 242 083:34 eller i jämnt krontal . .		242 084
Summa kronor		1 988 989 —

Bil. nr 60.

Beräkning
av ordinarie reservationsanslaget till remontering för budgetåret 1923—1924.

	Kronor.	Summa kronor.
Utgifter.		
Inköp av remonter.		
500 ersättningsremonter å 1 000 kronor	500,000 --	
Transport-, rese- och diverse kostnader.		
500 remonter å 187 kronor 50 öre	93,750 —	
Omkostnader vid depåerna.		
5 remontdepåer	25,000 —	
Å depå störtade remonter.		
20 remonter å 1,187 kronor 50 öre	23,750 —	642,500 —
Summa kronor	— —	642,500 —
Inkomster.		
Utrangerade stamhästar:		
650 hästar å 95 kronor	61,750 —	
Ersättning för till tjänstehästar uttagna stamhästar.		
10 under tiden 1 juli 1923—30 juni 1924 uttagna hästar å 1 500 kronor	15,000 —	76,750 —
Aterstod att av riksdagen beviljas kronor	— —	565,750 —

Bil. nr 61.

Beräkning

av underhållsdagar för stam- och lejda hästar, remonter m. fl. för budgetåret 1923—1924.

				Under- hålls- dagar.	Summa underhålls- dagar.
A. Stamhästar.					
Staber m. fl.	108	stamhästar i 365 dagar		39 420	3 339 385
Infanteriet 504 + 280 =	784	» i 365 »		286 160	
Kavalleriet	5 122	» i 365 »		1869 530	
Artilleriet	2 688	» i 365 »		981 120	
Ingenjörtrupperna	170	» i 365 »		62 050	
Trängen	277	» i 365 »		101 105	
B. Lejda hästar.					
Infanteriet				5 673	85 553
Kavalleriet				2 000	
Artilleriet				57 430	
Ingenjörtrupperna				13 450	
Intendentsdepartementet				7 000	
C. Ackordhästar.					
Infanteriet				14 827	132 159
Artilleriet				67 532	
Ingenjörtrupperna				26 800	
Trängen				21 000	
Intendenturtrupperna				2 000	
D. Remonter.					
Vid truppförbanden 650 ¹⁾		remonter i 45 dagar		—	29 250
» remontdepåerna 650		» i 63 »	40,950		
» » 500		» i 365 »	182,500		
» » 500		» i 16 »	8,000	231 450	
E. Egna tjänstehästar.					
Egna tjänstehästar, för vilka lönetillägg utgår med 250 kronor:					
vid generalitetet	2	hästar i 365 dagar		730	
» generalstaben	46	» i 365 »		16 790	
» kommandantskapen	1	häst i 365 »		365	
» krigsskolan	1	» i 365 »		365	
» infanteriet	10	hästar i 365 »		3 650	
» kavalleriet	110	» i 365 »		40 150	
» trängen:					
inspektören för trängen	1	häst i 365 »		365	62 415
Summa underhållsdagar				—	3 648 762

1)	Vid kavalleriet	447
	» artilleriet	161
	» ingenjörtrupperna	17
	» trängen	25
		650

2) Endast vid beräkning av »Titel VII Veterinärvård» under sjukvårdsanslaget.

Bil. nr 62.

Beräkning
av ordinarie förslagsanslaget till furagering för budgetåret 1923—1924.

	Underhålls- dagar.	Summa underhålls- dagar.	Summa kronor.
Staber m. fl.			
108 stambästar i 365 dagar	39 420	58 035	
51 egna tjänstehästar	18 615		
Truppförbanden.			
Infanteriet.			
784 stambästar i 365 dagar	286 160	310 310	
Lejda hästar	5 673		
Ackordhästar	14 827		
Egna stambästar	3 650		
Kavalleriet.			
5 122 stambästar i 365 dagar	1 869 530	1 931 795	
Lejda hästar	2 000		
Egna stambästar	40 150		
447 ersättningsremonter i 45 dagar	20 115		
Artilleriet.			
2 688 stambästar i 365 dagar	981 120	1 113 327	
Lejda hästar	57 430		
Ackordhästar	67 532		
161 ersättningsremonter i 45 dagar	7 245		
Ingenjörtrupperna.			
170 stambästar i 365 dagar	62 050	103 065	
Lejda hästar	13 450		
Ackordhästar	26 800		
17 ersättningsremonter i 45 dagar	765		
Trängen.			
277 stambästar i 365 dagar	101 105	123 230	
Ackordhästar	21 000		
25 ersättningsremonter i 45 dagar	1 125		
Intendenturtrupperna.			
Ackordhästar	2 000	3 583 727	
Arméförvaltningens intendentsdepartement.			
Lejda hästar	—	7 000	
Summa underhållsdagar à 1 krona 25 öre			
	—	3 648 762	4 560 952 50
Remontdepåerna.			
500 remonter à 309 kronor	—	—	154 500 —
Summa kronor			
	—	—	4 715 452 50

Bil. nr 63.

Beräkning

av ordinarie reservationsanslaget till truppförbandens övningar för budgetåret 1923—1924.

	Beräknad kostnad i kronor per dag.	Lejda hästar i dagar.	Ackord- hästar i dagar.	Kronor.
I. Hästlega.				
Infanteriet	4 —	5 673	—	22 692 —
”	3 —	—	14 827	44 481 —
Kavalleriet	4 —	2 000	—	8 000 —
Artilleriet	4 —	57 430	—	229 720 —
”	3 50	—	67 532	236 362 —
Ingenjörtrupperna	4 —	13 450	—	53 800 —
”	2 50	—	26 800	67 000 —
Trängen	2 50	—	21 000	52 500 —
Intendenturtrupperna	2 50	—	2 000	5 000 —
Gottgörelse för hästlega enligt särskild föreskrift, förslagsvis	— —	—	—	10 000 —
Säger för hästlega	— —	—	—	729 555 —
II. Befälsövningar				100 000 —
III. Vinterövningar				377 000 —
IV. Truppförbandens övriga övningar.				
vid artilleriet			115 000: —	
» fortifikationen			157 700: —	
» övriga truppslag ävensom för samtliga truppslag gemensamma kostnader			551 103: —	823 803 —
Summa kronor				2 030 358 —

Beräkning

av ordinarie reservationsanslaget till sjuk- och veterinärvård m. m. för budgetåret 1923—1924 samt det till förstärkning av detta anslag avsedda extra anslaget.

Ordinarie anslaget.		Kronor.
I. Sjukvård i allmänhet.		
3 669 700 tjänstgöringsdagar för fast anställt manskap.		
8 434 467 " " värnpliktiga (bil. nr 57).		
Säger 12 104 167 tjänstgöringsdagar à 0,02 kr. = 242 083: 34. eller i jämnt krontal		242 084 —
II. Sanatorievård åt personal vid armén		100 000 —
III. Tandvård		46 050 —
IV. Ögonsjukvård och annan specialsjukvård		51 000 —
V. Läkarevård m. m. enligt § 23 i officersavlöningsreglementet		50 000 —
VI. Underhåll och sjukvårdsmateriel m. m. vid garnisonssjukhusen i:		
	Ordinarie anslaget.	Extra anslaget.
Stockholm	37 900: —	— = 37 900: —
Karlsborg	10 150: —	3 400: — = 13 550: —
Boden	9 600: —	5 500: — = 15 100: —
Säger för ordinarie anslaget	57 650: —	57 650 —
Säger för det extra anslaget	—	8 900: —
VII. Veterinärvård.		
58 035 underhållsdagar för hästar vid staber m. fl. (bil. nr 62).		
310 310 " " " infanteriet "		
1 931 795 " " " kavalleriet "		
1 113 327 " " " artilleriet "		
103 065 " " " ingenjörtrupperna "		
123 230 " " " trängen "		
2 000 " " " intendenturtrupperna "		
7 000 " " lejda hästar (intendentsdepartementet) "		
231 450 " " remonter (depåerna) (bil. nr 61).		
Säger 3 880 212 underhållsdagar à 0,033 kr.		128 047 —
Säger för ordinarie anslaget		674 831 —
Det till förstärkning avsedda extra anslaget.		
I. Sjukvård i allmänhet.		
12 104 167 tjänstgöringsdagar à 0,015 kr. = 181 562: 51 eller i jämnt krontal . .		181 563 —
VI. Underhåll och sjukvårdsmateriel m. m. vid garnisonssjukhusen (se ovan) . . .		8 900 —
VII. Veterinärvård.		
3 880 212 underhållsdagar à 0,015 kr. = 58 203: 18 eller i jämnt krontal		58 204 —
Säger för det extra anslaget		248 667 —
Summa kronor		923 498 —

Bil. nr 65.

Stat
för Marinförvaltningen
 för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente		An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Artilleriavdelningen.					
Kemist	1	C 12	Sekreterare, förste revisor, kam- rerare	5	Avd. B 15
Andre kemist	1	C 9	Aktuarie och registrator, notarier, revisorer, marinkassör	10	Avd. B 13
Fortifikationsavdelningen.					
Chef	1	—	Advokatfiskal, som tillika för- rättar advokatfiskalsgöromålen vid Stockholms station	1	—
Civilavdelningen.					
Marinöverkommissarie	1	Avd. A 1	Kontorsbiträden, kvinnliga . . .	4	Avd. C 2
Amiralitetsråd	1	Avd. B 20	Förste expeditionsvakt	1	Avd. B 3
			Expeditionsvakter	4	Avd. B 1

Löner till ovanstående kemist och andre kemist, förslagsvis kronor 18 000:—

Löner till ovanstående övrig ordinarie personal, förslagsvis » 165 000:—

Arvode till chefen för fortifikationsavdelningen » 1 170:—

Vikariatsersättningar, förslagsvis » 4 000:—

Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. (häri ingår arvode till
advokatfiskalen med 4,000 kronor), förslagsvis högst » 34 500:—

Summa förslagsanslag kronor 222 670:—

Stat
för flottans officerskår, flottans underofficerskår, flottans sjömanskår
och flottans skeppsgossekår

för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	Antal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.		Antal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Flottans officerskår.			Flottans sjömanskår.		
Flaggmän	5	O. 8	Korpraler	1 100	Mm. 2
Kommendörer	9	O. 6	Menige	2 625	Mm. 1
Kommendörkapteners av 1:a graden	22	O. 5	Flottans skeppsgossekår.		
Kommendörkapteners av 2:a graden	22	O. 4	Skeppsgossar i 3:e årskursen .	174	—
Kaptener	131	O. 3	Skeppsgossar i 2:a årskursen .	189	—
Löjtnanter	110	O. 2	Skeppsgossar i 1:a årskursen .	237	—
Underlöjtnanter och fänrikar .	55	O. 1			
Flottans underofficerskår.					
Flaggunderofficerare	243	Uo. 3			
Underofficerare av 2:a graden	495	Uo. 2			
Underofficerare av 3:e graden	1 675	Uo. 1			

Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare, förslagsvis	kronor 12 416 699:—
Årligt tillägg till lönen åt beställningshavare, som utan att uppbära flaggmans lön förordnas att uppehålla någon av följande befattningar, nämligen: chefsbefattningen i marinförvaltningen, chefsbefattningen i marinstaben, stationsbefälhavarbefattning eller befattning såsom högste befälhavare över kustflottan, med iakttagande att tillägget skall utgå till den, som längst innehaft någon eller några av nu nämnda befattningar	» 2 340:—
Arvode till beställningshavare, som förordnas att samtidigt uppehålla befälhavande amirals- och stationsbefälhavarambetena i Karlskrona	» 3 480:—
Anställningspenning för förslagsvis $\frac{1}{4}$ av de meniga	» 32 500:—
Hyresbidrag åt korpraler och meniga, förslagsvis	» 107 500:—
Dagavlönning till 174 skeppsgossar à 0,35 kronor	» 22 228: 50
Dagavlönning till 189 skeppsgossar à 0,25 kronor	» 17 246: 25
Dagavlönning till 237 skeppsgossar à 0,15 kronor	» 12 975: 75
Ordningssmannaarvoden åt skeppsgossar	» 912: 50

Summa förslagsanslag kronor 12 615 882:—

¹⁾ Av underofficersbeställningarna av 3:e graden äro högst 10 beställningar avsedda för kockar och hovmästare, korpraler.

Anm. Vid vakanser inom korpralsgraden må de löner, som till följd därav inbesparas, användas till avlönande av ett mot vakanserna svarande antal menige.

Bil. nr 67.

Stat
för kustartilleriets officerskår, kustartilleriets underofficerskår,
kustartilleriets manskap m. fl.

för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.		An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Kustartilleriets officerskår.			Kustartilleriets manskap.		
Chef	1	O. 8	Korpraler	330	Mm. 2
Överstar	2	O. 6	Menige	775	Mm. 1
Överstelöjtnanter	4	O. 5			
Majorer	8	O. 4			
Kaptener	52	O. 3			
Löjtnanter	49	O. 2			
Underlöjtnanter och fänrikar	24	O. 1			
Kustartilleriets underofficerskår.			Civil personal.		
Underofficerare av 1:a graden	67	Uo. 3	Regementspastor	1	—
Underofficerare av 2:a graden	133	Uo. 2	Fästningspredikant	1	—
Underofficerare av 3:e graden	183	Uo. 1			

Löner till ovanstående ordinarie befattningshavare, förslagsvis	kronor 3 672 896:—
Arvode till 1 regementspastor	” 1 170:—
Arvode till 1 fästningspredikant	” 150:—
Anställningspenning för förslagsvis $\frac{1}{4}$ av de meniga	” 10 000:—
Hyresbidrag åt korpraler, förslagsvis	” 5 000:—

Summa förslagsanslag kronor 3 689 216:—

Anm. Vid vakanser inom korpralsgraden må de löner, som till följd därav inbesparas, användas till avlöande av ett mot vakanserna svarande antal menige.

Stat

för mariningenjörkåren, marinintendenturkåren, marinläkarkåren, flottans ecklesiastikstat och flottans poliskår m. fl.

för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.		An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Mariningenjörkåren.					
Marinöverdirektör	1	—			
Marindirektörer av 1:a graden	3	C. 14			
Marindirektörer av 2:a graden	3	C. 13			
Mariningenjörer av 1:a graden 1:a löneklassen	11	C. 12			
Mariningenjörer av 1:a graden 2:a löneklassen	5	C. 10			
Mariningenjörer av 2:a graden	8	C. 9			
Extra mariningenjörer	4	—			
Specialingenjörer av 1:a graden	5	C. 13			
Specialingenjörer av 2:a graden	10	C. 12			
Specialingenjörer av 3:e graden	5	C. 10			
Mariningenjörsstipendiater	5	—			
Marinintendenturkåren.					
Marinöverintendent	1	O. 6			
Förste marinintendenter av 1:a löneklassen	2	O. 5			
Förste marinintendenter av 2:a löneklassen	5	O. 4			
Marinintendenter av 1:a graden	40	O. 3			
Marinintendenter av 2:a graden	20	O. 2			
Marinunderintendenter	10	O. 1			
Marinläkarkåren.					
Marinöverläkare	1	C. 15			
Förste marinläkare	3	C. 13			
Marinläkare av 1:a graden	13	C. 10			
Marinläkare av 2:a graden	20	—			
Marinläkarestipendiater	10	—			
Flottans ecklesiastikstat.					
Regementspastorer	2	—			
Bataljonspredikanter	3	—			
Klockare	2	—			
Kyrkvaktare	1	—			
Flottans poliskår.					
(Arvoden enligt § 36 i avlösningsreglementet för officerare och underofficerare samt civilmilitära beställningshavare på aktiv stat m. fl. vid armén och marinen till:)					
Poliskommissarie (Karlskrona)	1	—			
Överkonstaplar "	3	C. 3			
Konstaplar "	19	C. 2			
Överkonstapel, tillika tjänstgörande såsom poliskommissarie	1	C. 4			
Överkonstaplar (Stockholm)	2	C. 3			
Konstaplar "	20	C. 2			
Civil personal.					
Advokatfiskal vid Karlskrona station	1	—			
Expeditionsvakter vid Karlskrona station	4	Avd. B. 1			
Expeditionsvakter vid Stockholms station	4	Avd. B. 1			

Löner till ovanstående ordinarie beställningshavare vid mariningenjörkåren,

marinintendenturkåren och marinläkarkåren, förslagsvis kronor 1 166 835:—

Arvoden till ovanstående överkonstaplar och konstaplar, förslagsvis 169 098:—

Löner till ovanstående ordinarie expeditionsvakter, förslagsvis » 22 608:—

Arvode till marinöverdirektören » 16 000:—

Arvoden enl. löneplan C, löneklass 14 till 4 extra mariningenjörer, förslagsvis » 23 000:—

Lönefyllnad till specialingenjör av 2:a eller 3:e graden, som förestår torpedverkstaden i Karlskrona » 480:—

Arvoden till 5 mariningenjörsstipendiater à 1,740 kronor » 8 700:—

Dagavlöning till marinintendenter över stat » 2 190:—

Transport kronor 1 408 911:—

	Transport kronor	1 408 911: —
Arvoden till 2 marinläkare av 1:a graden, sjukhusläkare, å 1,170 kronor . .	»	2 340: —
Två arvoden å 1,170 kronor för verkställande av ögonundersökningar och ögonbehandling	»	2,340: —
Ersättning för verkställande av ögonundersökningar av sjöofficerare och sjökadetter	»	1 500: —
Arvode till 1 marinläkare av 1:a graden, placerad å Oscar-Fredriksborg . .	»	600: —
Arvoden å 2,700 kronor till 20 marinläkare av 2:a graden	»	54 000: —
Arvodesförhöjning å 300 kronor till 20 marinläkare av 2:a graden	»	6 000: —
Arvoden till 10 marinläkarstipendiater å 1,410 kronor	»	14 100: —
Dagarvoden å 12 kronor till marinläkare av 2:a graden och marinläkarstipendiater samt marinläkarstipendiater över stat under tjänstgöring i land, förslagsvis högst	»	22 500: —
Ekiperingshjälp vid första anställning till marinläkarstipendiat över stat, förslagsvis högst	»	5 000: —
Avlöning till 1 regementspastor (amiralitetspastor) vid flottans station i Karlskrona	»	2 000: —
Avlöning till 1 regementspastor vid flottans station i Stockholm	»	1 860: —
Avlöning till 2 bataljonspredikanter å 1,200 kronor vid flottans station i Karlskrona	»	2 400: —
Avlöning till 1 bataljonspredikant vid flottans station i Stockholm	»	1 410: —
Avlöning till klockaren vid amiralitetsförsamlingen i Karlskrona	»	600: —
Avlöning till klockaren vid Skeppsholms församling	»	720: —
Arvode 150 kronor samt ersättning för mistad bostadsförmån 350 kronor till 1 kyrkvaktare vid amiralitetsförsamlingen i Karlskrona	»	500: —
Arvode till poliskommissarien i Karlskrona	»	3 210: —
Arvoden till extra konstuplar i Karlskrona	»	1 500: —
Arvoden till extra konstuplar i Stockholm	»	4 200: —
Vikariatsersättning åt polispersonal, förslagsvis	»	4 500: —
Arvode till 1 advokatfiskal vid Karlskrona station	»	3 000: —

Summa förslagsanslag kronor 1 543 191: —

- Anm. 1.* Skulle det i staten bestämda antalet marinläkare av 2:a graden icke finnas fulltaligt, må de arvoden, som i följd därav sakna innehavare, till så stor del, som erfordras, användas till avlöning av ett vakanserna bland marinläkare av 2:a graden motsvarande antal marinläkarstipendiater.
- Anm. 2.* Regementspastorn (amiralitetspastorn) vid flottans station i Karlskrona är skyldig att själv hålla pastorsexpedition.
- Anm. 3.* Av arvodet till advokatfiskalen i Karlskrona anses 700 kronor utgöra tjänstgöringspenningar.
- Anm. 4.* Arvodet till poliskommissarien i Karlskrona utgår endast, när beställningen ej förenas med överkonstupelsbeställning. Utöver arvodet utgår ålderstillägg å 200 kronor efter 5 respektive 10 års väl vitsordad tjänst.

Bil. nr 69.

Stat
för vid Marinstaben anställd personal
 för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	Antal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.
Bibliotekarie	1	—
Registrator och aktuarie med skyldighet att biträda vid övriga göromål i marinstaben	1	Avd. B. 13
Expeditionsvakt	1	Avd. B. 1

Löner till ovanstående ordinarie befattningshavare, förslagsvis kronor 10 200:—

Arvode till 1 bibliotekarie " 3 180:—

Summa förslagsanslag kronor 13 380:—

Anm. Arvodet till bibliotekarien utgår endast under förutsättning, att befattningen uppehålls av officer i reserven.

Bil. nr 70.

Stat
för sjörullföringsbefälhavare med biträden
 för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	An- tal.	Enhets- kostnad. Arvode. Kronor.	Summa kronor.
Sjörullföringsbefälhavare i Stockholm	1	—	3 600 —
Sjörullföringsbefälhavare i landsorten	5	3,180 —	15 900 —
Sjörullföringsbiträde i Stockholm	1	—	2 340 —
Sjörullföringsbiträden i landsorten	5	2 130 —	10 650 —
Summa kronor	—	—	32 490 —

Anm. Förestående arvoden äro avsedda att utgå under förutsättning, att respektive befattningar uppehållas av personal i reserven. Om och i vad mån arvodena må utgå, därest annan personal för ändamålet förordnas, beror av bestämmelser, som utfärdas av Kungl. Maj:t.

Stat
för Sjökrigshögskolan
 för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.	Summa kronor.	
Lärare.				
Lärare i allmänna kursen, arvoden för ett till 25 veckor beräknat läsår å 350 kronor för varje timmes undervisningsskyldighet i veckan	—	—	11 900	—
Lärare i fortsättningskursen, arvoden för ett till 25 veckor beräknat läsår å 350 kronor för varje timmes undervisningsskyldighet i veckan . . . 11,637:50 samt å 125 kronor för varje veckotimmes handledning vid praktiska övningar i torped- och minlära . . . 250:—	—	—	11 887	50
Ledare av krigsspelsövningar, arvoden för ett till 25 veckor beräk- nat läsår å 350 kronor för varje timmes undervisningsskyldighet i veckan	—	—	525	—
Arvoden å högst 116 kronor pr månad enligt chefens för högskolan fördelning till repetitörer, som utöva repetitörstjänst med bibehål- lande av annan tjänstebefattning	—	—	1 392	—
Summa högst kronor	—	—	25 704	50
Betjäning.				
Expeditionsvakt	1	Avd. B. 1	—	—
Lön till ovanstående expeditionsvakt, förslagsvis kronor	—	—	2 988	—
Summa förslagsanslag kronor			28 692	50

Bil. nr 72.

Stat
för Sjökrigsskolan
 för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	An- tal.	Löneplan och löne- grad enligt vederbör- ligt avlö- nings- reglemente.	Enhets- kostnad. Kronor.	Summa kronor.
Lärare.				
Lektor:				
Lön				2 600: —
Tjänstgöringspenningar				1 400: —
Arvoden för ett till 25 veckor beräknat läsår å 350 kronor för varje timmes undervisningsskyldighet i veckan för läraren i fysik, å 250 kronor för läraren i franska språket, å 75 kronor för lärare i organisationslära samt krigs- och sjölagar å sjöofficerslinjen ävensom i reglemente för marinen och krigslagar å kustartillerilinjens samt å 175 kronor för lärare i övriga militära ämnen vid skolan i land:	2	—	4 000	8 000
10 × 350 kronor				3 500: —
8 × 250 »				2 000: —
10 × 75 »				750: —
99 × 175 »				17 325: —
Lärare i gymnastik och vapenföring, tillika ledare av kadetternas idrottsövningar, arvode	—	—	—	510
Befälspersonal.				
Adjutant, tillika bibliotekarie	1	—	—	—
Kadettofficerare från flottan, arvoden	6	—	540	3 240
Kadettofficer från kustartilleriet, arvode	1	—	—	540
Kadettofficer från flottan, arvode å 45 kronor i 3 månader	1	—	—	135
Läkare, arvode	1	—	—	1 020
Intendent, arvode	1	—	—	1 290
Betjäning.				
Expeditionsvakt	1	Avd. B. 1	—	—
Portvakt, arvode jämte fri bostad	1	—	—	870
Summa högst kronor				39 180

Lön till ovanstående expeditionsvakt, förslagsvis kronor 2 988: —

Summa förslagsanslag kronor 42 168: —

Anm. 1. Den tillökning i lön och tjänstgöringspenningar, som i enlighet med därom utfärdade bestämmelser tillkommer lektor, utgår av avlöningsanslaget.

Anm. 2. Chefen för sjökrigsskolan äger att till extra undervisning och vikariatsarvoden disponera möjligen på grund av ändrad undervisningsplan uppstående besparingar i arvodesanslaget till lärarna.

Skulle genom ändring i undervisningsplanen brist i arvodesanslaget uppstå, äger chefen för skolan att av det å »förteckning över i stat icke uppförda arvoden m. m.» under rubrik sjökrigsskolan upptagna beloppet, 1,160 kronor, till undervisning i maskinarbete samt annan extra undervisning ävensom till vikariatsersättning fylla sådan brist.

Bil. nr 73.

Stat
för Marinintendentskolan
för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	An- tal.	Summa kronor.
Vid Karlskrona station.		
Lärare i reglemente för marinen	}	990
Lärare i intendenturtjänst		
Lärare i övriga ämnen		
Vid Stockholms station.		
Lärare i reglemente för marinen, arvode	1	240
Lärare i intendenturtjänst, arvode	1	720
Lärare i övriga ämnen	—	8 700
Till Kungl. Maj:ts disposition.		
För lärarearvoden	—	180
Summa kronor	—	10 830

Stat
för Skeppsgosseskolorna
för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	Antal.	Enhets- kostnad. Arvode. Kronor.	Summa kronor.
Skolan i Karlskrona.			
Rector:			
Lön		4 000:—	
Tjänstgöringspenningar	1	—	6 000 —
Ordinarie ämneslärare:			
Lön		2 200:—	
Tjänstgöringspenningar	6	3 600 —	21 600 —
Extra ordinarie ämneslärare, arvoden	3	2 600 —	7 800 —
Lärare i slöjd, arvoden	2	400 —	800 —
För inövande av hornblåsare och trumslagare:			
arvode till musikledaren	—	—	—
i övrigt	—	—	420 —
Timlärare för 25 veckotimmar å 110 kronor för veckotimme, arvode	—	—	2 750 —
Statsbidrag för rektor till elementarlärarnas nya änke- och pupillkassa	—	—	250 —
Statsbidrag för 6 ordinarie ämneslärare till folkskollärarnas änke- och pupillkassa	—	—	1 200 —
Säger för skolan i Karlskrona	—	—	40 820 —
Skolan i Marstrand.			
Rector:			
Lön		4 000:—	
Tjänstgöringspenningar	1	—	6 000 —
Ordinarie ämneslärare:			
Lön		2 200:—	
Tjänstgöringspenningar	4	3 600 —	14 400 —
Extra ordinarie ämneslärare, arvoden	2	2 600 —	5 200 —
Lärare i slöjd, arvoden	2	300 —	600 —
För inövande av hornblåsare och trumslagare:			
arvode till musikledaren	—	—	—
Timlärare för 15 veckotimmar å 110 kronor för veckotimme	—	—	1 650 —
Lärare för meddelande av undervisning åt de skeppsgosse- kåren i Marstrand tillhörande skeppsgossar, vilka äro för- lagda i Stockholm, å 50 kronor i månaden under 7 månader	—	—	350 —
Statsbidrag för rektor till elementarlärarnas nya änke- och pupillkassa	—	—	250 —
Statsbidrag för 4 ordinarie ämneslärare till folkskollärarnas änke- och pupillkassa	—	—	800 —
Säger för skolan i Marstrand	—	—	29 250 —
Summa högst kronor			70 070 —
Arvoden till ovanstående musikledare, förslagsvis		kronor	9 966:—
Summa förslagsanslag kronor			80 036:—

- Anm. 1.* Pensionsunderlaget för rektor skall utgöra 4,300 kronor. Därest befattningshavare varit tillförordnad rektor, skall sådant vid bestämmande av pensionens belopp räknas honom tillgodo på samma sätt, som om han varit befullmäktigad rektor.
- Anm. 2.* För ordinarie ämneslärare kan lönen höjas efter 5 år med 400 kronor, efter 10 år med ytterligare 400 kronor och efter 15 år med än ytterligare 400 kronor.
- Anm. 3.* Därest vid skeppsgosseskola anställd skollärare varder uppförd å övergångsstat, skall motsvarande antal ordinarie ämneslärartjänster hållas vakanta under övergångstiden. Å övergångsstat uppförd skollärare åtnjuter den enligt de före den 1 januari 1919 gällande bestämmelser honom tillkommande avlöning samt därutöver ett årligt lönetillägg å 900 kronor, vilket sistnämnda lönetillägg utgår av den för motsvarande befattning å ordinarie stat uppförda avlöningen. Därest å övergångsstat uppförd befattningshavare inom viss angiven tid förvärvar behörighet till ordinarie ämneslärartjänst, äger han rätt att utan tävlan befordras till ordinarie ämneslärare å sin förut innehavda tjänst.
- Anm. 4.* Extra ordinarie ämneslärare skola anställas i mån av behov efter beslut av Kungl. Maj:t i varje fall.
- Anm. 5.* Till musikledarna vid flottans stationer må, därest de avlagt musikkdirektörsexamen vid musikaliska akademien, utgå arvoden, motsvarande vad de skulle hava uppburit, därest avlöning till dem utgått enligt löneklassen närmast lägre än den, vari de skulle hava uppburit lön såsom ordinarie beställningshavare i 4:e lönegraden för underofficerare.
-

Bil. nr 75.

Förteckning

öfver i stat icke uppförda arvoden m. m.

	A Arvoden till ordinarie befattnings- havare med avlönning från anslag under fjärde huvud- titeln, sjöför- svaret, m. fl.	B. Arvoden till vissa icke- ordinarie befattnings- havare m. fl. ersättningar.	Summa kronor.
Biträde vid bokdetaljen i sjöförsvarets kommando- expedition	—	2 100	2 100
1 flygingenjör	9 060	—	9 060
Portvakt hos marinförvaltningen	468	—	468
Portvakt i marininstaben (jämta fri bostad samt bränsle och lyse)	—	540	540
Sjökrigsskolan.			
Till undervisning i maskinarbete samt annan extra undervisning ävensom till vikariatsersättning . . .	—	1 160	1 160
Flottans station i Karlskrona.			
1 biträde vid bokdetaljen	—	1 590	1 590
4 uppbördsmän i sjömanskårens kompaniers rustkam- mare å 157:50 kronor per månad	—	7 560	7 560
1 uppbördsman vid sjömanskårens matinrättning . . .	348	—	348
1 " " skeppsgossekårens "	282	—	282
1 " " sjöreservens "	—	210	210
1 " " flottans sjukhus "	—	144	144
1 " " torpedberedskapens "	144	—	144
Till båtsmän tjänstgörande utom varvet	—	550	550
1 eldare i stationsbefälhavarens kanslihus	—	1 680	1 680
1 " " sjömanskårens matinrättning	—	2 400	2 400
1 " " skeppsgossekårens "	—	2 400	2 400
1 " " sjöreservens "	—	2 040	2 040
1 tvättförestånderska	—	1 500	1 500
Flottans station i Stockholm.			
4 uppbördsmän i sjömanskårens kompaniers rustkam- mare å 167:50 kronor per månad	—	8 040	8 040
1 uppbördsman vid sjömanskårens matinrättning . . .	348	—	348
1 " " sjöreservens "	204	—	204
1 " " torpedberedskapens "	144	—	144
1 " " minberedskapens "	144	—	144
1 tillsyningsman vid koldepå i Norrland	—	600	600
Till båtsmän tjänstgörande utom varvet	—	580	580
1 förestånderska för stationens tvätt- och badinrättning	—	1 170	1 170
1 uppbördsman, tillika maskinist, i stationens tvätt- och badinrättning	—	2 460	2 460
1 kontrollant i stationens tvätt- och badinrättning . .	348	—	348
Tillsyningsman vid kustflottans måldepå vid Vitsgarn	—	600	600

	A. Arvoden till ordinarie befattnings- havare med avlöning från anslag under fjärde huvud- titeln, sjöför- svaret, m. fl.	B. Arvoden till vissa icke- ordinarie befattnings- havare m. fl. ersättningar.	Summa kronor.
Skeppsgossekåren i Marstrand.			
1 musikinstruktör	—	294	294
1 läkare	—	2 340	2 340
1 sjuksköterska å 810 kronor per år jämte ersättning för kost med 1 470 kronor per år	—	2 280	2 280
Till vakthållning	—	5 846	5 846
Vaxholms fästning och Vaxholms kustartilleriregemente.			
Till juridiskt biträde åt kommandanten	—	300	300
1 uppbördsman vid matinrättningen å Oscar Fredriksborg	282	—	282
1 " " " " Vaxholmen	210	—	210
1 " " " " Rindo redutt	144	—	144
1 " " " " Värmdön (3:e och 5:e batterierna)	36	—	36
1 " " " " Hörningsholms fästning	36	—	36
Tillsyningspersonal för bevakning inom fästningen:			
1 tillsyningsman för Värmdö kruthus	150	—	150
övrig tillsyningspersonal	—	4 650	4 650
Tillsyningsman vid Norrlands mineringsavdelning	840	—	840
2 sjuksköterskor å 252 kronor 50 öre per månad	—	6 060	6 060
4 maskinister i belysningsstationerna å 3,360 kronor per år	—	13 440	13 440
Karlskrona fästning och Karlskrona kustartilleriregemente.			
Till juridiskt biträde åt regementschefen	—	300	300
1 uppbördsman vid matinrättningen i regementets kaser- ner i Karlskrona	282	—	282
1 " " " " & Kungsholms fort	210	—	210
1 " " " " Västra Hästholms fort	144	—	144
1 " " " " Ellenabbsbatteriet	144	—	144
1 " " " " Almö	72	—	72
1 " " " " Aspö	72	—	72
1 " " " " Oscarsvärn	144	—	144
Tillsyningspersonal för bevakning	—	4 128	4 128
1 eldare vid matinrättningen i stadskasernen	—	2 100	2 100
1 maskinist vid värmeledningen å Kungsholms fort	—	2 400	2 400
1 maskinist och eldare vid bad- och tvättinrättningen	—	2 010	2 010
2 eldare vid värmeledningen i stadskasernen	—	2 832	2 832
1 kokerska å Kungsholms fort	—	1 500	1 500

	A. Arvoden till ordinarie befattnings- havare med avlönning från anslag under fjärde huvud- titeln, sjöför- svaret, m. fl.		B. Arvoden till vissa icke- ordinarie befattnings- havare m. fl. ersättningar.		Summa kronor.
Älvsborgs fästning och Älvsborgs kustartillerikår.					
1 uppbördsman vid matinrättningen å Nya varvet eller å Oscar II:s fort	210	—	—	—	210 —
Tillsyningspersonal	—	—	1 450	—	1 450 —
1 sjuksköterska å 810 kronor per år jämte ersättning för kost med 1,470 kronor per år	—	—	2 280	—	2 280 —
Hemsö fästning.					
Tillsyningspersonal för bevakning	—	—	840	—	840 —
2 tillsyningsmän vid stationernas häkten och arrester å 174 kronor per år	348	—	—	—	348 —
Summa kronor	—	—	—	—	107 188 —

Bil. nr 76.

Beräkning
av ordinarie förslagsanslaget till avlöning till personal vid kårer och stater m. fl.
 för budgetåret 1923—1924.

	Kronor.	Kronor.	Summa kronor.
A. Avlöningsförmåner, upptagna i vederbörliga stater för:			
Kårer och stater m. m.			
Flottans officerskår, flottans underofficerskår, flottans sjömanskår och flottans skeppsgossekår	12 615 882 —		
Kustartilleriets officerskår, kustartilleriets underofficerskår, kustartilleriets manskap m. fl. . . .	3 689 216 —		
Mariningenjörkåren, marinintendenturkåren, marinläkarkåren, flottans ecklesiastikstat och flottans poliskår m. fl.	1 543 191 —		
Vid marininstaben anställd personal	13 380 —		
Sjörullföringsbefälhavare med biträden	32 490 —	17 894 159 —	
Undervisningsverken.			
Sjökrigshögskolan	28 692 50		
Sjökrigsskolan	42 168 —		
Marinintendentskolan	10 830 —		
Skeppsgosseskolorna	80 036 —	161 726 50	18 055 885 50
B. Felräkningspenningar, förslagsvis	— —	— —	2 400 —
C. Båtsmanskompanierna, förslagsvis	— —	— —	500 —
D. Månadslön, arvoden m. m. till personal vid flottans sjukhus i Karlskrona, högst	— —	— —	40 000 —
E. Arvoden m. m. enligt förteckning	— —	— —	107 188 —
F. Oförutsedda utgifter för uppehållande tillfälligtvis av uppbördsmanabefattningar m. m. samt för eventuellt behövliga ändringar i arvoden, förslagsvis	— —	— —	12 000 —
G. Ålderstillägg, förslagsvis	— —	— —	12 000 —
Summa kronor	— —	— —	18 229 973 50

Bil. nr 77.

Stat
för marinsens reservstat
 för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	Kronor.	Kronor.	Summa kronor.		
A. Flottan.					
1 kommendörkapten av 1:a graden	3 500	—	20 200		
1 kommendörkapten av 2:a graden	3 100	—			
4 kapten i högsta löneklassen å 2 100 kronor	8 400	—			
2 kapten i lägsta löneklassen (löjtnanter) å 1 200 kronor	2 400	—			
2 underofficerare i högre löneklassen å 1 000 kronor	2 000	—			
1 underofficer i lägre löneklassen	800	—			
Dagavlönning förslagsvis:					
2 kommendörkapten å 5 kronor per dag	—	1 200		21 400	
6 kapten (löjtnanter) å 4 kronor per dag					
3 underofficerare å 2.50 kronor per dag					
{ under inkallelsetiden (i antal dagar) enligt gällande författning					
B. Kustartilleriet.					
1 major	3 100	—	16 750		
2 kapten i högsta löneklassen å 2 100 kronor	4 200	—			
1 kapten i mellersta löneklassen	1 650	—			
2 kapten i lägsta löneklassen (löjtnanter) å 1 200 kronor	2 400	—			
3 underofficerare i högre löneklassen å 1 000 kronor	3 000	—			
3 underofficerare i lägre löneklassen å 800 kronor	2 400	—			
Dagavlönning förslagsvis:					
1 major å 5 kronor per dag	—	950		17 700	
5 kapten (löjtnanter) å 4 kronor per dag					
6 underofficerare å 2.50 kronor per dag					
{ under inkallelsetiden (i antal dagar) enligt gällande författning					
Summa kronor			—		—

Anm. 1. Därest förhållandena sådant påkalla, äger Kungl. Maj:t vidtaga jämkning i antalet löntagare inom de olika tjänstegraderna och löneklasserna, dock att inom vardera av de båda underavdelningarna för flottan och för kustartilleriet de särskilda summorna av i staten upptagna löner för regementsofficerare, för kapten (löjtnanter) samt för underofficerare härigenom icke må för året överskridas.

Anm. 2. Av anslaget utgå årliga avlöningstillägg:
 till kapten i mellersta löneklassen efter uppnådd 43 års ålder med 300 kronor;
 till kapten i lägsta löneklassen eller löjtnant efter uppnådd 37 års ålder med 300 kronor
 och efter uppnådd 43 års ålder med ytterligare 300 kronor; samt
 till underofficer i lägre löneklassen efter uppnådd 42 års ålder med 150 kronor.

Stat
för marinens reservpersonal
 för tiden 1 juli 1923—30 juni 1924.

	Kronor.	Summa kronor.
Reservofficerare vid flottan.		
8 reservunderlöjtnanter under 6 månader (repetitionsövning).		
16 fänrikar i reserven under 12 månader (första tjänstgöring).		
Avlöningsmedel till ovanstående reservofficerare, förslagsvis	56 520 —	
Beklädnadsersättning för en gång till 16 fänrikar i reserven å 200 kronor	3 200 —	
Extra " " " " " 16 " " " " 200 "	3 200 —	62 920 —
Reservofficerare vid kustartilleriet.		
2 reservlöjtnanter under 6 månader.		
1 reservunderlöjtnant under 6 månader.		
28 fänrikar i reserven under 45 dagar.		
Avlöningsmedel till ovanstående reservofficerare, förslagsvis	15 489 —	
Beklädnadshjälp för en gång till 16 fänrikar i reserven å 200 kronor	3 200 —	
Extra " " " " " 16 " " " " 200 "	3 200 —	21 889 —
Reservofficersaspiranter vid flottan.		
1 reservofficersaspirant:		
dagavlönning å 3 kronor under 365 dagar	1 095: —	
beklädnadsersättning för en gång	300: —	
extra beklädnadsersättning för en gång	300: —	
	1 695 —	
19 reservofficersaspiranter	32 205 —	33 900 —
Reservofficersaspiranter vid kustartilleriet.		
20 reservofficersaspiranter:		
beklädnadshjälp å 300 kronor	6 000 —	
extra " " " 300 "	6 000 —	12 000 —
Marinintendenturkåren i flottans reserv.		
5 marinunderintendenter under 6 månader.		
Avlöningsmedel till ovanstående reservmarinunderintendenter, förslagsvis	7 146 —	
Beklädnadshjälp för en gång till 5 marinunderintendenter å 200 kronor	1 000 —	
Extra " " " " " 5 " " " 200 "	1 000 —	9 146 —
Reservmarinintendentsaspiranter.		
1 reservmarinintendentsaspirant:		
dagavlönning å 3 kronor eller för år	1 095: —	
beklädnadsersättning å 20 kronor i månaden eller för år	240: —	
extra " " " 30 " " " " " " 360: —	1 695 —	
4 reservmarinintendentsaspiranter	6 780 —	8 475 —
Marinläkarkåren.		
Ekiperingshjälp vid första anställning till marinläkare av 2:a graden och marinläkarstipendiater, som utan föregående anställning vid stammen utnämnts i reserven, förslagsvis högst	— —	2,000 —
Summa förslagsanslag kronor	— —	150 330 —

Anm. Den officerare och intendenter i reserven under tjänstgöring tillkommande avlöning utgår med $\frac{1}{365}$ av årsbeloppet av samtliga avlöningsförmåner, som tillkomma fast anställd personal av motsvarande tjänstegrad i lägsta löneklassen.

Bil. nr 79.

Beräkning

av tjänstgöringsdagar för värnpliktiga m. fl. vid marinen för budgetåret 1923—1924.

	Tjänstgöringsdagar	
	med penning- bidrag.	med penning- tillskott.
Flottans värnpliktiga	500 520	9 960
Kustartilleriets värnpliktiga	346 130	5 110
Sjökadetter	30 156	16 359
Kadetter, kustartilleriet	9 125	5 475
Mariningenjöraspiranter	600	600
Mariningenjörselever	900	—
Marinintendentsaspiranter	736	736
Marinintendents elever	810	—
Reservofficersaspiranter, kustartilleriet	3,600	3,600
	892 577	41 840

Bil. nr 80.

Sammanställning

av anslagen under riksstatens fjärde huvudtitel
för budgetåret 1923—1924.

		Ordinarie anslag.	Extra anslag.
		Kronor.	Kronor.
I. Departementet.			
1	Departementschefen	24,000	—
2	Departementet, <i>förslagsanslag</i>	280,300	—
Säger för departementet		304,300	
II. Lantförsvaret.			
A. Avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.			
1	Arméförvaltningen, <i>förslagsanslag</i>	526,136	—
2	Arméförvaltningens verksamhet	—	31,100
3	Avlöning till personal vid staber och truppförband m. fl., <i>förslagsanslag</i>	37,750,000	—
4	Inkvarteringsordnande i Stockholm, <i>reservationsanslag</i>	21,450	—
5	Dagavlöningsstillägg åt indelt manskap, <i>förslagsanslag</i>	—	115,000
6	Mötesbidrag, <i>förslagsanslag</i>	—	20,000
7	Rekryteringskostnader, <i>reservationsanslag</i>	100,000	—
8	Arméns reservstater, <i>förslagsanslag</i>	551,050	—
9	Arméns personal över stat, <i>förslagsanslag</i>	360,000	—
10	Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i>	360,000	—
11	Höjning av dagtraktamenten, <i>förslagsanslag</i>	—	600,000
12	Rese- och traktamentskostnader m. m. för hästuttags- nämndernas ordförande, <i>förslagsanslag</i>	100,000	—
13	Flyttningersättning, <i>förslagsanslag</i>	230,000	—
14	Resestipendier, <i>reservationsanslag</i>	—	—
Säger för avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.		39,998,636	766,100

		Ordinarie anslag.	Extra anslag.
		Kronor.	Kronor.
B. De värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning.			
1	Penningbidrag och penningtillskott, <i>förslagsanslag</i>	4,282,084	—
2	Understöd åt vissa värnpliktigas familjer, <i>förslagsanslag</i>	506,000	—
3	Inskrivnings-, mönstrings- och färdkostnader m. m., <i>förslagsanslag</i>	525,300	—
	Säger för de värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning	5,313,384	—
C. Undervisning, understöd, expenser m. m.			
1	Undervisnings- och gymnastikmateriel samt undervisningsanstalter och utbildningskurser, <i>reservationsanslag</i>	565,443	—
2	Förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till undervisnings- och gymnastikmateriel samt undervisningsanstalter och utbildningskurser	—	123,336
3	Vissa utbildningskurser vid skjutskolan för infanteriet och kavalleriet, <i>reservationsanslag</i>	—	42,000
4	Vissa kostnader för krigsskolans verksamhet	—	55,000
5	Studiestipendier, <i>reservationsanslag</i>	13,000	—
6	Understöd åt föreningar och till skrifers utgivande, <i>reservationsanslag</i>	33,000	—
7	Skrivmaterialier, expenser, bränsle, lyse m. m., <i>reservationsanslag</i>	306,814	—
8	Förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till skrivmaterialier, expenser, bränsle, lyse m. m.	—	302,686
9	Skrivmaterialier m. m. vid truppförbanden, <i>reservationsanslag</i>	163,250	—
10	Förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till skrivmaterialier m. m. vid truppförbanden	—	211,413
11	Tryckningskostnader, <i>förslagsanslag</i>	300,000	—
12	Vissa arbeten å mobiliseringsverket, <i>reservationsanslag</i>	—	35,000
13	Generalstabens översiktskarta över Sverige, <i>reservationsanslag</i>	—	11,500
	Säger för undervisning, understöd, expenser m. m.	1,381,507	780,935
D. Förplägnad, intendenturmateriel, remontering, övningar m. m.			
1	Mathållning, <i>förslagsanslag</i>	9,683,334	—
2	Munderingsutrustning, <i>reservationsanslag</i>	4,237,613	—
3	Förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till munderingsutrustning.	—	2,179,327
	Transport	13,920,947	2,179,327

		Ordinarie anslag.	Extra anslag.
		Kronor.	Kronor.
	Transport	13,920,947	2,179,327
4	Kasernutredning, intendenturfordon m. m., <i>reservationsanslag</i>	1,746,905	—
5	Förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till kasernutredning, intendenturfordon m. m.	—	242,084
6	Bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt vid truppförbanden, <i>reservationsanslag</i>	2,300,000	—
7	Förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt vid truppförbanden	—	2,000,000
8	Remontering, <i>reservationsanslag</i>	565,750	—
9	Furagering, <i>förlagsanslag</i>	4,715,453	—
10	Drift och underhåll av personautomobiler, <i>förlagsanslag</i>	—	60,000
11	Truppförbandens övningar, <i>reservationsanslag</i>	2,030,358	—
12	Vinterrekrytskola vid Södra skånska infanteriregementet, <i>förlagsanslag</i>	—	44,000
13	Sjötransportmateriel för Karlskrona och Vaxholms grenadjärregementens övningar	—	70,000
14	Fält- och fälttjänstövningar, <i>reservationsanslag</i>	640,000	—
15	Flygövningar, <i>reservationsanslag</i>	—	477,000
	Säger för förplägnad, intendenturmateriel, remontering, övningar m. m.	25,919,413	5,072,411
	E. Sjukvård m. m.		
1	Sjuk- och veterinärvård m. m., <i>reservationsanslag</i>	674,831	—
2	Förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till sjuk- och veterinärvård m. m.	—	248,667
3	Arméns bakteriologiska laboratorium, <i>förlagsanslag</i>	—	2,000
4	Nytt sjukhus för Upplands artilleriregemente, <i>reservationsanslag</i>	—	87,500
5	Om- och tillbyggnad av garnisonssjukhuset i Boden, <i>reservationsanslag</i>	—	340,000
6	Frivilliga sjukvårdsväsendet i krig, <i>reservationsanslag</i>	—	25,000
	Säger för sjukvård m. m.	674,831	703,167
	F. Vapen och ammunition.		
1	Vapen och ammunition m. m., <i>reservationsanslag</i>	3,520,000	—
2	Förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till vapen och ammunition m. m.	—	2,880,000
3	Fortsatt anskaffning av handvapen och kulsprutemateriel, <i>reservationsanslag</i>	—	1,300,000
	Transport	3,520,000	4,180,000

		Ordinarie anslag.	Extra anslag.
		Kronor.	Kronor.
	Transport	3,520,000	4,180,000
4	Anskaffning av gasskydd, <i>reservationsanslag</i>	—	200,000
5	Övningar med viss teknisk utrustning, <i>reservationsanslag</i>	—	80,000
6	Försök avseende motortransport vid artilleriet, <i>reservationsanslag</i>	—	150,000
7	Försök med luftvärnspjäser, <i>reservationsanslag</i>	—	50,000
	Säger för vapen och ammunition	3,520,000	4,660,000
	G. Byggnader och ingenjörmateriel.		
1	Byggnader, övningsfält och skjutbanor, <i>reservationsanslag</i>	2,118,900	—
2	Förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till byggnader, övningsfält och skjutbanor	—	1,589,175
3	Kostnader till följd av uppskjutande tillsvidare av arbetena & uppförande av kasernetablissemang för Södra skånska infanteriregementet, <i>reservationsanslag</i>	—	16,000
4	Uppförande av ett vattentorn jämte pumpstation vid flygkompaniets etablissemang & Malmen, <i>reservationsanslag</i>	—	55,000
5	Vissa arbeten vid infanteriskjutskolan & Rosersberg, <i>reservationsanslag</i>	—	165,000
6	Utvidgad elektrifiering av Bodens fästning, <i>reservationsanslag</i>	—	147,000
7	Elektrifiering av Livgardets till häst kasernetablissemang, <i>reservationsanslag</i>	—	82,500
8	Ingenjörmateriel utom flygmateriel, <i>reservationsanslag</i>	86,600	—
9	Förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till ingenjörmateriel utom flygmateriel	—	67,400
10	Underhåll av flygmaterielen, <i>reservationsanslag</i>	—	740,000
11	Krigsbromaterielens förstärkning, <i>reservationsanslag</i>	—	30,000
12	Komplettering av viss materiel vid Fälttelegrafkåren, <i>reservationsanslag</i>	—	30,000
13	Förlag av materialier för flygplantillverkning, <i>reservationsanslag</i>	—	15,000
14	Anskaffning av fallskärmar, <i>reservationsanslag</i>	—	11,400
	Säger för byggnader och ingenjörmateriel	2,205,500	2,948,475
	H. Diverse.		
1	Ersättning för rustning och rotering, <i>förlagsanslag</i>	460 000	—
2	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>	415,000	—
3	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>reservationsanslag</i>	80,000	—
4	Semester åt vid lantförsvaret anställda arbetare, <i>förlagsanslag</i>	—	100,000
	Säger för diverse	955,000	100,000
	Säger för lantförsvaret	79,968,271	15,031,088

		Ordinarie anslag.	Extra anslag.
		Kronor.	Kronor.
III. Sjöförsvaret.			
A. Avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.			
1	Marinförvaltningen, <i>förslagsanslag</i>	222,670	—
2	Marinförvaltningens verksamhet	—	35,000
3	Avlöning till personal vid kårer och stater m. fl., <i>förslagsanslag</i>	15,578,400	—
4	Extra biträden å flottans stationer och inom kustfästningarna	—	75,000
5	Personliga lönetillägg, <i>förslagsanslag</i>	—	3,000
6	Rekryteringskostnader, <i>förslagsanslag</i>	196,700	—
7	Marinens reservstat, <i>förslagsanslag</i>	39,111	—
8	Marinens reservpersonal, <i>förslagsanslag</i>	150,300	—
9	Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i>	100,000	—
10	Höjning av dagtraktamenten, <i>förslagsanslag</i>	—	30,000
11	Flyttningersättning, <i>förslagsanslag</i>	45,000	—
12	Resestipendier, <i>reservationsanslag</i>	—	—
Säger för avlöning, rekrytering, resekostnader m. m.		16,332,181	143,000
B. De värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning.			
1	Penningbidrag och penningtillskott, <i>förslagsanslag</i>	429,300	—
2	Understöd åt vissa värnpliktigas familjer, <i>förslagsanslag</i>	20,000	—
3	Inskrivnings-, mönstrings- och färdkostnader m. m., <i>förslagsanslag</i>	125,000	—
Säger för de värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning		574,300	—
C. Undervisning, understöd, expenser m. m.			
1	Undervisningsmateriel samt undervisningsanstalter m. m., <i>reservationsanslag</i>	20,621	—
2	Understöd åt föreningar, <i>reservationsanslag</i>	23,450	—
3	Skrivmaterialier och expenser m. m., <i>reservationsanslag</i>	326,400	—
4	Förstärkning av ordinarie <i>reservationsanslaget</i> till skrivmaterialier och expenser m. m.	—	100,000
5	Tryckningskostnader, <i>förslagsanslag</i>	80,674	—
6	Biblioteksverksamheten för underbefäl och manskap vid marinen, <i>reservationsanslag</i> ...	—	8,200
7	Fackutbildningskurs för marinläkarstipendiater över stat och värnpliktiga läkare vid marinen	—	2,500
Säger för undervisning, understöd, expenser m. m.		451,145	110,700

		Ordinarie anslag.	Extra anslag.
		Kronor.	Kronor.
D. Förplägnad, beklädnad m. m.			
1	Förplägnad, <i>förslagsanslag</i>	2,762,500	—
2	Beklädnad, <i>reservationsanslag</i>	773,300	—
3	Förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till beklädnad	—	697,000
4	Kasern- och förplägnadsutredning samt sängservis m. m., <i>reservationsanslag</i>	111,000	—
5	Förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till kasern- och förplägnadsutredning samt sängservis m. m.	—	74,000
6	Bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m., <i>reservations-</i> <i>anslag</i>	621,000	—
7	Förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till bränsle, lyse, vatten, renhållning och tvätt m. m.	—	440,400
Säger för förplägnad, beklädnad m. m.		4,267,800	1,211,400
E. Övningar.			
1	Flottans krigsberedskap och övningar, <i>reservationsanslag</i>	4,142,800	—
2	Förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till flottans krigsberedskap och övningar	—	480,500
3	Kustartilleriets krigsberedskap och övningar, <i>reservations-</i> <i>anslag</i>	524,400	—
4	Förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till kustartille- riets krigsberedskap och övningar	—	255,400
5	Krigsövningar vid kustfästningarna, <i>reservationsanslag</i>	20,000	—
6	Lega och furagering m. m. för hästar vid kustartilleriet ...	—	75,000
Säger för övningar		4,687,200	810,900
F. Sjukvård.			
1	Sjukvård för marinen, <i>förslagsanslag</i>	175,000	—
2	Anskaffning af andningsapparater, <i>reservationsanslag</i>	—	9,865
Säger för sjukvård		175,000	9,865
G. Flytande materiel och byggnader.			
1	Flottans nybyggnad och underhåll, <i>reservationsanslag</i>	2,920,000	—
2	Förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till flottans nybyggnad och underhåll	—	3,000,000
3	Anskaffning av undervattensbåtmateriel, <i>reservationsanslag</i> ...	—	2,500,000
4	Elektrisk belysning m. m. & vid flottans skeppsbro i Karls- krona förlagda fartyg, <i>reservationsanslag</i>	—	59,800
Transport		2,920,000	5,559,800

		Ordinarie anslag.	Extra anslag.
		Kronor.	Kronor.
	Transport	2,920,000	5,559,800
5	Ersättande av vissa genom eldsvåda å Galärvarvet förstörda inventarier m. m., <i>reservationsanslag</i>	—	265,570
6	Ökat förrådsutrymme för torpeder vid flottans station i Karlskrona, <i>reservationsanslag</i>	—	24,900
7	Befästningar, kustartilleriets kaserner, m. m., <i>reservationsanslag</i>	336,150	—
8	Förstärkning av ordinarie <i>reservationsanslaget</i> till befestningar, kustartilleriets kaserner m. m.	—	134,500
9	Kustartilleriets materiel m. m., <i>reservationsanslag</i>	392,200	—
10	Förstärkning av ordinarie <i>reservationsanslaget</i> till kustartilleriets materiel m. m.	—	235,300
	Säger för flytande materiel och byggnader	3,648,350	6,220,070
	H. Artilleri-, min-, torped-, gnist-, flyg- och annan teknisk materiel.		
1	Skjut- och materielförsök samt inskjutning av kanoner, <i>reservationsanslag</i>	50,000	—
2	Provisorisk centralsiktanordning å pansarbåt av Sverige-typen, <i>reservationsanslag</i>	—	125,000
3	Luftvärnsbestyckning å vissa fartyg, <i>reservationsanslag</i>	—	42,000
4	Komplettering av luftkanoners siktinrättningar, <i>reservationsanslag</i>	—	42,000
5	Jagares förseende med luftkanoner, <i>reservationsanslag</i>	—	18,750
6	Förbättrad projektilutredning för luftkanoner, <i>reservationsanslag</i>	—	16,625
7	Lypstoler för kustfästningarna, <i>reservationsanslag</i>	—	4,375
8	Revidering av kustfästningarnas äldre krut m. m., <i>reservationsanslag</i>	—	12,500
9	Minmateriel för flottan, <i>reservationsanslag</i>	—	10,000
10	Minmateriel för marinen, <i>reservationsanslag</i>	—	75,000
11	Försök med minmateriel, <i>reservationsanslag</i>	—	25,000
12	Prövning och undersökning av brisanta sprängämnen, <i>reservationsanslag</i>	—	25,000
13	Minsvep för kustfästningarna, <i>reservationsanslag</i>	—	14,000
14	Anskaffning av torpeder, <i>reservationsanslag</i>	—	486,600
15	Framställande av en ny torpedtyp, <i>reservationsanslag</i>	—	100,000
16	Modernisering av flottans radiostationer, <i>reservationsanslag</i>	—	42,500
17	Underhåll av flygmaterielen, <i>reservationsanslag</i>	—	587,000
18	Försök med teknisk materiel, <i>reservationsanslag</i>	—	75,000
	Säger för artilleri-, min-, torped-, gnist-, flyg- och annan teknisk materiel	50,000	1,701,350

		Ordinarie anslag.	Extra anslag.
		Kronor.	Kronor.
I. Diverse.			
1	Utgivande av läroböcker, beskrivningar, reglementen och instruktioner m. m., <i>reservationsanslag</i>	16,000	—
2	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>	110,000	—
3	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>reservationsanslag</i>	40,000	—
4	Ersättning för rustning och rotering, <i>förslagsanslag</i>	1,480	—
5	Semester åt vid sjöförsvaret anställda arbetare, <i>förslagsanslag</i>	—	125,000
6	Ersättning åt ägarna av två förolyckade motorbåtar	—	16,000
7	Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen, <i>förslagsanslag</i>	—	21,000
Säger för diverse		167,480	162,000
J. Sjökarteverket.			
1	Avlöning till sjökarteverkets personal, <i>förslagsanslag</i>	163,800	—
2	Omkostnader för sjömättningsväsendet, <i>reservationsanslag</i>	49,000	—
3	Utförande av sjömätningar, <i>reservationsanslag</i>	—	238,500
4	Omkostnader för kontroll- och undersökningsväsendet, <i>reservationsanslag</i>	12,000	—
5	Förstärkning av ordinarie reservationsanslaget till omkostnader för kontroll- och undersökningsväsendet	—	3,000
6	Tidskriften »Underrättelser för sjöfarande», <i>reservationsanslag</i>	—	38,000
7	Bidrag till internationella hydrografiska byrån, <i>förslagsanslag</i>	—	8,500
Säger för sjökarteverket		224,800	288,000
Säger för sjöförsvaret		30,578,256	10,657,285
IV. Gemensamt anslag.			
1	Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst, <i>förslagsanslag</i>	—	12,800,000
Säger för gemensamt anslag		—	12,800,000
Summa		110,850,827	38,488,373

BIHANG
TILL
RIKSDAGENS PROTOKOLL
VID
LAGTIMA RIKSDAGEN I STOCKHOLM
ÅR 1923.

FÖRSTA SAMLINGEN.

TREDJE BANDET.

**Bilagor till Kungl. Maj:ts proposition nr 1 angående statsverkets tillstånd och behov:
femte, sjätte och sjunde huvudtitlarna.**

Femte huvudtiteln.

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 8
januari 1923.*

Närvarande:

Statsministern och ministern för utrikes ärendena BRANTING, stats-
råden LINDQVIST, THORSSON, OLSSON, SANDLER, NOTHIN, SVENSSON,
HANSSON, ÅKERMAN, LINDERS, SCHLYTER, ÖRNE.

Departementschefen, statsrådet LINDQVIST, anmäler de frågor, som
tillhöra regleringen för budgetåret 1923—1924 av utgifterna under riks-
statens femte huvudtitel, omfattande anslagen till socialdepartementet,
samt anför därvid följande:

A. Departementet.

1. Departementschefen.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

[1.]

att i riksstaten uppföra det *ordinarie* anslaget till
departementschefen med kronor 24,000.

*Departements-
chefen.
(Ordinarie
anslag.)*

2. Departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli.

Med bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning fastställde
1921 års riksdag följande ordinarie stat för socialdepartementet, att till-
lämpas från och med år 1922:

Bihang till riksdagens protokoll 1923. 1 saml. 1 häft.

1544 22 1

[2.]

*Departementets av-
delning av
Kungl. Maj:ts
kansli.
(Ordinarie
anslag.)*

[2.]

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	227,500	kronor
Vikariatersättningar, <i>förslagsanslag</i>	5,100	»
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag, högst</i>	51,300	»
<i>Förslagsanslag</i> 283,900 kronor		

I anslutning härtill uppfördes i riksstaten för år 1922 under rubriken departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli ett förslagsanslag av 283,900 kronor.

Vidare uppfördes i samma riksstat ett extra förslagsanslag, högst, å 13,700 kronor för upprätthållande av departementets verksamhet.

För första halvåret 1923 hava de båda anslagen bestämts till hälften av de för år 1922 anvisade beloppen eller till 141,950 kronor och 6,850 kronor.

Efter samråd med den på förslag av chefen för finansdepartementet tillsatta granskningsnämnden anser jag mig nu böra förorda vissa nedsättningar i förevarande två anslag. Då under senaste tiden en amanuens och ett kvinnligt extra biträde indragits samt ytterligare besparing synes kunna utan större olägenhet ske genom minskning av den extra vaktpersonalen, torde den i ordinarie staten ingående anslagsposten avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. å 51,300 kronor kunna nedsättas med i runt tal 11,300 kronor. Av ifrågavarande anslagspost är för närvarande ett belopp av 6,000 kronor avsett för sakkunniga biträden (arkitekt m. fl.) åt fattigvårdsinspektören. Detta belopp synes mig böra avskiljas från nämnda anslagspost och i den ordinarie staten upptagas såsom en särskild post, förslagsvis under rubriken »ersättning till sakkunniga biträden åt fattigvårdsinspektören». Hela det ordinarie anslaget till departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli skall, vid bifall till vad jag föreslagit, nedsättas till 272,600 kronor.

Det för upprätthållande av departementets verksamhet anvisade extra anslaget, vilket, såsom nämnts, för närvarande utgår med 13,700 kronor för år räknat, är avsett till arvoden åt en föredragande i bostadsärenden samt en amanuens och ett kvinnligt skrivbiträde åt denne föredragande. Då departementets arbete med dylika ärenden avsevärt minskats och föredraganden numera uppehåller en sekreterarbefattning i socialstyrelsen, lär detta anslag kunna väsentligt nedsättas. Arvodet till föredraganden, som efter den 1 april 1922 utgår med endast 3,000 kronor för år, torde från och med den 1 juli 1923 kunna ytterligare

sänkas till 1,500 kronor. I fråga om biträde åt föredraganden torde ej behöva beräknas mera än ett för beredande av skrivhjälp avsett belopp å 1,000 kronor. Anslaget torde alltså kunna nedsättas till 2,500 kronor. I samband härmed synes anslagets rubrik böra ändras, förslagsvis till »ersättning till särskild föredragande för bostadsärenden».

[2.]

Rörande sistnämnda anslag gör jag framställning i det följande.

Under förevarande punkt hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels besluta sådana ändringar i staten för socialdepartementet, att från och med den 1 juli 1923 ej mindre anslagsposten *avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.* nedsättes från 51,300 kronor med 17,300 kronor till 34,000 kronor än även under rubriken *ersättning till sakkunniga biträden åt fattigvårdsinspektören* upptages en anslagspost å 6,000 kronor;

dels ock i riksstaten uppföra det *ordinarie* förslagsanslaget till *departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli* med kronor 272,600.

3. Övergångsstat.

Å ordinarie stat för år 1922 är uppfört ett förslagsanslag, högst, 10,400 kronor till övergångsstat för socialdepartementet. Sedan den ene av de å denna stat ursprungligen upptagna två kanslisekreterarna från och med den 1 januari 1922 övergått på den nya ordinarie staten för departementet, upptogs ifrågavarande anslag för tiden 1 januari—30 juni 1923 med ett belopp av 2,600 kronor, motsvarande ett årsanslag av 5,200 kronor.

[3.]

Övergångsstat.

(Ordinarie anslag)

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att i riksstaten uppföra det *ordinarie* anslaget till *övergångsstat för socialdepartementet* med kronor 5,200.

4. Ersättning till särskild föredragande för bostadsärenden.

Under återopande av vad jag anfört under punkten 2 här ovan, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

[4.]

Ersättning till särskild föredragande för bostadsärenden.

att för beredande av *ersättning till särskild föredragande för bostadsärenden* för budgetåret 1923—1924 anvisa ett *extra* anslag av kronor 2,500.

(Extra anslag.)

B. Sociala verk och inrättningar.

Riksförsäkringsanstalten.

1. Riksförsäkringsanstalten.

[5.]

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

Riks-
försäkrings-
anstalten.
(Ordinarie
anslag.)

att i riksstaten uppföra det *ordinarie* förslagsan-
slaget till *riksförsäkringsanstalten* med kronor 238,500.

2. Upprätthållande av riksförsäkringsanstaltens verksamhet.

[6.]

Upprätt-
hållande av
riks-
försäkrings-
anstaltens
verksamhet.
(Extra anslag.)

För upprätthållande av riksförsäkringsanstaltens verksamhet har riksdagen, utöver anslaget å ordinarie stat, å extra stat för tiden 1 januari —30 juni 1923 anvisat ett förslagsanslag av 693,550 kronor. För år 1922 var för samma ändamål anvisat ett förslagsanslag av 1,450,000 kronor.

För användningen av sistnämnda anslag har Kungl. Maj:t genom brev den 24 februari 1922 fastställt följande stat (för jämförelse angives inom parentes vid varje särskild post det belopp, som i statsverkspropositionen till 1922 års riksdag för motsvarande ändamål beräknats för första halvåret 1923; i fråga om posten »omkostnader för handhavande av livförsäkring i samband med lån ur statens egnahemslånefond» må därvid märkas, att dessa kostnader i 1922 års statsverksproposition icke upptagits under särskild rubrik utan fördelats på andra i staten ingående anslagsposter):

avlöningar och vikariatsersättningar till icke-ordinarie befattningshavare, ersättningar till sakkunniga, personliga lönetillägg m. m., högst	kronor 859,750: — (390,000: —)
hyra, kostnad för uppvärmning, belysning och städning, resekostnads- och traktaments-ersättningar, rättegångskostnader, tryckningskostnader samt kostnader för prenumeration å tidningar och tidskrifter, inköp av böcker, anskaffande och underhåll av inventarier, för skrivmaterialier, telefoner och telegram, vakthållning nattetid inom ämbetsverkets lokaler, annonsering m. m., förslagsvis.....	» 279,050: — (143,000: —)

kostnad för ortsombuden samt andra dylika kostnader, förslagsvis	kronor	277,000: — (150,000: —)	[6.]
kostnad för läkarundersökning och anskaffande av läkarbetyg, då sådant ej skall av arbetsgivare bekostas, samt andra dylika kostnader, förslagsvis	»	5,200: — (3,500: —)	
omkostnader för förvaltningen av den i 19 § av lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete omförmälda fonden (däri inberäknat avlöning till en icke-ordinarie befattningshavare i 13:e lönegraden, avdelning B, i löneplanen), förslagsvis	»	14,100: — (7,050: —)	
omkostnader för handhavande av livförsäkring i samband med lån ur statens egnahems-lånefond (däri inberäknat avlöning till en icke-ordinarie befattningshavare i 13:e lönegraden, avdelning B, i löneplanen), förslagsvis	»	14,900: — (—: —)	
Summa kronor		1,450,000: — (693,550: —)	

I skrivelse den 30 augusti 1922 har riksförsäkringsanstalten avgivit förslag rörande extra anslag för upprätthållande av anstaltens verksamhet under budgetåret 1923—1924. Anstalten har därvid beträffande grunderna för beräknande av ifrågavarande anslag anfört, att, då riksförsäkringsanstalten på grund av föreskrift i kungörelsen den 22 juni 1921 angående framställningar, som kunde påkalla äskanden hos riksdagen rörande riksstaten för tiden 1 januari—30 juni 1923, för nämnda tid icke begärt anslag för utgifter, vilka lämpligen kunde anstå till riksstaten för budgetåret 1923—1924, det syntes vara mest ändamålsenligt att i förevarande framställning utgå från den genom förberörda brev den 24 februari 1922 fastställda staten för användningen av det extra anslaget för upprätthållande av anstaltens verksamhet under år 1922.

Anstalten erinrar vidare, hurusom, på sätt ovan berörts, omkostnaderna för handhavande av den med statens egnahemslånerörelse förbundna livförsäkringen i 1922 års statsverksproposition icke vidare upptagits under en särskild post utan uppdelats på övriga anslagsposter, varvid samtidigt viss reducering av kostnadsbeloppen enligt riksförsäkringsanstaltens förslag vidtagits. I enlighet härmed anser anstalten ifrågavarande omkostnader ej heller för budgetåret 1923—24 böra särskilt upptagas.

Riksförsäkringsanstalten övergår härefter till behandling av de särskilda anslagsposterna inom den extra utgiftsstaten.

Vad angår posten *avlöningar* m. m. omnämner anstalten därvid, att för första halvåret 1922 för detta ändamål utgivits omkring 427,000

- [6.] kronor. Då en del arbeten äro förlagda huvudsakligen till senare halvåret och det visat sig nödvändigt att för dessa arbeten anställa tillfälliga arbetskrafter, finner anstalten anslaget icke kunna sänkas under det för år 1922 upptagna beloppet, 859,750 kronor, dock att detta belopp ansetts kunna avrundas till 859,500 kronor.

Finans-
departe-
mentets
granskings-
nämnd.

Den på förslag av chefen för finansdepartementet tillkallade nämnden för granskning av ämbetsverkens anslagsäskanden har beträffande riks-försäkringsanstalten anfört följande:

Vad som vid granskningen av anstaltens personalbestånd genast fölle i ögonen vore den starka reduktion av personalen, som under de senaste åren ägt rum, i det att personalantalet, som i mars 1920 nått sitt maximum med 493, i oktober 1922 nedgått till 345 eller med omkring 30 procent. Denna minskning hade, särskilt vad den stora försäkringsbyrån beträffade, vunnits genom införande av en hel del arbetsbesparande anordningar, såsom personalens uppdelning i grupper med mycket begränsade arbetsområden, genom utfärdande av utförliga skriftliga instruktioner, genom utbildningskurser och undersökningar på psykoteknisk grund rörande personalens lämplighet, genom skyldighet för envar av personalen att avlämna arbetsrapporter o. s. v.

Vid den av nämnden företagna undersökningen hade det ställts i utsikt, att genom fortgående på den sålunda inslagna vägen samt genom vidtagande av vissa andra förenklingsåtgärder det skulle bli möjligt att inbespara ytterligare inemot 25 personer av den under första halvåret 1922 anställda biträdande personalen, varjämte en å extra stat uppförd förste aktuarie å statistiska byrån befunnits kunna indragas.

Under angivna förhållanden har nämnden ansett det belopp av 859,500 kronor, som anstalten för budgetåret 1923—1924 äskat till avlöningar och vikariatersättning till icke-ordinarie befattningshavare m. m., kunna minskas med omkring 50,000 kronor.

Departements-
chefen.

Vad nämnden föreslagit finner jag mig böra biträda. Emellertid måste jag av annan anledning påkalla en höjning av det utav nämnden beräknade beloppet, 809,500 kronor. I denna summa har icke inberäknats något belopp för bestridande av kostnader för avlöningsförhöjningar till icke-ordinarie personal på grund av uppflyttning i högre löneklass. Jag anser emellertid, att erforderligt belopp för sådana avlöningsförhöjningar i enlighet med gällande grunder bör beräknas under förevarande anslagspost. Kostnaderna för ifrågavarande avlöningsförhöjningar hava av riks-försäkringsanstalten beräknats för budgetåret 1923—1924 uppgå till omkring 50,000 kronor, vilket belopp sålunda skulle inräknas under posten avlöningar m. m. Då emellertid vid senare beräkningar visat sig, att motsvarande anslagspost för år 1922 (859,750 kronor) räckt till gäldande av, förutom begynnelseavlö-

[6.]

ningar, avlöningsförhöjningar till belopp av omkring 30,000 kronor, torde, med godtagande av anstaltens beräkning av avlöningsförhöjningarna under budgetåret 1923—1924, ovan angivna belopp 809,500 kronor för att räcka till bestridande jämväl av dessa förhöjningar icke behöva ökas med mera än 20,000 kronor. Anslagsposten skulle alltså komma att sluta på 829,500 kronor.

Den i 1922 års stat för hyra m. m. uppförda anslagsposten å 279,050 kronor har beräknats på följande sätt:

för hyra.....	kronor 135,550: —
» uppvärmning, belysning och städning.....	» 27,500: —
» resekostnads- och traktamentsersättningar.....	» 8,000: —
» rättegångskostnader.....	» 500: —
» tryckningskostnader.....	» 37,000: —
» kostnader för prenumeration å tidningar och tidskrifter, inköp av böcker.....	» 9,500: —
» anskaffande och underhåll av inventarier.....	» 14,000: —
» skrivmaterialier.....	» 20,000: —
» telefoner och telegram, vakthållning nattetid inom ämbets- verkets lokaler, annonsering m. m.	» 27,000: —
Summa kronor 279,050: —	

Å dessa anslagsposter torde enligt riks försäkringsanstalten för budgetåret 1923—1924, med hänsyn till under år 1922 vunnen erfarenhet, minskning kunna beräknas med 3,550 kronor å hyra, med 2,500 kronor å uppvärmning, belysning och städning, med 1,000 kronor å resekostnads- och traktamentsersättningar, med 7,000 kronor å tryckningskostnader, med 2,000 kronor å anskaffande och underhåll av inventarier samt med 3,000 kronor å telefoner och telegram m. m. eller tillhopa med 19,050 kronor.

Anslagsposten för hyra m. m. skulle sålunda för budgetåret 1923—1924 beräknas på följande sätt:

för hyra.....	kronor 132,000: —
» uppvärmning, belysning och städning.....	» 25,000: —
» resekostnads- och traktamentsersättningar.....	» 7,000: —
» rättegångskostnader.....	» 500: —
» tryckningskostnader.....	» 30,000: —
» kostnader för prenumeration å tidningar och tidskrifter, in- köp av böcker.....	» 9,500: —
» anskaffande och underhåll av inventarier.....	» 12,000: —
» skrivmaterialier.....	» 20,000: —
» telefoner och telegram, vakthållning nattetid inom ämbets- verkets lokaler, annonsering m. m.	» 24,000: —
Summa kronor 260,000: —	

[6.]
Departements-
chefen.

Riksförsäkringsanstaltens förslag beträffande förevarande anslagspost innebär i jämförelse med det för första halvåret 1923 för samma ändamål beräknade beloppet, vilket uträknat för helt år utgör 286,000 kronor, en minskning med 26,000 kronor. Emellertid har riksförsäkringsanstalten i en till mig senare ingiven promemoria rörande medelsbehovet för första halvåret 1923 ansett denna anslagspost för nämnda tid kunna bestämmas till 112,000 kronor, varvid dock enligt uppgift en del kostnader beräknats kunna överskjutas till det senare halvåret. Med hänsyn härtill torde förevarande anslagspost för budgetåret 1923—1924 böra beräknas till 240,000 kronor.

Anslaget för *kostnad för ortsombuden samt andra dylika kostnader* anser anstalten böra upptagas med oförändrat belopp, 277,000 kronor. Under första halvåret 1922 har, enligt vad anstalten meddelat, utbetalts 148,805 kronor, vilket motsvarar en årskostnad av 297,610 kronor. Ifrågavarande kostnad är, framhåller anstalten, i viss mån direkt beroende av omfattningen av anstaltens försäkringsverksamhet.

Departements-
chefen.

Ifrågavarande anslagspost beräknades av 1921 års riksdag för år 1922 till 300,000 kronor. För första halvåret 1923 beräknades anslaget till 150,000 kronor. I förberörda, den 24 februari 1922 fastställda stat för sistnämnda år ansågs posten emellertid kunna nedsättas till 277,000 kronor, vilket belopp riksförsäkringsanstalten nu beräknar för budgetåret 1923—1924. Jag anser mig böra biträda anstaltens förslag härutinnan.

Anslagsposten för *kostnad för läkarundersökning och anskaffande av läkarbetyg, då sådant ej skall av arbetsgivare bekostas, samt andra dylika kostnader* är för år 1922 beräknad till 5,200 kronor. Av denna anslagspost bestridas hithörande kostnader, som föranledas *dels* av försäkringsverksamheten enligt lagen den 5 juli 1901 angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete, *dels ock* av ärenden angående ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring. För ifrågavarande ändamål har, enligt vad anstalten meddelat, under första halvåret 1922 utgivits omkring 4,700 kronor, huvudsakligen i anledning av sistnämnda grupp av ärenden. Från och med år 1923 skall även kostnad för läkarbetyg, som utfärdas på grund av livförsäkring i samband med egnahemslån, bestridas av denna anslagspost. Med hänsyn bland annat härtill har anslagsposten för första halvåret 1923 beräknats till 3,500 kronor.

För budgetåret 1923—1924 beräknar riksförsäkringsanstalten ett belopp av minst 9,000 kronor vara erforderligt för bestridande av hithörande kostnader.

Beträffande ifrågavarande anslagspost har riksförsäkringsanstalten emellertid tänkt sig, att kostnaderna för läkarundersökning och anskaffande av läkarbetyg samt andra dylika kostnader, som skola utgivas av riksförsäkringsanstalten på grund av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, lämpligen skulle kunna bestridas av det å riksstaten under elfte huvudtiteln uppförda ordinarie anslaget för »Bidrag till ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring». Härom yttrar anstalten huvudsakligen följande: [6.]

Det syntes i viss mån oegentligt, att dessa kostnader skulle belasta riksförsäkringsanstaltens förvaltningsanslag. De borde givetvis liksom motsvarande kostnader, som uppkomme enligt lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete, bestridas av de medel, av vilka skadeersättningar utgaves. Härtill komme, att dessa kostnader alltid vore i viss mån oberäkneliga, varför deras bestridande av det begränsade förvaltningsanslaget kunde orsaka svårigheter. Hithörande kostnader enligt 1901 års lag vore, som nämnts, redan nu obetydliga och komme väl att så småningom nästan fullständigt upphöra. De kunde därför liksom de mera obetydliga kostnaderna för läkarbetyg för egnahemslivförsäkringen fortfarande bestridas av förvaltningsanslaget.

Vid bifall till detta förslag har riksförsäkringsanstalten ansett ifrågavarande anslagspost kunna beräknas till förslagsvis 1,500 kronor.

Efter samråd med chefen för försvarsdepartementet finner jag goda skäl tala för riksförsäkringsanstaltens förslag, att kostnaderna för läkarundersökning och läkarbetyg samt andra dylika kostnader, som åsamkas anstalten på grund av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, böra bestridas av vederbörande under elfte huvudtiteln uppförda anslag för bidrag till ersättning i anledning av sådan kroppsskada. Angående av detta förslag föranledd höjning av nämnda anslag har chefen för försvarsdepartementet tidigare i dag gjort hemställan. Departementschefen.

Vid genomförande av den sålunda föreslagna anordningen har riksförsäkringsanstalten ansett nu förevarande anslagspost kunna nedsättas till 1,500 kronor. Under erinran, att kostnaden för läkarbetyg för egnahemslivförsäkringen för år 1922 beräknats till 1,000 kronor, biträder jag detta förslag.

För bestridande av *omkostnader för förvaltningen av den i 19 § av lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete omförmälda fond* är i 1922 års stat uppfört ett belopp av 14,100 kronor. För första halvåret 1923 har beräknats halva detta belopp eller 7,050 kronor.

För budgetåret 1923—1924 har riksförsäkringsanstalten ansett erforderligt att beräkna något högre belopp. Härom har anstalten anfört huvudsakligen följande:

[6.] Beträffande det för budgetåret 1923—1924 erforderliga beloppet torde få erinras, att förvaringsavgiften för i riksbanken förvarade värdehandlingar växer i mån av fondens ökning. Den utginge nämligen med 10 öre för varje påbörjat 1,000-tal av värdehandlingarnas belopp. Under år 1922 hade utbetalts 1,715 kronor och år 1923 syntes samma avgift komma att stiga till 2,200—2,500 kronor.

Vidare finge riks försäkringsanstalten erinra, att anstalten jämlikt statsmakternas beslut med ingången av år 1922 övertagit förvaltningen av de fonder, som bildats på grund av lagen den 5 juli 1901 angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete samt kungörelsen den 8 oktober 1908 angående en särskild för fiskare avsedd försäkring mot skada till följd av olycksfall, vilka fonder tidigare omhänderhafts av postsparbanken. Med avseende å förvaltningen av dessa fonder hade Kungl. Maj:t genom brev den 31 december 1921 angående vissa bestämmelser i anledning av indragning av postsparbankens försäkringsavdelning föreskrivit, att bestämmelserna i reglementet den 29 juni 1917 angående förvaltningen av ovannämnda i 19 § av olycksfallsförsäkringslagen omförmälda fond i tillämpliga delar skulle lända till efter rättelse. Kostnaderna för förvaltningen av dessa fonder — vilka uppginge till omkring 8 miljoner kronor — vore avsedda att bestridas av de å extra stat för upprätthållande av riks försäkringsanstaltens verksamhet anvisade medel. Även på grund härav syntes någon ökning av ifrågakarande anslagspost bliva nödvändig.

På grund av vad sålunda anförts har riks försäkringsanstalten föreslagit, att ifrågakarande anslagspost måtte höjas med omkring 3,000 kronor och i avrundat belopp i sin helhet upptagas med 17,000 kronor. Samtidigt härmed har anstalten föreslagit, att anslagspostens benämning måtte ändras till »omkostnader för förvaltningen av riks försäkringsanstaltens fonder».

Utgifterna under förevarande anslagspost hava i en av riks försäkringsanstalten senare avgiven promemoria beräknats på följande sätt:

Arvoden till sakkunniga och rådgivare (enligt genom brev den ²⁹ / ₆ 1917 fastställd stat)	kronor	5,000: —
ersättning till suppleanter (5 gånger)	»	150: —
ersättning till biträde (en tjänsteman i 13:e lönegraden kronor 6,048: —, ett kvinnligt extra biträde kronor 1,710: —, exklusive eventuell avlöningsförhöjning)	»	7,758: —
för förvaring av fondernas värdehandlingar (jan. 1924)	»	3,400: —
för bindning och tryckning	»	500: —
för värdering i anledning av fastighetsbelåning, expenser m. m.	»	200: —
Summa kronor		17,008: —

Den beräknade kostnadsökningen under förevarande anslagspost uppgår i jämförelse med de för år 1922 och första halvåret 1923 förslagsvis beviljade beloppen till 2,900 kronor och är betingad dels av ökade förvaringsavgifter för i riksbanken deponerade värdehandlingar, dels ock av övriga ökade omkostnader, som föranletts av riks-försäkringsanstaltens övertagande av förvaltningen utav de två ovan omförmälda fonder, vilka före år 1922 förvaltats av postsparbanken. Beträffande den av nämnda övertagande betingade kostnadsökningen för riks-försäkringsanstalten vill jag erinra, att densamma i den till 1921 års riksdag avlåtna propositionen angående ersättning till postverket för dess bestyr med pensionsutbetalningar m. m. (nr 263, sid. 8) — vilken proposition bland annat avhandlade frågan om indragning av postsparbankens försäkringsavdelning — beräknades komma att uppgå till 5,000 kronor årligen. I 1922 års statsverksproposition föreslogs emellertid, med hänsyn till nödvändigheten att vid övergången till det nya budgetåret i görligaste mån inskränka anslagskraven, icke någon förhöjning av förevarande anslagspost. Sådan förhöjning lär emellertid nu vara ofrånkomlig. Mot riks-försäkringsanstaltens beräkningar i detta hänseende finner jag icke anledning till erinran. Jag vill alltså förorda, att anslagsposten i fråga beräknas till 17,000 kronor.

[6.]
Departements-
chefen.

Det synes lämpligt, att anslagspostens benämning i samband härmed ändras på sätt riks-försäkringsanstalten föreslagit.

I enlighet med vad här ovan föreslagits torde alltså det extra anslaget till riks-försäkringsanstalten för budgetåret 1923—1924 böra beräknas på följande sätt:

Samman-
fattning.

avlöningar och vikariatsersättningar till icke-ordinarie befattningshavare, ersättningar till sakkunniga, personliga lönetillägg m. m., förslagsvis	kronor	829,500: —
hyra, kostnad för uppvärmning, belysning och städning, resekostnads- och traktamentsersättningar, rättegångskostnader, tryckningskostnader samt kostnader för prenumeration å tidningar och tidskrifter, inköp av böcker, anskaffande och underhåll av inventarier, för skrivmaterial, telefoner och telegram, vakthållning nattetid inom ämbetsverkets lokaler, annonsering m. m., förslagsvis...	»	240,000: —
kostnad för ortsombuden samt andra dylika kostnader, förslagsvis	»	277,000: —
kostnad för läkarundersökning och anskaffande av läkarbetyg, då sådant ej skall av arbetsgivare eller av annat anslag bekostas, samt andra dylika kostnader, förslagsvis	»	1,500: —
omkostnader för förvaltningen av riks-försäkringsanstaltens fonder, förslagsvis	»	17,000: —
Summa kronor		1,365,000: —

[6.] Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för *upprätthållande av riksförsäkringsanstaltens verksamhet*, utöver det ordinarie anslaget, för budgetåret 1923—1924 anvisa ett *extra* förslagsanslag av kronor 1,365,000.

3. Kostnader enligt 19 och 37 §§ i lagen om försäkring för olycksfall i arbete.

[7.] Det under riksstatens femte huvudtitel uppförda ordinarie förslagsanslaget för bestridande av kostnader enligt 19 och 37 §§ i lagen om försäkring för olycksfall i arbete avser *dels* medel, som skola av statsverket förskjutas i anledning av arbetsgivares försumlighet att på föreskrivet sätt erlagga honom påförda försäkringsavgifter, *dels ock* medel för ersättande av den förlust, som uppkommer för riksförsäkringsanstalten därigenom, att av riksförsäkringsanstalten i arbetsgivarens ställe utgivna sjukpenningar och läkarvårdskostnader på grund av arbetsgivarens obestånd icke kunnat utfås. För sistnämnda ändamål hava emellertid medel hittills icke utanordnats till riksförsäkringsanstalten.

Sedan riksförsäkringsanstalten i enlighet med bestämmelserna i § 4 mom. 5 av förordningen den 31 mars 1922 angående uppbörd av avgifter för försäkringar i riksförsäkringsanstalten jämlikt lagen om försäkring för olycksfall i arbete (sv. förf.-saml. nr 130) särskilt för varje län uppgjort förteckningar över de avgifter, vilka icke blivit i föreskriven ordning erlagda, samt överlämnat förteckningarna till vederbörande länsstyrelser, hava länsstyrelserna att från ifrågavarande anslag låta till riksförsäkringsanstalten utanordna avgifternas belopp. Länsstyrelserna hava därefter att ombesörja indrivning av avgifterna i föreskriven ordning samt låta härigenom inflytande belopp tillgodoföras anslaget. (Kungörelse den 31 mars 1922, § 2; sv. förf.-saml. nr 132.)

Riksförsäkringsanstalten.

I en till socialdepartementet ingiven promemoria framhåller riksförsäkringsanstalten, att ifrågavarande anslag, som under åren 1918—1922 beräknats till 50,000 kronor för år, visat sig otillräckligt. Sålunda hade, enligt vad riksförsäkringsanstalten inhämtat, statsverket utöver anslagets belopp haft att förskjuta under år 1919: 5,191 kronor 59 öre, under år 1920: 25,680 kronor 42 öre, under år 1921: 252,953 kronor 60 öre samt under tiden 1 januari—30 augusti 1922: 376,860 kronor

58 öre. Orsaken till att anslaget särskilt under åren 1921 och 1922 så väsentligt överskridits, torde givetvis vara att söka huvudsakligen i den rådande allmänna ekonomiska depressionen. Av det förskjutna beloppet komme emellertid efter all sannolikhet en stor del att återvinnas till statsverket.

[7.]

Efter erinran att anslaget, som alltsedan sin tillkomst år 1919 beviljats med ett årligt belopp av 50,000 kronor, i riksstaten för första halvåret 1923 upptagits till 37,500 kronor, har anstalten föreslagit, att anslaget från och med budgetåret 1923—1924 skulle beräknas till 100,000 kronor. Med hänsyn dels till att försäkringsavgifterna från och med 1923 komme att uppgå till avsevärt lägre belopp än förut — beroende på beslutad premiesänkning samt på numera utgående lägre avlöningsbelopp — dels ock till att någon bättring i det ekonomiska läget torde få anses vara att efter hand emotse, ansåge nämligen anstalten, att sistnämnda belopp möjligen skulle visa sig tillräckligt.

På grund av rådande ekonomiska förhållanden torde man icke kunna undgå att räkna med, att statens kostnader för nu ifrågavarande ändamål under de närmaste åren komma att överstiga det för närvarande uppförda ordinarie anslagets belopp. En höjning av anslaget är därför erforderlig, och denna synes mig med hänsyn till ovan angivna belastningssiffror böra göras något kraftigare än riksförsäkringsanstalten föreslagit. För min del anser jag, att anslaget bör beräknas till 150,000 kronor för år.

Departementa-
chefen.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att i riksstaten uppföra det *ordinarie* förslagsanslaget till *kostnader enligt 19 och 37 §§ i lagen om försäkring för olycksfall i arbete* med kronor 150,000.

4. Riksförsäkringsanstaltens dödsfallsersättningar i anledning av livförsäkring i samband med lån ur statens egnahemslånefond.

För år 1922 är å extra stat anvisat ett förslagsanslag av 20,000 kronor till riksförsäkringsanstaltens dödsfallsersättningar i anledning av livförsäkring i samband med lån ur statens egnahemslånefond.

[8.]

Enligt § 13 i kungörelsen den 30 juni 1920 angående särskilda villkor och bestämmelser för dylik livförsäkring (sv. förf.-saml. nr 509) skall riksförsäkringsanstalten före den 1 december varje år till vederbörande låneförmedlare översända till utbetalning beslutade, förut icke

Riksförsäkringsanstaltens dödsfallsersättningar i anledning av livförsäkring i samband med lån ur statens egnahemslånefond.

(Extra anslag.)

[8.] levererade försäkringsbelopp. Då i följd härav några medel icke ansetts erforderliga under årets första hälft, har för ifrågavarande ändamål icke uppförts något anslag i riksstaten för tiden 1 januari—30 juni 1923.

I skrivelse den 26 augusti 1922 har riksförsäkringsanstalten framhållit, att för budgetåret 1923—1924 anslaget borde uppföras i riksstaten med samma belopp som förut eller 20,000 kronor.

Departements-
chefen.

I enlighet med riksförsäkringsanstaltens förslag får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för riksförsäkringsanstaltens dödsfallersättningar i anledning av livförsäkring i samband med lån ur statens egnahemslånefond för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra förslagsanslag av kronor 20,000.

5. Statens bidrag till fiskares försäkring.

[9.] I riksstaten för år 1922 fanns uppfört ett ordinarie förslagsanslag å 34,000 kronor till bestridande av statens bidrag till fiskares försäkring. Då utgifter för ifrågavarande ändamål ej behöva äga rum förrän i slutet av året, har beträffande förevarande anslag i riksstaten för tiden 1 januari—30 juni 1923 icke upptagits något belopp.

Statens bidrag
till fiskares
försäkring.
(Ordinarie
anslag.)

I proposition (nr 53) till 1922 års riksdag föreslog Kungl. Maj:t viss sänkning av försäkringsavgifterna för ifrågavarande försäkring, vilket förslag av riksdagen bifölls. Kungörelse i ämnet har sedermera utfärdats den 31 mars 1922 (sv. förf.-saml. nr 131). Avgifterna utgöra enligt denna 10, 8 och 6 kronor vid en antagen årlig arbetsförtjänst av respektive 1,200, 900 och 600 kronor.

Riks-
försäkrings-
anstalten.

I skrivelse den 26 augusti 1922 har riksförsäkringsanstalten anmält, att anstalten, med hänsyn till de sålunda bestämda försäkringsavgifterna, verkställt en beräkning av det erforderliga statsbidraget. Antalet försäkrade fiskare, som vid 1921 års slut uppgått till 2,513, hade under senare tiden varit i stigande och utgjorde nu 2,740. Man torde kunna förvänta, att detta antal, bland annat i anledning av premiernas sänkning, ytterligare komme att ökas. I händelse de försäkrades antal skulle komma att uppgå till 3,000, skulle sannolikt ett statsbidrag av 29,000 å 30,000 kronor vara erforderligt.

På grund härav hemställer riksförsäkringsanstalten, att ifrågavarande ordinarie förslagsanslag måtte i riksstaten från och med den 1 juli 1923 upptagas med ett belopp av 30,000 kronor.

Enligt vad jag i slutet av sistlidne december inhämtat från riks-försäkringsanstalten, skulle anslaget på grund av senast gjorda beräkningar kunna för nu ifrågavarande budgetår nedsättas väsentligt mera än ovan sagts, förslagsvis till 15,000 kronor.

[9.]
Departements-
chefen.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att i riksstaten uppföra det *ordinarie* förslags-
anslaget till *statens bidrag till fiskares försäkring*
med..... kronor 15,000.

Försäkringsrådet.

6. Försäkringsrådet.

I den för försäkringsrådet gällande ordinarie staten, slutande å 87,000 kronor, ingår bland andra poster ett förslagsanslag, högst, 20,000 kronor till arvoden å 5,000 kronor till en var av två representeranter för arbetsgivare och två representeranter för arbetare. Å dessa arvoden har hittills utgått dyrtidstillägg.

[10.]
Försäkrings-
rådet.
(Ordinarie
anslag.)

Den på förslag av chefen för finansdepartementet tillsatta granskningsnämnden har med hänsyn till dessa representeranters ringa arbetsbörda förordnat en nedsättning av deras avlöningsförmåner, förslagsvis till 3,000 kronor utan dyrtidstillägg.

Lika med nämnden finner jag, att dyrtidstillägg icke vidare bör utgå å ifrågavarande arvoden. Förslaget att jämväl arvodena nu skulle avsevärt beskäras kan jag däremot icke biträda.

Då dyrtidstillägg utgått av särskilt anslag, torde det ordinarie anslaget till försäkringsrådet böra bestämmas till det hittillsvarande årsbeloppet.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att i riksstaten uppföra det *ordinarie* förslags-
anslaget till *försäkringsrådet* med..... kronor 87,000.

7. Upprätthållande av försäkringsrådets verksamhet.

För år 1922 har riksdagen för upprätthållande av försäkringsrådets verksamhet anvisat ett extra förslagsanslag å 70,000 kronor. I riksstaten för första halvåret 1923 är för samma ändamål upptaget ett förslagsanslag å 25,000 kronor.

[11.]
Upprätt-
hållande av
försäkrings-
rådets verk-
samhet.
(Extra anslag.)

[11.] Genom brev den 22 september 1922 fastställde Kungl. Maj:t följande stat för ifrågavarande halvår:

lönstillägg åt presidenten	kronor 1,500
avlöning och vikariatsersättning åt icke-ordinarie befattningshavare, ersättning åt sakkunniga, arvode åt suppleant för ledamot i försäkringsrådet, vilken representerar arbetsgivarna eller arbetarna, samt resekostnads- och traktamentsersättningar m. m., förslagsvis	» 17,500
hyra, kostnad för uppvärmning, belysning och städning, tryckningskostnader samt kostnader för prenumeration å tidningar och tidskrifter, för inköp av böcker, för anskaffning och underhåll av inventarier m. m., förslagsvis	» 6,000
Summa kronor 25,000	

Enligt samma brev har Kungl. Maj:t medgivit, att tillsvidare under första halvåret 1923 följande icke-ordinarie befattningshavare finge vara anställda hos försäkringsrådet med avlöning från ifrågavarande anslag på sätt anges i följande förteckning:

Befattningshavare.	Lönegrad.
1 försäkringsråd	B 20
1 tjänsteman (sekreterare)	B 15
1 tjänsteman (notarie)	B 13
1 expeditionsvakt	B 1

Försäkrings-
rådet.

I skrivelse den 25 augusti 1922 har försäkringsrådet anhållit, att för upprätthållande av rådets verksamhet måtte för budgetåret 1923—1924 äskas ett extra förslagsanslag av 55,000 kronor.

Till stöd härför har försäkringsrådet i huvudsak anfört följande:

För första halvåret 1922 hade av det för ifrågavarande ändamål för år 1922 anvisade anslaget å 70,000 kronor använts ett belopp av i runt tal 26,100 kronor. Då emellertid vissa utgiftsposter, som avsett nyssberörda tid, utbetalats först efter utgången av samma tid, kunde det antagas, att utgifterna för årets senare hälft skulle komma att uppgå till högre belopp. För hela år 1922 kunde de kostnader, som vore avsedda att bestridas med förevarande anslag, beräknas till omkring 54,000 kronor. Då från och med den 1 oktober 1922 hyran för försäkringsrådets ämbetslokal komme att förhöjas med 1,000 kronor för år, hade rådet ansett sig icke böra föreslå förslagsanslagets bestämmande till mindre belopp än 55,000 kronor.

Finans-
departemen-
tets gransk-
ningsnämnd.

Den på förslag av chefen för finansdepartementet tillsatta granskningsnämnden har i anledning av ifrågavarande anslagsäskande anfört följande.

Enligt den för försäkringsrådet vid 1917 års riksdag fastställda stat består rådet av en president, två ordinarie försäkringsråd samt två representanter för

arbetsgivare och två representanter för arbetare, varjämte å ordinarie stat uppfördes en sekreterare, en notarie, två kvinnliga biträden och en vaktmästare. Å extra stat beviljades dessutom anslag till ett försäkringsråd, en sekreterare, en notarie och en vaktmästare.

[11.]

Till grund för bestämmandet av personalbehovet lades ett beräknat antal besvärsmål av 3,000 för år, dock att ovan nämnda antal befattningshavare ansågs behöfligt även för det fall att besvärsmälens antal icke skulle bli större än omkring 1,500. Enligt planen skulle målen handläggas på två avdelningar med fyra föredragningsdagar i veckan; en dag i veckan skulle ägnas åt justering och en dag åt behandling av allmänna ärenden och av ärenden, som av rådet upptagas till prövning utan föregående besvär. Skulle mot förmodan antalet mål bli så ringa, att någon uppdelning på särskilda avdelningar icke skulle erfordras, ansågs det möjligt att frånräkna de på extra stat uppförda befattningshavarna.

Enligt inhämtade upplysningar arbetar försäkringsrådet blott på en avdelning, och antalet inkomna besvärsmål har utgjort år 1918 120, år 1920 829, år 1921 778 och första halvåret 1922 564. De mål, som utan att besvär anförts infordrats för granskning, hava utgjort år 1920 492, år 1921 672 och första halvåret 1922 83.

Målen hava i plenum företagits till avgörande en gång i veckan, varjämte två dagar i veckan förberedande föredragning inför presidenten ägt rum.

Man finner härav, att antalet besvärsmål varit väsentligt mindre än det beräknade samt att slutlig föredragning av mål skett blott en gång i veckan i stället för beräknade fyra. Nu har det blivit upplyst, att målens handläggning visat sig förenat med större besvär och förutsätter betydligt vidlyftigare förberedande utredning än som på förhand antagits. Men även i betraktande härav vill det med hänsyn till vad ovan framhållits rörande antalet mål och den tillämpade arbetsmetoden synas, som om den på extra stat uppförda avdelningen skulle kunna undvaras, helst sedan under år 1923 chefen och ett försäkringsråd komma att frånträda kommittéuppdrag, som hittills tagit en del av deras arbetskraft i anspråk.

Genom denna indragning skulle å extra anslaget till upprätthållande av försäkringsrådets verksamhet inbesparas avlöningsmedel till belopp av 27,720 kronor.

Det av granskningsnämnden framställda förslaget till inskränkning av försäkringsrådets personal finner jag mig böra godtaga. Drages det belopp å 27,720 kronor, som genom denna inskränkning skulle besparas, från det av försäkringsrådet för upprätthållande av dess verksamhet begärda anslaget, 55,000 kronor, erhålles ett belopp av 27,280 kronor, vilket lämpligen torde avrundas nedåt till 27,000 kronor.

Departements-
chefen.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för upprätthållande av försäkringsrådets verksamhet för budgetåret 1923—1924 anvisa ett extra förslagsanslag av kronor 27,000.

Socialstyrelsen.

8. Socialstyrelsen.

[12.] Från och med år 1922 gäller följande ordinarie stat för socialstyrelsen:

Socialstyrelsen.
(Ordinarie anslag.)

Stat.

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	278,000	kronor
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	5,000	»
Arvoden å 2,000 kronor till två fullmäktige, <i>förslagsanslag, högst</i>	4,000	»
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag, högst</i>	25,000	»

Förslagsanslag 312,000 kronor

I anslutning härtill beviljades för år 1922 ett ordinarie förslagsanslag å 312,000 kronor.

I avseende å tiden 1 januari—30 juni 1923 gäller staten oförändrad, och är i följd härav i riksstaten för berörda halvår ifrågavarande ordinarie anslag upptaget med halva årsbeloppet eller 156,000 kronor.

För upprätthållande av socialstyrelsens verksamhet har riksdagen för år 1922, utöver anslaget å ordinarie stat, på extra stat anvisat ett förslagsanslag, högst, 137,000 kronor. För första halvåret 1923 har för samma ändamål anvisats hälften av sistnämnda belopp eller 68,500 kronor.

I skrivelse den 27 september 1922, med anslagsäskanden för budgetåret 1923—1924, har socialstyrelsen framställt vissa förslag rörande ifrågavarande två anslag.

Ifrågasatt
uppförande å
ordinarie stat
av vissa
icke-ordinarie
befattningshavare.

Socialstyrelsen har sålunda gjort framställning om uppförande på ordinarie stat av två hittills å extra stat inrättade befattningar inom styrelsens andra byrå, den ena såsom byråassistent för sjöfartsärenden och den andra såsom kvinnligt biträde av förutvarande första lönegraden, båda under förutsättning att kommerskollegii fartygsinspektionsbyrå komme att från och med senare halvåret 1923 överföras till ordinarie stat.

Departementschefen.

Då, enligt vad jag inhämtat, förslag i sistnämnda hänseende icke kommer att föreläggas innevarande års riksdag, torde socialstyrelsens förevarande framställning icke föranleda någon åtgärd.

Avlöningsförhöjningar till icke-ordinarie personal.

Med hänsyn till numera, enligt fastställda grunder, utgående avlöningsförhöjningar till icke-ordinarie befattningshavare föreslår socialstyrelsen, på sätt av det följande framgår, eventuellt en förhöjning av

såväl det ordinarie anslaget till styrelsen som det extra anslaget till upprätthållande av styrelsens verksamhet. Av den detaljerade utredning, som styrelsen i förevarande avseende verkställt och vilken finnes bilagd styrelsens ovanberörda skrivelse, framgår, att avlöningsförhöjningarna för de tjänstemän, vilka erhålla sina löner från den inom den ordinarie staten upptagna anslagsposten för avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare å högst 25,000 kronor, skulle belöpa sig till 1,152 kronor samt att motsvarande förhöjningar åt tjänstemän med avlöningar från det extra anslaget för upprätthållande av styrelsens verksamhet skulle uppgå till 5,730 kronor.

[12.]

Styrelsen anholder nu, att för berörda ändamål ett särskilt anslag å högst 7,000 kronor måtte äskas. För det fall att detta icke kan medgivas, föreslår styrelsen en ökning av det ordinarie anslaget med, i avrundat tal, 1,200 kronor och av det extra anslaget med, i runt tal, 5,800 kronor.

Härom har den på förslag av chefen för finansdepartementet tillsatta nämnden för granskning av ämbetsverkens anslagsäskanden i en avgiven promemoria anført följande.

Finansdepartementets
granskningsnämnd.

Med anledning av socialstyrelsens hemställan om anslagsökningar för beredande av avlöningsförhöjningar till extra personal bör framhållas, att för de icke-ordinarie befattningshavare, som avlönas från styrelsens ordinarie anslag, ifrågakommande avlöningsförhöjningar böra bestridas från samma anslag och att befattningshavarnas placering i lönegrader fördenskuil bör ske med beaktande av att anslaget måste räcka till för nödiga löneförhöjningar. Vad däremot angår den personal, som skall avlönas från anslaget å extra stat, torde avlöningsförhöjningar till de befattningshavare, som äro att hänföra till 43 § i avlöningsreglementet för icke-ordinarie befattningshavare (778/1921), utgå från det särskilda anslag till avlöningsförhöjningar, som är avsett att uppföras under sjunde huvudtiteln. För övrig personal, som skall avlönas från socialstyrelsens extra anslag, gäller emellertid detsamma som ovan sagts om de från styrelsens ordinarie anslag avlönade icke-ordinarie befattningshavarna.

På grund av vad granskningsnämnden sålunda yttrat anser jag mig icke nu böra av förevarande anledning tillstyrka någon höjning av socialstyrelsens anslag.

Departementschefen.

I detta sammanhang torde även böra behandlas av socialstyrelsen gjord framställning om anvisande av medel för fortsatt bestridande av kostnaderna för den genom styrelsens försorg anordnade kontrollen över bränsleförbrukningen inom vissa av statsverket disponerade byggnader och lokaler m. m.

Kontroll över
bränsle-
förbrukningen
inom vissa
av statsverket
disponerade
byggnader o.
lokaler m. m.

Rörande tillkomsten av och riktlinjerna för ifrågavarande bränslekonsroll lämnade jag en närmare redogörelse i 1922 års statsverksproposition (femte huvudtiteln, punkt 12), vartill jag tillåter mig hänvisa.

Här må endast erinras om, att denna bränslekonsroll enligt Kungl.

- [12.] Maj:ts brev den 29 april 1921 skulle omfatta statens byggnader och lokaler med undantag för dem, som disponeras av arméförvaltningen, marinförvaltningen samt järnvägsstyrelsen, och att i uppdraget även skulle ingå att, i den mån förhållandena sådant medgäve, på särskild framställning av landsting och andra kommuner tillbandagå dem vid utövande av kontroll å bränsleförbrukningen inom dem tillhöriga inrättningar. För handläggningen av ifrågavarande ärenden bemyndigades styrelsen genom samma brev att från och med den 1 juli 1921 tills vidare intill utgången av samma år å styrelsens andra byrå anställa en byråassistent, en byråingenjör och ett kvinnligt biträde med arvoden av respektive 5,600 kronor, 3,900 kronor och 1,550 kronor för år räknat, att utgå av femte huvudtitelns allmänna besparingar.

Med anledning av utav socialstyrelsen gjord framställning om äskande av anslag hos riksdagen för ifrågavarande ändamål med dels ett belopp av 15,700 kronor å tilläggsstat för år 1922 och dels hälften av detta belopp å riksstaten för första halvåret 1923 framhöll jag under förenämnda punkt i 1922 års statsverksproposition, att de anordningar, som genom ovanberörda brev den 29 april 1921 vidtagits för att rationellt ordna uppvärmningen av i främsta rummet vissa för statsverkets räkning disponerade byggnader och lokaler, icke torde böra utan vidare upphöra. Det kunde emellertid enligt min uppfattning icke anses ännu vara tillräckligt prövat, huruvida ifrågavarande bränslekontroll lämpligen borde fortsätta i dittills given form och utsträckning. Jag erinrade därjämte, att Kungl. Maj:t på min hemställan — genom beslut den 31 december 1921 — för bestridande tillsvidare under första halvåret 1922 av kostnaderna för denna bränslekontroll ur femte huvudtitelns allmänna besparingar ställt till socialstyrelsens förfogande ett belopp av 7,500 kronor och bemyndigat socialstyrelsen att anställa för ändamålet erforderliga tillfälliga biträden ävensom att Kungl. Maj:t samtidigt anbefallt socialstyrelsen att med beaktande av den verksamhet å bränsleområdet, som av ingenjörsvetenskapsakademien igångsatts, före den 1 mars 1922 inkomma med yttrande angående behövligheten av och formerna för fortsatt värmekontroll genom socialstyrelsens försorg. Därjämte framhöll jag, att, efter vad chefen för handelsdepartementet torde meddela vid behandling av frågan om anslag till bedrivande genom ingenjörsvetenskapsakademien av tekniskt-vetenskaplig forskningsverksamhet inom kraft- och bränsleområdet, nämnda akademi komme att i januari 1922 lämna närmare upplysningar rörande dåmera påbörjat samarbete mellan socialstyrelsen och akademien på sistnämnda område. Då jag alltså icke för det dåvarande vore beredd att taga ställning till frågan om bränslekontrollens framtida ordnande, funne jag

icke något anslag för ifrågavarande ändamål böra äskas av 1922 års riksdag. Därest efter anbefalld ytterligare utredning Kungl. Maj:t skulle finna kontrollverksamheten inom socialstyrelsen böra fortgå i en eller annan form, syntes mig Kungl. Maj:t, såvida riksdagen ej gjorde någon erinran däremot, kunna tillsvidare upprätthålla denna verksamhet med anlitande av tillgängliga medel. [12.]

Till följd av ovan berörda anbefallning avgav socialstyrelsen, efter samråd med ingenjörsvetenskapsakademien, den 15 februari 1922 utlåtande angående behovet och formerna för en fortsatt värmekontroll genom styrelsens försorg.

Rörande de arbetsuppgifter, som å bränsleområdet utfördes av ingenjörsvetenskapsakademien och socialstyrelsen, anförde därvid styrelsen bland annat följande.

Inom nämnda akademi bearbetade en särskild avdelning, benämnd kraft- och bränsleutredningen, i enlighet med av Kungl. Maj:t godkänd plan de spörsmål, som sammanhänge med dels tillgodogörandet av inhemska bränslen och dels åstadkommandet av största möjliga besparing i bränsleförbrukning inom såväl olika områden av industriell drift som i fråga om olika slag av hushållsbränsleförbrukning. Den till bränslebesparingens främjande syftande verksamheten avsåge att skaffa ett fast underlag för de åtgärder i bränslebesparande syfte, som vore påkallade vid olika slag av bränsleförbrukning, samt att väcka och uppmuntra intresset hos vederbörande anläggningsinnehavare att själva eller med sakkunnig hjälp anordna behövlig bränslekontroll. Däremot inginge icke uti akademiens ifrågavarande verksamhet att utöva kontinuerlig kontroll över särskilda anläggningar och deras skötsel, till vilket ändamål akademien för övrigt icke förfogade över personal.

Socialstyrelsens uppdrag beträffande bränsleförbrukningen inom vissa av statsverket disponerade byggnader och lokaler utgjorde en rent praktiskt-teknisk kontrollverksamhet, vilken i många avseenden kunde tillgodogöra sig resultaten av de generella undersökningar i hithörande frågor, som av ingenjörsvetenskapsakademien utfördes.

Rörande bränslekontrollens verksamhet under tiden 1 juli—31 december 1921 anförde styrelsen — under hänvisning till en häröver den 1 februari 1922 avgiven tryckt berättelse — bland annat följande.

Verksamheten hade under första delen av nyss angivna tid varit inriktad på insamlande av uppgifter, som varit nödiga för erhållande av en uppfattning om förhållandena i bränsleekonomiskt avseende inom olika byggnader, att instruera underlydande inspektionsorgan, främst yrkesinspektionens underinspektörer — vilket skett genom en serie föredrag med åtföljande praktiska demonstrationer — och att utarbeta tabellariska framställningar till ledning för dessa organ vid deras arbete.

Beträffande betydelsen av verksamheten i fråga framhölls, att denna verksamhet naturligtvis ännu ej pågått tillräckligt länge, för att styrelsen med siffror skulle kunna styrka resultatet av sitt arbete. Emellertid visade en sammanställning av de inkomna uppgifterna, att totalkostnaden för bränsleförbrukningen vid de under kontrollen liggande, staten tillhörande byggnaderna under åren 1918—1920 belöpt sig till omkring 10 miljoner kronor för år, varför det,

[12.] även med hänsyn tagen till de numera väsentligt minskade bränsleprisen, här gällde en högst avsevärd utgiftspost för staten, i fråga om vilken varje procents besparing motsvarade en avsevärd summa. Vidare betonades, att redan skyldigheten att för sakkunnig granskning framlägga uppgift rörande bränsleförbrukningen och bränslekostnaden framtvingade en enkel men för vederbörande synnerligen betydelsefull bokföring, vilken dittills i stor utsträckning saknats, samt främjade sparsamhetssynpunktens beaktande i fråga om valet av lämplig bränslesort, kontroll över varans mottagande samt uppvärmningens handhavande.

Rörande riktlinjerna för kontrollens utövande fann styrelsen ingen ändring böra göras uti vad härutinnan föreskrivits i förberörda brev den 29 april 1921.

Beträffande behovet av personal för kontrollverksamhetens utövande samt grunderna för denna anförde styrelsen i en sedermera avlåten skrivelse av den 6 juni 1922 — med erinran, att Kungl. Maj:t genom ovannämnda beslut av den 31 december 1921 för bestridande av utgifterna för ifrågavarande verksamhet under första halvåret 1922 till styrelsens förfogande ställt ett belopp av högst 7,500 kronor — att styrelsen anställt två befattningshavare att tills vidare under samma tid biträda vid handläggningen inom styrelsen av hithörande ärenden mot arvoden, för år räknat, av 7,200 kronor respektive 6,000 kronor, att utgå av förberörda belopp av 7,500 kronor, medan återstoden av det anvisade beloppet avsetts till bestridande av kostnad för behövligh skrividare. Under återopande härav anhöll styrelsen, att för bestridande tillsvideare under senare halvåret 1922 och första halvåret 1923 av kostnaderna för omförmälda bränslekontroll ett belopp av sammanlagt högst 15,000 kronor måtte anvisas.

Genom brev den 15 juni 1922 ställde Kungl. Maj:t av femte huvudtiteln anslag till extra utgifter ett belopp av högst 3,750 kronor till styrelsens förfogande för bestridande tillsvideare under tiden 1 juli—30 september 1922 av de med samma verksamhet förenade kostnaderna.

Sedermera har Kungl. Maj:t genom brev den 14 september 1922 för fortsatt bedrivande av kontrollverksamheten under tiden 1 oktober 1922—30 juni 1923 åt styrelsen anvisat ett belopp av högst 11,250 kronor — därav 3,750 kronor avsåge sista kvartalet 1922 och 7,500 kronor första halvåret 1923 — att utgå av nyssnämnda anslag till extra utgifter.

Social-
styrelsen.

I sin förevarande skrivelse den 27 september 1922 har nu styrelsen, under hänvisning bland annat till vad styrelsen anför i ovannämnda skrivelse den 15 februari 1922, framhållit behövligheten av en fortsatt värmekontroll genom styrelsens försorg, varvid styrelsen ifrågasatt en utvidgning av styrelsens uppdrag till att, under förutsättning av riksdagens samtycke, även omfatta kontroll över bränsleförbrukningen inom av riksdagens verk nyttjade byggnader och lokaler.

[12.]

För upprätthållande av styrelsens bränslekontrollerande verksamhet under budgetåret 1923—1924 anser styrelsen, att av riksdagen bör äskas ett särskilt anslag av 15,500 kronor, därav 15,300 kronor skulle användas till avlöningar åt en förste byråingenjör (byråassistent för ärenden rörande bränslekontroll) med placering i 15:e lönegraden i avdelning B av avlöningsreglementets löneplan, en byråingenjör med placering i 13:e lönegraden i avdelning B av nämnda löneplan och ett kontorsbiträde med placering i 2:dra lönegraden i avdelning C av samma löneplan samt 200 kronor användas till vikariats- och övertidsersättningar.

Departements-
chefen.

Av vad ovan anförts framgår, att Kungl. Maj:t, efter det socialstyrelsen i samråd med ingenjörsvetenskapsakademien verkställt utredning rörande behovet av och formerna för fortsatt värmekontroll från styrelsens sida, genom särskilda brev intill utgången av första halvåret 1923 förlängt det styrelsen genom beslut den 31 december 1921 givna uppdraget. Enligt min mening kan det nu näppeligen råda någon tvekan om att denna styrelsens kontrollverksamhet bör fortsätta under de närmaste åren. I en från styrelsen inkommen promemoria uppgives, att denna verksamhet under tiden 1 juli 1921—30 juni 1922 omfattat 776 värmeanläggningar med en bränslekostnad av 5,395,919 kronor, samt beräknas — genom jämförelser med bränsleåtgången under närmast föregående år vid jämförliga anläggningar och med reduktion till normalår och ton normalstenkol — att under bränsleåret 1921—1922 inbesparats bränsle till värde av 716,807 kronor. Även om icke hela denna kostnadsminskning kan tillskrivas styrelsens kontroll- och instruktionsverksamhet, synes det obestridligt, att denna verksamhet medfört besparingar, som mångdubbelt överstiga kostnaderna för densamma. Till jämförelse må nämnas, att Stockholms stad, som alltsedan år 1917 för sitt behov haft en liknande bränslekontroll anordnad, enligt en häröver år 1922 avgiven berättelse lyckats nedbringa bränsleförbrukningen vid kontrollerade anläggningar med 20 %, av vilken besparing hälften tillskrives det rationella utnyttjande av bränslet, som kontroll- och instruktionsarbetet medfört.

Den inom socialstyrelsen anordnade bränslekontrollen torde, såvitt man hittills kunnat döma, i avseende å organisation och arbetsplan vara ändamålsenligt lagd, varför någon ändring härutinnan icke nu synes böra ifrågasättas, dock att från Kungl. Maj:ts sida intet hinder lär föreligga mot att, därest riksdagen så finner lämpligt, styrelsens uppdrag utvidgas till att jämväl omfatta bränslekontroll över av riksdagen och dess verk använda byggnader och lokaler.

Vidkommande den för kontrollverksamhetens utövande erforderliga

- [12.] personalen får jag erinra om, att Kungl. Maj:t genom förberörda brev den 29 april 1921 medgav socialstyrelsen att för handläggning under senare halvåret 1921 av bränslekontrollärendena å styrelsens andra byrå anställa en byråassistent, en byråingenjör och ett kvinnligt biträde, avlönade med respektive 5,600 kronor, 3,900 kronor och 1,550 kronor för år räknat eller med belopp, som i allmänhet åtnjutas av manliga tjänstemän i andra och första normalgraderna och kvinnligt biträde i första lönegraden å extra stat enligt det äldre lönesystemet. Vad angår tiden därefter har Kungl. Maj:t icke utmätt avlöningar åt de för ändamålet erforderliga arbetskrafterna hos styrelsen utan ställt klumpsummor, beräknade efter 15,000 kronor för år, till styrelsens förfogande för bestridande av styrelsens utgifter i förevarande hänseende. Av styrelsens skrivelse den 6 juni 1922 framgår, att av sålunda beräknat årsbelopp utgått arvoden till två manliga befattningshavare efter respektive 7,200 och 6,000 kronor, medan återstående beloppet, 1,800 kronor, avsetts till behöflig skrivhjälp.

Socialstyrelsen anholder nu, att nyssnämnda två manliga befattningshavare måtte placeras i 15:e och 13:e lönegraderna i avdelningen B av det nya lönesystemets löneplan och sålunda hänföras till de lönegrader, till vilka i allmänhet manliga tjänstemän i förutvarande andra och första normalgraden överflyttats. De skulle då, med tillämpning av gällande grunder för dylika befattningshavare, vilkas avlöningar utgå från anslag å extra stat, erhålla begynnelseavlöningar, för år räknade, å respektive 7,212 kronor och 6,048 kronor, vilka sålunda synnerligen nära ansluta sig till deras hittillsvarande arvoden. Mot styrelsens förslag i förevarande hänseende finner jag intet vara att erinra. För ett härjämte erforderligt kvinnligt biträde har styrelsen föreslagit placering såsom kontorsbiträde i andra lönegraden, avdelningen C, av ovannämnda löneplan eller den lönegrad, vartill kvinnliga biträden i förutvarande första lönegraden i allmänhet överförts. Begynnelseavlöningen till ifrågavarande biträde skulle i så fall, med tillämpning av ovanberörda grunder, beräknas till 2,040 kronor för år. Då, enligt vad jag inhämtat, detta biträde avses, förutom till renskrivning, också i stor utsträckning till mera kvalificerat arbete — såsom bearbetning av inkommande uppgifter rörande bränsleförbrukningen och förande av kortregister över de omkring 900 anläggningar, som beröras av kontrollverksamheten — biträder jag vad styrelsen härutinnan föreslagit.

För nu ifrågavarande ändamål skulle sålunda för budgetåret 1923 — 1924 erfordras ett sammanlagt belopp av 15,300 kronor. De sålunda erforderliga medlen anser styrelsen böra äskas i form av särskilt anslag. För min del finner jag lämpligare, att berörda avlöningar utgå från

det extra anslaget till upprätthållande av socialstyrelsens verksamhet, vilket anslag alltså, vid bifall härtill, bör ökas med nyss angivna belopp. Något särskilt belopp för vikariats- och övertidsersättningar torde vid sådant förhållande icke behöva beräknas.

[12.]

I förberörda skrivelse den 27 september 1922 har socialstyrelsen jämväl framlagt förslag om anställande å byrån för sjukkasseväsendet m. m. av en extra sekreterare med juridisk kompetens.

*Förstärkande
av arbets-
krafterna
å byrån för
sjukkasse-
väsendet
m. m.
Departements-
chefen.*

Av styrelsens utredning i ämnet synes mig framgå, att anställandet av ytterligare arbetskraft av kvalificerad art å denna byrå vore önskvärt, särskilt för möjliggörande av en mera omfattande inspektion och revision av sjukkassornas verksamhet och räkenskaper. Men med hänsyn till nödvändigheten att under rådande förhållanden så mycket som möjligt begränsa personalen inom de centrala ämbetsverken anser jag mig icke nu kunna förorda styrelsens ifrågavarande förslag. Skulle någon förstärkning av byråns arbetskrafter visa sig ofrånkomlig, lär Kungl. Maj:t, såvida icke riksdagen gör någon erinran häremot, jämväl framdeles kunna, på sätt under 1922 ägt rum, från femte huvudtitelns anslag till extra utgifter anvisa medel, beräknade efter högst 5,000 kronor för år, till viss revision av sjukkassornas räkenskaper.

Rörande möjligheten att nedbringa det extra anslagets totalbelopp har ovan omnämnda granskningsnämnd anfört följande.

*Det extra
anslagets
totalbelopp.
Finans-
departemen-
tets gransk-
ningsnämnd.*

Vid företagen undersökning angående möjligheten av personalindragningar har befunnits, att en å styrelsens extra stat uppförd förste aktuarietjänst, som för närvarande står vakant, bör kunna indragas. Till denna befattning hörande göromål kunna nämligen övertagas av annan tjänsteman, vars huvudsakliga övriga arbetsuppgifter skulle kunna tills vidare anstå. Härigenom uppstår i förenämnda extra anslag en besparing å 7,212 kronor.

Man torde emellertid icke kunna stanna vid en så obetydlig beskärning av ifrågavarande extra anslag, vars belopp för närvarande utgör 137,000 kronor. Det torde kunna ifrågasättas, om ej en del av de statistiska utredningar o. d., varmed styrelsens arbetskrafter äro sysselsatta, kan antingen inskränkas till sin omfattning eller provisoriskt inställas. Visserligen kunna måhända vissa olägenheter och svårigheter härvid tänkas uppkomma, helst som ifrågavarande arbeten till sin natur äro sådana, att de hava en stark inneboende tendens att svälla ut i stället för att inknappas. Men då nu sparsamhetskravet måste med styrka göras gällande inom alla områden av statsförvaltningen, synes en resolut begränsning av socialstyrelsens arbetsuppgifter böra vidtagas, med bibehållande av det väsentliga men med bortskärande av det jämförelsevis mindre väsentliga. Givetvis måste en dylik sovring vara en rätt vanskelig sak och ett förslag i sådant avseende kan icke lämpligen framläggas i detta sammanhang. Men då en så väsentlig del av styrelsens arbetskrafter är anställd blott på extra stat och alltså

- [12.] kan anpassas efter behovet under olika förhållanden, synes det som om, därest förenämnda extra anslag till upprätthållande av styrelsens verksamhet nedskures med t. ex. 25 à 30 procent, det kunde få ankomma på styrelsen att själv vidtaga eller hos Kungl. Maj:t framställa förslag om den begränsning i arbetsuppgifterna, som med minsta olägenhet kunde ske i syfte att hålla kostnaderna inom den snävare ramen.

Med sådan utgångspunkt har granskningsnämnden funnit, att ifrågasvarande anslag borde för budgetåret 1923—1924 nedsättas till 100,000 kronor, varvid i nedsättningen skulle vara inbegripen den besparing, som föranledes av den extra förste aktuarietjänstens slopande.

Departements-
chefen.

Ehuru icke utan stor tvekan finner jag mig på grund av det statsfinansiella läget böra förorda nämndens förslag. Ifrågasvarande extra anslag skulle alltså bestämmas till 100,000 kronor jämte ovannämnda för bränslekontrollverksamheten erforderliga belopp 15,300 kronor eller sammanlagt 115,300 kronor, varemot det ordinarie anslaget skulle upptagas med oförändrat årsbelopp.

Rörande anslaget för upprätthållande av socialstyrelsens verksamhet gör jag framställning under nästföljande punkt.

Under förevarande punkt hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att i riksstaten uppföra det *ordinarie* förslagsanslaget till *socialstyrelsen* med kronor 312,000.

9. Upprätthållande av socialstyrelsens verksamhet.

- [13.] Under åberopande av vad jag anfört under näst föregående punkt, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

Upprätthållande av
socialstyrel-
sens verk-
samhet.

(Extra anslag.)

att för *upprätthållande av socialstyrelsens verksamhet*, utöver det ordinarie anslaget, för budgetåret 1923—1924 anvisa ett *extra* anslag av kronor 115,300.

10. Allmän levnadskostnadsundersökning.

- [14.] För anordnande av en allmän levnadskostnadsundersökning i huvudsaklig överensstämmelse med i statsrådsprotokollet över civilärenden den 7 januari 1920 angivna grunder beviljade 1920 års riksdag ett anslag av 80,000 kronor, därav på extra stat för år 1921 anvisades ett förslagsanslag, högst, 40,000 kronor.

Allmän lev-
nadskostnads-
undersökning.
(Extra anslag.)

Genom brev den 31 december 1921 meddelade Kungl. Maj:t närmare föreskrifter i fråga om verkställandet av nämnda undersökning.

Social-
styrelsen.

I sin skrivelse den 27 september 1922 meddelar socialstyrelsen, att särskilt på grund av sänkning av kostnaderna för tryckning av hus-

hållsböcker men även i följd därav, att vissa nedsättningar i arvoden till dem, som åtagit sig att föra hushållsbok m. m., kunnat vidtagas utan att undersökningens omfattning och värde minskades, det kunde beräknas en sänkning av totalutgifterna för undersökningens utförande med ett belopp av 13,000 kronor.

[14.]

För fullföljande och avslutande av ifrågavarande levnadskostnadsundersökning hemställer därför styrelsen, att av berörda anslag å 80,000 kronor för budgetåret 1923—1924 måtte anvisas ett förslagsanslag, högst, 27,000 kronor.

Härom har den på förslag av chefen för finansdepartementet tillsätta granskningsnämnden yttrat följande.

Finans-
departe-
mentets
gransknings-
nämnd.

För fullföljande och avslutande av en allmän levnadskostnadsundersökning har styrelsen för budgetåret 1923—1924 å extra stat begärt ett anslag av 27,000 kronor. Enligt från styrelsen sedermera ingånget meddelande skulle detta anslag kunna minskas med 12,000 kronor, under förutsättning att övriga för icke-ordinarie personal inom styrelsen avsedda anslag icke beskäras i vidare mån än som betingas av indragningen av förenämnda förste aktuariefattning. Det synes böra ifrågasättas, om ej denna anslagsminskning kan ske, även om den angivna förutsättningen ej föreligger. Därest emellertid minskning ej kan ske på båda hållen, torde det vara lämpligast, att nedsättningen drabbar anslaget till icke-ordinarie befattningshavare.

Med hänsyn till den mycket starka begränsning av anslaget för upprätthållande av socialstyrelsens verksamhet, som jag förut tillstyrkt, kan jag icke förorda, att nu förevarande anslag nedsättes under det belopp, 27,000 kronor, som socialstyrelsen begärt för fortsättande och avslutande av levnadskostnadsundersökningen. Jag får därför hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

Departement-
chefen.

att av det av riksdagen för *anordnandet av en allmän levnadskostnadsundersökning* beviljade anslaget av 80,000 kronor för budgetåret 1923—1924 anvisa ett *extra* anslag av kronor 27,000.

11. Förlikningsmän för medling i arbetstvister.

För varje år från och med år 1907 har av riksdagen på extra stat anvisats ett förslagsanslag att ställas till Kungl. Maj:ts förfogande och användas till ersättning åt förlikningsmän för medling i arbetstvister.

[15.]

Förliknings-
män för
medling i
arbetstvister.

Med anledning av Kungl. Maj:ts proposition i ämnet har 1920 års riksdag antagit lagar om medling i arbetstvister samt om särskilda skiljedomare i arbetstvister. Sedermera har Kungl. Maj:t den 28 maj 1920 utfärdat lagar i berörda ämnen (sv. förf.-saml. nr 245 och 248).

(Extra anslag.)